

Michal Žižlavský:

„Doba vyžaduje
jasná stanoviska
a silnou komoru“

právník roku 2016

Právník roku 2016: reportáž, kompletní
výsledková listina (str. 18)

PŘIROZENÁ AUTORITA.

NOVÉ BMW ŘADY 5.

BMW Renocar přichází s mimořádnou nabídkou pro advokáty.
BMW řady 5 z edice EXECUTIVE ADVOCATE.

Neplatíte akontaci a užívejte si BMW 5 s pohonem xDrive.

15 990,- bez DPH měsíčně*

Bližší informace o edici EXECUTIVE ADVOCATE naleznete na www.renocar.cz/advokati.
Domluvte si termín osobní schůzky na advokatum@renocar.cz.

Renocar Praha

Lipová 280
Praha - Čestlice (D1, EXIT 8)
tel.: 261 393 600
advokatum@renocar.cz

www.renocar.cz

Renocar Brno

Řípská 5C
Brno - Slatina (D1, EXIT 201)
tel.: 548 141 548
advokatum@renocar.cz

Radost z jízdy

*měsíční splátka operativního leasingu u modelu BMW 520d xDrive, částka vč. DPH 19 348 Kč měsíčně
při délce splácení 36 měsíců s ročním nájezdem 25 000 km

obsah

úvodník

názory

- 5 Kudy dál, kolegové? II
- 6 e-advokacie – pohroma, nebo příležitost?
- 9 Nenechte si vzít soukromí
- 10 Se zákony je to jako s muži
- 11 Svátý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku...
- 13 Adrenalinový porod
- 14 Jaro je tu čili omezení vlastnických práv opět aktuálnější
- 17 Poslední zhasne

právník roku 2016

- 18 Reportáž a výsledková listina

rozhovor

- 26 Michal Žižlavský
- 34 Petr Toman

z právní praxe

- 41 První rozhodnutí ÚOHS ve věci narušení soutěže orgánem veřejné správy
- 43 K § 390a Novely insolvenčního zákona
- 47 Důkazní příprava nároku na odpočet DPH
- 49 Výkladové nejasnosti zakázané konkurenční doložky
- 52 Kdo hraje náklady exekuce po chybě soudu v nalézacím řízení
- 55 Dozorčí rada u kapitálové společnosti ovládané územně samosprávným celkem
- 58 Určitost vymezení úroků z prodlení
- 61 Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem při nadbytečnosti zaměstnance
- 63 Odbornost a důvěryhodnost pracovníků poskytovatele spotřebitelského úvěru
- 65 Architektonické dílo z pohledu objednatele
- 67 Prodejní ceny ve vztahu k obchodnímu tajemství a registru smluv
- 70 Snížení výživného – běh na dlouhou trať
- 74 K nedostatkům stávající právní úpravy institutu vyvlastnění
- 76 Ohrozí evropská autorskoprávní reforma hostingové služby?
- 81 Systém kvalifikace – nový nástroj pro zadávání sektorových zakázek

- 84 První novela občanského zákoníku
- 86 Novela zákona o podpoře sportu
- 88 Implikace použití „staronového“ seznamu kvalifikovaných dodavatelů při prokazování kvalifikace
- 91 Týden absence v práci nemusí být vždy důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru
- 93 Nařízení GDPR: zásadní změny v právní úpravě ochrany osobních údajů
- 95 Změny v zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách
- 98 K povinnosti převést zaměstnance na jinou práci a nároku na odstupné po převedení
- 103 Prohlášení a ujištění v akvizičních transakcích
- 109 Dodatečné stavební povolení a lhůty
- 111 První novela občanského zákoníku a její vliv na právní regulaci timeshare
- 114 Dopady daňové novely na daň z příjmu
- 116 Pověřenec pro ochranu osobních údajů – neurčitě vymezený určitý právní pojem
- 121 Kdy je špatná či absentující komunikace rodičů překážkou střídavé péče
- 125 Předběžná opatření v judikatuře Ústavního soudu aneb postrádá návrh na nařízení předběžného opatření při respektování práva na spravedlivý proces smysl?
- 127 Placený výkon funkce statutárního orgánu obchodní společnosti fyzickou osobou může podléhat DPH
- 131 Jak postupovat při určení náhrady za převzetí zákaznické základny?
- 133 Lze smluvně vyloučit právo soudu snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu?
- 136 Polemika nad závěry rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci nemajetkové újmy aneb potřeba věštecké koule v rámci výkonu advokacie
- 140 Zamyšlení nad dvěma rozhodnutími soudů ohledně platnosti usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu
- 144 Cloud ve zdravotnictví
- 146 Soukromoprávní vymáhání škody způsobené porušením soutěžního práva: Zpřístupnění důkazů

- 148 Prověřování v trestním řízení Francie, Itálie a Německa

judikatura

- 152 Z aktuální judikatury Nejvyššího soudu

lifestyle

- 164 Nové GLA s osobitým stylem
- 168 Freemail nepatří do moderní právní praxe, zbavte se ho
- 170 Energetikou hýbe nové téma. Ukládání energie už neřeší jen odborníci, ale i domácnosti
- 172 Obědy pro děti za svou existenci už nasytily deset tisíc školáků
- 174 Zahaďte se mezi spokojené zákazníky DHL a navíc snižte své náklady na expresní přepravní služby na polovinu
- 176 Rozhovory s uživateli systému Praetor – výzvy a výhledy do všech krajů
- 178 Pojištění právní ochrany je pořád dost podceňováno
- 180 Nové BMW řady 5, vyladěno pro právníky
- 182 Kontrola tištěných verzí smluv a jejich verzí v PDF: existuje nějaký jednoduchý způsob?
- 184 Nová kniha Zdravotnictví a právo slavnostně pokřtěna
- 186 Revitalizace obchodních center pohledem Obermeyer Helika
- 188 Změní se kultura zadávání veřejných zakázek na šetrné budovy? Česká rada pro šetrné budovy sdílí zkušenosti z praxe v ČR
- 192 Jak na vysoce kvalitní a úsporné bydlení v moderním stylu
- 194 Ocenění fondů Fidelity International za rok 2016 Investiční trendy pro 2017
- 196 Realitní a investiční veletrh MIPIM 2017
- 200 Dokážou právníci a AK v současnosti pomoci klientům vlivem výzvy kybernetické bezpečnosti?
- 205 Nová právní úprava přináší řadu obchodních příležitostí
- 208 Rezidence Červený dvůr: exkluzivní bydlení ve středomořském stylu
- 210 Nový wellness hotel v Jeseníku!

LUXUSNÍ POSTELE NA MÍRU

**SAFFRON PRAHA 1
FLORENTINUM**

Na Florenci 15 (Florentinum)
110 00 Praha 1
Kontakt: +420 608 808 855
praha@saffronbeds.com

**SAFFRON PRAHA 2
VINOHRADSKÁ**

Vinohradská 47
120 00 Praha 2
Kontakt: +420 608 808 855
praha@saffronbeds.com

Vážení čtenáři,

Právní rok 2017 už začal v plné síle, a tak se postupně zaplňuje i Sběrka zákonů. První letošní zákon, vydaný pod číslem 14/2017 Sb., byl rozeslán 25. ledna a vzbudil velkou pozornost. Šlo totiž o zásadní novelu zákona o střetu zájmů. Zmíněný lednový termín ale vlastně tak důležitý nebyl. O zákonu se totiž debatovalo už dlouho před jeho schválením, natož před jeho publikací.

Napadlo vás někdy, jak se stále více – alespoň z pohledu neprávní veřejnosti – stírají rozdíly mezi platností a účinností zákona? Ale je to vlastně ještě horší, mnozí nerozlišují mezi okamžikem, kdy se o nějaké právní změně začne teprve mluvit, existuje jen v plánech politiků a opravdu jen v hrubých obrysech, a chvílí, kdy se předpis skutečně začne psát a následně se zrodí jeho paragrafové znění. K realizaci totiž bývá většinou ještě hodně daleko a dokonce k ní ani nemusí dojít a mnohdy také nedojde.

Velkou roli v tomto zmatení jistě hrají média. Zvláště o čtenářsky či divácky atraktivní změně, ať už v pozitivním, nebo negativním slova smyslu, se informuje několikrát. Opět od první zmínky až po účinnost. A mnohdy tak, že to tak prostě bude. Bez nejmenších pochyb.

Obávám se proto, že mnozí lidé přestávají vnímat, že každé pravidlo prochází poměrně dlouhou cestou. Od prvního nápadu, přes jeho sepsání, schvalování, finanční potvrzení až k publikaci ve Sběrce

zákonů a následné účinnosti. Je pak jasné, že lidem nemusí dojít ani to, že změna, o které si zrovna přečetli v novinách, nebo o níž slyšeli reportáž v televizi, třeba ještě neplatí a pokud se jí nepodaří prosadit, taky nikdy platit nebude.

Do toho všeho se ještě ve Sběrce zákonů stává nepěkná věc, kdy je jednou za čas publikovaný určitý právní předpis až po datu své vlastní účinnosti, obsaženém v jeho paragrafovaném znění. I k tomu už letos došlo. Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a zákon č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti vyšly v částce 21, rozeslané 3. března. Oba přitom, až na výjimky, nabýly podle svých příslušných ustanovení účinnosti 1. ledna.

Je tak úkolem odborné veřejnosti právo popularizovat a upozorňovat i na tyto souvislosti, které možná vypadají úsměvně, ale pro právní vědomí mohou mít klíčový dopad. Nerozlišovat mezi jednotlivými fázemi „legislativního procesu“ může být právě pro obecné právní vědomí devastující. To, co se na začátku jeví jako suchá právní teorie, totiž získává v praktickém životě velmi živé souvislosti. Pamatujme na to. ●

.....
Miroslav Chochola,
šéfredaktor

Vždy najdeme řešení

advokátní kancelář

Pokorný /
Wagner /
& partneři

síla argumentů

Kudy dál, kolegové? II

V závěru úvahy zveřejněné v minulém čísle e.prava.cz („Kudy dál, kolegové?“) jsem si dovilil zdůraznit, že nad rámec těch oblastí činnosti ČAK, kterými se článek v základních bodech zabýval (profesionalizace kontrolní činnosti; kvalifikace a vzdělávání), „je toho mnohem víc, co advokacii čeká“. Je jistě mimo rozumnou pochybnost, že jedním z dalších a významných úkolů Komory pro dobu bezprostředně příští bude hledání nových a efektivních forem boje s „vinkláři“, zvláště pak za situace, kdy jsou to právě nelicencované subjekty jednající mimo jakoukoliv kárnou odpovědnost, bez pojištění apod., které umně a čím dál masivněji využívají pro poskytování „právních“ služeb anonymitu kyberprostoru. Jsem rád, že v daném směru mohu navázat jednak na úvodník předsedy ČAK JUDr. Vychopně (BA, 1-2/2017, str. 3), jenž právem vyzdvihuje zásluhu

stávajícího představenstva na přestavbě internetového systému ČAK, jednak na podrobné analýzy, jež jsou obsahem třídílného seriálu „Budoucnost advokátních služeb“ autorů Dr. Mokrého a Dr. Indruchové (např. BA, 12/2016, str. 65).

Asi nebude sporu o tom, že princip stálého potírání vinklaření ve všech jeho podobách a zásadní odmítání „sdílení“ právních služeb musí v rámci činnosti ČAK při zajišťování podmínek relevantního výkonu advokacie patřit k těm prioritním. V souvislosti s naplňováním uvedeného principu je nezbytné uvažovat (a jednat!) v několika směrech. Ten první sleduje již zmíněná přestavba internetového systému ČAK spočívající mj. v postupném zavádění odpovídajícího servisu pro poskytování on-line advokátních právních služeb. Bude nezbytné tento servis rozšiřovat a optimalizovat při současné transparentní prezentaci, že advokátní on-line právní pomoc je službou realizovanou konkrétním a řádně pojištěným advokátem pod odpovídající kárnou odpovědností a při zajištění svědomitého nakládání s klientskými daty. Je mi jasné, že v jistém smyslu půjde o snahu potírání vinklářů prostřednictvím určitého druhu „konkurenční nadvlády“. Při, toho času, prakticky neúspěšné kriminalizaci vinklaření bude tím spíše namístě průběžná veřejná dehonestace nepoctivých služeb, ať již poskytovaných klasicky či elektronicky. Umím si představit, že Komora bude onu dehonestaci realizovat (při stálém a veřejném rozkrývání rizik vyplývajících z činnosti vinklářů) např. prostřednictvím:

- založení a aktualizace tzv. black listu při jeho náležité veřejné propagaci;
- vedení stálého monitoringu činnosti neoprávněných subjektů a mj. též stálého monitoringu faktické činnosti „neziskových“ organizací;
- veřejně prezentovaného „ocenění“ v rámci Právníka roku – „Vinklář roku“;
- prosazení legislativního zakotvení speciální skutkové podstaty přestupku „vinklaření“ při založení věcné

kompetence jednotlivých rezortních ministerstev sankcionovat přestupek v rámci správního řízení (viz příslib vlády současnému předsedovi ČAK, resp. profesním organizacím vzniklým ze zákona).

V návaznosti na danou problematiku nelze odhlédnout od snahy příslušných orgánů EU deregulovat poskytování nejrozličnějších služeb, a to včetně právních. Pokud byly v úvodu naznačeny možnosti poskytované anonymitou kyberprostoru, je jasné, že při dopadu deregulace na advokátní služby to bude právě on-line platforma, jež „nabídne“ široký prostor podmiňující faktickou nivelizaci právní pomoci. Bude zejména na zástupci ČAK v CCBE, aby nadále a tvrdě hájil stanovisko ČAK ohledně výlučného společenského postavení a nezastupitelného poslání advokacie.

I když se v této úvaze zabývám otázkou elektronizace advokacie zejména v souvislosti s problémem vinklaření, bez dalšího platí, že elektronizace právních služeb sama o sobě podmíní výrazné změny forem uspokojování poptávky po advokátních službách. A povinností Komory nepochybně bude spoluvytvářet jak podmínky, tak základní pravidla pro relevantní elektronický výkon advokacie. Konstituci nového specializovaného IT Odboru ČAK považuji za daných okolností za nezbytnou.

Sám jsem advokátem vychovaným v lůně klasické advokacie a příliv elektronizace života vůbec mne jakožto prostého uživatele ne vždy těší. Na druhé straně plně souhlasím s přiléhavostí výroku Ch. Darwina užitého ve výše zmíněném článku „Budoucnost advokátních služeb“, tj. výroku v tom smyslu, že „přežijí ti, kteří se nejlépe přizpůsobí změnám“.

JUDr. Vladimír Jirousek, advokát
Jirousek, Skalník, Bernatík & partneři,
advokátní kancelář

e-advokacie – pohroma, nebo příležitost?

S rozvojem informačních technologií a sociálních sítí vyvstávají i v oblasti advokátních služeb otázky ještě nedávno zcela neslychané a nepředvídané. Zcela otevřeně se diskutují otázky související s poskytováním právních služeb na internetu, spolupráce advokátů s jinými subjekty (internetovými zprostředkovateli), nové obchodní modely poskytování právních služeb právě na internetu a samozřejmě i obavy z toho, že trh právních služeb změněný těmito novými postupy a způsoby může být pro řadu stávajících advokátů obtížněji dostupný. Je samozřejmě pravda, že je řada advokátů, kteří s moderními technologiemi obcují nejen bez potíží, ale i s potěšením (ti vnímají hypotetický fenomén e-advokacie jako příležitost) a na druhé straně se někteří jinak zcela excelentní advokáti drží tradičních postupů a k moderním technologiím se staví s lehkým despektem (ti mohou vnímat e-advokacii celkem oprávněně jako konec starých dobrých časů).

Nuže – ono to není tak jednoduché. Především existuje významná skupina obyvatel, pro které je internet, počítač a chytrý telefon základní komunikační pomůckou a spojením s vnějším světem a kteří rozlišují mezi tím, co mohou posoudit, vyhodnotit a s čím mohou komunikovat tímto způsobem, přičemž zbytek světa pro ně do určité míry neexistuje. Pokud se informace o advokátovi, jeho zkušenosti, reference a cenu jeho služeb dozvědí přes svůj telefon, co je na tom špatného? Děje se tak přece při prodeji všemožného zboží v e-shopech a při inzerci a distribuci všemožných služeb. Navíc to prý snižuje náklady pro klienta – spotřebitele.

Jenže ono to opravdu není tak jednoduché. Poskytování právních služeb není prodej ponožek po internetu. Jedná se o činnost, která je přísně regulovaná a kterou může poskytovat jen kvalifikovaný odborník poté, co splní podmínky předepsané zákonem a nad jehož činností (která kromě odborných hledisek musí vyhovovat i určitým etickým parametřům) dohlíží stavovská organizace s významnou disciplinární pravomocí. Určité specifické parametry poskytované právní služby musí být přísně dodržovány právě kvůli ochraně klienta a jeho práv. Anonymizace internetových subjektů poskytujících právní či kvaziprávní „poradenské služby“ může lehce způsobit, že osoba nequalifikovaná či jen částečně kvalifikovaná, na kterou se nevztahuje žádný etický kodex, povinnost mlčenlivosti nebo dokonce osoba s přímým konfliktem zájmů nebo zároveň poskytující „právní“ služby např. protistraně, bude vstupovat do této oblasti služeb, a to zpravidla ke škodě klienta/spotřebitele. O jakékoliv odpovědnosti nebo dokonce pojištění samozřejmě nemůže být ani řeči.

Jak tedy uspokojit oba tyto zájmy klienta? Je vůbec možné spojit anonymní technologický komfort s činností, která je založena na vzájemné důvěře mezi klientem

a advokátem, na povinnosti mlčenlivosti, která je advokátu dána striktně zákonem? Jak by bylo jednoduché říci – NIKDY! Příliš riskantní!

Samozřejmě, že použití informačních technologií, a to i ve formě dříve neuvažované a neslychané pro výkon advokacie, je rozhodně možné. Je však nutné dodržet několik zcela zásadních pravidel. Především – i když se budou potenciální klient a advokát jakožto osoba, která mu má poskytnout službu, kontaktovat a vyměňovat si údaje prostřednictvím technologických aplikací, musí být jednoznačně identifikováni, aby se zabránilo konfliktu zájmů. Přiřazovaný zákon o elektronické identifikaci bude v tomto směru jistě zásadním přínosem. Dále musí být postaveno najisto, jak se klient s advokátem dohodl o rozsahu služby i o její ceně, přičemž tato dohoda musí být v souladu se zákonem, dobrými mravy a pravidly hospodářské soutěže. V případě, že advokát využívá k elektronické komunikaci služeb jiného subjektu, měla by tato služba mít povahu komunikační, nikoli zprostředkovatelskou, a jako taková by také měla být zpoplatněna. Nu – „last but not least“ – subjekty, které budou používat elektronickou komunikaci vyššího typu při poskytování advokátních služeb, by pak měly mít otevřenou strukturu a být přístupné jakémukoliv advokátu či advokátní kanceláři, nikoli jen nějaké vybrané skupině

Autor si je vědom, že uvedené názory budou připadat technologicky orientovaným kolegům jako příliš omezující a konzervativnějším kolegům zase jako příliš dobrodružné. Je však třeba si uvědomit, že „přechod do kybervesmíru“ jistě nelze nikomu nařizovat a vždy bude na každém advokátu, jakou cestu si zvolí. ●

JUDr. Martin Maisner, PhD., MCI Arb.,

advokát a partner

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

*Miluji náš
dům teď patří
mé exmanželce.*

Život je plný zvrátů a každý
z nich si žádá rozhodnutí.

Swiss Life pomáhá svým klientům
rozhodovat se správně v oblasti
správy privátních financí
a majetku již od roku 1857.

844 111 444

www.swisslifeselect.cz

premium@swisslifeselect.cz

Novinka z oblasti insolvence

Právě vyšlo

Insolvenční právo

2. doplněné a upravené vydání

Tomáš Richter

Druhé vydání úspěšného titulu reflektuje autorovo vnímání aplikace nového insolvenčního práva v insolvencích velkých korporačních dlužníků za uplynulých osm let, jakož i jeho koncepční poznámky a návrhy změn interpretace či obsahu právní úpravy v těch bodech, v nichž insolvenční reforma z roku 2006 v testu praxí selhala či selhává.

Autor reaguje na změny, ke kterým došlo v důsledku přijetí nových kodexů civilního práva a které nemohly již z povahy věci nemít vliv na insolvenční systém. Na rozdíl od prvního vydání zařadil autor i výklad týkající se některých procesních specifik insolvenčního řízení jako občanského soudního procesu *sui generis* a dále alespoň stručná upozornění na přeshraniční souvislosti podávaného výkladu.

Titul k dispozici také v ASPI

Objednávejte na

www.wolterskluwer.cz/obchod

Nenechte si vzít soukromí

V poslední době zažíváme nebývalé útoky na samu podstatu profese advokáta. Čelíme totiž neustálým snahám o postupné prolamování pravidel advokátní mlčenlivosti. Často jde o plíživé a na první pohled nezřetelné pokusy, o to jsou ale nebezpečnější. Zdaleka přitom nejde jen o dopady, které mohou mít tyto změny na naši profesi. Nejdůležitější je, že pokud se nám nepodaří tyto tendence zastavit nebo alespoň zbrzdít, dojde k porušení základních lidských práv a nová pravidla osudově ovlivní postavení a možnosti těch, na kterých nám musí záležet nejvíce. Zcela normálních lidí, kteří hledají spravedlnost a ve většině případů ještě věří právu a jeho fungování.

Podívejme se na několik takovýchto útoků z poslední doby. Aniž by se o tom nějak rozsáhleji diskutovalo, chystají se novely

zákona o zpravodajských službách České republiky, zákona o Bezpečnostní informační službě, zákona o Vojenském zpravodajství a také daňového řádu. Všechny tyto předpisy mají společného jmenovatele. Určití reprezentanti veřejné moci by jejich prostřednictvím získali přístup tu do našich datových schránek, tu do naší normální elektronické komunikace, tu by i po advokátech žádali nahlašování „podezřelých obchodů“. Zkrátka bychom se před jejich zkoumavým pohledem – v případě jejich zájmu – prakticky neubránili, i když bychom nedělali vůbec nic špatného, natož protizákonného. Podobně jako v případě kontrolního hlášení DPH by byly takto nasbírané informace zneužitelné a vážně by ohrožovaly dodržování povinnosti mlčenlivosti a důvěrnost komunikace mezi advokátem a jeho klientem.

Pokud použijeme úplně normální slovník, zpravodajské služby i správci daně získají možnost nás dokonale špehovat. K čemu, když nebude docházet k ničemu nekalému? Jen tak pro jistotu? Předkladatelé zmíněných novel nejčastěji argumentují snahou o zajištění bezpečnosti. Jistě, bezpečnost je zcela nutná a musíme být připraveni na to, že vzhledem k současné situaci ve světě, nutně dochází a dojde k určitým posunům. Při jednoduchém poměření dvou důležitých hodnot – bezpečnosti a ochrany soukromí – se ale neubráníme dojmu, že právě ochrana soukromí bude těmito zásahy téměř popřena, a to, aniž by bylo vysvětleno, z jakých důvodů se tak děje a jakým konkrétním rizikům se předchází. K čemu jsou tyto změny, kromě všudypřítomného protikorupčního boje, dále dobré? Přesvědčivá odpověď ve všech zmíněných případech chybí.

Novely spojuje rovněž to, že jsou tato pravidla hodně obecná, povrchní a nepropracovaná, ale naopak přehnaně široká. Navíc je nám spolu s nimi, tu více, tu méně,

podsováno, že nesnesou odkladu a musí být přijata co nejrychleji. Nezakrývají se tím jen jejich skutečné cíle? Něco takového přece není v demokratické společnosti možné, a měli bychom to velmi hlasitě připomínat. V právním státu bychom měli jít spíše opačným směrem a spravedlnost a všechny její souvislosti zesilovat, než takto zeslabovat.

Na poplach by měli volat i zástupci dalších právnických profesí. Není to přece úkol pouze pro Českou advokátní komoru a její členy. Tam, kde strčí veřejná moc uši mezi advokáty a jejich klienty, neuhájí své soukromí a výsady dlouhodobě ani ti ostatní. Tyto posuny by měla hlasitě odmítnout rovněž nejširší veřejnost, jde přece primárně o její vlastní zájmy. Co si nechá jednou vzít, už jí nikdo a nikdy nevrátí.

Nejvyšší soudy navíc v poslední době svědomitě hlídají, aby se advokáti příliš „neutrhlí ze řetězu“. Vždyť nedávno Ústavní soud zcela jednoznačně stanovil, že související pravidla slouží prakticky výlučně zájmům klienta, nikoliv advokáta. Tak proč ji teď ničit neuváženými zásahy do obyčejných zákonů?

Předkládané novely nemají v demokratickém a právním státu místo. Vždyť se stačí vrátit ke kořenům. I v této souvislosti totiž můžeme připomenout slova Benjamina Franklina: „Kdo vymění svobodu za trochu bezpečí, ten si nezaslouží svobodu ani bezpečí.“ ●

Mgr. Robert Němec, LL.M.,
advokát a partner

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
místopředseda představenstva ČAK

Se zákony je to jako s muži

Při psaní komentáře zákona o advokacii si řadu věcí uvědomíte. Například, jak byla původní verze zákona z roku 1996 stručná a jednoduchá, přehledná a dokonce takřka elegantní (a to nemluvím o její předchůdkyni z roku 1990). A jak se za dvacet let změnila, zbytněla, vzkypěla a rozkošatěla. K tomu, aby si vnější pozorovatel utvořil obraz o českém právu, stačila by mu tato jediná právní norma. Pojďme se na ni trochu podrobněji podívat.

Jen ve srovnání zákonů o advokacii během poslední stovky let jsou krásně vidět všechny nešvary naší legislativy, tendence k přílišnému pozitivismu, snahy do-

plňovat do zákona každý nesmysl, který proběhne veřejným prostorem, kdejakou ptákovinu, zejména pokud na ní trvá Evropská unie nebo ji naši upovídanější kolegové včlenili do evropské směrnice či do nařízení. Na mnoha místech vidíme zbytečné opakování, mnohoslovnost, složitá a nepřehledná souvětí, divnou češtinu, prohršky proti legislativním pravidlům, nesmyslné odkazy, zbytečné komplikace, výjimky a výjimky z výjimek. Pokud filmová Angelika tvrdila, že pro obecnou zkušenost s muži stačí jediný, platí to úsloví shodně i pro naše právní normy. Jako by nás na fakultě neučili, že zpřesněním obecného jen rozmnožíme řady těch, jež budou hulákat, že právě na ně zpřesnění nedopadá.

A nyní konkrétněji: Původní verze zákona měla pouhých 72 ustanovení, obvykle se dvěma odstavci (mimořádně verze z roku 1963 jich stačilo jen 38), dnešní zákon jich má dvakrát tolik (152) a některá ustanovení se dále dělí až do deseti odstavců. Od roku 1996 byl zákon jednadvačetkrát novelizován, z tohoto počtu šlo pětkrát o přímou novelu zákona, o niž usilovala sama advokacie, takže si ani nemůžeme nalhávat, že by nám ve všech případech zákon měnil byrokratický a uzurpující stát. Jistě, ostatní změny přinesly jiné zákony (zákon o dani z přidané hodnoty či zákon o legalizaci výnosů z trestné činnosti), nicméně i tak to mnohdy byly změny nadbytečné. Například § 23a, jenž je obsahem našeho zákona od roku 2004, obsahuje tuto větu: Je-li advokát, společnost nebo zahraniční společnost plátcem daně z přidané hodnoty, náleží advokátovi, společnosti nebo zahraniční společnosti k odměně a k náhradám rovněž částka odpovídající této dani, kterou jsou povinni advokát nebo společnost z odměny a z náhrad odvést podle zvláštního právního předpisu. Tentýž důsledek ovšem již plyne z obecné právní úpravy (z § 2 odst. 1a/

zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty), a jak už je v našich krajích zvykem, opakují jej dále i § 151 odst. 2 občanského soudního řádu, § 151 odst. 2 trestního řádu a § 57 odst. 2 soudního řádu správního.

Aby výkon advokacie nebyl tak jednoduchý, provádí zákon několik vyhlášek (advokátní tarif, advokátní kárný řád a advokátní zkušební řád) a tři desítky stanovských předpisů, z nichž řada trpí totožným, zjevně vysoce virulentním onemocněním. Zejména etický kodex (usnesení představenstva ČAK ze dne 31. října 1996, č. 1/1997 Věstníku – Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů ČR) má dnes nespočetně článků a více než 6000 slov, ačkoliv jako asertivní gramofonová deska povětšinou jen opakuje a rozvádí obecné pravidlo obsažené v první větě § 17 odst. 1. Totiž že advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu.

Nedosti na tom. V legislativním procesu (už ve druhém čtení v Poslanecké sněmovně) se nachází návrh novely zákona o advokacii (označovaný jako sněmovní tisk 853), jenž navrhuje další změny v 37 bodech.

Zajisté nepopírám, že svět i česká advokacie se vyvíjí a vývoj s sebou přirozeně přináší i změny. Možná je tedy na čase podívat se na celý zákon moderníma očima dneška a namísto doplňování dalších polopatických ustanovení začít škrtat. ●

JUDr. Daniela Kovářová, advokátka

Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku...

Nenápadně se tvářící novela daňového řádu představuje, bude-li přijata, velmi závažné prolomení advokátní mlčenlivosti. Advokátní mlčenlivost přitom představuje jeden ze základních pilířů fungující advokacie, kterou chápou jako důvěrnou službu klientům v obtížné životní situaci. Službu člověku, proti kterému stojí státní aparát se svou mocí, penězi i technickými prostředky. Pro takového člověka představuje advokát jeho spojence, kterému věří, protože je (i zákonem) ujistěn, že advokát nesmí nic z toho, co mu klient svěří, sdělit státnímu úřadu.

Státu s celým jeho mocenským aparátem se však (možná) nedaří vybírat daně tak,

jak si jeho představitelé naplánovali. Namísto toho, aby přesvědčovali občany o tom, že slušný člověk daně platí, přenáší čím dál více svou (hypotetickou) neschopnost výběru daní na osoby, jejichž úkolem opravdu není nahrazovat kontrolní funkci finanční správy. A tak jsme zavedli ručení za nespolehlivé plátce DPH, kontrolní hlášení nebo elektronickou evidenci tržeb. A teď se stát pokouší prolomit bariéru advokátní mlčenlivosti. Tak, jako se kdysi král Václav dle legendy snažil prolomit u zpovědníka královny Žofie zpovědní tajemství.

Zmíněná drobná novelka ukládá „povinným osobám podle zákona o boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu“ poskytnout na vyžádání správci daně údaje „získané při provádění identifikace a kontroly klienta“ podle cit. zákona. Ustanovení pokračuje větou, která ve mně vzbudila hrůzu: „Údaje se na vyžádání správce daně poskytují včetně souvisejících písemností a údajů o způsobu shromažďování těchto údajů“. Pokud by někdo pochyboval o tom, že se stát chystá prolomit mlčenlivost advokáta (ale stejně tak třeba notáře), stačí, aby si přečetl pětadvacetistránkovou (sic!) důvodovou zprávu ke stránkové novele. Do kontroly klienta totiž spadá získání informace o zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu, zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta a jeho skutečného majitele (jde-li o právnickou osobu, svěřenský fond apod.), průběžné sledování obchodního vztahu, přezkoumávání zdrojů finančních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod týká. Důvodová zpráva uvádí, že dosud ty povinné osoby, které jsou vázány zákonnou povinností mlčenlivosti, například advokáti, nemají zákonnou informační povinnost ve vztahu ke správci daně, a považuje za nebytné tento stav změnit. Přitom sám předkladatel novely v důvodové zprávě okrajově

zmiňuje, že při podezření na pokus o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu poskytne dotčený advokát informace Finančně analytickému útvaru, ovšem prostřednictvím České advokátní komory. Důvodová zpráva neobsahuje ani slovo o tom, že by tento systém vykazoval nedostatky, které je nutné napravit. Namísto toho poněkud pokrytecky zdůrazňuje, že nejde o žádnou novou povinnost shromažďovat údaje o klientech, ale pouze o dotažení stávající povinnosti o povinnost předat shromážděné údaje správci daně, a to ještě jen na vyžádání (takže není žádná obava, že by byl někdo nadměrně nebo dokonce nedůvodně obtěžován). A prolomení advokátní mlčenlivosti? Naprosto zanedbatelné, vždyť v daňovém řádu máme přece institut daňové mlčenlivosti ...

Vracím se zpět k úvodním slovům. Advokátní mlčenlivost je zárukou, že advokacie bude fungovat tak, jak má. Vždy se najde nějaký „vyšší cíl celého celku“, kterému je možné obětovat zájmy jednotlivce. Nedopusťme to. Stát má dost prostředků na to, aby si zjišťoval informace o jakýchkoli podezřelých osobách nebo jednáních. Advokáti mu v tom však pomáhají nesmějí. Takže, svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku ... ●

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Rödl & Partner

Právnická firma roku

kategorie Trestní právo

Působíme v **Praze, Přerově a Bratislavě.**

Jsme **doporučovanou firmou** pro řešení sporů a arbitrází.

Řešíme také právo **obchodní, občanské, pracovní a rodinné.**

Zahraníční klienti nám nejsou cizí. Svě služby nabízíme také v **angličtině, němčině, francouzštině a polštině.**

Jsme členem mezinárodní advokátní sítě **International Jurists**, můžeme tak pomoci klientům po celém světě.

 Brož
Sokol
Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Kontakty

telefon: 224 941 946

e-mail: advokati@akbsn.eu

Sídlo

Sokolská 60

Praha 2, 120 00

Naše názory můžete sledovat také na www.facebook.com/brozokolnovak

www.akbsn.eu

Adrenalinový porod

Podle jediné dostupné statistiky, zveřejněné Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR, byly u nás v roce 2013 vykázány 3 domácí porody. Dle téhož zdroje jiný pramen uvádí 16 domácích porodů a i tato hodnota prý pravděpodobně neodráží skutečný stav. Tak či onak, účastníků téhle adrenalinové zábavy není mnoho. A předpokládám, že v následujících letech se jejich počet nijak nezvýšil a jde setrvale a samo o sobě o vcelku okrajový jev. Pozoruhodnější je nápad, který dal vzniknout nálezů Ústavního soudu III.ÚS 2433/15. Začalo to návrhem, jímž se pozdější stěžovatelka domáhala vydání předběžného opatření, které mělo spočívat v uložení povinnosti žalované porodní asistentce, aby stěžovatelce ve dnech 22. 2. 2012 až 14. 3. 2012 za její součinnosti poskytla zdravotní péči při fyziologickém porodu ve vlastním sociálním prostředí.

To, že domácí porod patří do kategorie adrenalinových zábav, doložím záhy. Ovšem představa, že si u něj rodička vysoudí asistenci porodní babice, přestože ta se kupříkladu brání námitkou, že má v jedné ruce revma, ve druhé rendlík s husími játry a v sobě půl lahve rumu, je z mého pohledu za hranicí normálnosti

Další statistika, tentokrát přístupná na webové stránce www.modrykonik.cz, tvrdí, že podle studií, prováděných v Anglii, jedna z pěti matek, které rodily doma, musela být převezena do nemocnice kvůli komplikacím. A o pár řádků dál, že plánované porody doma mají podle statistik dvojnásobné až trojnásobné riziko úmrtí novorozenců než porody vedené v porodnici. Dvacetiprocentní šance komplikací a dvakrát nebo třikrát vyšší pravděpodobnost úmrtí mi připadá jako dost rizikový faktor, který domácí porod spolehlivě řadí do adrenalinových aktivit. Trochu problém vidím v tom, že je to rizikové nejen pro toho, kdo o téhle formě porodu rozhoduje.

Okolo domácích porodů je čas od času docela slušný křik. Pokud jsem z toho křiku vyzooměl, adeptky domácího porodu se téhle atrakce domáhají s tím, že porodnice jsou nehostinné, personál naopak hostilní nebo alespoň lhostejný, celkové prostředí nepříjemné, rodičky jsou dopovány všelijakými dryáky a k dovršení všeho nemají nepetržitý kontakt s novorozencem. Obecně řečeno, stěžují si na míru komfortu. O život v porodnicích viditelně nejde. Nicméně argumenty to nepochybně jsou a snad by byly i absolutní, pokud jde o volbu ženy, kde bude rodit. Kdyby šlo jen o ni samotnou. Prakticky jakákoliv zmínka o domácím porodu obsahuje i tvrzení, že jde o vlastní rozhodnutí rodičky. A co otec a hlavně, co to dítě? Tedy zatím nasciturus. Je divné, že v době, kdy se kdekdě stará o práva někoho jiného a jestli mu na ně náhodou zas někdo další nešlape, se ještě nikdo nepozastavil nad tím, že tady nejsou ve hře jenom rodičky domáhající se většího pohodlí, ale i otcové a především ty děti. Těm jde ve zvýšené míře o krk. A rozhodně nejsou majetkem zmíněné matky, dokonce ani případně obou zploditelů, pokud se na téhle formě porodu shodli. Rizika domácího porodu pro matku můžeme nechat stranou. Rozhodla se svobodně a snad i informovaně. K míře schopnosti racionálně věc hodnotit se raději vyjadřovat nebudu. Kdo se ale určitě svobodně nerozhodl, bylo dítě, kterého se nikdo na nic neptal a ostat-

ně jak vcelku známo, ani není schopné nic říct. Maximálně čas od času kopat. Je vcelku zažitou notorií, že v jakékoliv záležitosti, rozhodované soudem, při které by mohl nastat konflikt zájmů rodiče a nezletilého dítěte, je ustanovován opatrovník. A také, že k některým jednáním za nezletilého, pokud by ho důsledky mohly vážněji zasáhnout, například k majetkovým dispozicím, je nezbytný souhlas soudu. Všechno jsou to určitě důležité věci, ale dispozice se zdravím nebo dokonce životem dítěte mi připadá jako poněkud větší důležitost. Snažím se představit si, jak by takový nenarozenec reagoval na sdělení budoucí matky, že se jí nějak nechce do porodnice, tak to tedy zkusej doma. A že má, ten nenarozenec, vcelku slušnou šanci na přežití, sice ne takovou jako v té porodnici, ale zase, doma je doma. No, a kdyby holt něco nevyšlo tak „sorry jako“. Věřím, že budoucí milovníci bungee jumpingu a podobných kratochvílí, stejně jako ti, co nastoupí k zásahovým jednotkám nebo do obdobných profesí, by možná do toho šli. Ale zrovna tak by nejspíš bylo spousta těch, co by řekli, hele mamí, já bych radši tu porodnici, tak trochu zatní zuby a za týden je to za náma.

Tedy evidentní konflikt zájmů. Neřešený a velkoryse přehlížený těmi, co se kolem sebe ohánějí lidskými právy, mimo jiné i právem rodit doma. Což je to, co mne zaujalo. Právo rodit doma, ještě automaticky neznamená právo zvýšit riziko úmrtí novorozence. Tenhle případ je ilustrativní ukázkou toho, jak se dá hlásání lidských práv zneužít k ohrožení práv jiných. Zajímalo by mne, jak by soud řešil třeba návrh nespokojeného otce na vydání předběžného opatření zakazujícího budoucí matce jeho dítěte rodit doma. Jak by to řešili zastánci práv rodičky, si vcelku představit dokážu. ●

JUDr. Tomáš Sokol, advokát
Advokátní kancelář
Brož & Sokol & Novák s. r. o.

Brož Sokol Novák
 ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Jaro je tu čili omezení vlastnických práv opět aktuálnější

Tak nám to zase začíná. Sníh roztál a jen čekáme, kdy začne rašit čerstvá tráva na našich nemovitostech, pokud nějaké máme. V opačném případě můžeme sledovat, jak zelenají pozemky jiných vlastníků, nicméně v tom případě patříme k té šťastnější skupině, které se žádné omezení vlastnických práv nedotkne. Proč tomu tak je, vysvětlím jednoduše. Ten, kdo nic nemá, nic nevlastní, a tak nemá žádné vlastnické právo. Myslím, že proti této argumentaci lze jen těžko něco namítat.

Na druhou stranu je ovšem třeba si uvědomit, že mezi námi existují chudáci vlastníci, kteří nejsou zcela chudí, dokonce z pohledu průměrně závistivého občana jsou považováni za zbohatlíky, kteří se bezesporu nekalým způsobem domohli jisté

ho majetku proto, aby ho mohli vlastnit a průměrného občana tak dráždit. Pokud dosáhne míra podráždění jistého stupně a občané se spojí, zakládají nejdříve politické strany a v pozdější fázi pak vznikají revoluce, které smetou zbohatlíky, pokud včas z dané země neutečou, z revolucionářů se stává vládnoucí třída, která následně vlastní vše, a je jen otázkou času, kdy i ona je později svržena. A tak pořád dokola. Tím končím stručný výtah z koloběhu dějin revolučních hnutí a vracím se k vlastníkům, byť z pohledu budoucích dějin jen dočasným.

Vlastnické právo je na první pohled záviděníhodné. Vlastník může se svým vlastnictvím, což je vše, co mu patří (významově odlišné od zlomyslného „to ti patřil“) v mezích právního řádu libovolně nakládat, praví zákon. Občanský zákoník upřesňuje pro ty, kteří ještě nezaregistrovali, že existuje. Ten nový, protože ten starý už neplatí. Ona libovольnost či libovůle je ovšem poněkud přehnaná, uvážíme-li, že je vzápětí stejným právním předpisem limitována. Vlastník se totiž musí zdržet všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a další podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka, který si říká soused, v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku, a toto platí i o vnikání zvířat.

Již z pouhého výčtu, navíc jen demonstračního, je zřejmé, že by měl každý vlastník okamžitě vyhledat zkušeného advokáta a nechat si vysvětlit, co smí, a nesmí. Na první pohled se zdá, že jsou omezení jasná a nepochopitelná jen pro osoby s vý-

raznou poruchou vnímání. Avšak opak je pravdou!

Začneme s odpadem, ten je víceméně jasný. Dělí se na směsný a tříděný, přičemž první patří do nádob takto výslovně označených, dříve zvaných popelnice. Zde doporučuji přikreslit háček nad S a máte o zábavu postaráno. Já tak skutečně učinil a směju se při každém vysypávání koše. Pokud však opatříte háčkem první namísto druhého S, budete se smát jen v případě, že jste z Polska, tipuji. Tříděný odpad se vyhazuje do kontejnerů, pokud jsou přistaveny a nejsou pořád přeplněné. Podle názvu usuzuji, že jsou pak odváženy kontejnerovými loděmi neznámo kam. Ze zákona rovněž plyne, že co kde odpadne, nesmím přehodit sousedovi přes plot. Co však třeba za situace, kdy zpracovávám drahé kovy a jeden ze zlatých valounů se mi zakutálí za sousedův plot? Omezím tím sousedovo obvyklé užívání pozemku? Anebo jsem již takto nahradil případnou škodu za toto omezení?

S vodou je situace složitější. Voda je živel, závlaha je dnes nutná, jedno, zda manuální či automatická, a dojde-li ke spojení dvou živelů v podobě vody a větru, zavlažují sousedův pozemek, byť jen zčásti. Pak je třeba zkoumat i v tomto případě, zda jde o míru přiměřenou místním poměrům, anebo řečeno uhlazeně právníky, zda nejde o míru místním poměrům nepřiměřenou. Jak poznáme, co je přiměřené, a co již není, je věc složitá. Zde doporučuji obcházet co nejvíce místních usedlíků-vlastníků při obdobné síle větru a tloušťce hadice nebo výkonu závlahového systému a změřit množství vody, která

obvykle končí na sousedních pozemcích. Jsou-li naměřené hodnoty obdobné mým vlastním, je vše v pořádku, ale běda, pokud ostatní vlastníci obdrží menší vodní přídělí než moji sousedé. Pak jsem omezil souseda nepřiměřeně a měl bych nést odpovědnost. Jedinou obranou mohou být jeho úspory za vodu, kterou jsem mu nechtěně zavlažil jeho pozemky. Že by snad bezdůvodně obohacení?

Kouř z táboráku bude jistě problém, uzení studeným kouřem netuším, kouř z cigaret ano, kouřová clona rovněž. Prach je ve vzduchu všudypřítomný, pokud ovšem např. díky průvanu obdrží soused dávku z mých nikdy neluxovaných koberců, je to na hraně. Prach vadí nicméně hlavně v jednotném čísle, pošlu-li sousedovi na pozemek prachy, nepředpokládám, že by si stěžoval.

Plyn je závadný jen v případech, kdy je instalován. Obecně ovšem připomínám, že plyn je jedovatý, aby nedošlo k mýlce. Plyn vypouštět na pozemek souseda nedoporučuji, měl by tak oprávněný důvod být otrávený. S pachem je to podobné, nikdo nemá chuť relaxovat na zahradě s ucpávkami v nose. Drobná komplikace spočívá u pachu v tom, že čich vlastníků bývá různý, totéž platí o schopnosti vyhodnocovat jednotlivé pachové vjemy. Jednomu něco voní a jinému páchne a naopak. Zde proto doporučuji využít psy, jejichž schopnosti jsou neuvěřitelné.

Podmínkou stínu je slunce. Je-li zataženo, nic nehrozí. Pokud slunce svítí, začnou se tvořit stíny. Absolutní stín lze přirovnat k zataženému obloze, téměř až k šeru. Ob-

těžovat stínem je ošklivý nešvar zvláště za situace, kdy se půvabný vlastník či osoba vlastníkově blízká – v obou případech pohlaví ženského – opaluje na lehátku přinejhorším v bikinách a vy ji šmírujete, čímž jí svým stínem bráníte v opalování. Asi tak nebudete činit v míře nepřiměřené místním poměrům, neboť šmírují všichni a váš soused z odlehlejší strany jistě s dalekohledem, ale i tak je tato praxe z pohledu práva diskutabilní. Bezpečnější je proto šmírovat až po západu slunce, ovšem s rizikem, že už nic nevidíte. Když si posvítíte, obtěžujete světlem stejně jako při ohňostroji. Případným šmírováním mužů na lehátku se nezabývám, protože mladší na opalování nemají čas a stínit starce by bylo považováno za ušlechtilý skutek. Stín samozřejmě hází i pevné objekty, třeba stromy, stavby apod. I zde tak proto nutno zkoumat přiměřenost místním poměrům.

Obtěžování hlukem je snadno měřitelné i doložitelné (lze jej nahrát na mobil), je-li však pozemek např. v těsné blízkosti dálnice nebo továrny na třaskaviny, můžete být poněkud hlučnější.

Otřesy jsou otřesné, leckdy připomínají zemětřesení. Z tohoto důvodu je třeba jim zabránit, nejlépe po konzultaci se seismology, kteří toho vědí hodně o geofyzice, a tak nám poradí.

Další podobné účinky (imise) jsou posledním obecným limitujícím faktorem naší vlastnické libovůle podle zákona, nicméně za zmínku stojí i osoby, které s vlastníkem žijí, většinou osoby blízké, jež mu často radí, anebo dokonce vykonávají vlast-

nická práva samostatně, ať již jde např. o výsadbu květin, zeleniny, ovocných stromů či jiných vlákninových produktů. Zákon je výslovně nezmiňuje, ale jejich vliv je nesporný.

Samostatnou kapitolou by bylo vnikání zvířat, na které však již nemám prostor, a tak jen telegraficky. Kočkám v toulkách nezabráňte, vzdejte to. Totéž platí o mravencích, broucích všeho druhu, plžích, mlžích a jiné drobotině. Ptáci si budou také lézat, kam je napadne, a vy jim to nerozmluvíte, ledaže jste ochotni s nimi žít ve voliére. Hady, krokodýly a ostatní exotické mazlíčky nerozmnožujte přespříliš, jinak přijdete o všechny sousedy.

Takže nerušené jarní vlastnické nakládání! ●

JUDr. Josef Vejmelka,
advokát

Vejmelka & Wunsch s. r. o.

 VEJMELKA & WUNSCH
ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE

BARKER
ENGLISH SHOEMAKERS SINCE 1880

BARKER SHOES, Havířská 6, Praha 1

www.barker-shoes.cz

Poslední zhasne

Po roce 1989 jsem byl celkem optimistický (co se týká věci veřejných s malými písmeny), o poslední zbytky iluzí jsem přišel s velkou televizní krizí. Myslím, že pro určitou příjemnou a smysluplnou existenci by měl mít člověk představu a vizi do budoucna, měl by vědět, čeho chce v životě dosáhnout, jak a proč. V opačném případě se jedná jen o vegetativní přežívání a je celkem jedno, na jaké úrovni. Existence vize je, myslím, to, co nás odlišuje od zvířat. Pokud ale většina společnosti na jakoukoliv snahu do budoucna rezignuje, je to cesta ke konci. Zároveň není nic strašnějšího, než když některá část společnosti činí kroky k potlačení vizi u zbytku společnosti. O to horší je to pak v případě, když tak činí ti, kteří žádnou vizi nemají, a navíc tak činí ještě za peníze nebo za příslib jiných hodnot a výhod. Taková situace byla za minulého režimu, kde ale většina společnosti vize měla, jenom byla za mříží. Po jejím odstranění bylo možné plynule někam jít – směry dobrými či špatnými – nikdo ale v zásadě nikomu v cestě nebránil. Skončil strach vyslovovat své názory a opačné názory nikdo aktivně nepotlačoval. S ohledem na předchozí vývoj ve společnosti by to také šlo obtížně. Lidé nebyli úplně hloupí.

Situace se ale postupem doby v rámci „technologizace moci“ a „hloupnutí“ společ-

nosti začala měnit a pro mě osobně byl zásadním mezníkem v České republice okamžik velké televizní krize. Celkem s hrůzou jsem sledoval, jak další generace, která v době roku 1989 byla dětmi, byla ochotna pracovat s využitím stejných metod jako jejich předchůdci před rokem 1989. Vše pak je ještě horší tím, že všechny kroky byly zřejmě činěny v zájmu pravdy a dobra a konkrétní jedinci, užitečné nástroje, tomu snad i věřili. A domnívám se, že stále věří. Pro mě osobně to znamenalo vlastní diskreditaci mnoha lidí z veřejné sféry, kterých jsem si do té doby vážil pro jejich osobní vlastnosti.

No a přišel rozvoj sociálních sítí, ve které jsem od 90. let vkládal poměrně velké naděje z hlediska relativně levné možnosti poskytnout velkému množství lidí dostupné informace. Přišla ale další deziluze. V době nízké penetrace nebylo možné ovlivňovat (pozitivně ani negativně) masy, po masivním rozšíření se sociální sítě staly fakticky nástrojem obchodních modelů k ovládnutí poslušných a přizpůsobivých (výjimky pochopitelně existují). Způsoby ovládnutí jsou pak pochopitelně o to nebezpečnější, že jsou cestou „myšlenkového souznění“ ovládaného s ovládajícím, což za absence jakéhokoliv korektivu a neexistence předchozích zkušeností u ovládaných jde velice snadno. Projevují se zkrátka plody vymizení všeobecných znalostí. To všechno by ještě nebylo nejhorší, ale nyní, řekl bych, jsme již ve fázi, kdy k ovlivňování lidí dochází nejen formou „pozitivního vymývání mozků“, ale i cestou aktivního potlačování odpůrců. Už to tady sice bylo, tehdy ale aktivní „utlačovatelé“ museli působit alespoň zčásti otevřeně a bylo zřejmé, kdo to jsou „oni“.

Postupně jsme se dostali ze stavu „nemám tě rád a řeknu sice veřejně, ale anonymně, všem“, do stavu, „kdybys se ti mohl představit, řekl bych ti, že to není osobní, když jsem ale za to dostal zapláceno...“, musíš to chápat (konečně dělal by to každý)“. Horší je to o to, že v oblasti slušného obchodu s nekalou konkurencí počítáme a alespoň s nějakými vytvořenými právními nástroji obrany také. V oblasti politiky je to ale všem jedno. Navíc vše lze udělat jako „rychlou akci“,

takže výsledek je dosažen a jestli se někdo bude bránit, koho to následně zajímá? Že by si snad někdo o politikovi využívajícímu těchto možností zpětně pomyslel „udělá to jednou, udělá to znovu“? Občané si přece nepamatují, ti věří všemu – a ono to funguje. A něco jako morální pravidla a zásady – maximálně by se mohla otevřít diskuse na to, co to vlastně znamená slovo morální.

Pokud se nám ale současný stav využívání těch nejnižších pudů ve společnosti nelíbí, mám pocit, že jsme možná již za bodem návratu. Mnoho pozitivního není vidět, a to ani tady, ani tam, řečeno slovy „klasiků“ a jedinou cestou ke zlepšení by snad mohla být snaha v konkrétních případech porozumět jednání druhého a následně se pokusit najít cestu, jak mu umožnit to správné udělat v rámci zákonných mantinelů. Bohužel ale je to cesta komplikovaná, na kterou dnes nikdo nemá čas. Zároveň je to ale jediná cesta, která umožní zachovat alespoň základy toho, co si společnost z hlediska demokratických mechanismů vybudovala. Tato cesta jde ale proti velice dobře prodejné použitelné cestě naprosté formální a faktické odpovědnosti každého za cokoliv a za všech okolností (podle toho co se zrovna hodí), která je zřejmě předurčena k naprostému a drtivému vítězství. Něco jako forma pochopení a milosrdenství je totiž v „rozvinuté společnosti“ chápána pouze jako přítěž a proto tedy pryč s tím, mohlo by nás to totiž zmást.

Osobně je pro mě nepochopitelná míra prodejnosti mnoha osob, které se veřejně angažují a které si snad neuvědomují, že to k čemu přispívají, je likvidace základních hodnot umožňujících alespoň trochu hodnotný lidský život. Zřejmě se domnívají, že za pomoci peněz a slíbených trafik mohou sobě a svým blízkým zajistit život na nějaké jiné „zemi“. O těch, kteří je financují se pak lze domnívat pouze, že oni „ví“, že si svůj život budou moci koupit a jejich finanční zabezpečení jim zajistí vše. Asi si ale neuvědomují, že hra se zoufalstvím jiných může být i nebezpečná a většinou nekončí dobře. Takže jen doufám, že poslední zhasne. ●

Mgr. Jaroslav Vaško

Právník roku 2016:

Nejvyšší právnická pocta pro Ivu Brožovou

Dne 3. 2. 2017 se v pražském Top hotelu na Chodově konal slavnostní galavečer již 12. ročníku celojustiční soutěže Právník roku, jejímiž tradičními organizátory jsou Česká advokátní komora a vydavatelství EPRAVO.CZ. Rovněž tradičně poskytuje soutěži záštitu aktuální ministr či ministryně spravedlnosti a v posledních čtyřech letech i předseda vlády. Nad Právníkem roku 2016 tak převzali záštitu premiér Bohuslav Sobotka a ministr spravedlnosti Robert Pelikán.

Nominovat kandidáty v sedmi odborných kategoriích mohla odborná veřejnost od května 2016 prostřednictvím internetu a časopisů organizátorů a partnerů soutěže, z nominací pak odborná porota koncem roku vybrala vítěze. K dalším třem, rovněž tradičním kategoriím se speciálními parametry (Pro bono, Talent roku, Právnická síň slávy) se ale navíc, stejně jako vlani, přidala i jedna zvláštní cena. Do Právní-

právník roku 2016

ké síně slávy byla uvedena bývalá ústavní soudkyně a expředsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová, které tleskali vestoje právníci všech profesí.

Jedenáct oceněných samozřejmě i letos obdrželo již tradiční skleněné plastiky

sv. Yva, patrona všech právníků, z dílny akademické malíčky JUDr. Květy Slávkové a uměleckého skláře Aleše Ložinského.

Během galavečera byly předány i dva charitativní šeky – Advokátní kancelář Havel, Holásek and Partners věnovala letos sto tisíc korun Nadačnímu fondu AutTalk Kateřiny Sokolové a dalších padesát tisíc korun pak Nadačnímu fondu Svatovítské varhany.

Jako první byl tradičně vyhlášen vítěz v oboru OBČANSKÉ PRÁVO (hmotné, procesní). Cenu svatého Yva za rok 2016 získal JUDr. Ladislav Muzikář, předseda senátu odvolacího soudu Městského soudu v Praze. Doktor Muzikář je uznávaným odborníkem ve věcech katastru nemovitostí, dědického práva a jako jediný předseda senátu Městského soudu v Praze se specializuje na řízení podle části páté občanského soudního řádu. Patří k velmi dobrým a žádaným lektorům, publikuje odborné články vynikající precizností a srozumitelností. V oboru dědického práva patří k nejlepším současným odborníkům, je spoluautorem komentáře k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních, notářského řádu a publikace Dědické právo v teorii a praxi. Ke konci letošního roku mu funkce soudce ze zákona zanikne, ale podle svých slov se právu bude v různých formách věnovat i nadále.

V kategorii TRESTNÍ PRÁVO (hmotné, procesní) zvítězila JUDr. Lenka Bradáčová, vrchní státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Praze. Doktorka Bradáčová se od začátku svého působení ve státním zastupitelství v roce 2001 vyznačuje mimořádným pracovním nasazením a vysokou erudovaností. V roce 2008 byla zvolena do čela Unie státních zástupců a z této pozice se výrazně zasloužila nejen o popularizaci profese, ale důsledným trváním na vysokých etických standardech i o jeho prestiž. Od roku 2012 stojí v čele Vrchního státního zastupitelství v Praze, kterému vydobyla respekt a důvěru odborné i laické veřejnosti. Je uznávanou expertkou především v oblasti trestního práva procesního. Ocenění podle jejích slov patří ne jí osobně, ale je oceněním pro všechny státní zástupce.

Ve speciální kategorii PRO BONO, pro právníky, kteří pomáhají potřebným právní radou zdarma, byl po zásluze oceněn pražský advokát JUDr. Viktor Rossmann. Doktor Rossmann v loňském roce poskytoval právní služby zhruba třicetce klientů (ročníky narození 1925 až 1937). Šlo o bezmocné důchodce, kteří se dostali do potíží při předváděcích akcích, jež jsou pořádány společnostmi, pro které se mezi slušnými lidmi vžil označení „šmejdi“. Od těchto klientů si doktor Rossmann ni-

kdy ne vzal za poskytované právní služby žádnou odměnu, vyjma minimálních paušálních částek na úřední platby. V jejich zastupování byl úspěšný a zasloužil se o precedentní již pravomocné rozhodnutí soudu, které pomůže v mnoha dalších podobných kauzách. Soud totiž přijal jeho argumentaci, že smlouvy jsou neplatné již od samého počátku pro jejich natolik zjevný rozpor s dobrými mravy, že vůbec nemohly účastníky zavázat k nějakým právům a povinnostem mezi nimi.

Krom vlastní právní pomoci postiženým se doktor Rossmann v této oblasti aktivně zapojuje i do mediální osvěty směrem k seniorům – varuje před návštěvami předváděcích akcí, vyzývá poškozené k aktivní obraně a k tomu, aby se nebáli a nestyděli, že naletěli...

V další kategorii, kterou bylo FINANČNÍ PRÁVO, převzala cenu svatého Yva advokátka JUDr. Monika Novotná, partnerka pražské advokátní kanceláře Rödl & Partner. Doktorka Novotná se po celou dobu svého působení v advokacii od začátku v 90. letech věnuje problematice daňového práva v teoretické i praktické rovině. Vedle své advokátní činnosti působí jako externí vyučující na katedře finančního práva a finanční vědy Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a věnu-

je se široce i další přednáškové činnosti. Ve své praxi se neomezuje jen na využití svých znalostí při zastupování klientů, ale naopak se snaží podílet se na řešení obecných problémů finančního a zejména daňového práva, a to společně s auditory a daňovými poradci. Ve svém vystoupení poděkovala nejen manželovi a dětem (syn koncipuje, dcera studuje práva), kolegům z advokátní kanceláře i na právnické fakultě, ale i České advokátní komoře a společnosti EPRAVO za pořádání tak prestižní soutěže, jako je Právnický rok.

Následovala kategorie PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ a jejím vítězem se stal advokát JUDr. Tomáš Dobřichovský z advokátní kanceláře Kříž a partneři v Praze. Doktor Dobřichovský je původním vzděláním technik, což se záhy projeвило v jeho advokátní specializaci – mimo jiné na průmyslová práva, tedy známky, patenty či průmyslové vzory. V advokacii působí od roku 1999 a dlouhodobě se věnuje právům duševního vlastnictví, ať již jde o práva autorská, či zmíněná průmyslová, smluvní či spornou agendu. Souběžně působí i v akademické sféře, odborně publikuje a od roku 2006 pracuje rovněž v Ústavu autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Svým profesionálním a citlivým přístupem k řešení slo-

žitých kauz je ve svém oboru uznávaným odborníkem a přispívá k dobrému jménu české advokacie.

Cenu svatého Yva v oboru PRACOVNÍ PRÁVO obdržel pražský advokát JUDr. Ladislav Jouza. Doktor Jouza patří mezi významné odborníky v oboru pracovního práva již několik desítek let. V průběhu svého působení v oblasti pracovněprávní legislativy Ministerstva práce a sociálních věcí a jako člen Legislativní rady vlády se výrazně podílel na tvorbě zásadních předpisů, jako jsou zákoník práce, zákon o zaměstnanosti, zákon o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a na mnoha jejich novelizacích. V současnosti působí jako samostatný advokát a své zkušenosti uplatňuje při rozsáhlé lektorské a publikační činnosti. Je dlouholetým spolupracovníkem Bulletinu advokacie i dalších odborných právnických časopisů. Jednota českých právníků mu v roce 2006 udělila bronzovou a v roce 2016 stříbrnou medaili profesora Antonína rytíře Randy. Evidentně dojatý laureát poděkoval za podporu manželce i dceři-právníce, ale i odborné porotě. „Ceny si nesmírně vážím,“ řekl.

V kategorii RODINNÉ PRÁVO porota ocenila JUDr. Danielu Kovářovou, advokátku a předsedkyni redakční rady časopisu Rodinné listy. Doktorka Kovářová se ve své advokátní praxi dlouhodobě věnuje rodinnému právu. Stála u zrodu časopisu Rodinné listy, odborně zaměřeného na rodinné právo, nejdříve jej vedla jako šéfredaktorka, od letošního roku je předsedkyní jeho redakční rady. Významně se podílí na projektu Pražský právníký podzim a odborně se stará často právě o semináře zaměřené na rodinu a její postavení. Široce publikuje, kromě odborných příspěvků je i autorkou řady beletristických knih. Jako ministryně spravedlnosti ve vládě Jana Fischera (od května 2009 do července 2010) se zasadila o vznik doporučujících tabulek pro výpočet výživného. Ty samozřejmě nejsou pro soudce závazné, ale jak se v praxi ukazuje, jsou vhodným základem pro dohody rodičů. Doktorka Kovářová bezesporu patří k právním autoritám rodinného práva. Popularizuje jej mezi obecnou veřejností a často uvádí na pravou míru zkrslenná zjednodušení, která se objevují v médiích.

Vítězem následující kategorie OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA, PRÁVO ÚSTAVNÍ se stal vysokoškolský pedagog David Kosař. David Kosař se dlouhodobě věnuje problematice lidských práv a práva ústavního, konkrétně otázkám migrace, mezinárodní ochrany a postavení soudní moci. Je vysokoškolským pedagogem a působí na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde je nyní vedoucím katedry ústavního práva a politikologie. Od roku 2007 do roku 2015 pracoval na pozici odborného poradce či asistenta u Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Je třeba vyzdvihnout jeho širokou publikační činnost, od spoluautorství řady komentářů až po desítky odborných článků.

Třetí ZVLÁŠTNÍ CENU svatého Yva ZA PŘÍNOS ČESKÉ JUSTICI převzala letos expředsedkyně Krajského soudu v Praze JUDr. Ivana Švehlová. Doktorka Švehlová celý svůj profesní život působí jako soudkyně a od svých třiceti let i jako soudní funkcionářka. Nejprve byla předsedkyní Okresního soudu v Benešově, odtud přešla na Krajský soud do Prahy, kde působila deset let jako místopředsedkyně soudu a od roku 2010 do konce ledna roku letošního, kdy jí vypršel mandát, byla předsedkyní Krajského soudu v Praze. Je uznávanou specialistkou na občanské právo, a to nejen jako praktická právníčka, ale i jako vysokoškolská pedagožka.

Již v době působení na okresním soudu se u ní mimořádnou měrou projevily právě manažerské schopnosti, díky nimž pak logicky působila v mnoha řídicích justičních funkcích. I jako představitelka Kolegia předsedů krajských soudů je dnes přirozeně respektovanou autoritou české justice.

V následující další specifické, ale zato každoroční kategorii soutěže, která se nazývá TALENT ROKU, vybírá porota tři nejlepší autory odborné či literární písemné práce s justiční tematikou. Kategorie je určena mladým právníkům jakékoliv právnické profese do 33 let věku. Porota letos vybírala z devatenácti prací. První cenu ve výši sto tisíc korun věnovala Česká advokátní komora, cenu druhou a třetí ve výši padesát tisíc a pětadvacet tisíc korun věnovaly dohromady Notářská komora, Soudcovská unie, Exekutorská komora a Unie podnikových právníků. Všechny tři oceněné již tradičně oznamuje ministr či ministryně spravedlnosti, letos tedy „talentům“ gratuloval a kytice předával Robert Pelikán.

3. místo v kategorii TALENT ROKU obsadila Mgr. Ivana Nemčeková, advokátní koncipientka z pražské advokátní kanceláře Nielsen Meisl. Šek na dvacet pět tisíc korun jí předávaly dvě členky odborné poroty Právnicka roku, prezidentka Unie

podnikových právníků JUDr. Marie Břejchová a prezidentka Exekutorské komory Mgr. Pavla Fučíková.

Práce magistry Nemčekové se jmenuje „Proč je důležité si i dále pokládat otázku souběhu funkcí“ a čtenáři Bulletinu advokacie ji najdou v čísle pět.

2. místo kategorie TALENT ROKU získal Mgr. Jan Šůra, trvale spolupracující advokát advokátní kanceláře Císař, Česka, Smutný z Prahy. Šek na padesát tisíc korun mu předávali prezident Notářské komory Mgr. Radim Neubauer a prezidentka Soudcovské unie Mgr. Daniela Zemanová. Oceněná práce magistra Šůry s názvem „Limity poskytování právních služeb: výzvy pro advokacii třetího tisíciletí“ bude otištěna v čísle čtyři Bulletinu advokacie.

Cenu svatého Yva v kategorii TALENT ROKU a šek na výši sto tisíc korun z rukou předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně převzal Mgr. Ing. Bc. Jan Tomíšek, advokátní koncipient advokátní kanceláře Rowan Legal z Prahy.

Název vítězné práce zní „Ochrana soukromí a osobnosti v digitálním věku“ a čtenáři BA se s ní budou moci seznámit již v čísle tři Bulletinu advokacie.

Do PRÁVNICKÉ SÍNĚ SLÁVY vstoupila JUDr. Iva Brožová, bývalá ústavní soudkyně a dlouholetá předsedkyně Nejvyššího soudu. Doktorka Iva Brožová vystudovala v roce 1974 s červeným diplomem brněnskou právnickou fakultu a stala se její nejmladší externí pedagožkou a současně i čekatelkou Krajského soudu v Brně, následně od roku 1975 pak i soudkyní Městského soudu v Brně. V 1975 se rigorózní práce Ivy Brožové stala předmětem jednání o vědeckou aspiranturu, podmiňovanou členstvím v KSČ, které odmítla. Poté s ní fakulta ukončila spolupráci a na soudě byla až do revoluce přefazena na agendu administrativní povahy – platebních rozkazů. Po revoluci v roce 1989 se přípisem děkana brněnské právnické fakulty ze dne 15. 3. 1990 stala rehabilitovaným učitelem, s odůvodněním, že její činnost na fakultě byla: „svévolně, v důsledku politické diskriminace ukončena“. V květnu roku 1990 se stala soudkyní Krajského soudu v Brně. 15. července 1993 byla jmenována soudkyní Ústavního soudu ČR,

kde působila do prosince roku 1999. V roce 2000 nastoupila Iva Brožová na Nejvyšší soud a stala se předsedkyní jeho občanskoprávního kolegia. Dne 20. března 2002 byla jmenována předsedkyní Nejvyššího soudu, kterou zůstala až do svého odchodu na odpočinek v roce 2015. Jejím cílem bylo změnit tehdejší Nejvyšší soud hodnotovým nazíráním na právo. Vždy pro ni bylo větší hodnotou právo každého občana na to, aby jeho věc byla individuálně posouzena, než sjednocování judikatury a předvídatelnost soudních rozhodnutí. Ve svých názorech byla doktorka Brožová pevná a nekompromisní, i když byly její kroky a postoje často vnímány jako nepopulární, a to i v jejím blízkém justičním okolí. V roce 2006 se ubránila nejen odvolání z funkce ze strany prezidenta republiky, ale i neústavnímu dosazení druhého místopředsedy Nejvyššího soudu, a v neposlední řadě i kárnému řízení, vedenému proti ní tehdejším ministrem spravedlnosti, když k tomu byly zneužity výsledky finanční kontroly soudu. Díky její argumentaci v řízeních před Ústavním soudem byly v následně vydaných nálezech narýsovány jasné hranice, za něž nemohou nejvyšší představitelé moci výkonné při své činnosti vůči soudnictví zajít. Tyto judikáty zůstávají nosnými pilíři nezávislosti soudní moci v České republice. Zásluhy Ivy Brožové na poli nezávislosti soudní moci jsou zásadní a neocenitelné. V klíčových

okamžicích nikdy nezvažovala, komu se svým postojem zalíbí, a komu ne. Jako velké osobnosti jí nechybí sebereflexe. Poté, co jí vestoje aplaudoval celý sál, jejími prvními slovy bylo: „Není to se mnou vždycky lehké.“ Jak dále řekla, ochrana nezávislosti je velký příběh a je jí ctí, že v tomto směru mohla aspoň trochu přispět. Cenu doktorce Brožové předával, jak je zvykem, loňský držitel tohoto ocenění, advokát JUDr. Gerhardt Bubník, který byl také prvním gratulantem.

Součástí slavnostního galavečera je již tradičně i předávání CHARITATIVNÍCH ŠEKŮ. Největší česká advokátní kancelář vůbec, nositelka řady ocenění ze soutěže Právnická firma roku, advokátní kancelář Havel, Holásek and Partners, věnovala letos hned šeky dva, které oba předával řídící partner kanceláře JUDr. Jaroslav Havel. První šek ve výši sto tisíc korun získal Nadačnický fond AutTalk, který pomáhá dětem s poruchou autistického spektra a jejich rodinám. Převzala jej zakladatelka fondu, MISS ČR pro rok 2007, Kateřina Sokolová. Druhý šek ve výši padesát tisíc korun putoval Nadačnickému fondu Svatovítské varhany. Šek převzal koordinátor projektu Jiří Brázdil. ●

Autor: PhDr. Ivana Cihlářová s využitím scénáře PhDr. Ivy Chaloupkové, ČAK
Foto: Jan Kolman

PŘEHLED VÍTĚZŮ 12. ROČNÍKU CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE PRÁVNÍK ROKU

OBČANSKÉ PRÁVO

JUDr. Ladislav Muzikář,
soudce Městského soudu v Praze

TRESTNÍ PRÁVO

JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.,
vrchní státní zástupkyně v Praze

KATEGORIE PRO BONO

JUDr. Viktor Rossmann,
samostatný advokát v Praze

FINANČNÍ PRÁVO

JUDr. Monika Novotná,
advokátní kancelář Rödl & Partner, Praha

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.,
advokátní kancelář Kříž a partneři, Praha

PRACOVNÍ PRÁVO

JUDr. Ladislav Jouza,
samostatný advokát v Praze

RODINNÉ PRÁVO

JUDr. Daniela Kovářová,
advokátka a předsedkyně redakční rady Rodinných listů

OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA, PRÁVO ÚSTAVNÍ

David Kosař,
vysokoškolský pedagog a vedoucí Ústavu pro otázky soudnictví PF MU v Brně

TALENT ROKU

1. místo

Mgr. Ing. Bc. Jan Tomíšek,
advokátní koncipient, AK ROWAN LEGAL, Praha

2. místo

Mgr. Jan Šůra,
trvale spolupracující advokát AK CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ, Praha

3. místo

Mgr. Ivana Nemčeková,
advokátní koncipientka, AK NIELSEN MEINL, Praha

PRÁVNICKÁ SÍŇ SLÁVY

JUDr. Iva Brožová,
bývalá ústavní soudkyně a expředsedkyně Nejvyššího soudu

Zvláštní cena sv. Yva za přínos české justici

JUDr. Ivana Švehlová,
bývalá předsedkyně Krajského soudu v Praze

JUDr. Iva Brožová
PRÁVNICKÁ SÍŇ SLÁVY

JUDr. Ladislav Muzikář
OBČANSKÉ PRÁVO

JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.
TRESTNÍ PRÁVO

JUDr. Viktor Rossmann
KATEGORIE PRO BONO

JUDr. Monika Novotná
FINANČNÍ PRÁVO

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.
PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

JUDr. Ladislav Jouza
PRACOVNÍ PRÁVO

JUDr. Daniela Kovářová
RODINNÉ PRÁVO

David Kosař
OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA, PRÁVO ÚSTAVNÍ

Mgr. Ing. Bc. Jan Tomíšek
Talent roku 1. místo

Mgr. Jan Šůra
Talent roku 2. místo

Mgr. Ivana Nemčková
Talent roku 3. místo

JUDr. Ivana Švehlová
Zvláštní cena sv. Yva za přínos české justici

ZIZLAVSKY

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ
KANCELÁŘ

RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

- testy insolvence ● rozhodovací analýzy
- neformální restrukturalizace ● soudní reorganizace
- zastupování

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Široká 5 | Praha 1 | PSČ 110 00 | +420 224 947 055 | +420 224 947 618

Michal Žižlavský:

„Doba vyžaduje
jasná stanoviska
a silnou komoru“

V aktuálním rozhovoru s **Michalem Žižlavským**, advokátem, insolvenčním správcem, členem představenstva České advokátní komory a členem Legislativní rady vlády se dozvíte vše o aktuálním stavu v oboru insolvenčních a restrukturalizací, změnách, které přinesla poslední novela insolvenčního zákona, posilující kontrolní činnosti ze strany Ministerstva spravedlnosti či o tom, jaké důvody jej vedly k tomu, že letos na podzim bude na sněmu obhajovat svůj mandát člena představenstva. Justice má podle jeho přesvědčení efektivně sloužit občanům a korporacím a aby to bylo možné, musí respektovat fair proces a roli advokátů v něm.

Insolvence v roce 2017, jak bys popsal situaci v oblasti legislativy?

Jestli chceš znát hit roku 2017, tak je to otázka, zda má insolvenční právo trestat podnikatele za neúspěch v podnikání nebo jim má nabízet druhou šanci. To je teď aktuální nejen u nás, ale i v evropském kontextu. Prudce narůstá počet evropských insolvenčních řízení, kdy má dlužník nejen tuzemské, ale i zahraniční věřitele, nebo má majetek na území jiného státu. U středních a velkých podniků je to běžné. Insolvenční právo začíná akcentovat sanační způsoby řešení úpadku. Je znát silný zájem na záchraně insolventních podniků. Nové nařízení, které platí od poloviny letošního roku, nově dopadá nejen na konkurs, ale i na reorganizaci. Máme tu také návrh směrnice o řešení platební neschopnosti firem, který podporuje restrukturalizaci malých a středních podniků. Hitem sezóny je prostě to, že podnikatelé mají dostávat druhou šanci. Česká úprava tomu jde naproti novelou insolvenčního zákona. Ta přepisuje legální definici insolvence a vytváří negativní domněnku úpadku. Firmy se budou moci nově ubránit věřitelskému insolvenčnímu návrhu, když osvědčí, že jejich splatné závazky nepřevyšují disponibilní zdroje o více než deset procent.

Jak vlastně hodnotíš aktuální novelu insolvenčního zákona?

Předně si myslím, že se insolvenční zákon novelizuje příliš často a zbrkle. To je ostatně i případ zmíněné negativní do-

mněnky úpadku. Ta má svůj vzor v německých účetních standardech. Standardy ale nejsou zákon a hlavně Německo není Česká republika. Němci jsou zvyklí pravidla dodržovat, Češi jsou zvyklí je obcházet. Největší problém českého insolvenčního práva představují opožděné insolvenční návrhy. Opožďují se v řádu let. Většina firem, které prochází insolvenčním řízením, už nemá žádný majetek. Připomíná to situaci, kdy otevřeš kurník a zjistíš, že tu před tebou byla lasička. Takže se obávám, že formálně dobrý nápad bude v praxi zneužit. Bude docházet k dalšímu vyvádění majetku z firem v době, kdy měly svou situaci dávno řešit pod kontrolou věřitelů. Tak zásadní změna, která mění definici úpadku, na které je vybudováno české insolvenční právo, navíc neprošla standardním legislativním procesem. Nezohledňuje všechny relevantní připomínky. Dostala se do novely až v rámci druhého čtení v poslanecké sněmovně. To je ta zbrklkost, která brzy vyvolá potřebu další novely.

Mění novela nějak pravidla vymáhání dluhů a právy korporací?

Ano, a v řadě směrů. Zmíním jen některé z nich. Věřitelé musí například při podání insolvenčního návrhu nově dokládat svou pohledávku potvrzením auditora, znalce nebo daňového poradce. V některých případech musejí prokazovat, kdo skutečně ovládá jejich korporaci. Koncernová věřitelé ztrácejí možnost ovlivnit, co se stane s dlužníkem z jejich skupiny, konkrétně zda skončí v konkursu nebo se bude

moci reorganizovat. Dosavadní možnost záchranu ve skupině se nahrazuje konceptem koncernového únosu. Vychází se z představy, že koncernová věřitelé unášejí svými hlasy řízení ostatním věřitelům. Jde to tak trochu proti evropskému trendu záchranu insolventních podniků. Představ si, že mateřská společnost poskytuje dceřině společnosti úvěr nebo jinou podporu, když ji už nechce financovat banka. Je rozumné trestat ji za to tím, že ztratí hlas odpovídající výši pohledávky? Když se podaří zachovat hodnotu běžícího podniku, mohou z toho přece profitovat i další věřitelé. Tím samozřejmě neříkám, že koncernová věřitelé mohou hlasovat s nějakými fiktivními pohledávkami. To se ale řeší jinak. V každém případě, když to sečtu a podtrhnu, o dalším osudu firmy budou nadále rozhodovat jen věřitelé, kteří nemají vztah k dlužníkovi. Doběhly stopky pro poslední reorganizace, založené na konceptu podpory ve skupině. Přitom se řada z nich docela podařila.

Považuješ za podstatné ještě některé další změny?

Je jich skutečně celá řada a některé jdou dobrým směrem. Novela například řeší problém takzvané insolvenční turistiky. Jde o situaci, kdy dlužník změnil své sídlo krátce před zahájením insolvenčního řízení a přesune se do příslušnosti jiného soudu. Může mu jít o to, aby zmátl věřitele, kteří si nevšimnou soudního řízení v jiném kraji a zmeškají lhůtu pro přihlášení pohledávky. Bývají za tím ale i jiné důvody, například přátelské vztahy na někte-

rém soudě. Novela takovou turistiku ztěžuje tím, že se nadále nepřihlíží ke změně sídla, ke které dojde v posledních šesti měsících před zahájením insolvenčního řízení. Novela také dále ztěžuje šikanózní insolvenční návrhy, které podávají podnikatelé na své konkurenty, aby je poškodili v soutěži o zakázky. Stává se, že podávají návrhy záměrně u nepřislušných soudů. Trvá pak řadu měsíců, než se návrh dostane k příslušnému soudu, který o něm rozhoduje. Oznámení o tom, že je firma v insolvenční, přitom visí celou tu dobu v insolvenčním rejstříku. Novela to řeší tím, že bezdůvodný návrh může odmítnout kterýkoli soud, a to bez zveřejnění jména firmy v insolvenčním rejstříku. Pokuta za šikanózní návrh se navíc zvyšuje z padesáti tisíc na půl milionu korun. Změny se týkají i insolvenčních správců. Praxe zaznamenala problémy s jejich účelovými výměnami. Stávalo se, že majoritní věřitel, kterému správce popřel pohledávku, jej za to odvolal a dosadil do řízení jiného správce, který mu pohledávku uznal. Novela to řeší tím, že odvolaný správce v takovém případě dokončí agendu popřené pohledávky a povede všechny související spory.

Jsi první správce v republice, který získal zvláštní povolení na řešení úpadku velkých korporací. Teď se osobně účastníš největšího probíhajícího insolvenčního řízení v zemi – restrukturalizace společnosti OKD. Stál jsi u řady velkých insolvencí. Když si promítneš historii těchto řízení, můžeš říci, proč se tak málo daří využívat restrukturalizace v praxi?

Nerad bych hovořil o dosud neskončeném řízení OKD. Na základě dosavadních zkušeností ale mohu říci, že v praxi asi nejlépe funguje model přenesené reorganizace. Jde vlastně o specifickou M&A transakci, ve které se změní vlastník korporace. Starý vlastník přenesou svou vlastnickou pozici na nového nabyvatele, nejlépe strategického investora. Proto ten název přenesená reorganizace. Investor se stane novým akcionářem a vstoupí do kapitálové struktury korporace. S firmou jako takovou se děje vlastně to samé, co známe u fyzických osob v oddlužení. Odpustí se jí zákonným způsobem část dluhů. Probíhá to tak, že dlužník v reorganizačním plánu nabídne věřitelům určité procento uspo-

kojení jejich pohledávek, zpravidla z peněz, které dodá investor. Pokud věřitelé nabídku přijmou, zbytek závazků zaniká. Korporace prochází očistnou lázní a nového vlastníka nezatěžuje starý dluh. To umožňuje restart a nový začátek.

Podařilo se ti už něco takového?

Podařila se nám celá řada přenesených reorganizací. Pro ilustraci uvedu jednu starší věc, která už na rozdíl od OKD skončila. Šlo o menší podnik Sametex, který měl v roce 2010 záporný vlastní kapitál. V roce 2012 bylo zahájeno insolvenční řízení. K případu jsme se dostali tak, že naši společnost prosadili jako insolvenčního správce věřitelé. Naším cílem bylo uskutečnit transakci, která by umožnila společnosti přežít. Sametex vyráběl samet. Podařilo se nám identifikovat zájem italské rodiny Marzotto, která má textilky po celé Evropě. Navázali jsme s nimi jednání. Po náročném přípravném a realizačním fázi se nám nakonec podařilo uskutečnit přenesenou reorganizaci. Firma ze skupiny rodiny Marzotto vstoupila do kapitálové struktury Sametexu a navýšila základní kapitál o 200 milionů korun. Šlo o jediný případ v České republice, kde se nakonec podařilo uspokojit v plně výši pohledávky všech věřitelů. Takže se musím pochlubit. Podařil se nám takový malý zázrak. Pokud tě zajímají podrobnosti, můžeš si případ vyhledat ve veřejném insolvenčním rejstříku.

Kdo a co ovlivňuje úspěch restrukturalizace?

Je to celá řada faktorů a osob. Působí zde externí faktory, zejména trh a regulátor. Pak zde jsou hlavní hráči hry o aktiva korporace, vlastníci korporace, tedy akcionáři nebo společníci, věřitelé a investoři. Další skupinu tvoří administrátoři procesu: manažeři korporací, insolvenční správci, soudci, advokáti a státní zástupci. A jsou zde ještě odbory. Je toho skutečně hodně, co ovlivňuje úspěch restrukturalizace.

Stojí to za to?

Málokdo si uvědomuje, že pro fungování ekonomiky, pro životní úroveň nás všech, je čím dál důležitější, jestli najdeme využití pro aktiva insolventních korpora-

cí. Už tu nejsou korporace typu Ford, které přežily generace. Čas běží rychleji. Firmy vznikají a zanikají často v řádu let. Vzniká otázka: Co s jejich aktivy? Když je budeme systematicky likvidovat, vyvoláme dominové dopady do ekonomiky. Budeme snižovat zaměstnanost v regionech, zvyšovat míru druhotné platební neschopnosti a snižovat příjmy státního rozpočtu. Když to sečtu a podtrhnu, vychází z toho silné důvody pro sanaci firm. Ale v praxi převažují likvidační konkursy. Přitom tam, kde se podaří sanační řešení, mohou podle statistik získat nezajištění věřitelé ze svých pohledávek až sedmkrát více než v likvidačním konkursu: místo 3% až 21% a zajištění věřitelé až třikrát více: místo 25% až 75%. Můžeš namítnout, že ta čísla nejsou přesná a já netvrdím, že přesná jsou. Ale jakýsi trend tu znát je. Pro věřitele je zkrátka v řadě případů výhodnější reorganizace než konkurs. Platí to dvojnásob pro obchodní věřitele, kterým kromě částečné úhrady pohledávek zůstává naživu partner, kterému dál dodávají své produkty anebo s ním jinak obchodují. Ale nejde jen o věřitele. Sanační řešení ekonomice celkově pomáhají a likvidační jí škodí. To, čemu říkám druhá generace insolvenčního práva, pracuje s konceptem celospolečensky šetrných sanačních řešení. Máme už právní úpravu, která to umožňuje. Je zde ale řada faktorů, pro které ji zatím nedokážeme uchopit.

Můžeš trochu přiblížit ty externí faktory?

Pro trh je zásadní ekonomická logika. Když korporace nemá produkt, který někdo kupuje, taková logika chybí. Když se pak manažeři snaží udržet podnik v chodu, hrají jen jakési divadlo. Případy korporací, které stojí za záchranu, mají společné to, že je zde o co hrát. Že je zde zkrátka nějaký obchodovatelný produkt. Tím produktem ale nemusí být jen výrobek. V jedné naší kauze, kde jsme zastupovali bankovního věřitele, šlo například o letecký opravárenský podnik. Měli jsme zde někoho, kdo chtěl opravovat letadla, měl na to odborníky, licence, hangáry a vybavení. Na druhé straně jsme měli letecké společnosti, které vlastnily letadla, která potřebují pravidelné opravy a údržbu. Bez těchto faktorů by záchrana podniku nedávala smysl.

Co ten regulátor, kterého jsi zmínil?

Ano, kromě trhu je významným externím faktorem regulátor. Tím je na půdě insolvenčního práva ministerstvo spravedlnosti. Pro záchranu insolventního podniku je mimořádně důležitý dlouhodobě stabilní právní rámec transakcí, které se odbývají v rámci insolvenčního procesu. Už jsem zmínil, že podle dosavadní úpravy byla možná záchrana korporace ve skupině. Bylo možné, aby jeden člen koncernu podpořil jiného člena koncernu. Novela insolvenčního zákona pohlíží na tuto situaci jinak a považuje ji za zakázaný koncernový únos. Úhel pohledu na stejný typ transakce se mění o 180 stupňů. Považuji za velmi nešťastné, že se právní úprava po pár letech mění tak zásadním způsobem, z černé na bílou. V právu a v ekonomickém chování působí setrvačnost. Podnikatelé nemusí změny včas zaznamenat. Nejhorší je, když se právní úprava mění tak rychle, že jí nikdo nerozumí a vše se řeší prostředky trestního práva. To představuje pro korporace smrtící koktejl. Platí paradox, že i horší a méně domyšlená, avšak stabilní právní úprava, je lepší než stále nová a nová, byť by ji tvořily nejlepší právnícké mozky.

A co ty interní faktory?

Zde se objevuje celá řada problémů, které přivodí v konečném důsledku korporaci smrt. Zmíním alespoň některé. U manažerů selhává jejich odbornost i morální integrita. Už se s tím průměrem opakuji, ale přijde mi výstižný. Víš, jak definuje insolvenční proces americký komik Adams? Podle něj je to situace, kdy dlužník vše, co má, přemístí do kapes od kalhot a svůj kabát odevzdá věřitelům. Bohužel jsme velmi často svědky něčeho podobného. S tím souvisí to, že se úpadek korporací řeší velmi pozdě, zhruba o dva roky později, než by měl. Manažeri podléhají tlaku vlastníků a využívají čas do zahájení insolvenčního řízení k vyvádění majetku. Pro to, aby podnik přežil insolvenční, je přitom zásadní dohoda dlužníka s věřiteli, kteří výrazně ovlivňují insolvenční proces. Zjistí-li věřitelé, že si vlastníci za pomoci manažerů přemísťují majetek do kapes předtím, než svůj „kabát“ odevzdá věřitelům, vše končí na absenci vzájemné důvěry. Abych ale nehovořil jen o dlužnících, věřitelé mohou zase upřednostňovat likvidační řeše-

ní, které je rychlejší. To se týká zejména zajištěných věřitelů. Likvidační konkurs ovšem vyvolává všechny již zmíněné negativní společenské dopady. Kromě dlužníka a věřitelů jsou důležitými hráči v insolvenčním řízení investoři. Těch není zatím mnoho, zejména pokud jde o investice do méně významných korporací. Většinou jde o takzvané supí investory. To jsou ti, kteří se vznášejí jako sup nad korporací, která má potíže, s cílem zaútočit na ni, když je nejvíce oslabena a vyklovnout jí pomyslné srdce z těla. Tím srdcem může být například nová výrobní linka. Neodsuzuji je za to. Mají pro trh přídavnou hodnotu, stejně jako ji mají opravdoví supi v přírodě. Výhodou ale je, když se objeví strategický investor, který přináší kromě čerstvých peněz i know-how nebo začlenění do nadnárodní struktury, jako tomu bylo v Sametexu. A za administrátory procesu zmíním alespoň insolvenčního správce. Ti jsou specifickými manažery. Podle typu procesu na ně můžeme pohlízet buď jako na procesní nebo krizové

manažery na dobu určitou, na dobu trvání insolvenčního procesu. Osobnost insolvenčního správce ovlivní zásadně to, zda podnik přežije. Čas běží v insolvenční rychleji než v běžném životě. Nelze se učit za pochodu. Proto jsou u insolvenčních správců důležité praktické zkušenosti. Je to jako v medicíně, kde si medik nemůže vyzkoušet na pacientovi, zda zvládne operaci mozku.

Když jsme u těch správců, tak ministerstvo spravedlnosti zpřísnilo v posledních měsících dohled a začalo být aktivní. Jak nahlížíš na poslední kroky ministerstva ve vztahu k insolvenčním?

To je velké téma. Ministerstvo odvedlo kus dobré práce. Vadí mi ale jeho hlavní akcent na trestání. Tím se řeší problém na konci, ne na začátku. Uvedu příklad. Ministerstvo vydalo metodiku trestání insolvenčních správců, která obsahuje jakýsi sazebník sankcí. Používá termín pacha-

tel a působí dojmem Chammurapiho zákoníku. Norma přichází v době velkých změn právní úpravy, které nebyly dostatečně komunikovány. Není nastaven žádný vzdělávací systém. Závažný výklad nových pravidel se teprve tvoří. Obávám se možnosti selektivního zneužití metodiky. Kontrolní orgán si pachatele snadno vytáhne z celkové množiny insolvenčních správců jako králíka z klobouku. Hlavně si ale myslím, že samo trestání nezlepšuje právní prostředí. Historicky to ukázala velká francouzská revoluce. Ukazují to praktiky totalitních režimů.

Čím tedy podle tebe může ministerstvo zlepšit fungování insolvenční?

Jak jsem již zmínil, hlavními hráči hry s názvem insolvenční řízení jsou dlužníci, věřitelé a investoři. Insolvenční proces má sloužit efektivnímu upřádání jejich poměrů. Za to, že hra funguje, odpovídají nejen insolvenční správci, ale i ministři spravedlnosti, předsedové soudů, insolvenční soudci a také státní zástupci nebo advokáti. Můžeš tvrdě trestat ministerské úředníky za to, že připraví vyhlášku, která posune právní rámec hry do prosto-

ru mimo zákon, a musí ji zrušit Ústavní soud. Můžeš trestat předsedy soudů za to, že porušují stanovená pravidla pro přidělování věcí jednotlivým soudcům nebo insolvenčním správcům. Můžeš trestat insolvenční soudce za průtahy v řízení a insolvenční správce za to, že si špatně označí provozovnu. Slovy Karla Kryla pak ale máš na korouhvi státu emblém s gilotinou a v zemi vládne Veličenstvo kat. Trestání představuje negativní motivaci pro chování administrátorů insolvenčních procesů. Já věřím v pozitivní motivy. Věřím v přehledné a stabilní právní prostředí, kvalitní vzdělávací procesy a vytváření materiálních předpokladů pro výkon náročných právnických profesí. Na to se má ministerstvo soustředit, chce-li přispět k racionálnímu řešení dluhů. Položím ti jednu otázku: Pracuješ raději pod hrozbou trestu, nebo když tě práce baví a pohání tě profesní hrdost a čest?

Jsi primárně advokátem, členem představenstva České advokátní komory a letošek je volebním rokem, kdy bude v září po čtyřech letech sněm. Předpokládám, že budeš obhajovat svůj mandát člena představenstva. Co bude Tvým volebním tématem?

Ano. Máš jako vždy správné informace. Skutečně budu kandidovat. V mém rozhodování hrálo roli to, že si myslím, že jsem dospěl do bodu, kdy mohu reálně přispět k obraně zájmů našeho stavu a k zachování hodnot právního státu. Třeba jako nedávno znovu jmenovaný člen Legislativní rady vlády. Kandiduji jako člen širší skupiny, sestavné z výrazných osobností. Myslím si, že doba vyžaduje jasná stanoviska a silnou komoru. Co se týče témat, nepřicházím s žádnou revolucí. Chci navázat na svou dosavadní činnost a pokračovat v prosazování tradičních hodnot svobodné advokacie. Jsem zastáncem profesionalizované justice bez takzvaných vinklářů. Justice má podle mého přesvědčení efektivně sloužit občanům a korporacím, a aby to bylo možné, musí respektovat fair proces a roli advokátů v něm. Myslím si také, že advokátní komora musí spojovat, a ne rozdělovat. Netřeba skrývat, že existují dvě advokacie, advokacie menších advokátních kanceláří a velkých právnických firem. Jde o dva různé světy, které mají rozdílné potřeby. Jsem pře-

svědčen o tom, že si nekonkurují a je pro ně na trhu místa dost. Advokátní komora má mít pochopení pro specifické zájmy obou skupin. A taky si myslím, že musíme dýchat v tempu současné doby. To se týká nových fenoménů, jako je kyberprostor, kterým se vesele šíří právní informace. Nejen před advokáty, ale i před Českou advokátní komorou se objevují nová témata: Kde končí právní informace a kde začíná právní služba? Jak a kdy musí advokát identifikovat svého klienta? Jak má zajistit důvěrnost informací, poskytovaných po internetu? Pokud tato témata neuchopí komora, ujme se toho někdo jiný. Pro přežití druhu je důležitá evoluční schopnost pružně reagovat na měnící se realitu. Důležité je správné nastavení pravidel. Těmto tématům se chci věnovat.

Jak se díváš na rostoucí počty prohlídek advokátních kanceláří?

To je dobrá otázka, která se přímo týká obrany zájmů našeho stavu a zachování hodnot právního státu. Obávám se, že orgány činné v trestním řízení někdy vyrábějí z advokátů spolupachatele jen proto, že důsledně hájí zájmy svých klientů. Od toho je už jen krůček k tomu, aby začaly konstruovat spolupachatelství na straně soudců a úplně tím rozložily právní stát. Nárůst počtu domovních prohlídek advokátů souvisí podle mne s novými nebezpečnými postupy policejních orgánů, které se pohybují na hraně, a někdy i za hranou zákona. To potvrzuje i soudní praxe v případech, kde jim zástupce komory, který se prohlídek povinně účastní, neudělí souhlas k tomu, aby se seznámili s obsahem písemností nebo jiných nosičů informací. Když jsem se na to díval naposledy, vypadalo to tak, že zástupce komory neudělil souhlas v nadpoloviční většině případů a soudy, které ve věci následně rozhodovaly, nenahradily ani v jednom z případů souhlas komory v celém požadovaném rozsahu. To svědčí o nezákonné snaze policejních orgánů prolomit advokátní mlčenlivost v případech, kde pro to nejsou splněny zákonné podmínky. Osobně jsem se účastnil jedné zmatené prohlídky za přítomnosti několika plukovníků specializovaných útvarů, kdy byl rovněž odepřen souhlas zástupce komory. Všechny zapečetěné počítače se pak vracely zpět, když státní zástupce zmeškal lhůtu, ve které měl podat návrh na nahrazení souhlasu.

Myslíš si skutečně, že je ve všech případech tak důležité trvat na zachování advokátní mlčenlivosti?

Když podáš čertu prst, peklem se ti odmění. Advokáti jsou součástí justice v širším smyslu a mají, na rozdíl například od podnikových právníků, uloženu profesní mlčenlivost. Mají ji uloženu nikoli ve svém zájmu, ale v zájmu svých klientů. Porušení advokátní mlčenlivosti oslabuje systémové pojistky justičního systému proti zneužití. Každý má právo na nezávislou právní pomoc advokáta ale také na to, aby nemusel sám sebe usvědčovat. Není možné, aby orgány činné v trestním řízení nahrazovaly legitimní postupy tím, že budou primárně pátrat po důkazních prostředcích v komunikaci klienta s jeho advokátem. V příkazech k provedení domovních prohlídek advokátů se objevují stále častěji mlhavé důvody typu „Nalézt listiny, které souvisí s trestnou činností klienta.“ Policejní orgány pak mohou pracovat na politickou objednávku, mohou si vybrat osobu nebo skupinu osob, které chtějí trestně stíhat, aniž zatím ví proč, a teprve následně hledat něco, co stihání odůvodní. Byť jen podezření, že k něčemu takovému dochází, je alarmující. Cílem prohlídek může být snaha policejních orgánů o zastrašování advokátů anebo prostě jen znesnadnění výkonu advokacie znemožněním přístupu k počítačům. Pomožl jsem prosadit, aby byli ti, kdo se prohlídek účastní, lépe odměňováni, měli k dispozici podrobnou metodiku a byli pravidelně proškolení. Chci nadále prosazovat, aby se advokáti mohli co nejvíce opřít o advokátní komoru.

Zmínil jsi profesionalizaci justice. Co přesně tím myslíš? Vyžaduje to změnu legislativy?

Ano, změna legislativy je nutná. Máme nový občanský a trestní zákoník, ale tyto hmotněprávní normy nemají odpovídající procesní předpisy. Soudní řízení v obchodních věcech jsou nefunkční pro zdlouhavost. Trestní represe se rozšiřuje do nových oblastí. Účinné pojistky nemožnou vytvářet rady laiků anebo právní služby neziskových organizací, napojených na státní rozpočet. Považuji za nutnou novou úpravu soudního řízení, která bude zahrnovat advokátní proces. Advokáti pa-

tří k právnímu státu jako příslušníci svobodné profese, nezávislé na státu. Musejí hájit kvalifikovaně zájmy lidí a soukromých korporací, a to i tehdy, dostanou-li se do rozporu se zájmy státu. Má-li být justiční systém vyvážený, nemohou se v soudních síních střetávat profesionálové s laiky. Jedině profesionalizace justice, zahrnující nejen profesionalizované státní zástupce a soudce ale i právní zástupce účastníků zajistí vládu práva na místo legitimizace bezpráví. Ne advokáti, ale lidé, soukromé korporace, veřejná správa i veřejní činitelé potřebují ke každodennímu efektivnímu prosazování práva advokátní proces v trestním i civilním soudním řízení. Jen tak budou v praxi fungovat koncentrovaná soudní řízení, zrychlí se rozhodování soudů, rozhodnutí se stanou předvídatelná a vytvoří se stav právní jistoty, potřebný v soukromých, korporátních i veřejnoprávních vztazích. Získávám pro tuto myšlenku podporu v odborných i politických kruzích. Budu usilovat o její prosazení.

Myslíš si, že by měla komora sama intervenovat v některých soudních sporech?

Domnívám se, že ano, i když výjimečně. Komora by měla poskytovat podporu advokátům ve sporech a řízeních, kde se řeší otázky, které se týkají advokacie jako celku, které ovlivňují základní hodnoty výkonu advokátní profese. Může jít třeba o spor vyvolaný nezákonnými odposlechy komunikace advokáta a jeho klienta.

Jak se díváš na povinné prohlídky advokátů při vstupu do soudních budov?

Mám pocit, že justiční stráž si při kontrole advokátů a advokátek u bezpečnostních ráků tak trochu zpeštuje nudný výkon služby. Advokáti si často stěžují na příkazy vysvlékat opasek z kalhot, když stačí použít ruční scanner. Kdyby to nebylo smutné, bylo by to k smíchu. Advokát stojí ve vstupních prostorách soudu, drží si jednou rukou kalhoty a druhou sbírá aktovku se spisy, talár a opasek. Vedle téhož rámu klidně prochází státní zástupce, který míří do stejné jednací síně jako advokát. Víš, jak spolehlivě rozhodíš advokátku před jednáním? Když ji tři minuty před zahájením sporu požádáš, aby si vyn-

dala kovovou sponu z pečlivě upraveného účesu. Může se zdát, že je to banalita. Má to ale širší kontext. Nerovné postavení stran soudního procesu. Advokáti nemají od samého počátku procesu, od vstupu do soudní budovy, rovné podmínky se státními zástupci. Ti nemusejí na rozdíl od advokátů procházet bezpečnostními rámy, natož aby byli podrobováni ponižujícím prohlídkám. Na nezákonnost paušálních prohlídek advokátů dlouhodobě upozorňují. Zákon o soudech a soudcích upravuje povinnost podrobit se prohlídce, ale výslovně stanoví, že se tato povinnost nevztahuje na státní zástupce, advokáty, notáře a soudní exekutory, nestanoví-li předseda příslušného soudu jinak. Řekněš možná, že předseda soudu může „stanovit jinak“. Já ale tvrdím, že nemůže rozhodovat svévolně. Odporuje prosté logice, aby mohl po časově neomezenou dobu na základě volné úvahy stanovit výjimku pro celou jednu vyjmenovanou profesní skupinu. Tomu se říká profesní diskriminace. Výjimka je výjimka. Nemůže být pravidlem. Výjimka slouží výjimečným situacím. Nemůže být paušální. Dočasně je možná, ale pro všechny, například když probíhá soud s nebezpečnou zločineckou skupinou. V jednotlivých případech může být odůvodněná u konkrétní osoby, která již jednou zákaz porušila. Ale není možné trvalé a plošné zavedení osobních prohlídek pro celou profesní skupinu, u které zákon vylučuje prohlídky a priori. Považují plošné prohlídky advokátů za nezákonné. Předsedové soudů odpovídají za to, že vytvoří rovné podmínky pro strany a tím i pro fair proces. Někteří to už pochopili. Někteří ještě ne.

Působíš jako advokát a insolvenční správce, jsi aktivním členem představenstva České advokátní komory, předsedou Rady expertů Asociace insolvenčních správců, členem Legislativní rady vlády a členem senátu Nejvyššího správního soudu pro kárné delikty soudců. Máš na to všechno dost energie?

Byl jsem si jednou takhle po ránu zaběhat k Berounce. Viděl jsem tam na břehu rybáře, jak mlčky sedí a rezignovaně pozorují své pruty. Nerozuměl jsem jim. Nevytápali, že s nimi lomcují instinkty lovce. Taky, myslím, nikdo nic nechytil. Působili tak nějak nešťastně. Jako by unikali ně-

čemu nepříjemnému k vodě. Práci? Manželce? Neměl jsem z nich zkrátka dobrý pocit. Ale ani oni ze mě asi neměli dobrý pocit. Možná si říkali: „Proč ten tu funí? Od čeho asi utíká?“ A já přitom cítil radost a lehkost, jak ve mně pracovaly endorfiny. Rybáři si možná užívali klid a harmonii s přírodou. Každého prostě baví něco jiné-

ho. A co tě baví, neunaví. Mě ty věci, které dělám, prostě baví. Mám pocit, že mi energii neberou, ale vyrábějí. ●

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Jan Kolman

ÚSTAV LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY nabízí osvědčenou metodu: **VITAL INJEKTOR**

Toužíte po viditelném omlazení a hydrataci pokožky? Přicházíme s novou a především účinnou službou právě pro vás!

Vital Injector připomíná „pistoli“, kterou vyškolený lékař přikládá na ošetřovanou plochu kůže. Ta vytvoří podtlak, přisaje se na kůži a z hlavičky pistole vyletí pět jehliček, jež do dermis vpichují kyselinu hyaluronovou. Vzhledem k možnosti naprosto přesného zvolení hloubky i dávky materiálu, který se uvolní při jednom výstřelu u všech vpichů, dosahujeme dokonalé rovnoměrné hydratace celé ošetřované plochy.

Docílíme tak úžasného a okamžitého výsledku! A vy se můžete těšit z mladistvého vzhledu a hydratované pokožky!

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

**Více informací o službách Ústavu lékařství
a kosmetiky naleznete na:**

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky

Vyšehradská 49 – Emauzy

128 00 Praha 2

e-mail: prijem@ulk.cz

prim. MUDr. Mirka Pelechová

Petr Toman:

„Advokacie je v určitém historickém zlomu“

Mlčenlivost advokáta je největší výsadou klienta, kterou mu stát pro jeho obhajobu poskytuje, a současně mu ji pod různými záminkami postupně bere, říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine **JUDr. Petr Toman.**

Advokacie v roce 2017. Jak byste popsal její situaci?

Střídavě oblačno, blíží se bouře. Myslím si, že je advokacie v určitém historickém zlomu, v němž se vyskytovala naposledy v roce 1990. Uvidíme, jak se jej podaří zvládnout.

Z čeho tak usuzujete?

Překotné změny ve společnosti vyvolávají i zásadní změny v advokacii. Mění se dosavadní zažitý způsob výkonu advokacie: místo pošty máme maily, místo papírů datové soubory, místo osobních schůzek vedeme skypové konference a někteří advokáti mají své kancelářské stoly v nákupních centrech. Rozhodnutí soudů nám už nechodí poštou, ale datovou schránkou. My ovšem nečekáme ani na to a online sledujeme insolvenční a jiné rejstříky. A vedle toho máme starý zákon o advokacii a hlavně letitý Etický kodex, který byl jeho autorem ještě diktován sekretářce píšící na psacím stroji. K tomu všemu se nám mění zákony pod rukama takovou rychlostí, že nestihneme přečíst jejich seznam, natož se seznámit s jejich obsahem. Klienti však právem očekávají, že je známe.

To ale není vše. Každý advokát je podnikatel a čelí stejným problémům, jako jiní podnikatelé: kontrolní hlášení, blížíící se elektronická evidence tržeb, nejasnosti kolem daňových předpisů, zákazy a příkazy, úprava každého nadechnutí nějakým předpisem a vydechnutí evropskou normou. Dochází k nejmasivnějšímu omezování svobody podnikatelů za posledních deset let.

A do třetice systémový útok na advokáty ze strany státní moci: trestní stíhání advokátů, jejich množící se odposlechy a domovní prohlídky. Policii a státním zástup-

cům mnohdy postačuje průběžně odposlouchávat telefony a emaily toho, koho si vyberou, online si počkat, až něco provede, a to provede v dnešní době každý z nás, a potom si dojít k jeho advokátovi pro všechny dokumenty pěkně srovnané, v souladu s advokátními předpisy, v jeho advokátním spisu.

Nevidíte to moc černě?

Takový je můj pohled na současnou situaci, snažím se být realista. Poukazuji na jevy, které zde dříve nebyly a nyní se vyskytují stále častěji. Každý z nich sám o sobě by mohl být považován za exces jedince nebo přechodný jev, ale v tomto množství jde již o systémový problém, který je třeba řešit. Advokáti a s námi i mnozí jiní občané naší republiky jsou jako ty pověstné žáby hozené do studené vody, která se postupně zahřívá. Tu v zájmu naší bezpečnosti, tu v zájmu potrestání nějakého zločince, jindy k našemu všeobecnému blahu diktovanému politickými stranami, je nám ukrajována jedna svoboda za druhou a my to tolerujeme stejně, jako žába nevnímá zahřívající se vodu. Až se uvaří.

Jak na to reaguje Česká advokátní komora?

I pro ni je doba složitá. Nejprve si musí vyjasnit svoji pozici. Na jednu stranu je zákonem zřízenou organizací s veřejnoprávními povinnostmi, ale současně je organizací sdružující advokáty a advokátní koncipienty, jejichž zájmy by měla důrazně hájit. Trochu v tom nemá jasno. Chvilí je Dr. Jekyll, chvíli panem Hydem. Tomu prvnímu náleží pochopení pro své členy a důraznost při hájení a prosazování jejich zájmů, tomu druhému naopak přisnost v rozhodování a loajalita ve vyjadřování. Komora podle mého názoru nemá dostatečně vyjasněné své postavení,

a proto se někteří advokáti domnívají, a já patřím mezi ně, že dostatečně nehájí jejich zájmy. A tím i zájmy těch skupin občanů, jejichž problémy jsou podobné těm našim.

K čemu to podle vás vede?

Začínají vznikat různé spolky mimo advokátní komoru. Víím, o čem mluvím. Unie obhájců, jejímž jsem zakládajícím členem, vznikla přesně z tohoto důvodu. Ale mimo ČAK existuje i Unie daňových poplatníků, Unie daňových poradců, Unie insolvenčních správců a zde všude působí advokáti. Advokáti v nich působící věnují činností pro tyto spolky svůj volný čas, svoji odbornou erudici a své osobní kontakty. Proč to vše nevěnují práci pro advokátní komoru, její výbory a jiné orgány? Je přeci škoda, aby o ně komora přicházela. Měla by jim dát větší prostor, nebýt až tak staromilsky veřejnoprávní a alespoň trochu otevřená dveře i více konfrontačním, chtě-li méně sterilním názorům. Každý advokát by měl mít větší možnost se na půdě komory prezentovat, hlásat svoje názory, i když se nebudou líbit. Když to tedy shrnu, chtěl bych, aby ČAK daleko více hájila zájmy svých advokátů a současně zůstala onou veřejnoprávní korporací, kterou dosud je.

Myslíte si, že je slučitelné, aby byla komora zároveň regulátorem a zároveň spolkem? Neměla by se změnit po německém vzoru, kde je čistě regulátorem a vedle ní existuje paralelní organizace, která řeší všechno ostatní?

To je příliš hypotetická otázka, protože my zde nemáme německý model a dlouho ho ani mít nebudeme. I sebemenší novelizace zákona o advokacii, kterou například nyní projednává Poslanecká sněmovna, vyvolává tolik odlišných názorů, že pro-

sazovat v této situaci jakýkoliv jiný model není možné. Budme vděční za model, který máme, není špatný, a snažme se ho alespoň udržet, v lepším případě zdokonalovat. A na vaši otázku přímá odpověď: já si myslím, že to slučitelné je. Myslím si, že se dá velice přesně oddělit veřejnoprávní část činnosti advokátní komory, do níž patří zejména kárná řízení, od té soukromoprávní, tedy od důrazného hájení zájmů našich členů.

Při této příležitosti si vzpomínám na prohlídky advokátů u vstupu do soudních budov. To je něco tak nedůstojného stát pod bezpečnostním rámem ve vstupu do soudní budovy a sledovat kolem procházejícího státního zástupce, s nímž máte za chvíli sedět v soudní síni v rovném postavení. Mluví se o tom dlouho a stále žádná změna. Slyšel jsem, že už byly jakési oficiální debaty na toto téma, ale pak se objevil nějaký advokát, kterému při vstupní prohlídce našli zapomenutý nůž, a byl konec. No co, tak ho komora potrestá, ale to není důvod, aby X tisíc dalších advokátů bylo podrobováno nedůstojným prohlídkám. Copak státní zástupci s sebou nenosí nůž? To ovšem nevíme, protože je nikdo neprohledí.

Sám říkáte, že se komora snažila s tím něco dělat, ale k tomu jsou přeci třeba dva: ještě vedení soudů?

Pochopitelně. Jsem rád, že se komora věcí zabývala. Ale musíme o krok dále: například informovat advokáty, kteří se odmítanou nedůstojné prohlídce podřídit a v důsledku toho nestihnout soudní jednání, že jejich postup nebude komora posuzovat jako kárné provinění.

Poslední týdny jsme zaznamenali mnoho pokusů o průlom do advokátní mlčenlivosti. Zmínil bych návrh novely daňového řádu, návrh novely zákona o bezpečnostní informační službě a návrh novely zákona o vojenském zpravodajství. Jak to vnímáte?

Mlčenlivost advokáta je největší výsadou klienta, kterou mu stát pro jeho obhajobu poskytuje. A současně mu ji touto formou pod různými záminkami postupně bere. Taková je však nálada ve společnosti, že advokát je spolupachatelem své-

ho klienta. Vzpomeňte těch novinových titulků, jak advokát protahuje soudní řízení nesmyslnými námitkami, návrhy důkazů, zpochybňováním obžaloby apod. Presumpce nevin v dnešním mediálním světě již nikomu nic neříká. Nedávno jsem četl výsledek průzkumu agentury Median pro iDnes, kterého se zúčastnilo 1073 dotázaných. 45% z dotázaných by odsoudilo k smrti nevinného člověka jen proto, aby neutekli spravedlnosti 4 pachatelé. To procento a ten závěr jsou pro mě naprosto nepřijatelné, ale bohužel reálné. Kladu si otázku, kolik z těch respondentů ochotných odsoudit nevinného člověka k smrti pracuje v justici?

Mám ale i jednu poznámku do vlastních řad: i někteří advokáti přestali v poslední době vnímat hranici mezi nimi a klientem. Snaha vyhovět klientovi, vydělat nějaké peníze občas zastře zdravý úsudek. Někteří se tak skutečně stali spolupachateli svých klientů a udělali medvědí službu všem ostatním, kteří se spolupachateli nestali a stát nechtějí. Toho rychle využila druhá strana, případ jednotlivců zobecnila a už jsou v tom všichni. Když se advokát stane spolupachatelem svého klienta, je to tvrdá rána do vazů všem ostatním advokátům, protože se na jeho případu začne tvořit judikatura. V zájmu jeho příkladného odsouzení se ohne judikatura a ta platí další desítky let. To, jak jsou v poslední době přerukována zákonná ustanovení o advokátní mlčenlivosti, o důvěrnosti komunikace mezi klientem a obhájcem, o podmínkách domovních prohlídek a odposlechů, a to bohužel i Ústavním soudem, je velice špatné.

Proslýchá se, že budete kandidovat do představenstva České advokátní komory. Co bude Vaším volebním tématem?

Dostal jsem nabídku od bývalého předsedy ČAK JUDr. Vladimíra Jirouska, abych spolu s ním a v jeho týmu kandidoval do představenstva ČAK. S pokorou jsem ji přijal. Pravdou je, že moje dlouholetá práce pro advokátní komoru začala právě v době, kdy byl JUDr. Jirousek předsedou, a já se stal členem výboru pro vnější vztahy. Na jednom z jednání výboru jsme spolu vedli vcelku otevřenou diskusi, při níž jsem vytýkal advokátní komoře, že je nám advokátům více

policejtem, než obhájcem, a že vedle kárných postihů by se nás také měla důrazně zastávat. A na to konto vznikl v roce 2006 Výbor pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů. Nejprve mu předsedal JUDr. Tomáš Sokol, nyní Mgr. Marek Nespala. Řešených případů bohužel nebývá a všechny dokreslují situaci, o které jsem mluvil na počátku našeho rozhovoru. Za sebe jsem rád, že jsem stál u zrodu tohoto výboru a že v něm mohu po celých deset let pracovat.

Současně jste dlouholetým předsedou redakce Bulletinu advokacie.

Již od roku 2006. Je to skvělý časopis s šedesátiletou tradicí, která zavazuje. Právě k oslavě šedesátého výročí vzniku Bulletinu advokacie mi ČAK umožnila připravit a vydat knihu vzpomínek představitelů české advokacie. Na chvíli se ze mě stal spisovatel. Absolvoval jsem dvě desítky úžasných setkání s advokátkami a advokáty, kteří nastoupili do advokacie v padesátých či šedesátých letech minulého století a vzpomínali na svá advokátská léta. Dvěma nejstaršími bylo v loňském roce 90 let. Úžasní lidé, moc rád jsem je poznal. A hlavně skvělá propagace činnosti advokacie. Snad právě proto mi JUDr. Jirousek místo ve svém týmu nabídl. Konkrétně oblast vnějších vztahů advokacie.

Jste zakladatelem Unie obhájců, která za chvíli oslaví druhé narozeniny, povedl se tento projekt a naplnil očekávání otců zakladatelů?

Jestliže jsem před chvílí vyslovil radost a pochlubil se svým podílem na vzniku Výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů, tak vznik Unie obhájců považuji za druhý velký úspěch. Byl to nápad Mgr. Lukáše Trojana a já se stal v roce 2015 jedním ze sedmi zakládajících členů Unie a členem jejího prezidia. Neměl bych být nafoukaný, ale tady mohu upřímně říct, že jsem na činnost Unie obhájců opravdu pyšný. Podařilo se nám oslovit více jak sto kolegů advokátů, kteří se stali našimi členy, kteří se mezi sebou dělí o své zkušenosti, účastní se odborných konferencí, pomáhají s přípravou stanovisek apod. S žádostí o podporu se na nás obracují i advokáti, kteří nejsou našimi členy, a to je velká důvěra. Tím, že ne-

jsme vázáni nějakými pouty veřejnoprávního omezení, tak jsme v našich stanoviscích vždycky velice otevření a velice upřímní, na některé až moc. Ale stále platí to, co jsem říkal před chvílí: naším cílem by mělo být, aby už nebylo třeba mít Unii obhájců ani jiné spolky, aby jejich práci vykonávala Česká advokátní komora, a aby volný čas a erudici advokátů využívala ve větší míře advokátní komora. Ale k tomu je ještě hodně daleko.

Vnímá státní zastupitelství Unii obhájců jako partnera k diskusi?

Na to neumím odpovědět. Reakce krátce po založení byla poněkud hysterická, trošičku uražená, protože nás označili za nějaký spolek, se kterým se přeci nebudou bavit. Na druhou stranu tady Unie již druhým rokem působí, vyjadřuje se k odborným problémům, pořádá odborné konfe-

rence a vydává stanoviska k palčivým problémům trestního práva. Novináři se na ně ptají nejen nás, ale i státních zástupců, a tím pádem je nutí se k nim vyjadřovat. Dokonce i Ministerstvo spravedlnosti nám občas pošle návrh zákona k vyjádření, probíhá i spolupráce s ústavněprávním výborem Poslanecké sněmovny apod. Státní zástupci se zúčastňují i odborných konferencí, které pořádáme, ty probíhají v dobré kolegiální atmosféře. Tak se domnívám, že přes počáteční přezíravé reakce nás vzali na vědomí, i když mají v zásadě na mnoho otázek zcela odlišné odpovědi.

Před pár týdny Unie obhájců podala poprvé trestní oznámení. Týkalo se nezákonných odposlechů telefonních hovorů mezi obviněným a jejich obhájci. Jaký je aktuální vývoj v této věci, jestli o tom můžete hovořit?

Vše, co se děje, již bylo mediálně prezentováno. Rád bych ale zdůraznil, že vůbec není podstatné, že Unie obhájců podala poprvé trestní oznámení. Zásadní je, co nás k tak zásadnímu kroku přimělo? Zjistili jsme, že i přes výslovné znění trestního řádu byl orgán činnými v trestním řízení odposloucháván hovor obhájce s klientem. To je tak strašlivé porušení zákona, že nešlo dělat nic jiného. Touto formou jsme chtěli zdůraznit, k jakému zásadnímu porušení zákona došlo, jakou drzost si někdo dovolil. A když už si to troufl, tak že mu to ani nepřišlo hloupé a důkazy o tom nechal v trestním spisu. Tak jsem nyní hodně zvědavý, jak bude naše trestní oznámení vyřízeno.

Pojďme zpátky ke komoře. V čem byste chtěl zlepšit její činnost?

O některých oblastech jsem již hovořil. V oblasti vnějších vztahů bych chtěl, aby

byla samozřejmě jiná, řekl bych revoluční. Jak jste se díval na vztah poslance – advokáta k advokacii jako takové?

No právě proto, že o tom něco vím. Od roku 1984, kdy jsem se stal advokátním koncipientem, jsem nikdy nepřestal být advokátem tělem i duší. To platilo i v době mého dvouletého působení v politice. Ale i jiní to tak měli: JUDr. Dagmar Burešová, JUDr. Jiří Novák, JUDr. Karel Čermák, JUDr. Pavel Němec, mnozí poslanci a senátoři. Takže zpět k Vaší otázce: měli bychom se pokusit vztahy s advokáty ve veřejných místech pěstovat a snažit se, aby advokacii pomáhali nebo jí alespoň neškodili.

Nejde ale jen o advokáty. Před chvílí jsem zmiňoval výsledky průzkumu agentury Median. Jak je možné, že 45 % našich občanů je ochotno popravít nevinného? Obávám se, že by jim nevadilo, kdyby mezi nimi byl i obhájce. Odpověď je jednoduchá: nikdo jim nevysvětluje základní zásady spravedlivého trestního řízení, zásadu presumpce neviny a roli obhájce v demokratickém státě. Jedna hodina ve škole rozhodně nestačí. Musí se toho tedy aktivně ujmout advokátní komora. Ta sice provádí mnohá odborná školení, ale pouze pro své členy, ne pro veřejnost. Asi to nebude populární názor, ale nic jiného nám nezbude, jestliže chceme, aby nám veřejnost porozuměla a pochopila, že jednoho dne, možná už zítra, může jít i o ně. ●

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Lukáš Bíba

komora poskytovala svým členům větší odbornou podporu, než dosud činí, a současně od nich získávala více podnětů k vlastní činnosti než dosud. Tištěný a zejména online Bulletin advokacie jsou platformami, které nejsou ještě dostatečně využity, a to je škoda. Komunikují jednostranně, jistě by je šlo využít i k vzájemné komunikaci jako interní sociální síti. Také se mi zdá, že komora nemá nejlepší vztahy s advokáty, kteří začali působit ve veřejných funkcích, a to je ško-

da. Nevím, čím to je, dokonce si myslím, že za to mohou spíše oni politici než komora. Chtěl bych zjistit, co se odehrává v hlavách advokátů, kteří dostanou veřejnou funkci, a najednou zapomenou, že jsou stále advokáty, byť s pozastavenou činností, a přestanou hájit zájmy advokacie.

Konec konců v dobách dávno minulých jste i Vy byl poslancem tehdy ještě Federálního shromáždění. Doba

Největší česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

www.havelholasek.cz

Strategické uvažování | Individuální přístup | Špičkový právní tým | Dlouhodobé partnerství

- | Havel, Holásek & Partners s kancelářemi v Praze, Brně, Ostravě a Bratislavě je s týmem 23 partnerů, více než 100 advokátů a celkem přes 180 právníků největší česko-slovenskou nezávislou právníkou firmou ve střední Evropě
- | Více než 1000 klientů; cca třetina klientů z řad nejbohatších Čechů a Slováků, 70 největších světových společností Fortune 500 a 50 společností z Czech Top 100
- | Úzká spolupráce s předními mezinárodními právníckými firmami, klienti tak mají přístup k lokálním i mezinárodním znalostem prostřednictvím cca 30 tisíc právníků ve 160 zemích světa
- | Právní poradenství ve více než 60 zemích světa a 12 světových jazycích; až 70 % případů s mezinárodním prvkem
- | Nejúspěšnější a nejkomplexnější kancelář v České republice i na Slovensku dle celkového počtu všech nominací a titulů v rámci dosavadních ročníků soutěže Právníká firma roku
- | Další rozšiřování týmu o spolupracovníky na všech úrovních seniority s možností rychlého profesního růstu až do partnerské úrovně; kancelář získala opakovaně ocenění TOP Zaměstnavatel roku a je nejžádanějším zaměstnavatelem mezi advokátními kancelářemi

Nejúspěšnější kancelář v ČR
a na Slovensku dle počtu
nominací a titulů dosavadních
ročníků soutěže

Klienty nejlépe hodnocená
právníká firma
v České republice
(2010, 2013, 2015)

Právníká firma roku
v České republice
(2011–2012, 2014–2016)

1. místo TOP Zaměstnavatelé
v kategorii Advokátní kancelář
(2015–2017)

Váš specialista na:

- corporate governance
- fúze a akvizice
- pracovní právo
- řešení sporů

ŠPIČKOVÁ KVALITA
PRÁVNÍCH SLUŽEB

VYSOKÁ ODBORNOST
VŠECH ČLENŮ TÝMU

DLOUHOLETÁ
ZKUŠENOST

OSOBNÍ VZTAH
S KLIENTY
A POROZUMĚNÍ
JEJICH POTŘEBÁM

Váš partner na právním poli

Pomáhejte s námi. Podpořte náš PRO BONO projekt

www.detibezdluhu.cz

VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.
Husova 242/9, 110 00 Praha 1

T: (420) 222 220 775
F: (420) 222 220 804
E: info@vcv.cz

www.vcv.cz

První rozhodnutí ÚOHS ve věci narušení soutěže orgánem veřejné správy

Koncem roku 2016 vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže („ÚOHS“) první rozhodnutí podle § 19a zákona o ochraně hospodářské soutěže („ZOHS“), který zakazuje narušování soutěže orgány veřejné správy. V tomto článku tento případ přiblížíme a zodpovíme též otázku, na která jednání (z hlediska substantivního i z hlediska formy) může toto ustanovení dopadat.

Již od roku 2012 se v ZOHS nachází ustanovení, podle kterého nesmějí orgány veřejné správy svým jednáním narušovat hospodářskou soutěž. ÚOHS v prvních letech umožnil orgánům veřejné správy,

aby se s novým pravidlem seznámily a přizpůsobily se mu, a toto ustanovení ve své rozhodovací praxi neaplikoval.

Přístup ÚOHS se však postupem času mění. V roce 2014 vydal informační list,

ve kterém vysvětlil, které konkrétní typy jednání orgánů veřejné správy bude považovat za protisoutěžní.^[1] V minulém roce se potom zasadil o podstatnou novelizaci tohoto ustanovení, která tuto skutkovou podstatu upravila podle jeho představ. Zároveň v této oblasti zahájil několik správních řízení.

Případ města Bílina

Prvním případem, ve kterém ÚOHS (zatím nepravomocně) rozhodl o narušení soutěže orgánem veřejné správy, je případ města Bílina. Město Bílina povolilo na svém území provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her pouze na čtyřech místech stanovených v obecně závazných vyhláškách.

Vzhledem k tomu, že výběr adresních míst provozování neprovedlo město na základě objektivních, nediskriminačních a předem známých kritérií, došlo podle ÚOHS ke zvýhodnění soutěžitelů, kteří mohou na povolených adresních místech tyto činnosti nadále provozovat. Tímto postupem město bez ospravedlnitelných důvodů narušilo soutěž na předmětném trhu, za což mu byla udělena pokuta ve výši 275 000 Kč.

Pojem orgánů veřejné správy

Z praktického hlediska je třeba přesně vymezit pojem orgánů veřejné správy, na které může daná norma dopadat. Taxativní vymezení obsahuje § 1 odst. 1 písm. d) ZOHS, podle kterého se tímto pojmem rozumí

- orgány státní správy při výkonu státní správy,
- orgány územní samosprávy při výkonu samosprávy a při přeneseném výkonu státní správy, a
- orgány zájmové samosprávy při přeneseném výkonu státní správy.

Jedná se tedy typicky o obce, města, kraje, ale i ministerstva a státní úřady či různé komory a profesní asociace. Vyjmenované orgány spadají pod režim § 19a ZOHS, pouze pokud jednají při výkonu veřejné moci, nikoli když vykonávají na trhu hospodářskou činnost (jako soutěžitelé). V takovém případě by se na jejich jednání vztahovala obecná pravidla soutěžního práva o zakázaných dohodách a zneužití dominantního postavení.

Substantivní posouzení deliktního jednání

Úprava dozoru nad činností orgánů veřejné správy obsahuje v § 19a odst. 1 ZOHS generální klauzuli s následným demonstrativním výčtem možných narušení hospodářské soutěže. Podle daného zákazu nesmí orgány veřejné správy při výkonu veřejné moci bez ospravedlnitelných důvodů narušit hospodářskou soutěž zejména tím, že

- zvýhodní určitého soutěžitele nebo skupinu soutěžitelů,

- vyloučí určitého soutěžitele nebo skupinu soutěžitelů z hospodářské soutěže, nebo
- vyloučí soutěž na relevantním trhu.

Pro substantivní posouzení určitého jednání je tedy stěžejní vymezení pojmu narušení hospodářské soutěže. V souladu s obecnou soutěžní doktrínou je potřebné pod tímto pojmem rozumět situaci, kdy určité jednání negativně ovlivňuje základní parametry hospodářské soutěže (cenu, rozsah či kvalitu nabídky), čímž snižuje spotřebitelský blahobyt.

I když určité jednání narušuje hospodářskou soutěž, není postižitelné, pokud jej orgán veřejné správy činí z ospravedlnitelných důvodů. V tom případě musí sledovat legitimní cíl a narušení hospodářské soutěže musí být nezbytné a úměrné k naplnění takového cíle.

Narušovat soutěž mohou orgány veřejné správy rozličnými jednáními. Zahraniční soutěžní úřady s obdobnou kompetencí (např. na Slovensku, v Litvě či na Ukrajině) se v minulosti zabývaly nejčastěji činnostmi orgánů veřejné správy v oblastech tepelného a odpadového hospodářství, pohřebních a komunálních služeb, přidělování pozemků, dopravy a zdravotní péče apod.

Forma deliktního jednání

Ustanovení § 19a ZOHS dopadá na vrchnostenská jednání orgánů veřejné správy. Jedná se tedy o

- normativní správní akty (např. podzákoné právní předpisy),
- individuální správní akty (např. rozhodnutí nebo závazná stanoviska),
- faktické pokyny a jiné bezprostřední zásahy.

Z dozorových pravomocí ÚOHS je však podle § 19a odst. 2 ZOHS výslovně vyjmuta činnost ve formě rozhodnutí nebo jiného úkonu podle správního řádu nebo daňového řádu a poskytování veřejné podpory. Vzhledem k tomu, že výkon zákonodárné pravomoci není výkonem státní správy, nedopadá § 19a ZOHS ani na posuzování zákonů z hlediska jejich souladu se soutěžním právem.

Závěr

Případ města Bílina spolu s aktivnějším přístupem ÚOHS v této oblasti naznačují, že do budoucna lze očekávat nárůst počtu šetřených subjektů. Pokud se orgány veřejné správy chtějí vyhnout citelné pokutě, měly by pečlivě zvažovat, zda a jakým způsobem jejich jednání ovlivňuje hospodářskou soutěž na trhu. Jen tak mohou minimalizovat rizika plynoucí z možného narušování hospodářské soutěže. Soutěžitelům naopak aktivnější přístup ÚOHS nahrává ve snaze domoci se nápravy, pokud byli v důsledku protisoutěžního jednání znevýhodněni. ●

Robert Neruda, partner

Marián Minárik, advokátní koncipient

Havel, Holásek & Partners s.r.o.,
advokátní kancelář

Poznámka:

- [1] Informační list ÚOHS 4/2014, dostupný na: http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2014/Infolist_4-2014_web.pdf

K § 390a Novely insolvenčního zákona

Novela insolvenčního zákona[1] si jako jednu z hlavních priorit stanovila regulaci subjektů poskytujících služby související s institutem oddlužení. Za tímto účelem novela do zákona vkládá § 390a, kterým odebírá dlužníku právo podat insolvenční návrh a dává ho pouze vybraným osobám.

Návrh podle nové úpravy bude moci být za dlužníka sepsán a podán advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem, nebo akreditovanou osobou, tj. právnickou osobou, které byla rozhodnutím ministerstva udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení. Končí tak stav, kdy si dlužník návrh zpracoval a podal sám nebo se obrátil na některou z oddlužovacích společností. Ministr spravedlnosti tvrdí, že by se tím mělo ztížit ožebračování dlužníků různými komerčními poradci na oddlužování. „Předkládanou novelou reagujeme například na dnes běžnou činnost pochybných komerčních subjektů, jež pouze zneužívají tíživé situace dlužníka tím, že si za svoje poradenství, týkající se zejména institutu oddlužení, účtují vysoké odměny, ačkoliv

klientovi je v zásadě k ničemu. Výjimkou není částka 30 tisíc korun za tyto většinou bezcenné rady“.

Co se však stane v momentě, kdy novela vstoupí v účinnost?

Dlužník přichází o možnost podat si návrh na oddlužení sám

Takový počín jasně omezuje přístup osob k soudu, profesionalizace podávání návrhu na povolení oddlužení v zásadě znamená omezení přístupu k této formě řešení úpadku. Návrh na povolení oddlužení nová úprava staví nad jiné návrhy na zahájení řízení (žaloby) a přibližuje ho dovolání či ústavní stížnosti. Nejvyšší soud k tomu mimo jiné uvedl, že před-

ložený návrh nezohledňuje skutečnou (reálnou) situaci již tím, že pomíjí existenci neziskových organizací i způsobilost řady dlužníků vyplnit formulářovou podobu insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení tak, aby jej bylo možné věcně projednat a na jeho základě zjistit úpadek a povolit oddlužení.

I když je potřeba zmínit, že novela ponechává osobní právo dlužníku podat návrh na povolení oddlužení, avšak jenom za předpokladu, že má právnícké nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu či pokud vykonal zkoušku insolvenčního správce. Je-li dlužníkem právnícká osoba, musí být tyto podmínky splněny u jejího zástupce.

Na trhu existuje pár akreditovaných osob (pokud vůbec nějaká)

Návrh zákona počítá s nabytím účinnosti prvním dnem čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení. Otázkou tak je, kolika společnostem stihne ministerstvo za tuto dobu akreditaci udělit.

Za předpokladu, že za dlužníka dle § 390a odst. 4 návrhu zákona sepíše návrh na povolení oddlužení akreditovaná osoba, žádná odměna jí nenáleží.[2] Pokud akreditovaným osobám nepřiznáme nárok na odměnu za přípravu a podání návrhu na povolení oddlužení, budou mít zájem akreditaci získat i jiné společnosti než bezplatné poradny? Přitom neziskové organizace, poskytovatelé bezplatné právní pomoci, již dnes nápor klientů nezvládají a často dlužníkům pouze poradí jak insolvenční návrh zpracovat, samy však již kapacitu tento připravit a podat nemají.

Pro advokáty, notáře, insolvenční správce a exekutory nejspíš nebude finančně zajímavé se na podávání insolvenčních návrhů zaměřovat.

Zatímco akreditované osoby by měly služby pro dlužníky vykonávat zadarmo, právníckým profesím za návrh na povolení oddlužení náleží odměna.[3] Problematickým se jeví, že advokáty či notáře jsou často již za první radu s klientem zvyklí na vyšší odměnu, než jakou novela za-

vádí za přípravu a podání insolvenčního návrhu a služby s tím související. Mimo to novela nerozlišuje náročnost zpracování jednotlivých návrhů. Zpracování jednoduššího návrhu by osobám z řad právníckých profesí nemělo zabrat víc než hodinu či dvě, náročnější návrhy si však vyžádají mnohem více času, přičemž odměna za jejich přípravu bude stejná.

Novela tak ve svém důsledku dlužníkům výrazně omezí dnes poskytovanou odbornou pomoc.

Otázkou zůstává, zda je úplný zákaz oddlužovacích společností pro ochranu dlužníka tak důležitý, že dokáže vyvážit odebrání možnosti podat návrh jemu samotnému.

Regulace podnikání v oblasti poskytování služeb v oblasti oddlužení je bezpochyby potřebná, ale plošný zákaz všech oddlužovacích společností, a to pouze na základě prohršeků jejich určitého procenta, není správný krok a má potenciál stávající situaci dlužníkům značně zkomplikovat. Novela ze dne na den zakáže činnost zhruba dvěma tisícům společností, což bude mít nepochybně dopad na délku zpracování a podání insolvenčního návrhu.

Přirozené a v souladu s ústavně zaručenými právy je ponechat na výběru dlužníka samotného, zda si návrh zpracuje sám, či zda a komu jeho přípravu svěří. Smyslupnější se jeví regulace a dohled nad oddlužovacími společnostmi. Není důvod, proč by akreditovaná osoba musela být neziskovou organizací. Dnes fungujícím, zaběhlým oddlužovacím společenstvem by mělo být umožněno požádat o akreditaci a dále své služby dlužníkům za odměnu poskytovat. ●

Mgr. Kornélia Karcolová,
advokátní koncipientka
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

Poznámky:

- [1] Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- [2] Osobě podle odstavce 1 písm. b) odměna ani jiné plnění za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 nebo poskytnutí jiné služby poskytované v oblasti oddlužení nebo v souvislosti s oddlužením nenáleží.
- [3] Osobě podle odstavce 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh podle § 390 odst. 1, náleží odměna, jejíž maximální výše činí 4 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a v případě společného oddlužení manželů 6 000 Kč bez daně z přidané hodnoty; v odměně je zahrnuta také náhrada nákladů vynaložených v souvislosti se sepsáním a podáním návrhů podle části věty před středníkem. Za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 a další činnosti s tím nezbytně spojené, zejména poradu s klientem a odstranění vad návrhu, jiné plnění osobě podle odstavce 1 písm. a) nenáleží.

Weil

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

	<h2>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2016 V KATEGORIÍCH:</h2>			
	<ul style="list-style-type: none">■ Fúze a akvizice■ Řešení sporů a arbitráže■ Kapitálové trhy			
	<h2>CHAMBERS EUROPE 2016 NEJVYŠŠÍ HODNOCENÍ v kategoriích</h2>			
	<ul style="list-style-type: none">■ Corporate/M&A■ Dispute Resolution■ Projects & Energy■ Competition/Antitrust			

Pomáhejme společně.

WEIL, GOTSHAL – nadační fond

www.weil-nadacni-fond.cz

Křižovnické nám. 193/2

110 00 Praha 1

tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

www.weil.com

CÍSAŘ
ČEŠKA
SMUTNÝ

JINÁ DIMENZE ŘEŠENÍ

BANKOVNICTVÍ • ENERGETIKA

DOPRAVA • VEŘEJNÝ SEKTOR

SVĚŘENSKÉ FONDY

TRUSTOVÉ PRÁVO

www.akccs.cz

Důkazní příprava nároku na odpočet DPH

Oblast DPH je normována Směrnicí Rady 2006/112/ES ze dne 28. 11. 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „Směrnice“), která se v rámci harmonizace promítla do českého právního řádu prostřednictvím zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále „ZDPH“). Finanční úřad je povinen při správě daní brát ohled na přímo účinná ustanovení Směrnice a posuzování souladu pravidel Směrnice s ustanoveními ZDPH je pro správce daně předběžnou otázkou ve smyslu § 99 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, byť to bylo v minulosti celkem pozoruhodně diskutováno z pohledu ústavního i pokud jde o dosažení souladu s požadavkem jednotné aplikace práva EU v členských státech.[1] Nejen z tohoto hlediska, ale i v kontextu vyhlášeného „boje s daňovými podvody“ není bez významu opět a s odstupem shrnout některá základní pravidla odpočtu DPH. Není totiž jisté, že daňová správa spolehlivě odliší „daňového podvodníka“ od vytíženého podnikatele, který problematiku dokazování daňového odpočtu prostě podcenil.

Obecně platí, že předmětem daně je mimo jiné dle § 2 odst. 1 písm. a) ZDPH dodání zboží za úplaty osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku a dle § 2 odst. 1 písm. b) ZDPH poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku. Z toho plyne, že základním předpokladem pro uplatnění nároku na odpočet DPH je sama existence předmětu daně vymezeného v ustanovení § 2 ZDPH.

Co se týká pravidel pro uplatnění odpočtu daně, pak tato ZDPH upravuje ve svých ustanoveních § 72 a násl. Primárně podle § 72 odst. 1 ZDPH platí, že plátce je oprávněn k odpočtu daně na vstupu u přijatého zdánitelného plnění, které v rámci svých ekonomických činností použije pro uskutečnění tímto ustanovením vymezených plnění. Další okolnosti nutné pro vznik nároku na odpočet daně a okolnosti spoje-

né s jeho uplatněním jsou vymezeny dalšími odstavci § 72 ZDPH. Podmínky pro uplatnění nároku na odpočet daně pak vyplývají z ustanovení § 73 ZDPH. Jednou z nutných podmínek je pak povinnost vymezená ustanovením § 73 odst. 1 písm. a) ZDPH, a to mít daňový doklad.

Stran podmínky „mít daňový doklad“ je třeba doplnit, že nelze pominout vymezení pojmu daňový doklad. Podle § 26 ZDPH se daňovým dokladem rozumí písemnost splňující podmínky stanovené ZDPH, přičemž daňový doklad může mít listinnou nebo elektronickou podobu. Z hlediska tohoto vymezení je pak třeba vzít v úvahu naplnění podmínek stanovených ZDPH. Konkrétně zde je nutné zvláště upozornit na ustanovení § 34 ZDPH. Z odst. 3 tohoto ustanovení vyplývá, že by plátce měl zajistit věrohodnost původu daňového dokladu a dále jeho neporušenost a čitelnost, čehož lze dosáhnout prostřednictvím kontrolních mechanismů procesů vytvářejících spolehlivou vazbu mezi daňovým dokladem a daným plněním. Z toho lze pak dovodit, že pro zajištění

vedeného, tzn. vazby mezi daňovým dokladem a daným plněním, je třeba vytvářet spolehlivou auditní stopu. Pokud předložená písemnost toto nespĺňuje, pak nelze hovořit o tom, že se jedná o daňový doklad ve smyslu ZDPH. Tento požadavek ale nevede – jak vyplývá z judikatury Soudního dvora EU – k důsledku ve formě neopravitelnosti případných chyb v daňovém dokladu, respektive neopravitelnosti daňového dokladu, byť se někteří zákonodárci členských států EU nebo národní daňové správy opakovaně pokoušeli neopravitelnost daňového dokladu v právním systému stanovit.

Z toho je pak evidentní, že při prosazování nároku na odpočet daně nelze automaticky předpokládat, že na základě předložení písemnosti označené jako daňový doklad dochází k automatickému prokázání nároku na odpočet daně bez dalšího. V tomto směru tak nelze ani pominout procesní návaznost na daňový řád v části dokazování.

V nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1841/07 je uvedeno, že prokazování náro-

ku na odpočet daně je prvotně záležitostí dokladovou, současně je však třeba respektovat soulad s faktickým stavem. To znamená, že ani doklady se všemi požadovanými náležitostmi nemohou být podkladem pro uznání nároku na odpočet daně z přidané hodnoty, není-li prokázáno, že k uskutečnění zdanitelného plnění fakticky došlo tak, jak je v dokladech prezentováno. Důkaz daňovým dokladem (ve smyslu § 19 odst. 2 zákona o dani z přidané hodnoty), je pouze formálním důkazem dovšňujícím hmotné právní aspekty skutečného provedení zdanitelného plnění. Jestliže zdanitelné plnění nebylo uskutečněno, nemůže být důkazní povinnost naplněna pouhým předložením, byť formálně správného, daňového dokladu.

Plátce prokazuje nárok na odpočet daně daňovým dokladem zaúčtovaným podle zvláštního předpisu, případně daňovým dokladem evidovaným podle § 11 zákona o DPH, který má všechny zákonem o DPH předepsané náležitosti a který byl vystaven plátcem daně. V případě, že doklad neobsahuje všechny náležitosti daňového dokladu, prokazuje plátce nárok podle zákona o správě daní a poplatků.

Podle tuzemské správní judikatury pro podnikatele závěry Evropského soudního dvora neznamenají pouze bezbřehou ochranu nároku na odpočet daně, ale znamenají mimo jiné povinnost věnovat zvýšenou pozornost interním kontrolním mechanismům, aby v případě odhalení podvodného jednání nevznikly pochybnosti, že o podvodu věděli či se zřetelem ke všem okolnostem vědět mohli. Je totiž věcí podnikatelského subjektu, aby v zájmu minimalizace podnikatelského rizika přizpůsobil svou obchodní činnost konkrétním podmínkám a při sjednávání obchodních kontraktů (zvláště se značným finančním dopadem) se v rámci možnosti snažil dbát na bezproblémovost svých obchodních partnerů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2007, č. j. 2 As 95/2006 – 50, publikovaný pod č. 1425/2008 Sb. NSS; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 9 Afs 73/2008 – 162).

Pokud jde o otázku, že předložením formálně bezvadného dokladu daňový subjekt unesl své důkazní břemeno, neboť zákon žádný jiný postup nepředpokládá,

správní soudnictví šlo názorově jiným směrem. Uplatňuje-li plátce daně nárok na odpočet DPH, leží důkazní břemeno ohledně skutečného přijetí zdanitelného plnění od jiného plátce daně na tomto plátcu.

Uvedené premisy jsou jako takové v přiměřeném souladu s rozsudky Evropského soudního dvora ve spojených věcech C-354/03, C-355/03 a C-484/03 ve věci Optigen Ltd., Fulcrum Electronics Ltd. a Bond House Systéme Ltd. a rozsudkem ve spojených věcech C-439/04 a C-440/04, Kittel, podle kterých platí, že nárok osoby povinné k dani, která uskutečnila plnění, která nejsou sama o sobě zasažena podvodem na DPH, na odpočet daně na vstupu není dotčen okolností, že v řetězci dodávek, v němž byla tato plnění uskutečněna, je jiné plnění, které předchází nebo následuje po plnění uskutečněném touto osobou povinnou k dani, zasaženo podvodem na DPH, aniž by to posledně uvedená věděla nebo mohla vědět. Otázka, zda DPH za předchozí nebo následující prodej týkající se dotčeného zboží byla, nebo nebyla zaplacená do státní pokladny, nemá vliv na nárok osoby povinné k dani na odpočet DPH odvedené na vstupu.

Přiměřená ochrana nároku na odpočet byla zajištěna rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2014, č. j. 5 Afs 65/2013-79, podle kterého nárok na odpočet daně na vstupu nelze odmítnout bez dalšího jen z důvodu, že skutečným dodavatelem byl jiný subjekt než ten, který je jako dodavatel označen na daňovém dokladu. O fiktivní doklad se jedná tehdy, pokud by se zdanitelné plnění neuskutečnilo vůbec nebo mělo proběhnout mezi osobami neexistujícími. Nárok na odpočet lze prokázat jiným způsobem nejen v případě, kdy daňový doklad neobsahuje předepsané náležitosti, ale i tehdy, jsou-li tyto nesprávné, resp. nepravdivé.

Návazně a podpůrně lze použít i závěry Soudního dvora EU, kdy tento jednoznačně opakovaně judikuje, že vnitrostátní orgány mohou odmítnout přiznat nárok na odpočet, je-li na základě objektivních okolností prokázáno, že k uplatnění tohoto nároku došlo podvodně nebo zneužívajícím způsobem (C-439/04, Axel Kittel

a Recolta Recycling, C-80/11 Mahagében, C-142/11 Dávid, C-285/11 Bonik.

Z toho je pak zřejmé, že právní úprava v oblasti DPH, a to jak evropská tak i tuzemská, jednoznačně pro nárok na odpočet daně stanovují nejen podmínku existence daňového dokladu, ale i podmínku reálné plátce daně uskutečného a jiným plátcem daně pro účely ekonomické činnosti přijatého plnění. Bez splnění této základní a nepominutelné podmínky nárok na odpočet daně nevzniká.

V tomto ohledu je potřeba též připomenout, že boj proti daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem a případným zneužitím je cílem uznaným a podporovaným Směrnicí a že právní subjekty se nemohou dovolávat norem unijního práva podvodně nebo zneužívajícím způsobem.

Úskalím daňového dokazování je v ČR stále vhodné, při stávající nejednotnosti výkladu finančních úřadů a objektivní komplikovanosti relevantních pravidel, procházet po podrobné výchozí analýze důkazní situace. ●

JUDr. Václav Chum, advokát
Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.

Poznámka:

- [1] ŠMEJKAL, V. K přímé aplikaci komunitárních směrnic správcem daně: Quo vadis, městský soude pražský? Per aspera ad astra? Daně a finance č. 9/2009. Šmejkal, V. K přímé aplikaci komunitárního (evropského) práva správními soudy. Daně a finance č. 4/2010. Šmejkal, V. Role dovolacího soudu v procesu aplikace evropského práva. Daně a finance č. 7/2010

Výkladové nejasnosti zakázané konkurenční doložky

Občanský zákoník[1] nově obecně upravil institut konkurenční doložky, resp. stanovil podmínky, za kterých je konkurenční doložka považována za zakázanou. Konkurenční doložka nicméně není nijak novým institutem, když před účinností občanského zákoníku, tedy před datem 1. 1. 2014, byl tento upraven samostatně v rámci zákoníku práce[2] a v rámci obchodního zákoníku ve vztahu k obchodnímu zastoupení, resp. smlouvám o prodeji a nájmu podniku.[3]

Již před úpravou konkurenční doložky v rámci zmíněných předpisů byly hranice podstatných náležitostí dovolené konkurenční doložky vymezeny zejména za pomoci judikatury a na základě obecných a ústavních smluvních principů. V současné době je pak institut konkurenční doložky upraven v zákoníku práce[4] a v rámci občanského zákoníku v ustanovení § 2518 (kterým je speciálně regulována konkurenční doložka ve vztahu k obchodnímu zastoupení a které svým zněním plně navazuje

na ustanovení § 672a obchodního zákoníku) a v ustanovení § 2975, obsahujícím zmíněnou úpravu zakázané konkurenční doložky.

Nová obecná úprava „zakázané“ konkurenční doložky byla zákonodárcem přijata (těž) proto, že dřívější úprava konkurenční doložky u obchodního zastoupení byla pouze omezeně využitelná pro jiné obchodněprávní vztahy – vycházela z evropské směrnice vydané pro obchodní zastoupení a pojímala tak konkurenční doložku příliš restriktivně

s cílem chránit slabší stranu.[5] Úmyslem obecné úpravy je upravit konkurenční doložku tak, aby byla smluvním stranám umožněna vyšší míra autonomie vůle a aby tato úprava nebyla pro smluvní strany tolik svazující a nadměrně ochranná ve prospěch pouze jedné ze stran. Z hlediska praxe je pak tato nová úprava ve smyslu uvedeného relevantní např. při sjednávání konkurenční doložky u (členů) orgánů obchodních korporací a družstev (v případě, má-li právnická osoba zájem omezit konkurenci členů orgánů nad rámec zákona).

Právní institut konkurenční doložky byl v minulosti při absenci obecné úpravy významně dotvářen judikaturou českých soudů.[6] Otázkou nicméně zůstává, v jakém rozsahu je předmětná judikatura aplikovatelná i na vztahy podřízené nové úpravě zakázané konkurenční doložky. Dle našeho názoru tuto judikaturu nelze jako výkladové vodítko pro novou úpravu konkurenční doložky přejímat bez dalšího, a to právě s ohledem na vysokou míru ochránářství stanovenou dosavadní judikaturou, když úmysl zákonodárce je vyhnout se právě této automatické nadměru ochránářské povaze (dřívější) konkurenční doložky, jakkoli základní principy a omezení konkurenční doložky by měly být zřejmě zachovány (viz též níže).

Zakázaná konkurenční doložka

Ustanovení § 2975 občanského zákoníku, které je svojí povahou kogentní a které se, i přes své umístění v občanském zákoníku v rámci úpravy hospodářské soutěže, neomezuje pouze na určité smluvní typy, nově explicitně vymezuje zakázané konkurenční doložky (tímto ustanovením tedy nejsou vymezeny konkurenční doložky dovolené[7]), a to včetně vymezení následků plynoucích z porušení tohoto zákazu. Tato výslovná úprava však bohužel do institutu konkurenční doložky přinesla mnoho otázek a nejasností.

K podstatným náležitostem konkurenční doložky

Aby se nejednalo o zakázanou konkurenční doložku, musí konkurenční doložka, a to pod hrozcím následkem nicotnosti, vymezovat:

- území, na kterém se subjektu zakazuje soutěžní činnost;
- okruh činností, na který zákaz dopadá;
- okruh osob, kterých se zákaz týká.

V odborných kruzích se výše uvedené vymezení stalo předmětem mnoha diskusí, zda je pro platnost konkurenční doložky (tedy pro to, aby se nejednalo o zakázanou konkurenční doložku) nezbytné, aby tato obsahovala vymezení současně

všech tří výše uvedených prvků nebo zda postačí, aby obsahovala alespoň jeden ze zmiňovaných prvků, příp. alespoň jeden konkrétní prvek.[8]

Přestože lze souhlasit s prof. Hajnem,[9] že by ustanovení § 2975 mohlo být napsáno jednodušeji, lze se dle našeho názoru výrazně přiklonit k závěru, že pro platnost konkurenční doložky (tedy pro to, aby na ni nebylo nahlíženo jako na zakázanou) je nezbytné, aby obsahovala dostatečně určité vymezení všech tří prvků – tedy území, okruhu činností a okruhu osob, kterých se týká. Tento závěr lze opřít zejména o prostý gramatický výklad ustanovení § 2975, jeho samotný název (když se jedná o úpravu doložky zakázané a nikoliv dovolené), zřejmý úmysl zákonodárce[10] (zakázat nepřiměřené omezení podnikání, resp. stanovit limity konkurenční doložky), resp. o judikaturu předcházející vzniku tohoto ustanovení, stanovící podstatné a nezbytné náležitosti platné konkurenční doložky, či s ohledem na argumenty odborné veřejnosti reagující na diskusi ohledně údajné nejasnosti vymezení daných prvků v konkurenční doložce.[11]

Nezodpovězenou otázkou vyvolávající další diskuse nicméně zůstává, zda je povinností v konkurenční doložce sjednat i kompenzaci za omezení z ní vyplývající, když v tomto smyslu občanský zákoník, na rozdíl od zákoníku práce, regulaci neobsahuje a sjednání kompenzace se tak, i přes vzájemnost tohoto závazku, spíše předpokládá.[12] Též s ohledem na skutečnost, že ustanovení § 2975 nelze vykládat samostatně ve svém znění, ale mělo by být vykládáno v souladu s ústavními i obecnými principy soukromého práva a úvodními ustanoveními občanského zákoníku [13], dále s ohledem na převažující judikaturu potvrzující, že určité protiplnění by mělo být v konkurenční doložce obsaženo, aby se jednalo o konkurenční doložku přiměřenou a se vzájemně vyváženými právy a povinnostmi,[14] se lze přiklonit k názoru, že judikatura bude nejspíše pokračovat v dosavadním trendu a (i přes nevýslovnou úpravu) bude pro platnost potřeba v konkurenční doložce sjednat určitou formu protiplnění. Jednotlivé konkurenční doložky však bude ve smyslu uvedeného, zejména s ohledem na vzájemnou vyváženost, potřeba posuzovat vždy individuálně.

Při posuzování otázky nezbytnosti kompenzace (a její výše) však nelze zcela pominout skutečnost, že i uzavření konkurenční doložky je vyjádřením autonomie vůle stran tuto uzavřít a případně si (ne)sjednat určitou formu protiplnění z ní vyplývající, resp. určitým vyjádřením rovnosti stran. Stejně tak je nutno zohlednit, že zákonodárce, i přes jemu zajisté známou dosavadní judikaturu, přijal ustanovení § 2975 ve znění, které nezahrnuje kompenzační složku, resp. sankci za absenci této kompenzační složky v konkurenční doložce, z čehož by bylo možno dovodit vůli a záměr zákonodárce, že absence prvku kompenzace v konkurenční doložce nevede automaticky k její neplatnosti. Ostatně je k tomuto rovněž potřeba dodat, že ani dřívější judikatura v této otázce nebyla zcela konstantní, když obsažení protiplnění v konkurenční doložce nepovažovala vždy za její zásadní a nezbytný prvek.[15]

K časovému vymezení konkurenční doložky

Občanským zákoníkem je upraven zákaz sjednat konkurenční doložku na dobu neurčitou nebo na dobu delší než pět let, když dále stanoví, že poruší-li se tento zákaz, platí, že konkurenční doložka byla ujednána na pět let. Výkladová nejistota však vzniká ve vztahu ke stanovení doby, od kdy by uvedená lhůta měla být v takovémto případě počítána.

Existují zřejmě tři základní možnosti určení doby, od které lze maximální pětiletou lhůtu počítat, a to: (i) ode dne uzavření smlouvy, ve které je konkurenční doložka sjednána, není-li ve smlouvě sjednáno jinak, (ii) ode dne ukončení smlouvy, pokud se takto smluvní strany dohodly, (iii) od jiného data, které si strany určily.[16] Část odborné právní veřejnosti pak zastává stanovisko, že pětiletá lhůta by se měla vztahovat pouze k době trvání vlastní konkurenční doložky (tj. účinnosti zákazu ujednání), a to bez ohledu na to, jak dlouho smlouva, v níž je konkurenční doložka sjednána, trvá.[17]

Je tak zřejmé, že ani odborná veřejnost v tomto nedospěla k jednoznačnému závěru a lze tak doporučit výslovné smluv-

ní vymezení doby trvání konkurenční doložky s tím, že tato by neměla přesáhnout dobu pěti let.

K přiměřenosti omezení konkurenční doložky

Ustanovení § 2975 pro konkurenční doložku výslovně stanoví princip přiměřenosti, když na něj lze mj. nahlížet jako na určitý odraz předchozí judikatury kladoucí důraz na spravedlnost, přiměřenost, vyváženost[18] – princip přiměřenosti je pak potřeba zřejmě vztáhnout též na výši kompenzace z konkurenční doložky či případné smluvní pokuty za porušení konkurence. Lze tak doporučit sjednat konkurenční doložku v rozumném rozsahu, přiměřenou a vzájemně vyváženou co do práv a povinností tak, aby bylo sníženo riziko jejího napadení některou ze smluvních stran. V opačném případě hrozí následné omezení, zrušení či prohlášení konkurenční doložky za neplatnou ze strany soudu. I v tomto však bude potřeba posuzovat jednotlivé konkurenční doložky indivi-

duálně ve vztahu k jí založeným vzájemným právům a povinnostem.

Závěrem

Každou konkurenční doložku je potřeba zkoumat individuálně a jako celek, nelze tedy bez dalšího definovat konkrétní omezení ve vztahu k v budoucnu sjednávaným konkurenčním doložkám. Za účelem snížení rizika prohlášení konkurenční doložky za neplatnou či nicotnou však lze doporučit, aby bylo v této vymezeno území, okruh činností a okruh osob, kterých se zákaz z konkurenční doložky týká – to vše v přiměřeném rozsahu odpovídajícímu konkrétní situaci. Dále lze doporučit sjednání kompenzace z konkurenční doložky – opět v přiměřené výši (tento požadavek se pak týká i smluvní sankce, bude-li v konkurenční doložce sjednána). Stejně tak lze doporučit jasné vymezení, od kdy a na jak dlouhou dobu je konkurenční doložka sjednávana (doba trvání konkurenční doložky by neměla přesáhnout dobu pěti let), a rovněž i vyme-

zení přiměřených a vyvážených práv a povinností stran – to vše při dodržení ústavních a obecných principů soukromého práva.

Nicméně i zde bude rozhodující vyčkat na judikaturu českých soudů, kdy lze doufat, že tato v budoucnu zohlední zmiňovanou větší smluvní volnost, na které by měla být nová obecná úprava zakázané konkurenční doložky postavena. ●

JUDr. Pavel Beránek, advokát

Mgr. Jiří Trávníček, advokátní koncipient

Advokátní kancelář

Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Poznámky:

- [1] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Ustanovení § 310 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- [3] Ustanovení § 488a, § 488 h a § 672a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Viz pozn. 2.
- [5] Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Mj. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 4394/2010 ze dne 28. 3. 2012, rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 21 Cdo 4393/2015 ze dne 19. 2. 2016 (prohlášení smluvní pokuty za neplatnou pro rozpor s dobrými mravy způsobuje neplatnost celé konkurenční doložky) aj.
- [7] Hajn, Petr. NOZ v praxi: Konkurenční doložka (§ 2975). Bulletin Advokacie, 9. 5. 2014.
- [8] Ondřejová, Dana. Výkladové otázky zakázané konkurenční doložky podle § 2975 ObčZ. Obchodněprávní revue 3/2014, str. 65.; Tichá, Monika. Vybrané postřehy k regulaci

- nekalé soutěže perspektivou aktuálních trendů (zpráva ze symposia konaného dne 3. 4. 2014 v Rozdrojovicích). Právní rozhledy 11/2014, str. 413.; Drosková, Lenka. Konkurenční doložka ve smlouvách o výkonu funkce, epravo.cz [online]. 4. 3. 2015 [cit. 1. 2. 2017] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/konkurencni-dolozka-ve-smlouvach-o-vykonu-funkce-97183.html>.
- [9] Viz pozn. 7.
- [10] Prof. Hajn odkazuje na obecné zásady soukromého práva, kdy se nikdo nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu, resp. proti ne zvlášť podařené či zřetelné systematické právního předpisu, proti jeho smyslu a navíc proti jasné vyjádřenému úmyslu zákonodárce. Viz Hajn, Petr. Nekalá soutěž a některá obecná ustanovení občanského zákoníku. Obchodněprávní revue, 4/2014, str. 97.
- [11] Viz pozn. 7 a Kindl, Jiří. Úprava konkurenčních doložek v novém občanském zákoníku – pokus o vyplnění mezer. Právní rozhledy 12/2015, str. 419.
- [12] Viz pozn. 7.
- [13] Viz pozn. 10.
- [14] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České

- republiky sp. zn. 21 cdo 1276/2001 ze dne 11. 4. 2002, příp. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 cdo 4192/2008 ze dne 25. 11. 2011 či Bezouška, Petr. Músi být v konkurenční doložce s jednatelem sjednáno protiplnění? epravo.cz [online]. 7. 12. 2015 [cit. 1. 2. 2017] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/musi-byt-v-konkurencni-dolozce-s-jednatelem-sjednano-protiplneni-99805.html>.
- [15] Srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 3001/2013 ze dne 26. 6. 2014.
- [16] Viz pozn. 8, příp. též 7.
- [17] Viz pozn. 11, kdy se JUDr. Kindl ve svém článku rovněž zabývá otázkou tacitních a dohodnutých obnov konkurenčních doložek.
- [18] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 23 Cdo 4192/2008-108 ze dne 25. 2. 2011, příp. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 32 Odo 407/2005 ze dne 13. 6. 2007.

Kdo hradí náklady exekuce po chybě soudu v nalézacím řízení

Ústavní soud se ve svém nedávném nálezu zabýval zvláštní procesní situací, kdy došlo k zastavení exekuce po zrušení exekučního titulu. Vznikla však otázka, kdo má hradit náklady exekučního řízení v případě, že zastavení exekuce nezavinil žádný z účastníků, neboť zavinění bylo primárně na straně státu v důsledku pochybení soudu v nalézacím řízení.

Hrazení nákladů exekučního řízení v případě zastavení exekuce

Exekuční řízení se zahajuje a vede na návrh oprávněného, pokud povinný nesplnil dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul. Exekučním titulem je nejčastěji vykonatelné rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci. Orgán, který vydal rozhodnutí, jež má sloužit jako exekuční titul, opatřuje toto své rozhodnutí potvrzením o jeho vykonatelnosti.

V praxi se mohou vyskytnout případy, kdy se po zahájení exekuce ukáže, že exekuční titul ve skutečnosti vykonatelný ne-

byl (a byl tedy doložkou o vykonatelnosti opatřen nesprávně), případně dojde k jeho následnému zrušení například na základě mimořádných opravných prostředků, nebo nálezem Ústavního soudu v řízení o ústavní stížnosti.

V takovém případě musí být exekuce zastavena, přičemž usnesení o zastavení exekuce musí obsahovat i rozhodnutí o nákladech řízení. Podle ustanovení § 89 exekučního řádu dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zaviniil.

Pokud však došlo k zastavení exekuce z důvodu nevykonatelnosti exekučního titulu, který byl doložkou vykonatelnosti opatřen nesprávně, nebo byl exekuční titul následně zrušen, vzniká otázka, koho z účastníků lze považovat za „viniíka“ zastavení exekuce, a tedy toho, kdo má hradit náklady exekuce a náklady ostatních účastníků.

V nálezu sp. zn. I. ÚS 2511/16 se Ústavní soud zabýval otázkou, kdo má hradit náklady exekuce v případě, že k zastavení exekuce nedošlo „zaviněním“ žádného z účastníků, nýbrž v důsledku nesprávného procesního postupu soudu v nalézacím řízení, v němž byl exekuční titul vydán.

Procesní pochybení soudu v nalézacím řízení

V případě řešeném Ústavním soudem šlo o nezletilého stěžovatele, který nebyl v původním nalézacím řízení řádně zastoupen, soud vydal rozsudek ukládající tomuto nezletilému zaplacení peněžitého plnění a opatřil tento rozsudek doložkou vykonatelnosti. Oprávněný zahájil na základě tohoto rozsudku exekuci. Teprve po zahájení exekuce se povinný dozvěděl o tom, že byl dříve účastníkem nalézacího řízení, v němž byl vydán rozsudek, na jehož základě je proti němu vedena exekuce.

Povinný proto napadl rozsudek žalobou pro zmatečnost, ve které namítl, že mu nesprávným postupem soudu byla odňata možnost jednat před soudem. Soud

totiž v řízení jednal pouze s matkou nezletilého, která však nebyla z důvodu duševní poruchy schopna řádně hájit zájmy svého dítěte, což bylo soudu známo z jiného paralelně probíhajícího řízení, kde tatáž soudkyně ustanovila matce opatrovníka. Soudu bylo rovněž známo, že v době nalézacího řízení nezletilý ani nebyl v péči své matky. Exekuční titul tedy nebyl povinnému soudem ani řádně doručen. V řízení o žalobě pro zmatečnost byl proto rozsudek – exekuční titul – zrušen. Oprávněný vzal později zpět i svou žalobu a nalézací řízení bylo pravomocně zastaveno.

Zastavení exekuce a rozhodování o nákladech řízení

Po zrušení exekučního titulu v řízení o žalobě pro zmatečnost exekuční soud exekuci zastavil a uložil oprávněnému povinnost nahradit náklady exekuce a náklady povinného. Rozhodnutí o nákladech řízení odůvodnil tím, že v tomto případě nelze povinnému uložit povinnost k náhradě nákladů exekutora ani oprávněného, neboť exekuce byla proti němu vedena na základě titulu, který se nestal vykonatelným, a jehož výkonem došlo k zásahu do jeho práv. Po zastavení nalézacího řízení po zpětvzetí žaloby oprávněným navíc za stavu úplné absence právního titulu k vedení exekuce proti povinnému nelze povinnému přičítat důvod zastavení exekuce, a tento důvod se tak dle soudu přenáší na oprávněného.

Na základě odvolání podaného oprávněným odvolací soud změnil výroky týkající se nákladů řízení tak, že exekutor nemá právo na náhradu nákladů exekuce a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Odvolací soud toto rozhodnutí odůvodnil tím, že na oprávněného nelze přenášet chybu soudu v nalézacím řízení, když oprávněný se spoléhal na soudní rozhodnutí a soudem vyhotovenou doložku právní moci a vykonatelnosti. Současně však nelze zavinění za zastavení exekuce shledat ani na straně povinného, který o vydání exekučního titulu nevěděl, neboť nalézací soud jej neobesílal, ačkoli měl, a exekuční titul tudíž nebyl vykonatelný.

Odvolací soud však uložil povinnému uhradit oprávněnému náklady odvolacího řízení s tím, že oprávněný byl se svým odvoláním ohledně nákladů řízení úspěšný.

Povinný podal proti výrokům odvolacího soudu o nákladech exekučního řízení ústavní stížnost.

Rozhodnutí Ústavního soudu

Ústavní soud se úvodem vyjádřil k otázce přípustnosti ústavní stížnosti s ohledem na to, že v daném případě šlo o bagatelní spor, který zpravidla nedosahuje ústavněprávní roviny. Avšak vzhledem k tomu, že judikatura v oblasti nákladů exekuce při zastavování řízení není jednotná, a s ohledem na výši nákladů řízení přitom není možné, aby na tuto nejednotnost adekvátně reagoval Nejvyšší soud,^[1] jehož úkolem je jinak právě sjednocování judikatury nižších soudů, Ústavní soud neodmítl ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost z důvodu bagatelní výše předmětu sporu a podrobil stížnostní námitky meritornímu přezkumu.

Při tom Ústavní soud odkázal na své stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06, v němž konstatoval, že východiskem rozhodování o náhradě nákladů exekuce je určení a hodnocení důvodů, pro něž k zastavení exekuce došlo. Je tedy na obecných soudech, aby se touto otázkou zevrubně zabývaly, a to v souvislostech celého případu. Exekučnímu soudu se v zásadě nabízejí tři subjekty, kterým může náklady exekuce uložit k tíži. Jedná se o osobu exekutora, oprávněného a povinného.

V daném případě však nastala zvláštní situace, kdy žádnému z těchto tří subjektů nelze přičítat „zavinění“ za zastavení exekuce.

Pokud jde o oprávněného, ten byl dle Ústavního soudu při podávání návrhu na nařízení exekuce nepochybně veden dobrou vírou v právní moc a vykonatelnost exekučního titulu (označeného nalézacím soudem příslušnou doložkou).

Jeho postup tak lze považovat za legitimní a nelze mu vytýkat, že uplatňoval svá práva plynoucí z exekučního titulu, jenž byl následně zrušen mimořádným oprávněným prostředkem. Ačkoli po tomto zrušení oprávněnému žádný právní titul nesvědčí, nic to nemění na skutečnosti, že v okamžiku podání byl jeho návrh zcela legitimní.

Pokud jde o povinného, ani s jeho osobou nelze spojovat náklady exekučního řízení, protože povinnému může být povinnost ukládána jen na základě pravomocného soudního rozhodnutí, které však v tomto případě *de iure* neexistuje. V situaci, kdy se povinný dozvěděl o povinnosti uložené předmětným rozsudkem až v okamžiku, kdy byla exekuce zahájena, nelze po něm spravedlivě požadovat, aby nesl náklady spojené s vymáháním dlužné částky, neboť neměl vůbec reálnou možnost splnit uloženou povinnost dobrovolně. Proto výroky, kterým povinnému nebyla přiznána náhrada nákladů exekučního řízení, a dokonce mu bylo uloženo zaplatit náklady spojené s odvoláním oprávněného, shledal Ústavní soud za rozporné s právem na spravedlivý proces.

Zbývá pak už pouze osoba exekutora, nicméně ani ten nijak nepochybil, když v mezích zákona vykonával pravomoc státem na něj přenesenou, a ani nemohl jednat jinak.

Za této situace Ústavní soud uzavřel, že je třeba zabývat se důvodem zastavení exekuce. V daném případě je nepochybné, že zavinění na zastavení exekuce není na žádném z účastníků řízení, ale primárně na straně státu, tedy nalézacího soudu. Za této situace by to tedy měl být právě stát, kdo ponese náklady spojené se zrušením pravomocného rozhodnutí. S touto situací však exekuční řád ani občanský soudní řád nepočítá a proto exekučnímu soudu nezbude, než aby náklady exekuce uložil k tíži některému z účastníků, který se bude moci jejich náhrady následně domáhat podle zákona č. 82/1998 Sb. Dle Ústavního soudu osobou, pro niž bude nejsnazší se svého práva na státu domoci, je v tomto případě oprávněný.

Dřívější judikatura ve skutkově obdobných případech

Je zřejmé, že Ústavní soud svým nálezem navázal na některé své dřívější nálezy v obdobných případech.

Například z nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2218/10 vyplývá, že pokud obecný soud nesprávně vyznačí doložku právní moci rozhodnutí, načež oprávněný v domnění, že je zde vykonatelné rozhodnutí, podá návrh na nařízení exekuce a tento návrh odvolací soud z uvedeného důvodu zamítne, není možné spatřovat pochybení v tom, že současně uloží oprávněnému, i když na uvedeném pochybení nenese žádnou vinu, aby povinnému nahradil náklady řízení před soudy obou stupňů. Oprávněný se totiž v takovém případě může domáhat náhrady škody postupem podle zákona č. 82/1998 Sb.

Nálezem sp. zn. III. ÚS 2396/13 Ústavní soud zrušil rozhodnutí soudu, kterým bylo povinnému uloženo nahradit exekutorovi náklady exekuce v důsledku zastavení exekuce z důvodu zrušení exekučního titulu. Ústavní soud přitom v odůvodnění nálezu mimo jiné uvedl, že stěžovatelka, se kterou nebylo v nalézacím řízení vůbec jednáno a tudíž se o existenci exekučního titulu dozvěděla teprve při doručení usnesení o nařízení exekuce, tak před zahájením exekuce o existenci vlastní právní povinnosti vůbec nevěděla a proto ji ani nemohla vědomě porušit. Proto nelze nalézt dostatečný důvod pro nákladový výrok k tíži povinné.

Za chybu státu zaplatí stát

Je zřejmé, že při zastavování exekuce a rozhodování o nákladech exekučního řízení jsou exekuční soudy povinny důkladně a zevrubně přezkoumat, vzhledem k souvislostem celého případu, z jakého důvodu došlo k zastavení exekuce a kterému z účastníků lze přičítat „zavinění“ na zastavení exekuce.

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2511/16 lze tedy považovat za návod pro

sjednocení judikatury obecných soudů v případech, kdy zavinění na zastavení exekuce nelze přičítat žádnému z účastníků řízení. Pokud oprávněný jednal v dobré víře v existenci pravomocného a vykonatelného exekučního titulu, zatímco povinný o jeho existenci vůbec nevěděl a neměl tak vůbec reálnou možnost splnit uloženou povinnost dobrovolně, avšak zavinění lze nalézt primárně na straně státu, a to v důsledku pochybení nalézacího soudu, je namísto uložit povinnost náhrady nákladů exekučního řízení oprávněnému.

Oprávněný se pak v takovém případě může domáhat náhrady škody, která mu v důsledku povinnosti hradit náklady exekučního řízení vznikla. Nárok na náhradu takové škody uplatní proti státu postupem podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. ●

Mgr. et Mgr. Alena Vlachová, advokátka
VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.

Poznámka:

[1] Díky nepřipustnosti dovolání proti výrokům na peněžitě plnění nepřesahující částku 50 000 Kč (§ 238 odst. 1 písm. c) o.s.ř.).

Dozorčí rada u kapitálové společnosti ovládané územně samosprávným celkem

Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích a družstvech (zákon o obchodních korporacích) umožňuje kapitálové společnosti zakládat a využívat i k jinému účelu než k podnikání. Zejména akciové společnosti jsou tak velmi často územně samosprávnými celky (obcemi a kraji) často využívány jako jejich „prodloužená ruka“ při zajišťování veřejné služby, nebo k činnostem, které lze sice označit za podnikání, ale jejichž primárním cílem není dosahování zisku, ale zajišťování nezbytných služeb, jako je třeba zásobování vodou, provoz kanalizace apod.

I u těchto společností se vnitřní právní poměry řídí zákonem (zákon o obchodních korporacích), zakladatelskými dokumenty a stanovami, jako u běžných kapitálových společností založených soukromými subjekty za účelem podnikání. Nicméně tyto společnosti mají svá specifika a jedním z nich je i způsob obsazování míst ve statutárních orgánech a zejména dozorčích radách. Obvykle příslušná Rada kraje nebo obce do dozorčí rady velmi často nominuje volené členy zastupitelstva, kteří by měli vykonávat jak standardní dohledovou činnost a navíc kontrolovat, jak je nakládáno s majetkem a prostředky, které byly z veřejných zdrojů do kapitálové společnosti vloženy. Dohledová činnost je

bohužel často pak vykonávána pouze formálně, jsou plněny minimální požadavky zákona a stanov, dozorčí rada se seje jednou či dvakrát do roka, schválí účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a to je vše. Cokoliv dalšího, co je jí předloženo k projednání, maximálně dozorčí rada vezme na vědomí. Je otázkou, zda takový výkon dohledu nad činností statutárního orgánu a společnosti je řádný.

Přitom podle ustanovení § 51 odst. zákona o obchodních korporacích je výkon funkce člena dozorčí rady nutně vykonávat pečlivě a s potřebnými znalostmi. Ustanovení § 446 zákona o obchodních korporacích vymezuje úkoly dozorčí rady, úkolem dozorčí rady je dohlížet na výkon působnosti představenstva a na činnost společnosti. Dozorčí rada sama má povinnost zajímat se o činnost společnosti, má (nebo má mít) informace o významných majetkových operacích společnosti a jejím stavu. U společností ovládaných územně samosprávnými celky je také velmi často přímo žádána představenstvem, aby se k představenstvem navrhovaným významným majetkovým operacím vyjádřila a přijala stanovisko (vyjádřila souhlas, nesouhlas, vznesla požadavek na doplnění informací), a to i tehdy, když nemá oprávnění vydávat souhlas či nesouhlas s jednáním statutárního orgánu ve smyslu § 49 zákona o korporacích. I bez oprávnění dle § 49 není v takovém případě dozorčí rada bez možností, neboť v těchto případech má většinou přímou vazbu na akcionáře, tedy Radu kraje či obce, tak může sama svolat i valnou hromadu ve smyslu § 404 zákona o obchodních korporacích, vyžaduje-li to zájem společnosti. Jak bylo naznačeno výše, často se dozorčí rada spokojí jen s usnesením, že věc bere na vědomí v domnění, že tím naplní své povinnosti a pro jistotu se více neangažuje, aby za nic neodpovídala. Dá se ale oprávněně pochybovat o tom, zda tímto pasivním přístupem dozorčí rada svým dohledovým povinnostem skutečně dostala. Kontrolní činnost dozorčí rady, jako nikoliv pouze formální činnost, vymezuje i právní literatura. Pokud dozorčí rada zjistí při výkonu své činnosti nedostatky v uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti, předloží je k projednání představenstvu, popřípadě i s návrhem na odstranění zjištěných nedostatků.

Dozorčí rada však nemůže představenstvu (ani zaměstnancům společnosti) odstranění takových nedostatků závazně uložit. Pokud představenstvo ze zprávy dozorčí rady nevyvodí potřebné důsledky, může dozorčí rada podle § 404 svolat k projednání zjištěných nedostatků a přijetí potřebných opatření valnou hromadu. [1] Dozorčí rada samozřejmě nemá přebírat odpovědnost za představenstvo, nebo se vměšovat do obchodního vedení. Ani u kapitálové společnosti ovládané územně samosprávným celkem nemá umožnit představenstvu schovávat se za dozorčí radu, ale svůj díl odpovědnosti za společnost a řádný výkon funkce nese každý člen dozorčí rady, když funkci přijal.

Aby bylo aktivní postavení dozorčí rady při výkonu dohledu a kontrole nakládání s veřejnými prostředky při zajišťování veřejné služby jasné a dohled účinný, lze jen doporučit využití § 49 zákona o obchodních korporacích a přímo do společenské smlouvy nebo stanov zakotvit možnosti schvalování nebo zákazu určitého jednání představenstva.

(1) V případě, že kontrolní orgán nedá souhlas k jednáním statutárního orgánu, u kterých tento zákon nebo společenská smlouva vyžadují jeho předchozí souhlas, nebo jestliže tento orgán zakáže statutárnímu orgánu určité jednání, odpovídají namísto členů statutárního orgánu za případnou újmu způsobenou společností ti členové kontrolního orgánu, kteří nejednali s péčí řádného hospodáře.

(2) Jestliže kontrolní orgán souhlas k jednáním podle odstavce 1 dá, odpovídají za případnou újmu členové kontrolního orgánu a statutárního orgánu, kteří nejednali s péčí řádného hospodáře, společně a nerozdílně.

Zákon tak umožňuje rozšířit působnost dozorčí rady ve stanovách mimo jiné o udělování předchozího souhlasu k právním jednáním představenstva určeným v zakladatelských dokumentech či stanovách, nebo vyslovení zákazu k určitým jednáním představenstva. Tím také dojde k tomu, že bude v podstatě zcela vyloučena možnost pouze formálního výkonu funkce člena dozorčí rady a každý ze zvolených členů bude „nucen“ jak v zájmu společnosti, tak i ve svém zájmu, vy-

konávat funkci pečlivě a s potřebnými znalostmi, rozhodnutí a odpovědnosti se bude vyhýbat těžko. Rozšíření působnosti dozorčí rady je zde totiž logicky přímo spojeno s její větší odpovědností za újmu, kterou může svým souhlasem nebo zákazem způsobit, viz výše uvedené ustanovení § 49 zákona o obchodních korporacích.

Ve sféře tzv. městských nebo krajských akciových společností je často velký zájem o místa v dozorčích radách, ale nikdo by neměl takové místo brát jen jako možnost snadného přivýdělníku bez rizika. Každý uchazeč o místo by měl počítat s pečlivým a kvalifikovaným výkonem funkce a zejména počítat i s odpovědností, která je s místem v dozorčí radě spojená. ●

JUDr. Ervín Perthen, MBA, advokát
PPS advokáti s.r.o.

Poznámka:

[1] Štenglová, Ivana. § 446 [Působnost]. In: Štenglová, Ivana, Havel, Bohumil, Cileček, Filip, Kuhn, Petr, Šuk, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 707. ISBN 978-80-7400-480-3.

Děkujeme našim klientům

Telekomunikace a média

Fúze a akvizice

Právo hospodářské soutěže

Řešení sporů a arbitráže

Duševní vlastnictví

Daňové právo

Veřejné zakázky

Právo informačních technologií

Sportovní právo

Určitost vymezení úroků z prodlení

Počátkem loňského roku vydal Nejvyšší soud rozhodnutí, ve kterém se věnoval otázce určitosti vymezení úroku z prodlení v notářském zápise, tj. problematice, která v praxi přináší poměrně mnoho nejasností a sporů. Měl-li však kdokoliv za to, že usnesením Nejvyššího soudu byla otázka určitosti vymezení úroků vyjasněna, neměl by jeho pozornosti uniknout nedávno publikovaný nálezn Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1320/16 z 1. listopadu 2016, který předmětný výrok rozhodnutí Nejvyššího soudu zrušil s dovětkem, že jím bylo porušeno právo na spravedlivý proces, a že se jedná o interpretační excés. Předmětem tohoto článku je stručný komentář předmětného nálezu III. ÚS 1320/16 a jemu předcházejícího řízení u obecných soudů. Závěry článku jsou přitom platné obecně, tj. nejen v případě notářských zápisů.

V předmětné věci soudy řešily zdánlivě jednoduchou záležitost – nařízení exekuce na základě dohody uzavřené ve formě notářského zápisu s přímou vykonatelností. Soud první instance exekuci nařídil (a to i v rozsahu příslušenství pohledávky) a soud odvolací jeho rozhodnutí potvrdil s tím, že předmětný notářský zápis se svolením k vykonatelnosti splňuje všechny zákonné předpoklady pro to, aby mohl být způsobilým exekučním titulem a že mezi účastníky notářského zápisu sjednaný zákonný úrok z prodlení a smluvní úrok z prodlení vyhovují požadavkům materiální vykonatelnosti, jelikož byla dohodnuta jejich výše, určeno období, za které se úrok stanoví, a povinnost, od kdy do kdy musí být úroky zaplacený.

Právní názor Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud svým usnesením sp. zn. 26 Cdo 1199/2014 ze dne 28. 1. 2016 rozhodnutí soudů nižších instancí ale změnil tak, že návrh oprávněné na nařízení exekuce podle notářského zápisu k vymození po-

vinnosti zaplatit zákonné úroky z prodlení z jednotlivých pohledávek a smluvní úrok z prodlení zamítl (pro úplnost dodáváme, že ve zbylé části bylo dovolání odmítnuto). Nejvyšší soud s odkazem na svoji dřívější judikaturu obecně vyložil, jaké jsou klade-ny požadavky na dohody obsažené v no-

tářském zápise. Podle Nejvyššího soudu není nutné, aby v nich byly uvedeny rozhodné skutečnosti do všech podrobností a postačuje takové vyličení skutečností, z nichž je zřejmé, na čem se plnění zakládá – tedy dohoda osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou ze

závazkového právního vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění (tj. jsou vylíčeny rozhodné skutečnosti, na nichž se plnění zakládá), předmět plnění (přesný obsah a jeho rozsah), doba plnění (přesně a určitě určena doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě), a svolení osoby povinné k přímé vykonatelnosti. Co se týká úroků z prodlení, vyhovuje požadavkům materiální vykonatelnosti, je-li v notářském zápisu vyjádřena jejich výše (sazba), jestliže je určeno období, za které se stanoví (např. měsíčně, ročně), a od kdy a do kdy je povinnost je platit (časový nebo jiný určitý údaj).

Tato kritéria dle Nejvyššího soudu posuzovaná dohoda ve formě notářského zápisu nesplnila, když v ní úrok a jeho výše byly vymezeny za pomoci přívlastku „zákonný“ a navíc nebyl výslovně uveden počátek období, ve kterém nastává povinnost úroky platit (tj. od jakého data by měl být u jednotlivých pohledávek úrok vymáhán). Nad rámec toho Nejvyšší soud spatřoval důvod neurčitosti úroku z prodlení i v použití slova „včetně“ při vymezení předmětu plnění jako: „peněžní prostředky ve výši X včetně zákonného úroku z prodlení ke každé z výše uvedených faktur do zaplacení, kdy tento úrok k dnešnímu dni činí Y“, jelikož z této formulace podle Nejvyššího soudu není patrné, zda je částka představující zákonný úrok z prodlení již započtena do celkové dlužné částky, či nikoliv.

Rozhodnutí Ústavního soudu

Stěžovatelka usnesení Nejvyššího soudu napadla ústavní stížností, ve které argumentovala zejména tím, že došlo k zásahu do jejího základního a zaručeného práva na spravedlivý proces. Stěžovatelka věcně rozporovala zejména závěry Nejvyššího soudu o materiální nevykonatelnosti notářského zápisu, když podle ní Nejvyšší soud vykonatelnost posoudil ústavně nekonformně a dopustil se nepřipustného interpretačního formalismu. Podle stěžovatelky z obsahu notářského zápisu dovodit jednoznačnost závazku lze. K údajné absenci počátku období, za které lze požá-

dovat úroky, stěžovatelka uvedla, že u každé dílčí pohledávky byla uvedena konkrétní faktura, jež kromě výše pohledávky obsahovala také údaj o její splatnosti. Přívlastek „zákonný“ lze podle (z našeho pohledu racionální) stěžovatelčiny argumentace vykládat jediné tak, že tím je zamýšlen úrok stanovený občanským zákoníkem, resp. prováděcím nařízením vlády.

Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná a výslovně uvedl, že pokud se strany dohodly na povinnosti plnění úroku z prodlení bez výslovného určení počátku, nelze jen z tohoto důvodu takovou dohodu považovat za neurčitou (základním předpokladem plnění takového úroku je právě prodlení účastníka zatíženého povinností). Ústavní soud uzavřel, že lze dospět pouze k takovému výkladu, že povinnost platit úroky z prodlení vzniká k prvnímu dni prodlení, tedy jako následek nesplnění povinnosti dlužníka splnit dluh řádně a včas. Obdobně ve vztahu k zániku povinnosti plnit úroky z prodlení je nutno učinit závěr, že tímto okamžikem může být pouze zaplacení, případně zánik pohledávky jiným způsobem než splněním.

Jasný závěr Ústavní soud vyslovil i k ujednání typu, že úrok bude „zákonný“, resp. v „zákonné výši“. Jelikož právní řád upravuje (a není přitom rozhodné, zda dispozitivně nebo za využití kogentních ustanovení) způsob určení výše úroku z prodlení, nelze takové smluvní ujednání účastníků o zákonném úroku podle Ústavního soudu vyložit jinak, než že se strany dohodly právě na výši stanovené právními předpisy.

Ústavní soud tak z výše uvedených důvodů uzavřel, že Nejvyšší soud vyložil právo způsobem, jenž je v rozporu s principem spravedlnosti a nepřihlédl přitom ani k vlastní rozhodovací praxi (především k závěrům uvedeným v usnesení sp. zn. 20 Cdo 4888/2008), podle které sazba úroků může být určena způsobem, jímž lze výši úroků nepochybně vypočítat. Pro úplnost dodejme, že Ústavní soud se neztotožnil ani se závěry Nejvyššího soudu ohledně neurčitosti, spatřované v použití slova „včetně“, když v konkrétním případě součet cen uvedených v jednotlivých fakturách odpovídal předmětu plnění bez zákonného úroku z prodlení a obsah smluvního ujednání šlo bez větších obtíží vyložit.

Závěr a hodnocení nálezu

Ačkoliv v obecné rovině kvitujeme snahu Nejvyššího soudu stanovit jasná kritéria určitosti smluvních ujednání (ať už se jedná o vymezení úroku z prodlení, či o jiné otázky), tak závěry Ústavního soudu vítáme, když není podle našeho názoru v souladu s postulátem spravedlnosti, aby věřitelům na základě možná nikoliv perfektních (ale přitom stále za pomoci interpretačních metod určitých) formulací nebylo přiznáváno příslušenství pohledávek, nebo aby pro takové příslušenství nebylo možné vést exekuci. Podle našeho názoru je správné, aby soudy opravdu pečlivě rozlišovaly, kdy smluvní strany požadavkům určitosti vyhověly, a kdy nikoliv, když jako základní tezi při posuzování určitosti úroků by podle našeho názoru soudy při svém rozhodování měly přijmout závěr Nejvyššího soudu, že úrok může být určen způsobem, jímž lze výši úroků nepochybně vypočítat a určit (aniž by přímo v dohodě nutně musely být uvedeny všechny podrobnosti). Věřitelům, advokátům a notářům přesto doporučujeme, aby formulovali nároky své nebo nároky svých klientů co nejkonkrétněji, aby dlužníkům neumožňovali vznášet obdobné formální námitky neurčitosti. I zde totiž platí, že čas jsou peníze a peníze přijaté dnes mají vyšší hodnotu než peníze získané po mnohaletém soudním sporu. ●

JUDr. Aleš Hradil, advokátní koncipient
Mgr. Ing. Jan Vavřina, advokát a partner
DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

KORPORÁTNÍ PRÁVO
ZÁVAZKOVÉ PRÁVO
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY
VEŘEJNÁ PODPORA
ČERPÁNÍ Z FONDŮ EU
PRÁVO CENNÝCH PAPIRŮ

INSOLVENČNÍ PRÁVO
SPORTOVNÍ PRÁVO
FÚZE A AKVIZICE
MEZINÁRODNÍ PRÁVO
PRÁVO NEMOVITOSTÍ
STAVEBNÍ PRÁVO

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

SPORTOVNÍ PRÁVO

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

BRODEC&PARTNERS, s.r.o., advokátní kancelář, Rubešova 162/8, 120 00 Praha,
Tel.: +420 224 247 215, Fax: +420 224 247 215, Email: info@akbrodec.cz,
Web: www.akbrodec.cz

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem při nadbytečnosti zaměstnance

Pracovně právní spory o legálnost okamžitého zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem podle § 55 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) představují jeden z nejvydatnějších pramenů judikatury.

Četnost kauz vyplývá jednak z následků, které jednání předcházející „hodinové výpovědi“ pro zaměstnance (ale i zaměstnavatele) má, jednak z relativní neurčitosti právního pojmu (právní hypotézy) „zvláště hrubým způsobem“, obsaženého v § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce.

Tuto neurčitost nemůže zaměstnavatel eliminovat žádným jednostranným jednáním, zejména vydáním interního předpisu, do něhož by hodnocení míry závažnosti porušení povinnosti zaměstnance definoval. Bylo by to totiž v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 1. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1228/1998, jehož právní věta zní: „při hodnocení stupně intenzity porušení pracovní kázně není soud vázán tím, jak zaměstnavatel ve svém pracovním řádu (nebo jiném interním předpise) hodnotí určité jednání zaměstnance.“ Z citovaného závěru vyplývá, že úsudek o míře intenzity porušení povinností zaměstnance je oprávněn učinit pouze soud na základě okolností konkrétního případu. Toto stanovisko Nejvyššího soudu ČR je konstantní a promítá se v dalších judikátech.

Navzdory relativní neurčitosti míry popsané zákonodárcem jako „zvláště hrubý způsob“ získala rozhodovací praxe z judikatury poměrně názorný návod, k čemu přihlížet při posuzování, zda jednání za-

městnance, které vzal zaměstnavatel za důvod okamžitého zrušení pracovního poměru, dosáhlo nejvyššího stupně míry porušení povinností (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 2. 2001, sp. zn. 21 Cdo 379/2000).

Podle komentářové literatury příkladem porušení povinností zaměstnance v nejvyšší intenzitě jednoznačně je zaviněná dlouhodobá (několikadenní) neomluvená absence. Avšak ani tato zdánlivě jednoduchá situace nemusí být aplikovatelná za všech okolností.

Nejvyšší soud ČR projednával dovolání zaměstnance, který dostal výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. c) zákoníku práce, tedy pro nadbytečnost. Zaměstnanec se dostal krátce před uplynutím výpovědní doby do pracovní neschopnosti, v důsledku čehož se výpovědní doba prodloužila podle § 53 odst. 2 zákoníku práce. Zaměstnanec (z nezalosti) nesdělil zaměstnavateli, že na dalším zaměstnávání netrvá, měl za to, že pracovní poměr již zanikl a po ukončení pracovní neschopnosti se na pracoviště nedostavil. Zaměstnavatel toho využil a zaměstnanci pracovní poměr podle § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce s okamžitou platností zrušil.

Prvostupňový i odvolací soud žalobu zaměstnance zamítly s odůvodněním, že zaměstnanec porušil esenciální povinnost vyplývající z pracovního pomě-

ru. Nejvyšší soud ČR k dovolání zaměstnance v rozsudku ze dne 21. 11. 2016, č. j. 21 Cdo 4762/2015-112 však oba rozsudky zrušil s odůvodněním, že odvolací soud měl do svých úvah zahrnout skutečnost, že v době nepřítomnosti žalobce v zaměstnání již nebyla jeho práce pro žalovaného potřebná, neboť jeho pracovní místo bylo již dříve zrušeno a z tohoto důvodu také žalobce obdržel výpověď. Nejvyšší soud ČR dále odvolacímu soudu vytknul, že náležitě nezhodnotil situaci, v níž k porušení pracovních povinností žalobcem došlo, jestliže pominul okolnost, že v té době bylo mezi účastníky sporné, zda pracovní poměr žalobce v době vytčené neomluvené absence trval.

Nejvyšší soud ČR uzavřel, že odvolacím soudem uvažované skutečnosti proto nejsou vzhledem k okolnostem případu úplné a neposkytují náležitý podklad pro posouzení, jakou intenzitou žalobce porušil povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci.

Podle citovaného judikátu tedy ani neomluvená absence na pracovišti nemusí za určitých okolností ospravedlnit okamžité zrušení pracovního poměru, které lze navíc označit za účelové, neboť jeho pravým důvodem bylo vyhnout se vyplacení zákonného odstupného, na něž by jinak zaměstnanci vznikl nárok. ●

Mgr. Ludvík Kummer, advokát
TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
advokátní kancelář, s. r. o.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
www.iustitia.cz

S naším diplomem se uplatníte!

Studujte právo na prestižní vysoké škole.

- Právo v obchodních vztazích (**Bc.**)
- Obchodněprávní vztahy (**Mgr.**)
- Právní specializace – Veřejná správa (**Bc., Mgr.**)
- Arbitráž a mediace (**LL.M.**)
- Ochrana osobních údajů (**LL.M.**)

Odbornost a důvěryhodnost pracovníků poskytovatele spotřebitelského úvěru

Dne 1. prosince 2016 vstoupil v účinnost nový zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „Zákon“). Již bylo mnoho řečeno o skutečnosti, že nebankovní poskytovatelé spotřebitelského úvěru nebudou nadále moci poskytovat spotřebitelské úvěry pouze na základě živnostenského oprávnění, ale napříště tak budou moci činit pouze na základě oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které bude udělovat Česká národní banka (dále jen „ČNB“). Proto se v tomto článku budeme věnovat poněkud odlišné stránce nového Zákona, a to personálním požadavkům, které Zákon klade na podnikatele, kteří jsou poskytovateli spotřebitelských úvěrů (dále jen „poskytovatel“).

Poskytovatel musí dle § 8 odst. 2 Zákona napříště zabezpečit, že všichni jeho pracovníci, vázaní zástupci a jejich pracovníci, případně zprostředkovatelé vázaného spotřebitelského úvěru a jejich pracovníci (dále jen „pracovníci“) splňují dvojí požadavky, a to jednak požadavky na odbornou způsobilost, jednak požadavky na důvěryhodnost. Pokud by poskytovatel uvedené nezabezpečil, dopustil by se tím správního deliktu dle Zákona. Tato povinnost je stanovena jednotně pro všechny poskytovatele, tedy rovněž pro tzv. nebankovní poskytovatele spotřebitelského úvěru.

Požadavek na odbornou způsobilost pracovníků

Odbornou způsobilost upravuje § 60 Zákona a podřazuje pod ni způsobilost dvojí povahy – jednak všeobecné znalosti, jednak odborné znalosti a dovednosti nezbytné pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru. Všeobecné znalosti se dle odst. 2 téhož ustanovení Zákona prokazují vysvědčením o maturitní zkoušce, případně dokladem o dosaže-

ní vyššího vzdělání. K osvědčení odborných znalostí a dovedností bude potřeba získat zvláštní osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky, kterou může pořádat pouze osoba, která k tomuto účelu obdržela akreditaci od ČNB.

Na základě přechodného ustanovení § 176 Zákona bude možné po dobu 24 měsíců ode dne účinnosti Zákona odborné znalosti a dovednosti prokazovat čestným prohlášením poskytovatele. Všeobecné znalosti jsou si pracovníci, kteří příslušným dokladem v době nabytí účinnosti Zákona nedisponují, povinni doplnit a příslušný doklad získat nejpozději do 42 měsíců ode dne účinnosti Zákona. Výjimka je stanovena pro pracovníky, kteří nepřetržitě alespoň tři roky před účinností Zákona poskytovali nebo zprostředkovali spotřebitelské úvěry nebo se na těchto činnostech přímo podíleli jako pracovníci poskytovatele.

Požadavek na důvěryhodnost pracovníků

Důvěryhodnost je upravena v § 72 a 73 Zákona, přičemž Zákon rozlišuje důvěryhod-

nost osob fyzických a důvěryhodnost osob právnických. Důvěryhodnost fyzických osob (tedy právě pracovníků) je vymezena jednak pozitivně zakotvením „generální klauzule“, jednak negativně výtčtem případů, ve kterých fyzická osoba důvěryhodnou není. Ustanovení § 72 odst. 1 Zákona stanoví, že za důvěryhodnou se považuje osoba plně svéprávná, jejíž dosavadní činnost dává předpoklad řádného provozování činnosti podle Zákona.

Podle § 72 odst. 2 Zákona pak důvěryhodnou není fyzická osoba:

- a. která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin proti majetku, pro trestný čin hospodářský nebo pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně,
- b. ohledně jejíhož majetku bylo v posledních 5 letech před rozhodným dnem, nebo kdykoliv poté vydáno rozhodnutí o úpadku,
- c. která byla v posledních 5 letech před rozhodným dnem, nebo kdykoliv poté členem statutárního nebo dozorčího orgánu nebo správní rady nebo jiného obdobného orgánu právnické osoby,
 - (i.) ohledně jejíhož majetku bylo vydáno rozhodnutí o úpadku,
 - (ii.) na jejíž majetek byl prohlášen konkurs,
 - (iii.) byl-li insolvenční návrh na majetek takové právnické osoby zamítnut proto, že majetek této právnické osoby nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo
 - (iv.) byl-li konkurs na její majetek zrušen proto, že majetek právnické osoby je zcela nepostačující, nebo
- d. které bylo v posledních 5 letech před rozhodným dnem odňato oprávnění k činnosti pro porušení podmínek stanovených Zákonem.

Ustanovení § 72 odst. 3 Zákona pak zná určité výjimky z uvedeného v případě, že insolvenční soud zrušil konkurs jinak než usnesením o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo jinak než proto, že majetek fyzické osoby nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, dále pokud jde o fyzickou osobu, která byla zvolena do funkce člena statutárního, dozorčího či obdobného orgánu právnické osoby již za úpadku této právnické osoby, anebo se tato osoba v soudním řízení domohla určení, že vykonávala svou funkci s péčí řádného hospodáře.

Nabízí se otázka, zda naplnění některé z „diskvalifikačních“ podmínek uvedených v § 72 odst. 2 Zákona implikuje automatické popření „generální klauzule“, nebo zda se jedná o dvě na sobě nezávislé okolnosti, které musí být pro učinění závě-

ru o nedůvěryhodnosti splněny zároveň. Z konstrukce ustanovení se domníváme, že je-li naplněna některá z „diskvalifikačních“ podmínek dle § 72 odst. 2 Zákona (a není pardonována na základě § 72 odst. 3 Zákona), není třeba vůbec zkoumat naplnění podmínek „generální klauzule“ dle § 72 odst. 1 Zákona. V takovém případě bude příslušná osoba nedůvěryhodnou.

Dále je možné položit si otázku, zda také jiné osoby, nespádající pod žádnou z „diskvalifikačních“ podmínek dle § 72 odst. 2 Zákona, mohou být považovány za nedůvěryhodné toliko pro nesplnění „generální klauzule“ dle odst. 1. Domníváme se, že tomu tak může být. Naplnění některé z „diskvalifikačních“ podmínek by tak implikovalo nedůvěryhodnost. Opačný princip by však neplatil (nenaplnění „diskvalifikačních“ podmínek by tak důvěryhodnost ještě nutně neimplikovalo).

Ve výčtu § 72 odst. 2 Zákona např. nefiguruje fyzická osoba, ohledně jejíhož majetku zahájeno exekuční řízení nebo bylo exekuční řízení dokonce zastaveno proto, že výtěžek, kterého může být exekucí dosaženo, by nepostačil ani ke krytí nákladů exekuce. Lze se domnívat, že záměrem zákonodárce bylo, aby spotřebiteli spotřebitelský úvěr nabízela osoba, která neprokázala, že je dostatečně spolehlivá co se nakládání se svým či cizím jměním týče. Takovou osobou by v závislosti na konkrétních okolnostech mohl být také ten, ohledně jehož majetku se vede exekuční řízení.

Pro účely časové působnosti ustanovení o důvěryhodnosti Zákon vymezuje tzv. rozhodný den, kterým se dle § 74 Zákona rozumí den podání žádosti nebo oznámení podle Zákona a v případě pracovníka nebo člena dozorčího nebo jiného obdobného orgánu den zahájení jeho činnosti nebo vzniku funkce (ledaže zahájil činnost přede dnem nabytí účinnosti Zákona, pak je v souladu s § 177 Zákona rozhodným dnem den účinnosti Zákona.

Související aspekty

Jak jsme již uvedli výše, provozuje-li poskytovatel činnost dle Zákona prostřednictvím pracovníků, kteří nesplňují pod-

mínky odborné způsobilosti a důvěryhodnosti, dopouští se tím správního deliktu, a to dle § 154 odst. 1 písm. b) Zákona. V souladu s odst. 3 písm. b) téhož ustanovení pak může ČNB jakožto orgán dohledu takovému poskytovateli uložit pokutu až do výše 10 000 000 Kč.

Poskytovatelům tak lze doporučit, aby do budoucna přijímali pracovníky, kteří takové podmínky splňují. V případě současných pracovníků je potřeba, aby si tito příslušnou odbornost dle podmínek Zákona doplnili. Naopak v případě, že nesplňují podmínky důvěryhodnosti, se nejedná o skutečnost, kterou pracovník může napravit či odstranit. Poskytovatel proto nemůže jejich prostřednictvím spotřebitelům úvěry nabízet. Domníváme se, že pro případ, že je takový pracovník zaměstnancem poskytovatele, může být naplněn výpovědní důvod dle § 52 písm. f) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „zákoník práce“), dle kterého může zaměstnavatel (po splnění dalších podmínek) dát zaměstnanci výpověď, nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce. Shodně dle našeho názoru bude platit pro případ, že si pracovník – zaměstnanec poskytovatele, včas nedoplní příslušnou odbornost.

Takový důvod bude dle našeho názoru naplněn v případě, že zaměstnanec, který nesplňuje podmínky odbornosti nebo důvěryhodnosti, má sjednan jako druh práce právě poskytování či sjednávání spotřebitelského úvěru. Spornější může být situace u zaměstnance, u něhož taková činnost tvoří spíše okrajovou náplň jeho práce.

Pro doplnění uvádíme, že dá-li poskytovatel svému pracovníkovi výpověď z důvodu dle § 52 písm. f) zákoníku práce, může pracovníka do skončení výpovědní doby převést na jinou práci dle § 41 odst. 2 písm. a) zákoníku práce. ●

Mgr. Barbora Vrbíková, advokátní koncipientka
Mgr. Lukáš Dušek, advokát
BRODEC & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
 ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Architektonické dílo z pohledu objednatele

„Money, money, money, must be funny, in the rich man's world ...“, zpívá skupina ABBA. Peníze však nehrají roli pouze ve světě bohatých, ale i v rámci provádění architektonického díla. Co si vlastně pod pojmem architektonické dílo představit? Jak určit výši honoráře architekta? A jak je to se stanovením licenčního poplatku?

Jak to vidí praxe?

Charakteristika architektonického díla z pohledu praxe je pro běžného smrtelníka mnohem srozumitelnější než charakteristika slovy zákona. Praxe za architektonické dílo považuje stavby, skici, architektonické návrhy, makety, interiéry a jiné.

Ale jak to vidí zákon?

Charakteristiku architektonického díla jako předmětu práva autorského nalezneme v § 2 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, který uvádí, že dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem [...], dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

Aby se jednalo o (architektonické) dílo, musí být současně naplněny tyto pojmové znaky díla:

- výsledek tvůrčí činnosti autora (tedy výsledek jeho fantazie)
- jedinečnost díla (jako výraz individuality a originality)
- vyjádření v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě (vyjádření může být trvalé nebo i pouze dočasné)
- být objektivně (smysly) vnímáno jako výsledek tvůrčí kategorie umění anebo tvůrčí kategorie vědy (dílo musí mít umělecký účinek)

Ochrana dle autorského zákona je poskytována nejen dílu dokončenému, ale i jeho jednotlivým vývojovým fázím.

Věděli jste, že ...

... architektonickým dílem se v praxi rozumí nejčastěji jedna z fází projektování stavby?

Pro přehlednost uvádíme základní členění etap včetně příkladů jednotlivých architektonických děl spadajících pod dané etapy:

1. etapa – předprojektová příprava

- investiční záměr a studie stavby
- dokumentace k územnímu řízení

2. etapa – projektová příprava

- dokumentace ke stavebnímu řízení
- dokumentace pro zadání stavby
- dokumentace pro provedení stavby

3. etapa – postprojektová příprava

- dokumentace skutečného provedení stavby

Spoluautorství

V rámci projektování stavby se často setkáváme s tím, že na díle spolupracovalo vícero osob. Jedná se však o spoluautorství? Jaké jsou jeho znaky?

Spoluautorstvím se rozumí společná tvůrčí činnost dvou nebo více autorů do doby

dokončení díla jako díla jediného. O dílo spoluautorů se jedná i tehdy, lze-li výsledky tvůrčí činnosti jednotlivých spoluautorů díla odlišit, tyto dílčí výsledky však nejde užívat samostatně. Společná tvůrčí činnost více osob musí povahově existovat před dokončením díla. Pokud by se projevila až poté, jednalo by se buď o zpracování staršího díla, anebo o úpravu již existujícího díla, nikoliv však o dílo spoluautorské.

Autorské právo k dílu přísluší všem spoluautorům společně a nerozdílně. Podíl jednotlivých spoluautorů je úměrný velikosti jejich tvůrčích přínosů. Pokud je nemožné jednotlivé tvůrčí přínosy určit, jsou podíly spoluautorů stejné.

Spoluautorem není osoba, která dala pouze podnět ke vzniku díla či přispěla poskytnutím pomoci, rady nebo materiálu. V praxi tato činnost může spočívat například v dohledávání podkladových materiálů, v odborných poradách, poskytnutí zázemí či technických prostředků k tvorbě apod.

Honoráře architektů

Když už jsme se teoreticky vypořádali s tím, zda se jedná o dílo architektonické, případně o dílo spoluautorů, zaměříme se na základní kámen úrazu, a to výpočet honoráře autora (architekta). Pokud si strany výši odměny nesjednaly smluvně, lze pro výpočet honoráře využít tři volně dostupných aplikací.

První z nich je kalkulačka ČKA (České komory architektů) na adrese <https://www.cka.cz/cs/pro-architektury/kalkulacky/pozemni-a-krajinarske-stavby>, kterou doporučuje i ČKAIT (Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě). Výpočet probíhá na základě časové náročnosti výkonových fází, která se násobí průměrnou hodinovou sazbou projektové kanceláře.

Druhou aplikací jsou sazebníky na adrese <http://www.cenyzaprojekty.cz/>. Zde je k dispozici honorářový řád, který pracuje na základě pracnosti výkonových fází, avšak nabízí více funkcí a uživatelských nastavení. Dále je zde umístěn sazebník inženýrsko-projektových prací, který je použitelný i pro další kategorie staveb.

Třetí aplikací je program, který je k dispozici na adrese http://www.stavebnistandardy.cz/doc/vypocet/vypocet_kom.htm. Jedná se však o honorářový řád, který byl rozporován ÚOHS (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže), jeho aplikaci tedy nedoporučujeme.

Vycházíme-li z kalkulačky ČKA, lze výkonové fáze při projektové činnosti pozemní stavby rozdělit následovně. Procentuální výše uvedená u jednotlivých fázích odráží význam dané fáze ve vztahu k celému projektu (100 %):

- Příprava projektu – 1 %
- Projekt pro návrh stavby / studie stavby – 13 %
- Projekt pro umístění stavby (územní řízení), dokumentace schvalovací – 15 %
- Projekt pro povolení stavby (stavební řízení), dokumentace schvalovací – 22 %
- Projekt pro provádění stavby, dokumentace realizační – 28 %
- Projekt pro zadání stavby zhotoviteli – 8 %
- Autorský dozor – 13 %

Licenční poplatek

Honorář architekta může, ale nemusí, v sobě zahrnovat také licenční poplatek za užití díla. Odměnu architekta za zpracování či provedení díla je důležité od licenčního poplatku odlišit. Není-li mezi stranami sjednán způsob a rozsah užití díla, může objednatel dílo užit pouze způsobem a v rozsahu nezbytném k dosažení účelu smlouvy (vypracoval-li například architekt dokumentaci k územnímu řízení, může objednatel danou dokumentaci použít pouze v rámci daného územního řízení, nikoliv jako podklad pro územní řízení v rámci jiných projektů). Jakékoliv úpravy díla nad rámec sjednaného účelu smlouvy, případně i použití dokumentace vypracované pro konkrétní fázi projektu v jiných fázích projektu (například jiným projektantem k dokončení díla jako celku), se považuje za neoprávněný zásah do autorského díla. V takovém případě má autor nárok na úhradu licenčního poplatku.

Mlčí-li smlouva, lze licenční poplatek stanovit poměrným procentuálním podí-

lem z celkového honoráře, tedy i z jednotlivých dosud neprovedených fází projektové přípravy a provedení stavby. Na skutečnost, že autor má nárok na odměnu i z neprovedených fází se často zapomíná. Jako základ pro výpočet uvádí ČKA 5 až 15 procent z celkových nákladů na pořízení díla.

Závěr

Pomineme-li čistě právní aspekty v rámci provádění díla, tedy zda se jedná o architektonické dílo a jaká práva náleží autorovi a jaká objednateli, je pro smluvní strany zásadní ekonomická stránka jejich vztahu. Pro zajištění bezproblémové spolupráce, zejména po skončení provádění díla, doporučujeme předem smluvně ošetřit všechny základní aspekty vzájemné spolupráce. Zejména je důležité sjednat si výši honoráře a výši licenčního poplatku včetně specifikace, zda se licence poskytuje jako výhradní, či nevýhradní (kdy poskytovatel je oprávněn k výkonu práva, ke kterému udělil licenci), časově, místně či co do způsobu užití díla omezená, či nikoliv. Investice do kvalitní smluvní dokumentace se může zprvu jevit jako nadbytečná, v případě sporu je pak však každá rada drahá. ●

.....
Mgr. Nora Haapala,
advokátka, Senior Associate
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Rödl & Partner

Prodejní ceny ve vztahu k obchodnímu tajemství a registru smluv

Počátkem února tohoto roku uplyne již 6 měsíců od nabytí částečné účinnosti zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv (dále jen „Zákon“), a již pouze půl roku tak potrvá, než nabydou účinnosti i ustanovení týkající se sankce neplatnosti Zákona podřízených smluv při jejich včasné neuveřejnění (neplatnost pro případné nedodržení písemné formy ve vztahu k obecným ustanovením občanského zákoníku nyní ponechávám stranou) a odložené účinnosti také vázané na samotné uveřejnění.

Byť i v současné době je stále patrná občasná laxnost či chybovost v postupu smluvních stran Zákona podřízených smluv, snad již každý dodavatel předmětných služeb či dodávek – a to zcela bez ohledu na to, zda se jedná o osobu povinnou dle ustanovení § 2 odst. 1 Zákona či druhou smluvní stranu – si začíná uvědomovat, snad i z důvodu blížících se sankcí, nejen význam samotného Zákona, nýbrž i značný dopad do obchodní a zejména pak cenové politiky daného dodavatele vůči zákazníkům.

Byť jsem se již setkal s názory, že Zákon v daném směru příliš nového nepřináší – neboť většina informací uveřejňovaná registrem smluv je již podřízena předpisům upravujícím svobodný přístup k informacím /zejména pak zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoSPI“)/ – z důvodů faktické podoby samotného registru smluv, možnosti snadného a fulltextového vyhledávání, centralizace veškeré smluvní dokumentace a nepotřebnosti alespoň základního práv-

ního povědomí pro získání předmětných informací s těmito názory v žádném případě nesouhlasím.

Dovolím si odhadnout, že značná část ze shora uvedených dodavatelů má dle svých vnitřních potřeb a obchodních plánů určitým způsobem individualizované nastavování konečných cen pro své zákazníky. Tyto ceny mohou být v konkrétních případech ovlivněny dlouhodobostí obchodního vztahu, množstvím již odebraných plnění či plnění v budoucnu plánovaných, odkladem mezi uzavřením a plněním smlouvy, rizikovostí, kredibilitou či bonitou daného obchodního partnera, jeho platební morálkou či třeba přístupem při sjednávání smluvních podmínek, jejich následným plněním či pouhým zodpovědným přístupem při rozličných sporých situacích.

Tyto informace, někdy označované v praxi jako zákaznická základna (nikoliv ve smyslu náhrady za převzetí zákaznické základny při ukončení nájmu prostor sloužících podnikání), kategorizace zákazníků či pouze jako cenová politika, mohou

v řadě případů tvořit obchodní tajemství daného dodavatele, přičemž v případě jejich vyzrazení hrozí tomuto subjektu značná škoda či obchodní problémy spočívající např. v požadavcích nových zákazníků na poskytnutí stejné cenové nabídky, resp. stejné slevy, jako při nabídkách navrhovaných dlouhodobým partnerům.

Hodí se připomenout, že tyto zákaznické informace nebudou tvořit obchodní tajemství vždy. Jak vyplývá z ustálené výkladové i rozhodovací praxe, je existence obchodního tajemství podmíněna splněním řady objektivních znaků, tj. musí jít o informace konkurenčně významné, určité, ocenitelné, v příslušných kruzích běžně nedostupné, související se závodem daného podnikatele a z jeho strany odpovídajícím způsobem chráněné a utajované; v žádném případě nestačí jednostranné prohlášení či shodný postoj smluvních stran k existenci obchodního tajemství.

Dle mého názoru je v případě existence této „databáze“ a splnění všech objektivních podmínek pro existenci obchodního tajemství ve vztahu k ní možno dovodit nezbytnost ochrany obchodního tajemství i vůči jejím jednotlivým položkám či jednotlivým informacím; v individuálních případech tedy ve vztahu ke konkrétním cenám za konkrétní plnění poskytované konkrétním zákazníkům. To nejen z důvodu, že někteří autoři považují explicitně prodejní ceny za možné obchodní tajemství,[1] nicméně i z povahy samotného registru smluv, jeho veřejnosti, dlouhodobé povaze ukládání a uveřejňování informací a možnosti snadného dohledání, propojování a analýzy jednotlivých informací. Zákon sám ostatně pracuje s možností ochrany obchodního tajemství i v případě, že by obchodním tajemstvím bylo až

více uveřejněných informací zároveň, byt se v tomto směru jedná jen o ochranu dílčího obchodního tajemství a ve vztahu ke specifickému okruhu osob (o této možnosti viz níže).[2]

V případě objektivní existence obchodního tajemství je pak možno – na základě ustanovení § 3 odst. 1 Zákona, dle kterého se „prostřednictvím registru smluv ... neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu podle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím“ a v návaznosti na textaci ustanovení § 9 ZoSPI stanovující neposkytování obchodního tajemství povinnými subjekty – v obecném směru dovodit, že obchodní tajemství nepodléhá uveřejnění v registru smluv.

Toto obecné pravidlo však nelze chápat jako absolutní ochranu pro neuveřejnění ceny jako obchodního tajemství, nicméně je třeba přihlídnout k dalším relevantním ustanovením Zákona, resp. dalších dotčejících právních předpisů.

První z uvedených ustanovení je ustanovení § 5 odst. 5 Zákona, dle kterého se smlouva považuje za uveřejněnou v případě, kdy je do registru smluv vložen jak elektronický obraz textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu, tak jsou i nahrána odpovídající metadata, tedy vedle dalších i cena za předmětné plnění. Z těchto metadat lze cenu (vedle identifikace smluvních stran) vyloučit pouze v případě, že se jedná o obchodní tajemství jen a pouze úzce vymezeného okruhu povinných subjektů,[3] a to bez ohledu na to, zda je daná informace obchodním tajemstvím sama o sobě či by tímto byly znaky obchodního tajemství naplněny až uveřejněním více informací zároveň (viz výše); případně obchodní tajemství druhé, tj. „soukromé“, smluvní strany, je zde irelevantní.

Druhé relevantní ustanovení, které obsahově odpovídá povinnosti uveřejnit konkrétní cenu dle předchozího odstavce, je výjimka z neuveřejňování obchodního tajemství dle ustanovení § 9 odst. 2 ZoSPI, na základě kterého se „při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků, ... nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.“

Jak již dovodila praxe ve vztahu k uvedenému ustanovení, vždy poskytovanou informací by měly být alespoň základní identifikační údaje příjemce veřejného plnění. [4] Vedle těchto uvedených informací však také „nelze z důvodu ochrany obchodního tajemství odepřít poskytnutí informace o ceně, která bude hrazena z veřejných rozpočtů. Používání veřejných prostředků přitom zahrnuje nejen přímé výdaje, ale i promínutí plateb, které by jinak byly příjmem těchto rozpočtů. Smyslem tohoto ustanovení je umožnit veřejnou kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky. Jelikož samotná informace o ceně nevypovídá o způsobu hospodaření, je nutné společně s ní vždy poskytnout alespoň rámcovou informaci o předmětu plnění, za něž se cena poskytuje, a to v rozsahu nezbytném pro posouzení hospodárnosti využití veřejných prostředků.“[5]

Jak je tedy patrné, celková cena hrazená povinným subjektem by měla být předmětem uveřejnění prakticky vždy.

Jiná z přímo Zákonem stanovených a použitelných výjimek, která se dotýká ceny, je možnost neuveřejnění způsobu výpočtu jednotkových cen, jak jej explicitně uvádí ustanovení § 3 odst. 2 Zákona. Tyto informace, resp. části smlouvy, jsou jedním z řady dalších povinně neuveřejňovaných aspektů, ke kterým důvodová zpráva uvádí, že: „jejich uveřejňování není nezbytné z hlediska předkladatelem sledovaného cíle vyšší transparentnosti smluv a nakládání s veřejným majetkem, administrativní zátěž spojená s uveřejňováním takových dokumentů není vyvážena odpovídajícími přínosy veřejnému zájmu. To nic nemění na tom, že tyto dokumenty jsou zveřejnitelné dobrovolně, resp. poskytnutelné povinně na základě žádosti dle InfZ (tj. ZoSPI), s výjimkou případného výskytu chráněných informací.“ Dále však Zákon tento pojem blíže nevysvětluje a ponechává ho vždy na konkrétní situaci.

V návaznosti na shora uvedené se tak domnívám, že v případech, kdy bude objektivně prokázána existence obchodního tajemství zahrnujícího cenu poskytovaného plnění, které je hrazeno ze strany povinného subjektu, a zájem na ochraně tohoto obchodního tajemství v rámci poměrování převáží účel zákona, je možno dovodit ochranu obchodního tajemství pouze

v tom směru, že smlouva v podobě, která se uveřejní v registru smluv, nebude obsahovat podrobný popis předmětného plnění, ale popis pouze obecný a rámcový (nicméně alespoň v takovém rozsahu, aby mohlo v daném případě stále dojít ke kontrole hospodárného vynakládání veřejných prostředků). To vše však samozřejmě s přihlédnutím k okolnostem daného případu a s možným vlivem dalších právních předpisů (v úvahu přichází např. zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů).

V závěru si dovoluji poznamenat, že tento příspěvek v žádném případě necílí na popis možnosti obcházení Zákona, nýbrž jde pouze o úvahu možného a obecného řešení situace, kdy převládá zájem „soukromého“ dodavatele na ochraně jeho obchodního tajemství. Zda se tato úvaha potvrdí, ukáže samozřejmě až následná rozhodovací praxe; není však také vyloučené, že samotný Zákon, resp. jeho příslušná ustanovení, bude před vytvořením této praxe novelizován a systém uveřejňování smluv upraven a vyjasněn. ●

**Mgr. Ing. Martin Jurník, advokátní koncipient
Advokátní kancelář Kríž a partneři s.r.o.**

Poznámky:

- [1] viz např. Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.; Obchodní zákoník : komentář; 2009, Wolters Kluwer. Janečková, E.; Zveřejňování smluv podle zákona o registru smluv; Daně a právo v praxi; 12/2016; Wolters Kluwer.
- [2] Ustanovení § 5 odst. 6 Zákona.
- [3] Veřejné výzkumné instituce nebo veřejné vysoké školy; státní podnik nebo národní podnik; zdravotní pojišťovny; právnické osoby, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.
- [4] Furek, A.; Rothanzl, L.; Jirovec, T; Zákon o svobodném přístupu k informacím; 2016; C. H. Beck.
- [5] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. prosince 2014, sp. zn. 7 A 118/2002-37, [654/2005 Sb. NSS].

dvořák || hager & partners

advokátní kancelář

Dvořák Hager & Partners' team is dynamic, efficient, and flexible. (Legal500) The goal of this firm is the absolute satisfaction of its clients. The team solves problems in context of the client's needs, and takes a responsive and proactive approach, working around the clock. (Chambers and Partners)

Dvořák Hager & Partners znamená tým 40 advokátů a dalších právníků v kancelářích v Praze a Bratislavě, poskytující právní poradenství jak nadnárodním společností, tak českým a slovenským podnikatelům.

Advokátní kancelář Dvořák Hager & Partners je pravidelně doporučována renomovanými mezinárodními publikacemi jako jsou **Legal500** (oblast korporátního práva / fúzí a akvizic (M&A), finančního práva / práva kapitálového trhu, nemovitostí a řešení sporů), **Chambers and Partners** (oblast fúzí a akvizic, korporátního práva, pracovního práva a práva nemovitostí) a **IFLR1000** (oblast fúzí a akvizic a bankovního a finančního práva).

V soutěži **Právnícká firma roku 2016** byla oceněna jako velmi doporučovaná kancelář v kategorii pracovní právo.

Naše mise: Spolehlivý osobní právník pro firmy poskytující praktické služby zaměřené na výsledky za dobrou cenu.

Komplexní právní podpora v oblasti:

- Právo obchodních společností. Fúze a akvizice
- Financování a kapitálový trh
- Obchodní smlouvy. Mezinárodní obchod a přeprava
- Nemovitosti a výstavba
- Hospodářská soutěž. Veřejné zakázky. PPP
- Zastupování v soudních a arbitrážních řízeních
- Insolvence a restrukturalizace
- Pracovní právo
- Životní prostředí a odpady
- Energetika
- Rodinné firmy, nástupnictví, family business governance

Snížení výživného – běh na dlouhou trať

Péče o nezletilé děti je hlavním právem a povinností rodičů. Na péči o nezletilé děti (jakož i úhradě souvisejících nákladů) by se měli podílet oba rodiče, a to zejména podle svých příjmových a majetkových poměrů. Jestliže se rodiče mezi sebou na výši výživného na dítě nedohodnou, rozhodne o jeho výši soud dle poměrů ke dni vyhlášení rozhodnutí.

Za účelem ochrany práv dětí je možné výživné stanovit i před konečným rozhodnutím předběžným opatřením, aby bylo prozatímně upraveno, jakým způsobem se na úhradě nákladů péče o dítě má dotčený rodič podílet. Jestliže však v budoucnu dojde k objektivnímu snížení schopnosti povinného rodiče výživné ve stanovené výši hradit, může se dostat do obtížné životní situace. Domočí se rychlého snížení výživného je totiž v našem soudním systému málo pravděpodobné. Podle rozhodovací praxe soudů takovou situaci není možné úspěšně řešit cestou předběžného opatření a související řízení může trvat řadu měsíců i let.

Předběžné opatření

Podle ustanovení § 102 o. s. ř. může soud nařídit předběžné opatření mj. v případě, že po zahájení řízení je třeba zatímně upravit poměry účastníků, přičemž podle § 76 odst. 1 písm. a) může být předběžným opatřením účastníku uloženo zejména, aby platil výživné v nezbytné míře.

Občanský soudní řád nestanoví, co vše lze předběžným opatřením upravit, jelikož výčet uvedený v § 76 odst. 1 o. s. ř. je pouze demonstrativní (viz slovo zejména) a poměry, které lze předběžným opatřením upravit, tak výslovně uvedenými příklady nejsou plně vyčerpány.

Ze zahrnutí možnosti stanovit předběžným opatřením povinnost platit výživné v nezbytné míře do tohoto příkladného výčtu by se pak dala dovodit i možnost stanovené výživné v nezbytné míře

vydáním předběžného opatření též snížit (popř. zcela pozastavit). Takovýto výklad zjevně některé soudy dříve i zastávaly a výživné prostřednictvím předběžného opatření i snižovaly, jak vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ve věci spis. zn. 20 Cdo 4354/2009 ze dne 24. listopadu 2010.

V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud ČR řešil otázku splnění předpokladů pro nařízení exekuce pro vymožení výživného v případě, kdy po pravomocném rozhodnutí soudu o stanovení výživného bylo následně vydáno předběžné opatření, kterým bylo předmětné výživné zpětně sníženo. Obvodní soud pro Pra-

hu 8 vydal předběžné opatření, jímž bylo výživné pro nezletilé děti sníženo, a tímto předběžným opatřením tak byl změněn rozsudek, který byl podkladem pro nařízení exekuce. Jelikož dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu ČR je vykonatelnost třeba zkoumat již ve stádiu nařízení exekuce, soud konstatoval, že „pozbyl-li exekuční titul vykonatelnosti po podání odvolání proti usnesení o nařízení exekuce, je odvolací soud povolán k tomu, aby toto usnesení změnil tak, že návrh na nařízení exekuce zamítne; nařízení exekuce, která by musela být ihned poté zastavena, odporuje rozumnému a praktickému exekučnímu režimu.“ V návaznosti na toto potom Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že „není správný právní názor odvolacího soudu, podle nějž pro rozhodnutí odvolacího soudu je rozhodující stejný stav, jaký byl rozhodný pro vydání usnesení soudu prvního stupně, a že za této situace je pro rozhodování o nařízení exekuce „bez významu, že dne 10. 2. 2009 bylo nařízeno předběžné opatření, jímž bylo zpětně s účinností od 1. 9. 2008 sníženo výživné.“

Výše popsáný přístup Nejvyššího soudu ČR by sváděl k závěru, že cesta předběžného opatření je pro snížení výživného pro nezletilé děti schůdná. Jak je však popsáno dále, v rozhodování českých soudů převážil názor zcela opačný.

Vliv Nejvyššího soudu ČR

Proti rozhodnutím odvolacího soudu ve věcech předběžných opatření (a ostatně ve věcech péče soudu o nezletilé obecně) není dovolání k Nejvyššímu soudu ČR s ohledem na § 238 odst. 1 písm. f) o. s. ř. vůbec přípustné. Nejvyšší soud ČR tudíž o této problematice přímo rozhodovat nemůže, a k otázce případné přípustnosti snižování výživného prostřednictvím předběžného opatření se tak může ve své rozhodovací činnosti vyjadřovat pouze nepřímým (při řešení jiných zásadních právních otázek).

Vedle této možnosti je však Nejvyšší soud ČR schopen usměrňovat výklad právních předpisů a zajišťovat jednotnost rozhodování soudů v občanském soudním řízení nejen vlastní rozhodovací působnos-

tí v dovolacích řízeních, ale i výkonem svých mimorozhodovacích kompetencí. S tímto cílem může zaujímat stanoviska k rozdílné rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu či schvalovat vybraná soudní rozhodnutí k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

O schválení výběru rozhodnutí ke zveřejnění rozhoduje občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu ČR, jež sestává z předsedy kolegia a soudců zařazených do celkem 11 soudních oddělení (8 občanskoprávních a 3 obchodně-právních). Významná rozhodnutí Nejvyššího soudu i ostatních obecných soudů jsou potom uveřejňována na základě rozhodnutí přijatých nadpoloviční většinou za nezbytné přítomnosti alespoň poloviny členů kolegia při jeho jednání. Tohoto postupu využil i ve věci předběžného opatření na snížení výživného.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě

Milníkem v rozhodování soudů o návrzích na vydání předběžného opatření na snížení výživného se tak stalo zveřejnění usnesení Krajského soudu v Ostravě ve věci spis. zn. 14 Co 64/2010 ze dne 10. února 2010 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod. č. 116/2011. Toto usnesení je označeno jako rozhodnutí kategorie A, což značí nejvýznamnější kategorii rozhodnutí. Oproti tomu, výše zmiňované rozhodnutí ve věci spis. zn. 20 Cdo 4354/2009 je zařazeno v „nižší“ kategorii B a ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek zveřejněno nebylo. Nejvyšší soud ČR tak dal jasně najevo, ke kterému názoru se přiklání.

V předmětném rozhodnutí Krajský soud v Ostravě dospěl k závěru, že výživné předběžným opatřením snížit nejde, když konstatoval, že „má-li tedy otec za to, že nastaly skutečnosti, které z hlediska hmotného práva mohou znamenat omezení jeho výživovací povinnosti k nezletilému, může se ve smyslu citovaného ustanovení změny úpravy tohoto právního vztahu domáhat od doby, kdy ke změně poměrů došlo, avšak pouze postupem zákonem předvídaným, tedy změnou tohoto rozsudku v řádném na-

lézacím řízení a do jeho skončení, má-li za to, že se bez své viny přechodně ocitl v postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky, může žádat o odklad provedení výkonu rozhodnutí (§ 266 o. s. ř.). Předběžným opatřením lze zatímně upravit poměry účastníků, je-li to třeba a za tímto účelem může být účastníku uloženo, aby něco vykonal, něčeho se zdržel či něco strpěl (§ 74 a § 76 odst. 1 o. s. ř.), z čehož vyplývá, že předběžné opatření je institut sloužící k prozatímní ochraně práva oprávněného, již se nelze domoci jinými prostředky, uložením povinnosti druhému účastníku, a tudíž je vyloučeno, aby jím byly upravovány faktické poměry nesoucí se k úpravě práva účastníka, který se této ochrany domáhá a předběžně tak změněno pravomocné rozhodnutí soudu.“

Zveřejnění tohoto usnesení bohužel vede k zamítání dalších návrhů na vydání předběžných opatření usilujících o snížení výživného, když soudy své rozhodnutí odvolávají především odkazem na toto rozhodnutí zveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (např. „s odkazem na ustanovení § 102 odst. 1 o. s. ř. ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dospěl soud k závěru, že podmínky pro snížení výživného cestou předběžného opatření splněny nejsou, a to zejména s odkazem na ustálenou judikaturu (rozsudek Krajského soudu v Ostravě, č. j. 14 Co 64/2010-508“).

Povinnému rodiči tak v současné době nezbyvá než podat návrh na snížení výživného, o němž bohužel soudy rozhodují spíše v řádech měsíců až několika let a do doby rozhodnutí o tomto návrhu se bránit žádostí o odklad exekuce podle § 266 o. s. ř. Bohužel ani pro jedno z těchto řízení (na rozdíl od předběžných opatření) nejsou právními předpisy stanoveny závazné lhůty, v nichž by musely soudy rozhodnout. Povinný rodič tak je vystaven značné nejistotě a riziku vymáhání původně stanovené výše výživného (případně též prošetřování podezření z trestného činu zanedbání povinné výživy, pokud výživné nehradí po dobu delší než čtyři měsíce).

Odklad výkonu rozhodnutí

Co se pak týká samotného odkladu výkonu rozhodnutí, ustanovení § 266 odst. 1 o. s. ř. umožňuje odložit provedení výkonu rozhodnutí z tzv. sociálních důvodů, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Pro povolení odkladu přitom musí být současně splněny tyto podmínky:

- povinný rodič se ocitne v takové sociální situaci, kdy by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho samotného nebo pro příslušníky jeho rodiny obzvláště nepříznivé následky;
- povinný nenese na nastalé situaci vinu (např. není-li tíživá situace důsledkem drogové závislosti, hraní hazardních her), musí jít o objektivní a objektivizovatelnou situaci (ztráta zaměstnání, těžká choroba, vznik jiné výživovací povinnosti apod.);
- obtížná situace musí být jen přechodného charakteru (pokud by mělo jít o stav trvalý, přicházelo by v úvahu spíše zastavení výkonu rozhodnutí); a
- odkladem výkonu rozhodnutí nesmí být oprávněný (tedy nezletilé děti) vážně poškozen, přičemž posouzení zájmů účastníků na odkladu rozhodnutí, resp. na pokračování ve výkonu rozhodnutí, je věcí soudu.

Exekuce pozastavením řídičského oprávnění

V rámci vymáhání nedoplatku výživného může dále povinný rodič čelit i nebezpečí, že ještě přijde o řídičské oprávnění. Od ledna 2013 totiž exekutor může dle § 71a exekučního řádu vydat k vymožení výživného na nezletilé dítě také exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění povinného.

Takový exekuční příkaz se povinnému rodiči doručuje do vlastních rukou, přičemž již dnem doručení exekučního příkazu se

povinnému rodiči pozastavuje řídičské oprávnění, a ten po celou dobu pozastavení řídičského oprávnění nesmí řídit motorová vozidla. Takto citelný zásah může ještě více prohloubit obtížnou situaci povinného rodiče.

Ke zrušení exekučního příkazu pozastavením řídičského oprávnění pak exekutor přistoupí v případě, že povinný rodič buď prokáže, že řídičské oprávnění nezbytně potřebuje k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má výživovací povinnost (např. je řidičem z povolání a potřebuje jej pro výkon zaměstnání), nebo v případě, že zaplatí nedoplatek výživného na nezletilé dítě. Než však ke zrušení exekučního příkazu dojde, je situace povinného rodiče velmi problematická.

Jak dál

S ohledem na obvyklou délku soudních řízení ve věcech péče o nezletilé (včetně stanovení výživného), které nezřídká trvá i mnoho let, znamená nemožnost využití institutu předběžného opatření praktické vyloučení možnosti rychlého snížení částky výživného. Zatímco rozhodnutí o předběžném opatření je třeba vydat do týdne a i s případným odvoláním je věc vyřešena v řádu týdnů či měsíců, ostatní možnosti vedou k rozhodování soudů v horizontu let. V důsledku zveřejnění výše citovaného usnesení Krajského soudu v Ostravě ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek tak je současná situace neúnosná, neboť jednoho z rodičů v konečném důsledku může dostat do existenčních potíží, z nichž se nemusí být schopen dostat (byť by i následně bylo výživné sníženo zpětně ke dni změny jeho schopnosti výživné hradit).

Podstatné zrychlení rozhodování soudů o snížení výživného na děti (ani v ostatních věcech péče o děti obecně) bohužel v nejbližší budoucnosti očekávat nelze, neboť agenda soudů narůstá, přičemž jednání jsou nařizována v řádu několika měsíců a často rozhodnutí ani není na prvním jednání ve věci vydáno a dochází k odročování. Změna výkladu Nejvyššího soudu ČR ohledně přípustnosti využití předběžných opatření (jež by byla nejrychlejším řešením) zřejmě příliš pravdě-

podobná není, a tak se jedinou možností jeví změna právní úpravy. Mohlo by být výslovně stanoveno, že i o snížení výživného lze rozhodnout předběžným opatřením, což se dělo i dříve. Případně by bylo možné stanovit pro tato rozhodnutí i mírně delší lhůtu (než sedmidenní), např., aby byla taková rozhodnutí vydávána během měsíce.

Nedojde-li ke změně, budou povinní rodiče nadále čelit situaci, kdy se musí rozhodnout, zda se zadlužovat a půjčovat si na placení výživného ve výši, kterou objektivně nejsou schopni hradit, nebo podstoupit „riziko“ možného výkonu rozhodnutí na zaplacení výživného, pozastavení řídičského oprávnění a případně i prošetřování policií pro podezření z trestného činu zanedbání povinné výživy a bránit se v těchto řízeních, což pro ně také nebude „zadarmo“. ●

JUDr. Luboš Nevrlka, Ph.D., advokát

Mališ Nevrlka Legal, advokátní kancelář, s. r. o.

[Mališ Nevrlka Legal](http://www.malishnevrlka.cz)

Alkohol[®].CZ

— Výjimečná vína, destiláty a e-shop —

**PŘEHLEDNÝ
E-SHOP**

s kamennou prodejnou

**97 % ZBOŽÍ
SKLADEM**

nejširší výběr whisky a rumu

**VLASTNÍ
DOPRAVA**

po Praze od 79,- Kč a 60-ti min.

K nedostatkům stávající právní úpravy institutu vyvlastnění

Přestože je vyvlastnění krajním prostředkem, který právní řád poskytuje státu a jiným subjektům k umožnění získání pozemků a staveb potřebných k výstavbě projektů ve veřejném zájmu, tito se k takové možnosti nabytí potřebných nemovitých věcí staví značně rezervovaně.

Od dnes tak nepopulárního procesu vyvlastnění je totiž odrazuje na již velmi časově náročné územní a stavební řízení navazující řízení vyvlastňovací, jehož výsledkem je rozhodnutí, jež je pak zpravidla ještě přezkoumáváno příslušnými soudy. Předmětem tohoto článku je pak analýza jednotlivých úskalí nejen v rámci současné právní úpravy, nýbrž i zamýšlených změn de lege ferenda.

Pojem vyvlastnění a jeho právní úprava

Vyvlastněním se tradičně rozumí zásah do majetkových práv, nejčastěji však práva vlastnického, a to ve prospěch veřejného zájmu a na základě správního aktu.[1] V platné právní úpravě je však tento pojem chápán širěji, kdy vyjma vyvlastnění (neboli expropriace), tedy nuceného přechodu vlastnického práva, lze využít i zásahů menší intenzity, jako je nucené omezení vlastnického práva či zřízení odpovídajícího věcného břemene ke stavbě či pozemku. Zvolené řešení musí šetřit podstatu a smysl vlastnického práva, současně musí být přiměřené účelu, pro který se vyvlastňuje.

Institut vyvlastnění je zakotven již v pramenech ústavního práva,[2] pomineme-li však soukromoprávní úpravu související

s obranou státu, pak je stěžejním zákonem zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí a omezení vlastnického práva k pozemku nebo stavbě (dále jen „Zákon o vyvlastnění“). V ustanovení § 3 a násl. Zákona o vyvlastnění jsou pak blíže stanoveny podmínky vyvlastnění, a to kumulativně (i) stanovení účelu, (ii) veřejný zájem na dosažení takového účelu, (iii) vyvlastnění v rozsahu nezbytném pro dosažení účelu a (iv) pokus o dohodu mezi vyvlastnitelem a vyvlastňovaným. Účely vyvlastnění, neboli expropriční tituly, jsou pak stanoveny taxativně, a jsou upraveny v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Stavební zákon“).

Zákon č. 416/2009 Sb., o u rychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury[3] a jeho aplikace v praxi

Přestože jedním z účelů vyvlastnění je výstavba veřejně prospěšných staveb dopravní a technické infrastruktury, kdy tento institut by měl značně usnadnit postup vyvlastnitelů v získávání potřebných pozemků, např. v souvislosti s výstavbou dálnic či jiných sítí dopravní infrastruktury, v praxi tomu tak nebylo a doposud ani není. Jak je uvedeno níže, samotný postup vyvlastnitelů zdržuje jednak průběh samotných správních řízení, zároveň však existence odkladného účinku žalob na přezkum rozhodnutí správních orgánů.

Příkladem pak může být spor ve věci projektu výstavby dálnice D11, kdy Krajský soud v Hradci Králové v roce 2012 zamítl žalobu Lubomíra Bažanta a jeho sestry vedenou proti Ředitelství silnic a dálnic ČR,[4] kterou žalobci navrhovali zrušení rozhodnutí o vyvlastnění dotčených pozemků. Přestože došlo k zamítnutí žaloby, byla celá záležitost pravomocně ukončena bezmála po deseti letech od podání žaloby, čímž došlo k alarmujícímu pozdržení celé výstav-

by. Je důležité upozornit, že vyjma zmíněného řízení však často, stejně jako v uvedeném případě, nadále souběžně s řízením o zrušení rozhodnutí o vyvlastnění probíhá řízení o finančním vyrovnání za vyvlastněné pozemky, jehož výsledek však nemá bezprostřední vliv na možnou včasnou realizaci stavby. V souvislosti s vybudováním dálnice D11 je dále mediálně známý případ paní Ludmily Havránkové, se kterou stát o odkupu dotčených pozemků vyjednával dlouhých 20 let, neboť se s ohledem na složitost všech nezbytných řízení, jež by s sebou nesly značnou administrativní náročnost a řadu vedlejších výdajů, pravděpodobně nadále odmítal přiklonit k možnosti dané pozemky vyvlastnit.

V rámci prevence vzniku výše popsaných průtahů a komplikací pak byl zákonodárci s účinností od 27. 11. 2009 přijat Zákon o urychlení, jehož úkolem bylo prolomit právě důslednou ochranu vlastnického práva a zkrátit práva účastníků správních a soudních řízení ve vztahu k výstavbě dopravních infrastruktur. Stěžejním je pak zejména ustanovení § 2 odst. 4 Zákona o urychlení, který zkracuje lhůty pro podání žalob na přezkum nebo nahrazení správních rozhodnutí na polovinu, o žalobách má pak soud rozhodnout ve lhůtě 90 dnů (shodně i v řízeních o opravných prostředcích). Značně problematicky je pak v zákoně vymezena působnost tohoto ustanovení, když odkazuje na poměrně obecný pojem v souvislosti se lhůtami, neboť se vztahuje na přezkum „postupů v souvislosti s urychlením výstavby infrastruktury“. K tomuto se však opakovaně vyjádřil Ústavní soud, např. ve svém nálezu sp. zn. II. ÚS 3951/12 ze dne 30. 7. 2013, když uvedl, že „(...) za „postup v souvislosti s urychlením výstavby“ je nutno dosadit nejen územní a stavební řízení, která výstavbě bezprostředně předcházejí, ale i ta řízení (ty postupy), které jsou součástí širší přípravy realizace staveb, což je i řízení o vyvlastnění nezbytných práv k potřebným pozemkům. Takový výklad koresponduje i se smyslem a účelem, jímž je zabránění případnému zbytečnému či dokonce záměrnému prodlužování přípra-

vy předmětné výstavby, které by zvyšovaly nároky na veřejné rozpočty. Účelem zákona je umožnit zjednodušení a urychlení jednání o majetkoprávním vypořádání s vlastníky nemovitostí dotčených výstavbou, jakož i racionalizací příslušných správních řízení, při maximálním zachování oprávněných zájmů vlastníků dotčených nemovitostí i třetích osob.“

Zákon o urychlení však vyjma výše uvedeného zakotvuje v ustanovení § 2 odst. 1 možnost na žádost stavebníka spojit územní a stavební řízení, čímž rozšiřuje své zaměření nejen na zrychlení procesu vyvlastnění v rámci přezkumu správních rozhodnutí, ale i v rámci samotného průběhu správních řízení. Z uvedeného tedy vyplývá, že Zákon o urychlení státu a dalším subjektům poskytuje komplexní právní nástroj k tomu, aby získaly v co nejkratším časovém úseku pozemky a potřebná povolení pro včasnou realizaci veřejně prospěšné stavby veřejné infrastruktury.

Uvažované legislativní změny

Česká republika je však obecně délkou na sebe navazujících správních řízení v takto složitých a náročných projektech daleko za evropským průměrem, kdy i přes výše uvedená opatření od zahájení územního řízení až po vydání stavebního povolení, případně vydání rozhodnutí o vyvlastnění, uplyne v průměru až dvanáct let. Evropská unie se přitom např. u veřejně prospěšných staveb energetické infrastruktury[5] již uchýlila k zastropování celého procesu dobou 18 měsíců.

Po vzoru německé právní úpravy[6] byl proto připraven vládní návrh „zákona o liniových stavbách“, jehož věcný záměr byl v Poslanecké sněmovně předložen v říjnu 2016. Tento počítal nejen se spojením územního a stavebního řízení včetně procesu posouzení vlivů stavby na životní prostředí (EIA) do jednoho řízení, současně však zakotvil, že na dotčených pozemcích by bylo možné začít stavět ještě před dokončením vyvlastňovacího řízení, a to formou vydání předběžných opatření. K návrhu tohoto zákona bylo však ze strany jednotlivých resortů mnoho připomínek, z nichž se řada vztahovala zejména k rozporu návrhu s ústavními principy České republiky, v důsledku

čehož byl tento stažen. Nutno podotknout, že tzv. koordinované řízení (sloučení územního a stavebního řízení za současného posouzení vlivu stavby na životní prostředí) je v současné době součástí novely Stavebního zákona,[7] která byla jakožto vládní návrh předložena Poslanecké sněmovně dne 3. 10. 2016 a po prvním čtení byla postoupena příslušným výborům.

Dále stojí za zmínku úvahy Ministerstva pro místní rozvoj, které zamýšlí zakotvení tzv. expresního vyvlastnění (inspirace např. v Německu, USA). Jednalo by se opět o nástroj umožňující prosazení veřejného zájmu na úkor bezprostřední ochrany vlastnického práva, kdy vyvlastnitel by mohl výstavbu veřejně prospěšné stavby zahájit již na základě vyvlastňovacího titulu, tedy pravomocného rozhodnutí příslušného správního orgánu o vyvlastnění dotčených pozemků, neboť žaloba na přezkum takového rozhodnutí u soudu by neměla odkladný účinek. Řada ústavněprávních expertů se domnívá, že takové opatření by nebylo přímo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, nicméně mohlo by vyvlastnitelům způsobit řadu úskalí v případě, že by soud později žalobě vyhověl a vyvlastňovací titul by zrušil. Nabízí se proto řešení, kdy by o odkladném účinku žaloby rozhodoval sám soud, případně by se tzv. expresní vyvlastnění vztahovalo pouze na některé stavby (např. spojené s eliminací živelných rizik či katastrof). I takové řešení je však praxí zatím pouze ve fázi příprav.

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že v současné chvíli je právní úprava, co se týče vyvlastnění a jemu předcházejících správních řízení, neúplná a nedostatečná, když stále nedokáže účastníkům zajistit časově přijatelný výsledek, který je zejména v kontextu realizace veřejně prospěšných staveb zcela nevyvratitelně nepostradatelný. V důsledku všech výše popsanych skutečností jsou pak právní předpisy upravující institut vyvlastnění v praxi do jisté míry neaplikovatelné, neboť neumožňují efektivní postup, jak vyvlastnění potřebných pozemků dosáhnout, přestože v krajním případě neexistuje jiná možnost, jak velké projekty veřejně prospěšných staveb realizovat. Je samozřejmostí, že vyvlastnitel vyvine maximální snahu o dohodu s vyvlastňovaným, nicméně v mnoha případech vyvlastňovaný pře-

hlíží veřejnoprávní povahu vyvlastnitel, respektive omezení z tohoto vyplývající, nebo vůbec neprojevuje vůli po dohodě a vzájemná jednání jsou tak neefektivní (jako je tomu v současné chvíli např. v případě výstavby metra I.D v Praze), načež však jiné řešení, než zahájení vyvlastňovacího řízení, je prakticky nemyslitelné. V případě nutnosti realizace stanoveného účelu vyvlastnění je bohužel nezbytností, že se v souladu s ústavními principy zasahuje potřebnou měrou do majetkových práv všech účastníků, nicméně přínosem smysluplné právní úpravy by mělo být spravedlivé nastavení a vypořádání vzájemných vztahů. Je však otázkou, jak zásadní opatření lze v této rovině přijmout, zejména s ohledem na limity nedotknutelnosti vlastnického práva tak, jak jsou specifikovány v Listině základních práv a svobod. Závěrem lze tedy shrnout, že současná právní úprava vyvlastnění obsahuje některé aplikační nedostatky, kdy zejména v zájmu všech dotčených subjektů je zapotřebí pragmatičtějšího přístupu zákonodárce, načež tedy v tomto odvětví s napětím očekáváme další legislativní vývoj. ●

Mgr. Petr Sedlatý, advokát a společník

Mgr. Nikola Feixová, advokátní koncipientka

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Poznámky:

- [1] Shodně například nález Ústavního soudu sp. zn. Pl.ÚS. 16/93 ze dne 24. 5. 1994.
- [2] Čl. 11 odst. 4 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina základních práv a svobod“).
- [3] Dále jen „Zákon o urychlení“.
- [4] Řízení zahájeno v roce 2008, vedeno u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 16 C 102/2008.
- [5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry transevropské sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009.
- [6] Návrh zákona čerpá inspiraci z německého modelu legislativního ukotvení výstavby silniční infrastruktury, který ve Spolkové republice platí od 50. let.
- [7] Sněmovní tisk č. 927.

Ohrozí evropská autorskoprávní reforma hostingové služby?

Tento článek je shrnutím příspěvku, předneseného na konferenci Nové soukromé právo 2016, pořádané 22. 11. 2016 v Praze.

[1] Zaměřuje se především na problematiku zvláštního režimu vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti, a to v kontextu novinek, které do problematiky vnáší současná legislativní činnost Evropské komise, spojená s její Strategií jednotného digitálního trhu z roku 2015.

Důvod zvláštní právní úpravy vyloučení odpovědnosti ISP

Aby bylo možno poskytnout náležitý vhled do problematiky úpravy zvláštního režimu vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti (dále jen „ISP“), považují za nezbytné v první řadě v základech nastínit důvody, proč vůbec ke zvláštní úpravě této materie bylo přistoupeno.

Při studii problematiky odpovědnosti ISP je třeba brát na vědomí, že obecná úprava odpovědnosti je velice komplexní úpravou, která musela být nutně koncipována tak, aby upravovala široké spektrum práv-

ních vztahů, a to zejména v reálném světě. Výslovně bych rád uvedl především dva instituty zakotvené v § 2900 a 2901 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“), a to tzv. prevenční a zakročovací povinnost.

Prevenční povinnost je projevem jedné ze zásad soukromého práva neminem laedere, tedy nikomu neškodit. Ukládá obecnou povinnost počínat si při konání tak, aby nedocházelo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiných. Oproti tomu zakročovací povinnost zakládá aktivní povinnost zakročit na ochranu jiného, a to tomu, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo má nad ní kontrolu anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Prevenční a zakročovací povinnost následně doplňuje § 2910 OZ, zakládající odpovědnost za škodu každému, kdo vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem (včetně prevenční a zakročovací povinnosti).

Oproti reálnému „off-line“ světu je však prostředí internetu velice specifické, ze slepé aplikace obecných pravidel v tomto specifickém prostředí by tak mohly plynout nezamýšlené následky. Pokud by v právním řádu nebyla zakotvena zvláštní pravidla vyloučení odpovědnosti ISP za činnost jejich uživatelů, musela by být na činnost ISP nutně použita obecná odpovědnostní pravidla. Příkladem budiž situace, kdy uživatel zálohuje na cloudovém úložišti protiprávní obsah (přesněji obsah porušující práva třetích osob) a tento následně sděluje ostatním uživatelům internetu prostřednictvím veřejného sdílení obsahu uloženého na takovém úložišti, např. formou zveřejnění odkazu. V takovém případě by za tuto činnost mohla vzniknout odpovědnost nejen poskytovateli úložiště či poskytovateli cloudového prostoru, ale i poskytovateli internetového připojení. Takto pojatá odpovědnost by nutně vedla buď k enormnímu zvýšení cen služeb, kompenzující nebezpečí vzniku odpovědnosti, či dokonce k úplnému vymizení ISP z trhu služeb na internetu.

Bezpečný přístav

Zvláštní režim vyloučení odpovědnosti ISP, upravený v zákoně č. 480/2004 Sb.

o některých službách informační společnosti (dále jen „ZSIS“) a transponující směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES o elektronickém obchodu,[2] se vztahuje na definované kategorie ISP, tedy na ISP typu mere conduit, caching a hosting. Společným jmenovatelem těchto ISP je skutečnost, že určitým způsobem nakládají s informacemi poskytnutými uživateli. Pro definované ISP zákon stanoví podmínky, při jejichž dodržení ISP za informace poskytované uživateli neodpovídá. Tento režim vyloučení odpovědnosti se nazývá tzv. bezpečný přístav či safe harbour. Dochází přitom k vyloučení odpovědnosti ISP napříč právním spektrem, tj. jak za soukromoprávní, tak za veřejnoprávní delikty. Vzhledem k tomu, že se připravované změny v právní úpravě (kterým je věnována druhá část článku) týkají především ISP typu hosting (tj. poskytovatele služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem), uvedu jako příklad bezpečný přístav poskytovatelů těchto služeb.

Dle § 5 ZSIS je odpovědnost poskytovatele hostingu vyloučena za dodržení podmínky, že v případě nabytí vědomosti o protiprávnosti obsahu informace nebo jednání uživatele učiní veškeré kroky, které po něm lze požadovat, aby odstranil nebo zneprístupnil takové informace. Vědomost poskytovatele hostingu o protiprávnosti obsahu může dle ZSIS vzniknout tím, že:

a) vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu mohl vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní (tzv. konstruktivní vědomost); či

b) se prokazatelně dozvěděl o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele (tzv. konkrétní vědomost).

Kombinace nabytí konkrétní vědomosti a následně povinnosti odstranit či zneprístupnit obsah tvoří podstatu tzv. mechanismu notice and takedown (oznámení a odstranění či zneprístupnění), který je klíčovým prvkem každého bezpečného přístavu hostingů. Konkrétní vědomost poskytovatel hostingu zpravidla nabude tím, že dojde k označení pro-

tiprávního obsahu ze strany držitelů práv – zaslání oznámení (notice). V případě, že na základě tohoto oznámení nedojde k odstranění či zneprístupnění protiprávního obsahu (takedown), ztrácí poskytovatel hostingu vůči tomuto konkrétnímu protiprávnímu obsahu bezpečný přístav a může mu na základě obecných pravidel vzniknout soukromoprávní či veřejnoprávní odpovědnost.

Vyloučení odpovědnosti dle ZSIS nicméně neznamená, že by ISP nemohl být v žádném případě odpovědný za obsah, který je ukládán či přenášen v rámci jeho služeb. Pokud na základě chování ISP dojde ke ztrátě bezpečného přístavu vymezeného příslušnými ustanoveními ZSIS, může být založena odpovědnost ISP nejen za soukromoprávní delikty (zakládající např. povinnost hradit škodu), ale také odpovědnost správní či v krajním případě též trestní.

Povinnost dohledu

Na základě aplikace obecné prevenční povinnosti či na základě rozhodnutí soudu by ISP mohla teoreticky vzniknout obecná povinnost provádět dohled nad všemi přenášenými informacemi. Významným institutem, doplňujícím zvláštní režim vyloučení odpovědnosti ISP, je proto vyloučení možnosti vzniku povinnosti provádět dohled nad přenášenými či ukládanými informacemi či aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace, upravené v § 6 ZSIS.

Zatímco se lze setkat s názory, že zavedení povinnosti dohledu je elegantní reakcí na nebezpečí výskytu protiprávního obsahu, opak je pravdou. Zavedení takové povinnosti by v první řadě představovalo enormní zásah do soukromí uživatelů a svobody na internetu. ISP, jako jsou poskytovatel internetového připojení či cloudového úložiště, by musely provádět kontrolu každé informace, kterou přenášejí či ukládají. Bylo by lhostejné, zda uživatel prohlíží videa na YouTube, zasílá email obchodnímu partnerovi či si provádí zálohu svých fotek z dovolené na cloud. Nadto je třeba brát na vědomí, že ISP často provádějí úkony s miliony souborů denně, při-

čemž provádět kontrolu všech takových souborů je nejen velice drahé, ale navíc také neefektivní.

Současné trendy úpravy odpovědnosti ISP

V současné době je možné pozorovat nový vývoj na poli odpovědnosti ISP, a to především díky iniciativě Evropské komise (dále jen „EK“) spojené s její Strategii jednotného digitálního trhu, přijatou 6. 5. 2015. EK si v tomto dokumentu dává za cíl dosáhnout Jednotného digitálního trhu, tedy trhu bez vnitrostátních překážek on-line prostředí. Za tímto účelem dochází k široké novelizaci autorského práva, kdy poslední iniciativou EK v této oblasti bylo vydání tzv. druhého autorskoprávního balíčku dne 14. 9. 2016, jenž obsahoval návrh dvou směrnic a dvou nařízení. Jedním z těchto dokumentů byl také návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu (dále jen „návrh Směrnice DSM“), obsahující ustanovení zásadně dopadající právě na ISP poskytující hostin- gové služby.

Významný je především čl. 13[3] návrhu Směrnice DSM, který nově zakládá povinnost poskytovatelům služeb informační společnosti, kteří „(...) ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahraných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti“, přijímat ve spolupráci s nositeli práv vybraná opatření, která zajistí fungování dohod uzavřených s nositeli práv ohledně užití jejich děl nebo jiných předmětů ochrany nebo která zabrání tomu, aby byla prostřednictvím jejich služeb dostupná díla nebo jiný předmět ochrany, který nositelé práv na základě spolupráce s poskytovateli služeb identifikují. Jako příklad těchto opatření uvádí účinné technologie rozpoznávání obsahu.

Ustanovení vyvolalo emoce jak napříč odbornými kruhy, tak přímo mezi poskytovateli služeb. Problematikou se v poslední době například zabývala i diskuze u kulatého stolu v rámci Národního konventu o EU na téma Autorská práva na jednotném digitálním trhu. Nejen v rámci podkladového dokumentu zpracovaného odborným garantem – Národním centrem pro digitální ekonomiku, ale i napříč sta-

novisky z per Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva kultury a v neposlední řadě paní Evy Martinicové z CEC Government relations, byly vzneseny výrazné výhrady vůči zakotvení takovéto povinnosti. Důvodem tohoto odmítnutí byla zejména skutečnost, že zakotvení povinnosti využívat technologie rozpoznávání obsahu je v ostrém rozporu nejen se současnou právní úpravou v čl. 15 směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu, ale taktéž s rozhodovací praxí SD EU ve věci SABAM v. Netlog C 360/10 či Scarlet Extended v. SABAM C 70/10.

Za zmínku stojí bezpochyby i čl. 13 odst. 2 návrhu Směrnice DSM, zavádějící tzv. counter-notice mechanismus. Ten má umožnit uživateli bránit se před neoprávněným označením jimi nahraného obsahu za protiprávní. K tomu dochází v situaci, kdy je nahlášen obsah nahraný uživatelem za protiprávní, přestože obsah protiprávní není. Ze znění článku vyplývá, že povinnost zavedení tohoto mechanismu svědčí pouze pro spory z činnosti filtrovacích opatření, nikoliv uplatňování mechanismu notice and takedown. Je proto třeba mít se na pozoru, zda tato skutečnost není předzvěstí snahy EK o odstranění dosavadních mechanismů bezpečných přístavů ISP.

V neposlední řadě bych rád upozornil na rec. 38 návrhu Směrnice DSM, zabývající se mimo jiné aktivní úlohou ISP při poskytování služeb. Rec. 38 návrhu Směrnice DSM za aktivní úlohu poskytovatele považuje situaci, kdy tento poskytovatel „(...) optimalizuje prezentace nahraných děl nebo předmětů ochrany nebo je propaguje, a to bez ohledu na povahu prostředků, které k tomu použije.“ Aktivní přístup ISP vůči přenášenému či ukládanému obsahu je obecně jednou z činností vedoucích ke ztrátě bezpečného přístavu. Úprava vyloučení odpovědnosti v podobě bezpečných přístavů totiž dopadá pouze na služby technického, automatizovaného a pasivního charakteru, nikoliv na služby aktivní.

Za aktivitu služby nelze slepě považovat každou automatizovanou činnost prováděnou ze strany poskytovatele, ale je třeba ji posuzovat v každém jednotlivém případě a vůči konkrétní činnosti a obsahu. Služba uložení, kde poskytovatel umož-

ňuje uživatelům vyhledávání mezi obsahem, řazení obsahu dle parametrů či optimalizuje nabídku v závislosti na analýzách chování uživatelů a výběru ostatních uživatelů, není z povahy věci aktivní službou, nedochází zde totiž k aktivnímu vystupování poskytovatele vůči obsahu, ale jedná se spíše o pasivní třídění, modifikaci a optimalizaci služby prováděnou na základě jednání konkrétního uživatele automatizovanými prostředky, a to bez zásahu poskytovatele.

Na druhou stranu stejný poskytovatel, který např. vybírá manuálně konkrétní obsah a ten nabízí uživatelům, sám vkládá obsah na server, tento obsah upravuje (zkracuje, edituje) a schvaluje, vystupuje vůči takovému obsahu aktivně a bezpečný přístav vůči tomuto obsahu ztrácí. Je však třeba upozornit, že bezpečný přístav je ztracen vždy jen vůči konkrétnímu obsahu, vůči kterému bylo aktivně přistupováno, nikoliv vůči službě jako takové. Tento výklad vyplývá z rozhodnutí SD EU ve věci L'Oréal SA a další v. eBay International AG a další C-324/09 či Google France SARL a Google INC. V. Louis Vuitton Malletier SA ve spojených věcech C 236/08 až C 238/08.

Zatímco se tedy může při prvotním pohledu zdát, že rec. 38 návrhu Směrnice DSM se pokouší o kodifikaci závěrů výše uvedených rozhodnutí SDEU, navrhovaný výčet znaků jednání poskytovatele zakládajících aktivní přístup (optimalizuje prezentace nahraných děl nebo předmětů ochrany nebo je propaguje, a to bez ohledu na povahu prostředků, které k tomu použije) by vedl k významnému rozšíření rozsahu služeb, u nichž by přístup poskytovatele bylo možno považovat za aktivní. Přijetí této úpravy by v konečném důsledku znamenalo, že poskytovatelé by museli ze svých služeb odstranit veškeré inovativní formy automatizované optimalizace obsahu služeb dle preferencí uživatele, které v posledních letech pracně vyvíjeli.

Úvaha nad smyslem uložení filtrovací povinnosti ISP a zachování geo-blockingu

Zůstává otázkou, zda úprava, kterou přináší druhý autorskoprávní balíček, je

úpravou, která odstraní bariéry trhu a bude katalyzátorem evropské digitální ekonomiky. Uvědomuji si některé nedokonalosti digitálního trhu a vnímám problematiku internetového pirátství a jeho negativních dopadů. Jsem však přesvědčen, že jediná skutečně efektivní cesta k potírání těchto patogenních jevů spočívá v usnadnění legální distribuce obsahu (ať už pomocí zavádění nových distribučních kanálů či evoluce stávajících), nikoliv v zavádění nadměrně zatěžujících povinností pro platformy pro ukládání uživatelského obsahu. Ačkoliv tyto platformy mohou někteří uživatelé čas od času zneužít pro sdílení obsahu chráněného právy třetích osob, jsem přesvědčen, že ze své podstaty skutečnou konkurenci pro inovativní kanály pro distribuci obsahu, jako jsou např. Spotify či Netflix, být nemohou.

Jednou z takových zatěžujících povinností, o jejíž uložení poskytovatelům služeb nyní Evropská komise uvažuje, je povinnost filtrovat obsah ukládaný uživateli, jdoucí výrazně nad rámec současného režimu notice and takedown (viz výše). Režim notice and takedown je přitom řešením, které umožňuje držitelům práv snížit náklady na boj proti nelegálnímu šíření jejich obsahu tím, že část nákladů přenáší na poskytovatele služeb informační společnosti, kteří musí provozovat systém evidující nahlášený protiprávní obsah a tento obsah musí následně odstraňovat. Zakotvením navrhované úpravy by došlo nejen k přenesení povinnosti vyhledávání protiprávního obsahu a jeho nahlásování, což nyní fakticky vykonávají vykonavatelé práv, na ISP, ale rovněž k uložení povinnosti preventivního filtrování veškerého ukládaného obsahu. Tímto by došlo k zásadnímu zvýšení nákladnosti poskytované hostingových služeb, a to až na hranici likvidace těchto služeb.

Dalším opatřením, které by mohlo přispět k rozvoji trhu distribuce autorského obsahu, je EK navrhované omezování geo-blockingu. Jak nám totiž ukázala nedávná expanze supermarketů a hypermarketů, spotřebitelé chtějí mít možnost nakoupit veškeré zboží na jednom místě a nemají zájem jezdit pro základní elektroniku či čerstvé ovoce do vedlejšího města či dokonce státu. Není přitom důvod se domnívat, že u nákupu chráněného obsahu budou mít spotřebitelé preference odlišné

a že by namísto možnosti získat veškerý chráněný obsah ve svém státě preferovali jeho získávání v několika zemích EU.

I přesto ale v rámci již zmíněné diskuse Národního konventu o EU zazněla ze strany držitelů práv spíše vyjádření proti odstraňování geo-blockingu, směřující k striktní teritorialitě práv. Zazněly dokonce názory, že pokud chce český uživatel shlédnout francouzský film, musí buď doufat, že se najde český distributor, který film do České republiky přinese, pořídit si nosič s tímto filmem přes francouzský e-shop, nebo si pro nosič do Francie dokonce dojet. Právě tento přístup k obchodování s chráněným obsahem, který fakticky rezignuje na potřeby běžných uživatelů, je dle mého názoru jedním z hlavních důvodů, proč stále ve velké míře dochází k protiprávnímu šíření chráněných děl. Vzestup služeb jako jsou Spotify či Netflix,[4] stejně jako skutečnost, že tržby držitelů práv zejména díky výše uvedeným službám v posledních letech rostou,[5] jsou důkazem toho, že trh má o legální distribuci chráněných děl zájem.

Závěr

Přestože snahu EK odstraňovat překážky jednotného digitálního trhu je třeba kvitovat s uznáním, je nezbytné zajistit, aby navrhovaná úprava v druhém autorskoprávním balíčku neměla za důsledek uzavření či dokonce vyklizení trhu hostingových služeb. Pokud by totiž měla nová právní úprava za následek zásadní zvýšení cen služeb ISP či dokonce odsun ISP z evropského trhu, je zřejmé, že ti, které úprava negativně zasáhne, budou především uživatelé těchto služeb. ●

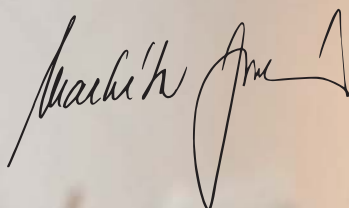
.....
Mgr. Michal Nuliček, LL.M., partner
ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Poznámky:

- [1] Viz <http://www.novesoukromepravo.cz/Praha.html>.
- [2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).
- [3] Znění čl. 13 návrhu Směrnice DSM je následující: „Poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahraňovaných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti, přijmou ve spolupráci s nositeli práv opatření, která zajistí fungování dohod uzavřených s nositeli práv ohledně užití jejich děl nebo jiných předmětů ochrany nebo která zabrání tomu, aby byla prostřednictvím jejich služeb dostupná díla nebo jiný předmět ochrany, který nositelé práv na základě spolupráce s poskytovateli služeb identifikují.“
- [4] Viz např.: <https://www.theguardian.com/media/2016/jan/06/netflix-spotify-apple-uk-entertainment-revenue-adele>.
- [5] Viz např.: <http://ifpi.org/news/IFPI-GLOBAL-MUSIC-REPORT-2016>.

Ing. Markéta Jandová
manažerka odboru doplňkové služby

Věnujte se důležitějším věcem, starosti nechte nám

Důvěřujte ČEZ ASISTENČNÍM SLUŽBÁM, ať už doma řešíte jakýkoli problém. O vše se za vás postaráme.

Prověřili jsme pro vás techniky, kteří vám pomohou s opravou domácích spotřebičů, při haváriích vody nebo plynu i s otevřením zablokovaných dveří. Kdykoli vás potká něco nečekaného, stačí nám zavolat. S námi máte jistotu, že je vaše domácnost v bezpečí.

Ulehčete si život unikátními produkty a službami od ČEZ.

www.cez.cz/asistencnisluzby
Zákaznická linka 371 100 100

JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ

System kvalifikace – nový nástroj pro zadávání sektorových zakázek

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) přinesl do českého zadávacího práva celou řadu novinek. Jednou z těchto novinek je zcela nový právní institut – tzv. systém kvalifikace, jenž umožňuje zadavateli vyzývat k podání nabídek pouze předem kvalifikované dodavatele, zapsané v seznamu dodavatelů zařazených do systému kvalifikace. Důsledkem zavedení systému kvalifikace by tedy mělo být podstatné zjednodušení a zrychlení procesu zadávání a v neposlední řadě rovněž časová a finanční úspora zadavatele.

Právni úprava systému kvalifikace je obsažena v ustanoveních § 165 a 166 ZZVZ a vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 28. března 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES. Přestože v českém prostředí se jedná o novinku, mohou čeští zadavatelé hledat při zavádění systému kvalifikace inspiraci v zahraničí, kde již podobné systémy někteří zadavatelé dlouhodobě úspěšně používají k zadávání většiny svých sektorových veřejných zakázek.[1]

Zavedení systému kvalifikace

Systém kvalifikace se zavádí odesláním oznámení o jeho zavedení k uveřejnění do Věstníku veřejných zakázek a Úředního věstníku Evropské unie.[2] Toto oznámení musí mimo jiné obsahovat účel zaváděného systému kvalifikace, způsob přístupu k pravidlům jeho fungování a dobu jeho použitelnosti.

Zadavatel může systém kvalifikace rozdělit do více kategorií, objektivně vyme-

zených podle předmětu veřejné zakázky či jejich územního rozsahu. Dodavatelé se v takovém případě budou kvalifikovat vždy pro jednu či více těchto kategorií. Kategorizace přitom nemusí odpovídat pouze druhům veřejných zakázek, tedy rozdělení na dodávky, služby a stavební práce, ale může být dělena podstatně detailněji.[3] Důkladné členění na velký počet kategorií lze jistě doporučit, neboť zadavatel pak může stanovit konkrétní kvalifikační předpoklady pro zařazení do systému s ohledem na specifika dané kategorie. Jednotlivé kategorie mohou být dále děleny na více kvalifikačních stupňů, přičemž se nabízí rozdělení zejména podle předpokládané složitosti či hodnoty zakázek. Splnění podmínek vyšší kategorie v takovém případě může zároveň znamenat splnění podmínek nižších kategorií. Zadavatel také může stanovit pravidlo, že splněním podmínek technologicky náročnější kategorie plní dodavatel automaticky podmínky dalších méně technologicky náročných kategorií.

Zadavatel, který zavedl systém kvalifikace, je dle ustanovení § 166 odst. 1 ZZVZ povinen stanovit objektivní pravidla pro provoz systému a pro zařazení dodavatelů do systému a vyřazení z něj. ZZVZ však tato pravidla nikterak blíže nespecifikuje,[4] a ponechává tedy zadavateli při sta-

System kvalifikace lze do jisté míry přirovnat k dynamickému nákupnímu systému (DNS), který znal již zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a nyní je upraven v § 138 a násl. ZZVZ. Oba systémy mohou sloužit k zadávání sektorových zakázek, jsou otevřeny všem dodavatelům a zadavatel je může rozčlenit do kategorií podle věcného nebo územního rozlišení.

DNS je však elektronický nástroj a slouží výhradně k pořizování běžných dodávek, služeb a stavebních prací, na rozdíl od systému kvalifikace, který může být použit k obstarání jakýchkoli zakázek. DNS je zaváděn přímo v zadávacím řízení, což je jeho další podstatná odlišnost od systému kvalifikace, jehož zavedení zpravidla nebude představovat zadávací řízení.

V případě systému kvalifikace také zadavatel může na rozdíl od DNS požadovat od uchazeče přiměřenou úplatu za zápis do systému.

novení těchto pravidel širokou volnost. Další otázky jako například způsob prokazování kvalifikace, pravidla pro aktualizaci

ci požadované kvalifikace, případně časové omezení platnosti zápisu v seznamu dodavatelů a pravidla pro prodlužování tohoto zápisu či důvody vyřazení dodavatele tak není ze zákona nutné stanovovat. Lze to však zadavatelům zcela jednoznačně doporučit.

Zápis dodavatele do systému

Zadavatel je povinen poskytnout podmínky systému kvalifikace každému dodavateli, který o ně požádá. To však nebrání, aby tato pravidla byla volně přístupná například na profilu zadavatele či na jeho webových stránkách. Ostatně zahraniční zadavatelé běžně umísťují kompletní pravidla systému včetně veškerých formulářů k prokázání kvalifikace na své webové stránky.

Zápis dodavatele do systému kvalifikace může být zpoplatněn, požadovaná částka však musí být přiměřená vynaloženým nákladům.[5] ZZVZ blíže nespécifikuje, o jaké náklady by se mělo jednat. Lze se domnívat, že vedle nákladů spojených s vlastním zápisem dodavatele do seznamu tento pojem zahrnuje také předpokládané náklady vynaložené zadavatelem na vedení systému. Například v Německu se obvykle hradí poplatek za zápis do každé kategorie systému zvlášť a často se jedná i o částky přesahující 1 000 eur.

Dodavatel může podat žádost o zápis do systému kvalifikace kdykoliv po dobu trvání systému. Zadavatel je povinen o žádosti rozhodnout do 4 měsíců od jejího podání, přičemž tato lhůta může být prodloužena o další 2 měsíce až na 6 měsíců (avšak pouze za podmínky, že zadavatel o takovém prodloužení rozhodne do 2 měsíců od podání žádosti a řádně jej odůvodní).

V případě zamítnutí žádosti o zařazení do systému kvalifikace je zadavatel povinen o svém rozhodnutí do 15 dní informovat s řádným odůvodněním dodavatele. Zajímavou otázkou představuje problematika následné obrany dodavatele. Dle odborné literatury se nelze proti takovému rozhodnutí zadavatele účinně bránit, s výjimkou případů, kdy by oznámení o zavedení systému kvalifikace bylo zároveň

výzvou k podání žádosti o účast v zadávacím řízení podle § 164 odst. 1 písm. b) ZZVZ.[6] Rozhodnutí zadavatele o zamítnutí žádosti o zařazení do systému kvalifikace totiž nenaplnuje podmínky uvedené v § 241 odst. 2 ZZVZ, a není proti němu tedy možné podat námítky.[7]

Zadávání zakázek v systému kvalifikace

ZZVZ stanoví, že vlastní zadávání zakázek v systému kvalifikace probíhá buď v jednacím řízení s uveřejněním či v užším řízení. Zadavatel má na základě ustanovení § 165 odst. 6 ZZVZ povinnost vyzvat k podání nabídky v užším řízení či k podání předběžné nabídky v jednacím řízení s uveřejněním všem dodavatelům zařazeným v systému kvalifikace. Tato povinnost se jeví poněkud nelogickou, neboť jak bylo výše uvedeno, lze očekávat, že zadavatel rozdělí systém na mnoho kategorií a odesílání výzvy dodavatelům kvalifikovaným do jiných kategorií je pak zcela zbytečné.[8]

Závěr

I přes zřejmou počáteční náročnost nastavování konkrétních parametrů a podmínek provozu systému kvalifikace, která bude vyžadovat ze strany zadavatele důkladnou přípravu, je možné tento nový nástroj doporučit zejména zadavatelům zadávajícím při své činnosti sektorové zakázky s obdobným předmětem plnění.

Zkušenosti zahraničních zadavatelů jednoznačně dokládají významný přínos systému kvalifikace, který při vhodném nastavení vede ke značnému zjednodušení a zrychlení procesu výběru dodavatelů, jakož i ve výrazné personální, časové a finanční úspoře oproti klasickým postupům zadávání veřejných zakázek. ●

Mgr. Tomáš Mikulecký, advokátní koncipient
CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o.,
advokátní kancelář

ZZVZ rovněž umožňuje využívat systém kvalifikace jednoho zadavatele jinými zadavateli, a to za předpokladu, že k tomu zadavatel, který systém zavedl, udělí souhlas. Každý zadavatel je však povinen vést vlastní seznam dodavatelů zařazených do systému.

Poznámky:

- [1] Např. skupina Deutsche Bahn využívá systém kvalifikace, označovaný jako „předkvalifikace“, k zadávání veřejných sektorových zakázek v oblasti železniční infrastruktury již 12 let.
- [2] Jedná se o standardní formulář 7 „Systém kvalifikace – veřejné služby podle ustanovení § 9 písm. d) vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele.
- [3] Např. stavební práce lze (vedle mnoha jiných dělení) dělit například na stavbu budov (a tyto dále, kupříkladu dle velikosti či počtu podlaží), stavbu silnic (a tyto dále mj. na výkopové práce, asfaltérské práce, stavbu svodidel apod.) či třeba stavbu mostů (a tyto dále na mosty betonové, ocelové apod.).
- [4] S výjimkou prokazování kvalifikace prostřednictvím třetích osob a lhůt pro rozhodnutí zadavatele o žádosti o zařazení do systému, zamítnutí žádosti o zařazení do systému a rozhodnutí o vyřazení ze systému, viz § 166 odst. 2 a 5 až 7 ZZVZ.
- [5] Ustanovení § 166 odst. 3 ZZVZ.
- [6] Podešva, V., Sommer, L., Votrubec, J., Flaškar, M., Harnach, J., Měkota, J., Janoušek, M. Zákon o zadávání veřejných zakázek. Zákon o registru smluv. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 659.
- [7] Obdobný závěr platí rovněž o rozhodnutí zadavatele o vyřazení dodavatele ze systému kvalifikace.
- [8] Srov. se situací u dynamického nákupního systému, který může zadavatel rovněž rozdělit podle § 138 odst. 1 ZZVZ do kategorií a v takovém případě odesílá výzvu k podání nabídky dle § 141 odst. 1 věta druhá ZZVZ pouze dodavatelům zařazeným do příslušné kategorie.

GROW WITH US

MÁTE TO V SOBĚ?

- touhu být nejlepší, nezastavit se a posouvat své limity?
- odpovědnost, houževnatost a píli?
- vlastní názor a nebojíte se ho sdílet?
- schopnost přesně analyticky a logicky myslet?
- odvalu podrobit kritickému zhodnocení jakýkoliv názor včetně svého?
- smysl pro týmovou práci?

CHCETE VÍC?

- chcete víc od sebe, svého okolí a času stráveného práci?
- dělat něco smysluplného s lidmi a pro lidi, od kterých můžete hodně získat?
- přistupovat k práci inovativně, kreativně a být součástí týmu na zajímavých projektech?

ANO?

Pak nám zašlete svůj životopis a motivační dopis v anglickém jazyce na kariera@wolftheiss.com.

Hledáme talentované advokátní koncipienty a studenty vyšších ročníků právnických fakult, kteří svým nadšením a píli posílí náš tým.

TĚŠÍME SE NA VÁS

www.wolftheiss.com

První novela občanského zákoníku

Znovuzavedení předkupního práva spoluvlastníků či zřízení evidence svěřenských fondů – to jsou jen některé ze změn, které zavádí první novela občanského zákoníku. Tyto a některé další významné změny představuje tento článek.

Předkupní právo spoluvlastníků a evidence svěřenských fondů budou zavedeny od 1. ledna 2018; většina ostatních změn nabyla účinnosti již 28. února 2016.

Zákonné předkupní právo spoluvlastníků

Novela znovu zavádí princip zákonného předkupního práva všech ostatních spoluvlastníků, byť „jen“ v případě převodu spoluvlastnického podílu na nemovitosti. V praxi to bude znamenat, že pokud budete chtít prodat či darovat spoluvlastnický podíl na nemovitosti, budete muset tento podíl nejprve nabídnout k odkupu ostatním spoluvlastníkům. Výjimku bude tvořit převod podílu na osobu blízkou (např. na rodiče, sourozence, či manžela); v takovém případě se předkupní právo ostatních spoluvlastníků neuplatní.

Uplatnění předkupního práva spoluvlastníků bude možné podle novely předcházet, a to tak, že spoluvlastníci předem uzavřou dohodu o vzdání se předkupního práva. Vzdání se předkupního práva bude mít účinky i pro právní nástupce spoluvlastníků, tj. bude mít věcně právní povahu a bude se zapisovat do katastru nemovitostí. Po uzavření takové dohody pak v případě prodeje spoluvlastnického podílu třetí osobě nebudou moci zbývající spoluvlastníci ani jejich právní nástupci předkupní právo uplatnit.

Zavedením předkupního práva spoluvlastníků se právní úprava vrací zpět do režimu starého občanského zákoníku, byť jen ve vztahu k nemovitým věcem.

Společné jmění manželů a podíly ve společnostech

Pokud se před účinností novely občanského zákoníku jeden z manželů stal za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, jeho podíl se automaticky (až na výjimky) stal součástí společného jmění manželů. Z formulace tohoto pravidla v občanském zákoníku ale již nevyplývá, zda tímto druhému manželovi náleží pouze majetková hodnota podílu, nebo zda se také stává společníkem předmětné společnosti/členem družstva.

Novela občanského zákoníku proto pro odstranění těchto pochybností zpřesňuje výše uvedenou úpravu tak, že nabytí podílu nezakládá účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev. Tj. jen ten z manželů, který se stane společníkem/členem, bude mít práva a povinnosti vyplývající pro něj z úpravy postavení společníka obchodní společnosti/člena družstva.

Tím novela potvrzuje převažující názory odborné veřejnosti, které již před přijetím novely dovozovaly, že druhý manžel není společníkem či členem družstva a nemůže vykonávat práva s tím spojená.

Svěřenské fondy

Svěřenský fond je zjednodušeně řečeno soubor majetku, ke kterému mají jeho zakladatel, správce a tzv. obmyšlená osoba zvláštní práva (např. zakladatel vyčlení do fondu akcie, tyto akcie bude spravovat správce, a dividendy z těchto akcií budou tvořit zisk fondu, náležející obmyšlené osobě). Dosavadní právní úprava svěřenského fondu umožňuje výše uvedeným

osobám s ním spjatým zůstat ve značné míře v anonymitě.

Novela občanského zákoníku zavádí evidenci svěřenských fondů, do které se svěřenské fondy a s nimi spjaté osoby budou muset zapsat. Byť údaje o těchto osobách nebudou veřejné (vyjma jména a doručovací adresy správce), budou si je moci nechat zpřístupnit např. policie, soudy, finanční úřady apod.

Zápisu do evidence budou podléhat i svěřenské fondy zřízené před účinností novely. Správci těchto svěřenských fondů budou povinni nejpozději do 1. července 2018 podat návrh na zápis do evidence svěřenských fondů. Pokud tak neučiní, správa svěřenského fondu k tomuto dni automaticky zanikne.

Forma plné moci

Dle původního textu občanského zákoníku platilo, že pokud se pro právní jednání vyžaduje zvláštní forma, plná moc k tomuto právnímu jednání vyžaduje stejnou formu. Toto pravidlo působilo v praxi značné potíže, protože plná moc k právnímu jednání, jež vyžaduje formu notářského zápisu, vyžadovala také formu notářského zápisu.

Novela zavádí výslovné pravidlo, dle kterého pokud se k právnímu jednání vyžaduje forma notářského zápisu (např. k založení společnosti nebo k uzavření zástavní smlouvy k závodu či jiné věci hromadné), plná moc k tomuto jednání postačí s úředně ověřeným podpisem. ●

.....
Mgr. Pavel Mlíkovský, advokát
Mgr. Tereza Čopáková, avokátní koncipientka
ŘANDA HAVEL LEGAL
advokátní kancelář s. r. o.

RANDA HAVEL ■ LEGAL

Společně s našimi klienty se těšíme
na další vítězství v roce 2017!

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
PRAHA | BRATISLAVA

WE KNOW HOW TO SCORE!

KŠD LEGAL je již posedmé v řadě hrdým
nositelem titulu Právnická firma roku
v kategorii Sportovní právo.

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

KŠD LEGAL získala ocenění „Velmi doporučovaná
kancelář“ v kategoriích Řešení sporů a arbitráže,
Trestní právo, Duševní vlastnictví a Daňové právo
a rovněž ocenění „Doporučovaná kancelář“ v dalších
pěti kategoriích soutěže Právnická firma roku 2016.

Novela zákona o podpoře sportu

Dne 1. 1. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 230/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související předpisy (dále jen „Zákon“). Hlavním účelem jeho přijetí bylo dle důvodové zprávy zajištění větší transparentnosti při poskytování podpory sportovním organizacím z veřejných prostředků. Zákon však přináší i další novinky, které bychom se v tomto textu pokusili shrnout.

Priority v oblasti sportu, nové definice

První změnou je přidání § 1a, ve kterém jsou vymezeny hlavní priority v oblasti sportu. Mezi tyto priority zákonodárce zařadil podporu sportu dětí a mládeže, včetně jejich trenérů. Vedle toho považuje zákonodárce za prioritní podporu sportovních reprezentantů České republiky. Další změna následuje hned v § 2, kde je modifikována definice sportu. Nově se za sport pro účely Zákona výslovně považuje i činnost provozovaná rekreačně a činnost, ve které se výkonů dosahuje jak individuálně, tak společně. Další novinkou je definice sportovní organizace a sportovce. Sportovní organizací se dle ust. § 2 odst. 2 Zákona rozumí právnická osoba založená za jiným účelem než dosažení zisku, přičemž předmět její činnosti musí zahrnovat činnost v oblasti sportu. Sportovcem se pak dle odst. 3 rozumí každá fyzická osoba, která v daném kalendářním roce skutečně vykonává sportovní činnost, pro kterou je u sportovní organizace evidována. Definice sportovce a sportovní organizace jsou velmi důležité zejména ve vztahu k další zásadní změně Zákona, kterou je vytvoření rejstříku sportovců a sportovních organizací (viz níže).

V rámci definování pojmů zákonodárce nově rozdělil sportovní akce na dvě kategorie. První je významná sportovní akce, kterou se rozumí akce mezinárodního významu (olympijské hry, mistrovství světa a Evropy, světový pohár). Druhou kategorií je významná sportovní akce mimořádné

významnosti, kterou se rozumí akce, jejíž pořádání je mezinárodní organizací podmíněno prohlášením státu, že zajistí vytvoření podmínek pro konání této akce. Rozdělení je důležité zejména kvůli odlišné konstrukci poskytování státní podpory.

Aktualizace kompetencí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Změn dostal i § 3 Zákona, ve kterém je nastaven okruh činností Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „Ministerstvo“) ve vztahu k Zákonu. Některá z ustanovení § 3 již byla zastaralá a neodpovídala uplatňované praxi. Mezi nejpodstatnější změny patří v § 3 odst. 1 písm. d) Zákona výslovné zakotvení kontrolní pravomoci Ministerstva ve vztahu k použití podpory sportu ze státního rozpočtu u konečných příjemců v případech, kdy dojde k poskytnutí dotace prostřednictvím zastrešující organizace. V této oblasti byla pravomoc Ministerstva doposud značně nejistá, proto se zákonodárce rozhodl tuto nejistotu odstranit. Dále je v § 3 odst. 1 písm. e) nově zakotveno, že vytváření podmínek pro státní sportovní reprezentaci zahrnuje i vytváření podmínek pro její účast na sportovních akcích v zahraničí. Před přijetím Zákona byla poskytována na tuto účast podpora v rámci programu zaměřeného na pořádání významných sportovních akcí, což považoval zákonodárce za nesystematické a nevyhovující.

Rejstřík sportovních organizací

Velmi důležitou novinkou je vytvoření rejstříku sportovních organizací a sportovců, jako neveřejného informačního systému veřejné správy. Rejstřík má dle předchozích ustanovení Zákona Ministerstvo spustit nejpozději do 18 měsíců od nabytí účinnosti Zákona.[1] Přestože rejstřík, po jeho vytvoření, bude jako takový neveřejný, údaje o počtu sportovců a trenérů sdružených ve sportovní organizaci a seznam sportovních zařízení zapsaných v rejstříku bude veřejně přístupný, a to i dálkovým přístupem. Rejstřík má dle důvodové zprávy k Zákonu sloužit jako prostředek k lepšímu nastavení a vyhodnocování nastavených politik státu v oblasti sportu. Do rejstříku je povinna se zapsat sportovní organizace, která žádá o podporu ze státního rozpočtu. V § 3a odst. 3 je uveden výčet povinných údajů zapisovaných do rejstříku.[2] Mimo standardních identifikačních údajů sportovní organizace, sportovců či trenérů, jde o uvedení doby, odkdy příslušné osoby provozují sportovní činnost, včetně doby, kdy došlo k ukončení provozování sportovní činnosti. Dále jsou sportovní organizace povinny zapsat do rejstříku sportovní zařízení, která užívají pro činnost v oblasti sportu. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že nově nebude možné poskytnout podporu ze státního rozpočtu sportovním organizacím nezapsaným v rejstříku.[3] V souvislosti s vytvořením rejstříku je také v § 7e odst. 2 Zákona zaveden nový správní de-

Implikace použití „staronového“ seznamu kvalifikovaných dodavatelů při prokazování kvalifikace

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ), odstranil mnohé aplikační a výkladové potíže spojené s dosavadní právní úpravou. Současně však vytvořil řadu praktických otazníků, souvisejících zejména se vztahem mezi „starými“ a „novými“ instituty veřejného zadávání.

Jak bylo možné po zkušenostech s „velkou“ novelou zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách ve znění pozdějších předpisů (ZVZ), v roce 2012 očekávat, snažili se zadavatelé zadat co největší množství veřejných zakázek ve starém, a tedy známém, režimu, než aby riskovali, že budou průkopníky nové právní úpravy. I po pěti měsících od nabytí účinnosti nového zákona tak stále probíhá řada zadávacích řízení zahájených v době do 30. 9. 2016, na které se v souladu s § 273 odst. 1 ZZVZ uplatní dosavadní právní úprava.

V těchto „starých“ zadávacích řízeních jsou dodavatelé ucházející se o veřejnou zakázku mj. povinni prokázat splnění základních kvalifikačních předpokladů ve smyslu § 53 ZVZ. V souladu s ustanovením § 127 odst. 1 písm. a) ZVZ mohly být doklady k prokázání základních kvalifikačních předpokladů nahrazeny výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů dle § 125 a násl. ZVZ. I nová právní úprava zná seznam kvalifikovaných dodavatelů (SKD) jako možnost prokázání splnění mj. základní způsobilosti dle § 74 ZZVZ, nicméně rozsah kritérií základní způsobilosti dle ZZVZ je menší, než roz-

sah základních kvalifikačních předpokladů dle ZVZ, což vede k pochybnosti, zda lze výpisem z SKD dle ZZVZ prokazovat splnění základních kvalifikačních předpokladů dle ZVZ v dobíhajících zadávacích řízeních.

Přechodná ustanovení ZZVZ, konkrétně § 276, se sice seznamem kvalifikovaných dodavatelů zabývají, nicméně po důkladném přečtení je patrné, že zákonodárce (zjevně s vědomím toho, že spuštění nového informačního systému veřejných zakázek může mít určité „dětské nemoci“, které by zkomplikovaly život dodavatelům v zadávacích řízeních zahájených krátce po účinnosti ZZVZ) řešil pouze a jedinečně situaci opačnou: možnost použití „starého“ SKD v zadávacích řízeních probíhajících v režimu ZZVZ. Výše popsaný problém, použití „nového“ SKD ve „starém“ zadávacím řízení, však byl zcela opomenut, a to přesto, že (minimálně na základě subjektivní zkušenosti) je právě tato aplikační otázka častější. Zadávacích řízení zahájených v režimu ZZVZ je totiž s ohledem

na již zmíněnou vlnu zahajování zadávacích řízení v létě roku 2016 zatím pomálu a výpisy z SKD vydané dle ZVZ v mezidobí z logiky věci pozbyly platnosti, ustanovení § 276 ZZVZ tak již aplikace nenachází. Lze jen spekulovat, zda toto opomenutí zákonodárce je důsledkem horečného legislativního procesu vyvolaného blížícím se koncem implementační lhůty podkladové evropské směrnice a s tím souvisejícím odmítáním jakýchkoli úprav navrženého textu, či jen nedomyšlením jednoho intertemporálního problému, jehož řešení by bylo záhodno do návrhu zákona zahrnout.

Naštěstí pro dodavatele přišlo (dlužno podotknout, že až v prvním měsíci účinnosti nové právní úpravy) s odpovědí na nastíněné otázky Ministerstvo pro místní rozvoj. Na jeho stránkách poněkud obtížně dohledatelné (pro úplnost: <http://www.portal-vz.cz/cs/Aktuality/Stanovisko-k-pouziti-SKD-po-nabyti-ucinnosti-zakona-c-134-2016-Sb.-o>) výkladové stanovisko připouští možnost použití nového výpisu z SKD i v zadávacích řízeních probíhajících dle ZVZ, a to v plném rozsahu základních kvalifikačních předpokladů dle ZZVZ, to vše za podmínky, že příslušný dodavatel byl do seznamu kvalifikovaných dodavatelů zapsán v době do nabytí účinnosti ZZVZ (do 30. 9. 2016).

Logika prezentovaná v citovaném stanovisku je následující: jelikož dodavatel při podání žádosti o zápis do SKD dle ZVZ splnil základní kvalifikační předpoklady v plném rozsahu a po nabytí účinnosti dle ZZVZ byl vlastně jen „převeden“ do nového seznamu, vyplývá z jeho zápisu do SKD, že splňuje základní kvalifikační předpoklady dle ZVZ. Proti tomu stojí dodavatel zapsaný do SKD po 1. 10. 2016, který pro zápis do (nového) SKD musel doložit splnění užšího rozsahu kritérií základní způsobilosti a který tudíž při účasti v zadávacím řízení v režimu ZVZ musí vedle výpisu z SKD dokládat i splnění těch základních kvalifikačních předpokladů, které nové SKD ne pokrývá (jmenovitě, jak uvádí stanovisko, výpis z rejstříku trestů z České republiky jak samotného dodavatele, tak i jeho statutárních orgánů podle § 53 odst. 1 písm. a) a b) ZVZ v případě, že se bude jednat o dodavatele se sídlem mimo Českou republiku, a čestné prohlášení podle § 53 odst. 1 písm. c), i) až l) ZVZ).

Snaha Ministerstva pro místní rozvoj odstranit aplikační problém způsobem, který nenutí dodavatele zapsané v SKD předkládat doklady o splnění základních kvalifikačních předpokladů v plném rozsahu, je samozřejmě chvályhodná, myšlenkový postup výkladového stanoviska však naráží na jeden základní problém – běh času: V souladu s § 130 ZVZ byli dodavatelé povinni v přísných lhůtách aktualizovat údaje zapsané v SKD a současně do 31. 3. příslušného kalendářního roku mj. provozovateli SKD potvrzovat, že nedošlo ke změně v zapsaných údajích. Obdobná povinnost je samozřejmě stanovena i v ZZVZ, týká se však pochopitelně již jen údajů zapsaných v novém seznamu kvalifikovaných dodavatelů, v případě základní kvalifikace/způsobilosti, tedy již jen zúženého katalogu kritérií.

Pokud tedy v době po 1. 10. 2016 došlo u dodavatele zapsaného do SKD před 30. 9. 2016 ke změně vyvolávající nesplnění základního kvalifikačního předpokladu dle ZVZ, který není kritériem základní způsobilosti dle ZZVZ, například mu byla uložena pokuta za výkon nelegální práce ve smyslu § 53 odst. 1 písm. k) ZVZ), není tento dodavatel povinen tuto skutečnost provozovateli „nového“ SKD oznamovat. Změna, respektive ztráta, kvalifikace tohoto dodavatele ve smyslu ZVZ se tak v seznamu kvalifikovaných dodavatelů vedeném dle ZZVZ nepromítne. Přitom tento dodavatel může využít možnosti poskytnuté mu výkladovým stanoviskem Ministerstva pro místní rozvoj a v zadávacím řízení probíhajícím v režimu ZVZ prokázat splnění všech základních kvalifikačních předpokladů výpisem z SKD dle ZZVZ. Výpis z SKD dle ZZVZ však v případě zmíněného dodavatele nevyovídá o splnění kvalifikačních předpokladů dle ZVZ, neboť neexistuje zákonný postup reflektující změny ve „starých“ kvalifikačních předpokladech v „novém“ SKD.

Nadto, pokud výkladové stanovisko staví závěr o splnění kvalifikačních předpokladů na jejich dřívějším splnění v režimu ZVZ, musí aplikovat (a to nečiní) i lhůtu, po které tato historická „fikce splnění“ automaticky zanikne. Dne 31. 3. 2017 uplyne lhůta dle § 130 ZVZ pro doručení potvrzení, že nedošlo ke změně zapsaných údajů, kteroužto povinnost dodavatelé ve vzta-

hu ke kvalifikačním předpokladům dle § 53 odst. 1 písm. c), i) až l) ZVZ již splnit nemohou, neb ji ZZVZ nezná. Lze tak usuzovat, že s účinností od 1. 4. 2017 všechny údaje zapsané v seznamu kvalifikovaných dodavatelů dle ZZVZ nebudou vypovídat o ničem jiném, než o splnění kritérií základní způsobilosti dle ZZVZ, nikoli již o splnění základních kvalifikačních předpokladů dle ZVZ. Tento logický důsledek jím prezentovaného výkladu vztahu ustanovení ZVZ a ZZVZ o seznamu kvalifikovaných dodavatelů však již stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj pomíjí.

Z výše uvedeného je patrné, že dochází a v dohledné době s definitivní platností dojde k tomu, že prokazování kvalifikace v zadávacích řízeních dobíhajících v režimu ZVZ výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů vydaným dle ZZVZ se stane jen formálním úkonem nemajícím jakoukoli důkazní hodnotu pro materiální splnění základních kvalifikačních předpokladů dle ZVZ předmětným dodavatelem. Jediné, co věcně bude výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů prokázáno, bude splnění základní způsobilosti dle ZZVZ. Aplikace výkladu MMR tak de facto povede k retroaktivitě ZZVZ v otázce základní způsobilosti. Je otázkou, zda takové důsledky měl zákonodárce na mysli, když se snažil zachovat kontinuitu dosavadních předpisů pro již probíhající zadávací řízení. Bohužel, nebo bohudík, vzhledem k tomu, že zadávacích řízení ve starém režimu postupně ubývá, nelze očekávat, že by se tato otázka stala něčím jiným než předmětem pro akademické debaty. ●

Mgr. Ing. Lucie Matějčková, LL.M., advokátka
Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Již od roku 2005 poskytujeme PRÁVNÍ PORADENSTVÍ tuzemské a zahraniční klientele s důrazem na komplexní řešení daného problému, jak z právního, tak i daňového hlediska.

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se zejména na:

- právo obchodních korporací
- veřejné zakázky
- občanské právo
- pracovní právo
- právo nemovitostí
- trestní právo
- mezinárodní obchod
- finance a bankovníctví
- právo hospodářské soutěže
- rodinné právo, aj.

Právní služby poskytujeme v českém, slovenském, anglickém, německém, francouzském a španělském jazyce.

Týden absence v práci nemusí být vždy důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru

Nejvyšší soud ČR se v nedávno zveřejněném rozhodnutí 21 Cdo 4762/2015 zabýval případem zaměstnance, který měl za to, že jeho pracovní poměr skončil, a proto do práce již nepřišel. „Vysloužil“ si proto několik neomluvených absencí a následně pak i okamžité zrušení pracovního poměru. Otázek v tomto případě bylo nastíněno hned několik – je dostatečně naplněna intenzita porušení pracovních povinností v případě, že se zaměstnanec nedostaví do práce, ačkoliv jeho pracovní místo bylo zrušeno? Jak konkrétní musí být projev vůle zaměstnance, který netrvá na dalším zaměstnání po skončení dočasné pracovní neschopnosti, a jak dalece může soud jít s výkladem tohoto projevu vůle?

Shrnutí situace

Zaměstnanec dostal výpověď z organizačních důvodů s tím, že jeho pracovní poměr měl skončit uplynutím výpovědní doby dnem 31. 5. 2013. Během výpovědní doby však onemocněl a v dočasné pracovní neschopnosti byl i po 31. 5. 2013. Standardně by tak mělo dojít k prodloužení výpovědní doby o počet dnů, ve kterých byl během své výpovědní doby nemocný.

Poté, co nemoc 16. 6. 2013 ustoupila a pracovní neschopnost tak skončila, zaslal zaměstnanec následujícího dne účetní zaměstnavatele e-mailovou zprávu. Mimo jiné v ní sdělil, „že odeslal poštu ukončení

nemocenské“ a „prosí o připravení zápočtového listu pro jeho nového zaměstnavatele“. Do práce již nenastoupil. O pár dní později, dne 20. 6. 2013, mu účetní odpověděla, že „ukončení pracovní neschopnosti obdrželi včera“ a „na dokumentech s ukončením pracovního poměru se pracuje“.

Následně bylo namísto zápočtového listu zaměstnanci doručeno okamžité zrušení pracovního poměru z důvodu neomluvené nepřítomnosti v práci trvající od 17. 6. 2013 do 25. 6. 2013 (bez víkendů). Vzhledem k tomu, že zaměstnanec s postojem zaměstnavatele silně nesouhlasil (pozn. autorky – lze se domnívat, že z důvodu, že by takto neobdržel odstupné vázané na skončení pracovního poměru z organizačních důvodů) a z e-mailové korespondence se domníval, že k prodloužení výpovědní doby nedošlo, obrátil se na soud s žalobou o určení neplatnosti tohoto okamžitého zrušení.

ru z organizačních důvodů) a z e-mailové korespondence se domníval, že k prodloužení výpovědní doby nedošlo, obrátil se na soud s žalobou o určení neplatnosti tohoto okamžitého zrušení.

Soud prvního stupně

Soud prvního stupně žalobu zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že „pouhá domněnka“ zaměstnance o tom, že zaměst-

navatel na prodloužení výpovědní doby netrvá (a nadále předpokládá ukončení pracovního poměru k 31. 5. 2013), nemůže být podkladem pro skončení pracovního poměru k 31. 5. 2013, jelikož zákoník práce ukládá povinnost sdělit tento úmysl zaměstnanci, nikoliv zaměstnavateli.

Odvolací soud

U odvolacího soudu zaměstnanec rovněž „nepochodil“, když ten rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil. Kromě jiného odvolací soud upozornil na skutečnost, že zaměstnanec pracoval ve vedoucí funkci, ve které si tak měl být vědom zákonné úpravy týkající se prodloužení výpovědní doby po dobu pracovní neschopnosti. K e-mailové korespondenci pak odvolací soud konstatoval jediné: žádným způsobem z ní nelze dovodit jednoznačnou vůli zaměstnance vzdát se svého práva na prodloužení výpovědní doby a také, že tento krok by musel být adresován osobě, která by byla oprávněna tuto skutečnost s ohledem na vnitřní hierarchii zaměstnavatele zohlednit (např. HR manažerovi, nikoliv mzdové účetní).

Nejvyšší soud ČR

Zaměstnanec se přesto nevzdal a prostřednictvím dovolání se obrátil na Nejvyšší soud.

Nejvyšší soud částečně s odvolacím soudem souhlasil, částečně mu však vytkl některé skutečnosti, které při svém rozhodování opomenul.

Nejvyšší soud potvrdil závěr odvolacího soudu týkající se výkladu e-mailové korespondence a upozornil, že v souladu s jeho judikaturou při výkladu právního úkonu (jednání) vždy záleží na tom, co bylo projevováno. Vůle jednajících se podle Nejvyššího soudu při výkladu právního úkonu vyjádřeného slovy uplatní jen, není-li v rozporu s jazykovým projevem. Přitom však soud nemůže např. doplňovat vůli, kterou jednající měl, ale kterou neprojevil. Jinými slovy, bylo tak vlastně na zaměstnanci, aby svůj e-mail dostatečně konkretizoval.

Zásadnějšího charakteru bylo však hodnocení intenzity porušení pracovních povinností, kterých se zaměstnanec dopustil. Je jasné, že povinnost konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době je základní povinností zaměstnance. Nižší soudy však při svém hodnocení intenzity tohoto porušení nepřihlíděly k situaci, za které k porušení došlo. Mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem bylo totiž sporné, zda pracovní poměr v době neomluvené absence vůbec trval, či nikoliv. Rovněž nižší soudy opomněly přihlídnout ke skutečnosti, že v době nepřítomnosti zaměstnance v zaměstnání již nebyla jeho práce pro zaměstnavatele potřebná, když vlastně jeho pracovní místo bylo ke dni 31. 5. 2013 zrušeno.

Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a „zaúkoloval“ jej, aby důkladněji zhodnotil intenzitu porušení pracovních povinností, a tedy, zda okamžité zrušení bylo za dané situace ospravedlnitelné.

Závěr

V této věci Nejvyšší soud upozornil na dva důležité aspekty – náležitosti projevu vůle a úskalí okamžitého zrušení pracovního poměru.

Okamžité zrušení jakožto typ skončení pracovního poměru by mělo být při porušení pracovních povinností využíváno jen jako nejkrajnější prostředek, tedy jen ve výjimečných případech, které naplňují tu nejvyšší intenzitu porušení (zvláště hrubým způsobem) a za podmínky, že pro zaměstnavatele není únosné, aby pracovní poměr daného zaměstnance trval ještě po dobu výpovědní doby. Zaměstnavatelé by tak měli vždy okamžité zrušení pracovního poměru pečlivě uvážit. Nejvyšší soud v tomto ohledu upozornil i na skutečnost, že při hodnocení intenzity neomluvené absence je vždy nutné zvažovat, zda byl zaměstnanec v době své absence v práci potřeba a zda s jeho přítomností zaměstnavatel počítal. V případě daného zaměstnance pak intenzitu snižuje skutečnost, že jeho pracovní místo bylo zrušeno k 31. 5. 2013, což znamená, že zaměstnavatel s jeho prací v následujících dnech počítat nemohl, protože

mu v důsledku organizační změny stejně práci přidělovat nemohl – jeho neomluvená nepřítomnost tak zaměstnavateli nemohla způsobit škodu.

Dalším důležitým přínosem tohoto rozhodnutí je poučení Nejvyššího soudu týkající se preciznosti při právním jednání. Aktéři právních vztahů by se měli už z důvodu opatrnosti vždy vyjadřovat jasně, srozumitelně a jednoznačně a nespolehat na pouhé „naznačení“ své vůle druhému. Toto poučení se prolíná veškerým pracovněprávním jednáním. V praxi se, například, setkáváme s tím, že zaměstnanci pouze zaměstnavateli naznačí, že pracovní poměr na dobu určitou byl sjednán v rozporu se zákoníkem práce, ale už neuvědou, že trvají na dalším zaměstnávání. Projev vůle zaměstnance i zde však musí být dostatečně určitý, aby z něj bylo jednoznačně poznat, co jím mínil. Samostatnou kapitolou jsou pak výpovědi z pracovních poměrů ze strany zaměstnavatelů, kteří v nich pouze obecně konstatoují, že zaměstnanec porušil povinnosti, ale už dále nic dalšího nerozvedou. Takové výpovědi, ze kterých např. není jasné kdy, kde a jak konkrétně zaměstnanec porušil své povinnosti, jsou pak soudy shledány neplatnými pro svou neurčitost. Precizní práce personalistů popisující, které povinnosti a kdy byly porušeny, je tak jednou z podmínek platné skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. ●

JUDr. Nataša Randlová Ph.D.
Kristýna Menzelová
Randl Partners

Randl Partners
advokátní kancelář attorneys at law

Nařízení GDPR: zásadní změny v právní úpravě ochrany osobních údajů

Rozvoj informačních technologií, neustále rostoucí objem dat přenášených prostřednictvím internetu a shromažďovaných informací, rozmach digitální ekonomiky a nejednotná právní úprava ochrany osobních údajů v členských státech Evropské unie.

Především z těchto důvodů bylo dlouho a s napětím očekáváno sjednocení právní úpravy ochrany osobních údajů prostřednictvím tzv. obecného nařízení o ochraně osobních údajů, které bylo přijato v dubnu roku 2016 (dále jen „Nařízení GDPR“).[1]

Dosavadní úprava ochrany osobních údajů vycházející ze směrnice o ochraně osobních údajů[2] sice formulovala dodnes platné cíle, avšak pro zajištění účinné ochrany osobních údajů v kontextu současného dynamického rozvoje hospodářství a společnosti vůbec již dále nepostačovala. Význam nového Nařízení GDPR tak lze spatřovat, jak v jednotné úpravě ochrany osobních údajů v rámci Evropské unie, tak především v modernizaci právní úpravy

odrážející vývoj společnosti a současných technologií, které s sebou přináší potřebu rozšíření práv subjektů údajů a úpravu některých povinností správců a zpracovatelů osobních údajů, jak ve vztahu k subjektům údajů, tak i k dozorovým úřadům. Přestože Nařízení GDPR vstoupí v účinnost až dne 25. května 2018, rozsah změn, které přináší, je natolik významný, že je potřebné se s jeho obsahem seznámit v dostatečném předstihu a zahájit příslušnou přípravu.

Působnost Nařízení GDPR

Nařízení GDPR se primárně vztahuje na zpracování osobních údajů v souvislosti s činností všech správců a zpracovatelů s provozovnou v Evropské unii i v případech, kdy by samotné zpracování osobních údajů fakticky probíhalo mimo Evropskou unii. Rozsah územní působnosti je však ve srovnání se stávající právní úpravou rozšířen a bude se nově vztahovat nejen na správce a zpracovatele osobních údajů usazených v Evropské unii, ale také na subjekty usazené mimo ni, pokud tyto subjekty zpracovávají údaje v souvislosti s nabídkou zboží nebo slu-

žeb spotřebitelům na území Evropské unie (bez ohledu na úplatnost takového plnění) anebo v souvislosti se sledováním chování subjektů údajů v rámci Evropské unie. Takovým osobám je navíc Nařízením GDPR stanovena povinnost jmenovat svého zástupce v Evropské unii, na kterého se budou moci v souvislosti se zpracováním osobních údajů obracet dozorové úřady i subjekty údajů.

Nová práva subjektů osobních údajů

Ve srovnání se stávající právní úpravou byla rozšířena práva subjektů údajů. Jedním z nejvíce diskutovaných práv je tzv. právo na výmaz („právo být zapomenut“), které umožňuje subjektu údajů požadovat, aby správce vymazal jeho osobní údaje. Správce má povinnost takové osobní údaje bez zbytečného odkladu vymazat, pokud je splněna jedna ze stanovených podmínek (např. údaje již nejsou pro daný účel potřebné, subjekt odvolal svůj souhlas se zpracováním nebo údaje byly zpracovány protiprávně). Pokud již ze strany správce navíc došlo k uveřejnění údajů, má tento správce povinnost informovat

o žádosti subjektu údajů o výmaz údajů další správce, kteří dané údaje zpracovávají. Lze předpokládat, že splnění tohoto požadavku v praxi nebude pro správce jednoduché a mezi správci bude nezbytně probíhat intenzivnější komunikace.

Správce a zpracovatel

Oproti současnosti jsou na správce a zpracovatele dle Nařízení GDPR kladeny vyšší nároky, které mají zaručit vyšší standard ochrany osobních údajů. Správce má povinnost nejen přijmout technická a organizační opatření pro zpracování údajů v souladu s Nařízením GDPR, ale bude povinen také doložit, že je skutečně v praxi přijal. Vhodnou cestou pro doložení přijetí takových opatření je například přijetí kodexu chování, který mohou společně přijmout i profesní organizace sdružující jednotlivé správce.

Na druhou stranu má Nařízení GDPR za cíl alespoň částečně snížit současnou administrativní zátěž tím, že odstraňuje povinnost správců předem oznámit dozorovému úřadu záměr zpracovat osobní údaje. Celkově však je snížení administrativní zátěže poměrně diskutabilní, neboť Nařízení GDPR tuto povinnost nahrazuje jinými kontrolními mechanismy, jako je povinnost provést před zpracováním osobních údajů tzv. posouzení dopadů na ochranu osobních údajů.

Hlášení porušení zabezpečení

V souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osobních údajů je jejich správcům výslovně stanovena povinnost nahlásit bez zbytečného odkladu případy porušení zabezpečení osobních údajů (tzv. data breaches) dozorovému úřadu (v České republice konkrétně Úřadu pro ochranu osobních údajů), a to nejpozději do 72 hodin od okamžiku, kdy se správce o porušení dozví. Pokud by porušení zabezpečení bylo spojeno se značným rizikem pro práva a svobody fyzických osob, má správce navíc ohlašovací povinnost i ve vztahu k subjektům údajů. Tato povinnost se na druhou stranu netýká porušení, u nichž je nepravděpodobné, že by měla za následek riziko pro práva a svobody fyzických osob (tj. netýká se bagatelních porušení).

Pověřenec pro ochranu osobních údajů

V případech stanovených Nařízením GDPR mají správce a zpracovatel povinnost jmenovat pověřence pro ochranu osobních údajů, který odpovídá za interní zajištění souladu s nařízením u správců a zpracovatelů, tak i vystupuje jako kontaktní osoba vůči dozorovým úřadům. Správci a zpracovatelé přitom musí pověřenci poskytovat potřebnou podporu a poskytovat mu nezbytné zdroje k plnění jeho úkolů. Z hlediska organizačního má být pověřenec přímo podřízen vrcholovému managementu. Činnost pověřence však může být vykonávána jak v zaměstnaneckém poměru, tak v dodavatelském režimu na základě smlouvy o poskytování služeb s příslušným správcem či zpracovatelem.

Centralizovaný dozor nad podnikatelskými skupinami

Zjednodušení postupů přineslo Nařízení GDPR v případě dozoru nad společnostmi, které mají v rámci Evropské unie více podniků. Nově bude dohled nad všemi podniky dané skupiny provádět ten úřad, jemuž přísluší pravomoc dozoru nad hlavní provozovnou příslušného správce či zpracovatele. Nařízení GDPR počítá i se situací, kdy by o účelu zpracování údajů docházelo mimo ústřední provozovnu společnosti. V tom případě by pravomoc dohledu příslušela orgánu země, v níž k činnosti správce či zpracovatele dochází. S dozorem je spojena i vzájemná spolupráce dozorových úřadů. Ta se týká zejména poskytování informací, provádění společných postupů v případě vedení šetření a dohledu nad prováděním opatření vůči správci nebo zpracovateli, kteří jsou usazení v jiném členském státě.

Sankce

K plnění povinností stanovených Nařízením GDPR budou správci a zpracovatelé motivováni hrozbou uložení citelných sankcí. Ty na ně mohou dopadnout například v situaci, kdy do okamžiku účinnosti Nařízení GDPR nenastaví patřičné vnitřní postupy zpracování a předávání osobních údajů, s nimiž musí také seznámit své pra-

covníky a rovněž musí zajistit jejich dodržování. Nařízení GDPR dále stanovuje sankce pro případ porušení všech důležitých povinností správců a zpracovatelů, jež se týkají například procesů zpracování údajů, poskytování informací subjektům údajů či dodržování práv subjektů údajů. Sankce za porušení povinností stanovených nařízením GDPR jsou přitom nastaveny velmi přísně a mohou dosáhnout až do výše 20 milionů eur či případně 4 % z celosvětového ročního obrátu.

Závěr

Nová úprava ochrany osobních údajů v rámci Nařízení GDPR je velmi komplexní a přináší celou řadu změn. Vzhledem k rozsahu a významu této nové úpravy bude zavádění všech příslušných opatření v rámci interních procesů správců a zpracovatelů poměrně náročné a vyžádá si vytvoření či změnu příslušných interních předpisů, úpravu pracovních postupů a nikoliv zanedbatelné změny informačních systémů. S ohledem na blížící se datum účinnosti Nařízení GDPR a rozsah povinností jím stanovených by proto správci a zpracovatelé osobních údajů měli s prováděním příslušných změn začít co nejdříve. ●

Mgr. Zdeněk Husták
BBH, advokátní kancelář, s. r. o.

Poznámky:

- [1] Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- [2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Změny v zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách

Zastoupení zaměstnanců v dozorčích radách akciových společností (tzv. kodeterminace) prodělalo za poslední období několik změn a i v budoucnu se právní úprava v této oblasti může opět měnit. Cílem následujícího článku je přinést stručný přehled změn, které se tohoto institutu dotýkají

Právní úprava do 31. 12. 2013

Podle obchodního zákoníku účinného do 31. 12. 2013[1] volila dvě třetiny členů dozorčí rady akciové společnosti valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti, pokud měla tato společnost více než 50 zaměstnanců v pracovním poměru na pracovní dobu přesahující polovinu týdenní pracovní doby stanovené zvláštním právním předpisem v první den účetního období, v němž se konala valná hromada, která volila členy dozorčí rady. Zároveň však mohly stanovy určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesměl být větší, než počet členů volených valnou hromadou. Stanovy mohly rovněž určit, že zaměstnanci volili část členů dozorčí rady i při menším než stanoveném počtu zaměstnanců společnosti.

Právní úprava od 1. 1. 2014 do 13. 1. 2017

Zákon o obchodních korporacích[2] (dále jen „ZOK“) povinnou účast zaměstnanců v dozorčích radách zcela vypustil a jednoduše upravil, že dozorčí rada má 3 členy, pokud stanovy neurčí jinak, a tito členové jsou voleni a odvoláváni valnou hromadou.

U akciových společnostech, které chtěly mít i nadále zástupce zaměstnanců v dozorčích radách, však vznikaly pochybnosti, zda ustanovení ZOK upravující volbu členů dozorčích rad je dispozitivní a zda si akciové společnosti mohou dobrovolně zakotvit ve svých stanovách účast zástupců zaměstnanců, i když s ní právní úprava vůbec nepočítá. Komentář k předmětnému ustanovení ZOK uzavírá, že „... konstituování orgánů obchodních korp-

rací patří mezi statusové otázky ve smyslu § 1 odst. 2 NObčZ, a nepřipouští-li zákon určitým způsobem valnou hromadu při volbě členů představenstva [sic] omezit, nelze takové omezení založit ve stanovách“.[3] Z uvedeného lze dovozovat, že nelze ve stanovách popřít právo valné hromady (příp. jediného akcionáře) volit celou dozorčí radu a částečně toto právo svěřit do rukou zaměstnanců společnosti, byť stanovy si definuje právě valná hromada (příp. jediný akcionář) společnosti.

Dne 4. 9. 2015 předložila skupina poslanců Poslanecké sněmovně novelu ZOK, která měla za cíl návrat kodeterminace do stavu před 31. 12. 2013, tj. zavedení povinné volby jedné třetiny členů dozorčí rady zaměstnanci vybraných akciových společností.

V průběhu projednávání této novely byly předkládány různé návrhy, jak by měla

povinná kodeterminace vypadat (zvýšení hranice počtu zaměstnanců, zakotvení kodeterminace pouze u akciových společností se státní majoritou apod.), a rovněž i návrhy na zamítnutí novely, neboť podle názorů některých poslanců a senátorů je taková úprava nadbytečná.

Návrh úspěšně dokončil svoji legislativní pouť na sklonku roku 2016 a dne 30. 12. 2016 byla historicky první novela ZOK vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 458/2016 Sb. Účinnosti nabývá dne 14. 1. 2017.

Právní úprava od 14. 1. 2017

Finální podoba novely stanoví, že pokud stanovy neurčí jinak, má dozorčí rada tři členy. V akciových společnostech s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru, musí počet členů dozorčí rady být dělitelný třemi.

V akciových společnostech s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru volí dvě třetiny členů dozorčí rady valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti. Stanovy mohou určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesmí být větší, než počet členů volených valnou hromadou. Stanovy mohou rovněž určit, že zaměstnanci volí část členů dozorčí rady i při menším počtu zaměstnanců společnosti.

Díky nepříliš kvalifikovaným pozměňovacím návrhům bylo nakonec přijato znění novely, které přináší také několik aplikačních nejasností. V průběhu legislativního procesu vypadla jednoznačná definice zaměstnanců, kteří jsou oprávněni volit své zástupce v dozorčí radě. Prvotní návrh převzal definici z obchodního zákoníku: „zaměstnanci v pracovním poměru na pracovní dobu přesahující polovinu týdenní pracovní doby stanovené jiným právním předpisem“. Nově přijaté ustanovení § 448 odst. 3 ZOK konstatuje, že „právo volit členy dozorčí rady mají pouze zaměstnanci, kteří jsou ke společnosti v pracovním poměru.“ Z tohoto ustanovení lze dovodit, že budou patrně oprávněni volit všichni zaměstnanci akciové společnosti, kteří v ní mají jakýkoliv pracovní úvazek. Rovněž z finálního znění vypadlo určení rozhodného dne, ke kterému by se měl zjišťovat počet zaměstnanců.

Podle přechodného ustanovení musejí akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru uvést ujednání stanov a složení dozorčí rady do souladu s přijatou novelou do 2 let ode dne nabytí účinnosti této novely (tj. do 14. 1. 2019). Pokud dotčené společnosti tak nečiní, rejstříkový soud je vyzve k nápravě a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti, jinak prodlévající společnost může soud i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci.

Další plánovaná úprava

Ještě než došlo k ukončení legislativního procesu výše uvedené novely ZOK, byla na počátku listopadu 2016 Ministerstvem spravedlnosti poslána do mezíresortního připomínkového řízení komplexní novela zákona o obchodních korporacích, která se kromě jiných oblastí dotýká také ustanovení ohledně volby členů dozorčí rady.

Právní úprava se navrhuje rozšířit o výslovné připuštění vydávání akcií s právem jmenovat členy dozorčí rady (nově navrhovaný § 448a) a výslovné oprávnění zaměstnanců volit do dozorčích rad své zástupce (nově navrhovaný § 448b). V obou případech ale pouze za předpokladu, že toto oprávnění určí stanovy společnosti.

Navrhovaná úprava tak staví najisto, že kromě valné hromady může členy dozorčí rady volit i akcionář nebo zaměstnanci společnosti. Na rozdíl od již přijaté novely ZOK se ale jedná o dobrovolnou kodeterminaci, která dává akciovým společnostem možnost volby, zda umožní zaměstnancům volit své zástupce do dozorčích rad či nikoliv.

Dopady přijaté novely

Jak bylo uvedeno výše, mají akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru čas na uvedení stanov a složení dozorčí rady do souladu s přijatou novelou do 14. 1. 2019. Předložená komplexní novela ZOK, zatím žádnou povinnou kodeterminaci nestanoví, ale je otázkou, jak bude vypadat finální přijaté znění po té, co projde legislativním procesem. Pokud akcionáři akciové společnosti s více než 500 zaměstnanci nechtějí zástupce zaměstnanců ve své dozorčí radě, mohou zatím vyčkat

s úpravou svých stanov a volbou zástupce zaměstnanců do dozorčí rady na další vývoj novely ZOK navržené Ministerstvem spravedlnosti. Bohužel zmíněné dva roky však nemusí stačit na to, aby byla komplexní novela ZOK přijata a nabyla účinnosti.

Navíc se letos na podzim mají uskutečnit volby do Poslanecké sněmovny, a pokud předloženou komplexní novelu nestihne projednat Poslanecká sněmovna ve stávajícím složení, nově ustanovená Poslanecká sněmovna už nemůže pokračovat v jejím projednávání, a návrh komplexní novely bude muset být předložen nové Poslanecké sněmovně znovu a projednávání se tak vrátí na začátek, čímž se legislativní proces značně prodlouží.

Závěrem

V této chvíli tak lze jen stěží odhadnout kdy a v jakém znění bude nakonec přijata komplexní novela ZOK připravená Ministerstvem spravedlnosti, jejíž navrhovaná účinnost je prozatím stanovena na 1. 1. 2018. Nicméně podobné překotné změny jaké přináší novela č. 458/2016 Sb. ztěžují život dotčeným společnostem a způsobují jim nemalé náklady. Lze tak jen doufat, že komplexní novela ZOK nabyde účinnosti dříve, než doběhne dvouletá lhůta pro úpravu stanov a složení dozorčích rad stanovená nedávno přijatou novelou, a rozhodnutí, zda budou mít zaměstnanci možnost volit své zástupce do dozorčích rad, ponechá na vůli akcionářů a nikoliv zákonodárců. ●

JUDr. Ing. Michal Růžička, advokát
Dvořák Hager & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.

dvořák | hager & partners
advokátní kancelář

Poznámky:

- [1] Ustanovení § 200 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013.
- [2] Ustanovení § 448 odst. 1 a 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 13. 1. 2017.
- [3] Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 709 s.

PEVNÉ ZÁKLADY / VYSOKÉ CÍLE

**DUNOVSKÁ
& PARTNERS**

**BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY**

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni svěřit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

K povinnosti převést zaměstnance na jinou práci a nároku na odstupné po převedení

Nejvyšší soud se v jednom ze svých nedávných rozhodnutí (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 2016, sp. zn. 21 Cdo 1276/2016) vyjádřil k otázce, zda v případě, že je zaměstnanec zdravotně nezpůsobilý k výkonu práce pro nemoc z povolání, má zaměstnavatel povinnost jej převést na jinou vhodnou práci (pokud takovou práci má), nebo, zda má možnost volby mezi převedením zaměstnance na jinou práci a jeho propuštěním dle § 52 písm. d) zákoníku práce.

Nejvyšší soud se v uvedeném rozhodnutí dále zabýval otázkou práva zaměstnance na odstupné v případě, že zaměstnanec nesmí konat dosavadní práci pro nemoc z povolání a k rozvázání pracovního poměru došlo poté, co mu zaměstnavatel nabídl převedení na jinou vhodnou práci, případně poté, co zaměstnanec bez jeho souhlasu na jinou vhodnou práci jednostranně převedl.

Skutkový stav

V daném případě pracoval zaměstnanec jako strojní dělník. Po té, co u něj byla zjištěna nemoc z povolání, v důsledku které pozbyl zdravotní způsobilost pro výkon sjednané práce, mu zaměstnavatel zajistil výkon práce uklízeče (přičemž tvrdil, že ho na tuto práci jednostranně převedl). Zaměstnanec však s převedením na nabídnutou práci nesouhlasil, a proto došlo mezi stranami k ukončení pracovního poměru dohodou s tím, že do doby skončení pracovního poměru zaměstnanec čerpal dovolenou, během které se snažil najít si jiné vhodné zaměstnání. V dohodě bylo mimo jiné uvedeno, že zaměstnanec „odmítl nabídku jiného zaměstnání uklízeče z důvodu profesní degradace.“

Následně se zaměstnanec domáhal zaplacení odstupného pro rozvázání pracovního poměru dohodou podle § 67 odst. 2 zákoníku práce, neboť k rozvázání pracovního poměru došlo z důvodů uvedených v ustanovení § 52 písm. d) zákoníku práce (zaměstnanec nesmí konat dosavadní práci pro nemoc z povolání).

Z odůvodnění

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí především uvedl, že zaměstnavatel má v popsaném případě možnost volby, zda bude postupovat dle § 41 odst. 1 písm. b) zákoníku práce (tj. převede zaměstnance na jinou práci, která je vhodná vzhledem k jeho schopnostem a zdravotnímu stavu a pokud možno i k jeho kvalifikaci), nebo dle § 52 písm. d) zákoníku práce (tj. dá zaměstnanci výpověď z pracovního poměru). To znamená, že i když může za-

městnavatel převést zaměstnance na jinou práci, není to jeho povinnost a může se rozhodnout s takovým zaměstnancem pracovní poměr ukončit.

Nejvyšší soud tak konečně zodpověděl otázku, která dlouho rezonovala mezi odbornou veřejností a neexistovala na ní jednoznačná odpověď, tedy, že převedení zaměstnance na jinou práci podle § 41 odst. 1, písm. b) není podmínkou platnosti výpovědi podle § 52 písm. d) zákoníku práce. Stejný názor by měl tedy obstát i v případě výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. e) zákoníku práce pro dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti a povinnosti převést zaměstnance na jinou práci podle § 41 odst. 1 písm. a) zákoníku práce.

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí připomněl, že zaměstnavatel je bez ohledu na souhlas nebo nesouhlas zaměstnance povinen zaměstnance převést na jinou práci v případě, že podle lékařského posudku nemůže konat dosavadní práci pro nemoc z povolání (§ 41 odst. 1 písm. b) zákoníku práce).

Pokud zaměstnanec s převedením na jinou práci souhlasí, dochází tím k dohodě o změně obsahu pracovního poměru v druhu práce, který se bude nadále řídit touto dohodou. Kdyby však zaměstnanec s převedením nesouhlasil, je i tak povinen vykonávat jinou práci, avšak s tím rozdílem, že je povinen ji vykonávat jen po omezenou (předem) určenou dobu. Převedení na jinou práci tak v tomto případě nepředstavuje konečné řešení otázky, jakou práci bude zaměstnanec nadále konat, ale jen úpravu provizorní, která bude platit do doby, než dojde k dohodě stran o dalším pracovním uplatnění, nebo k rozvázání pracovního poměru.

Odstupné ve výši nejméně dvanáctinásobku průměrného výdělku náleží zaměstnanci, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. d) nebo dohodou z těchto důvodů. Není přitom rozhodné, zda je v dohodě uvedena okolnost, která zakládá právo na odstupné, rozhodující je, že zaměstnanec prokáže, že k dohodě došlo z důvodů uvedených v § 52 písm. d) zákoníku práce.

Příčinná souvislost mezi rozvázáním pracovního poměru a nezpůsobilostí zaměstnance konat dosavadní práci pro nemoc z povolání je dána nejen tehdy, pokud k rozvázání pracovního poměru došlo bezprostředně po zjištění zaměstnancovy nezpůsobilosti, ale i v případě, že pracovní poměr byl rozvázán poté, co zaměstnavatel převedl zaměstnance bez jeho souhlasu na jinou práci a ani následně nedošlo k dohodě o dalším uplatnění zaměstnance u zaměstnavatele.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že nesmí-li zaměstnanec konat dosavadní práci pro nemoc z povolání a odmítne-li konat jinou práci, kterou mu zaměstnavatel nabídl, nebo nechce-li konat jinou práci, na kterou ho zaměstnavatel dle § 41 odst. 1 písm. b) zákoníku práce bez jeho souhlasu převedl, náleží mu i přesto právo na odstupné při rozvázání pracovního poměru dle § 67 odst. 2 zákoníku práce.

Z hlediska vzniku práva na odstupné je tak především významné, zda zaměstnanec má u zaměstnavatele další pracovní uplatnění, s nímž souhlasí a které není „jen právním nástrojem, prostřednictvím něhož mu vznikne (může vzniknout) újma na jeho právech.“ Pokud takové další uplatnění zaměstnanec nemá, má v případě ukončení pracovního poměru nárok na odstupné dle § 67 odst. 2 zákoníku práce.

K použitelnosti rozhodnutí po koncepci novele zákoníku práce a k novému pojetí převedení na jinou práci

V Poslanecké sněmovně je aktuálně projednáván vládní návrh relativně rozsáhlé a zásadní novely zákoníku práce, jejíž účinnost je plánována na 1. 7. 2017. Novela přináší řadu změn, z nichž jednou je i změna v pojetí převedení na jinou práci (§ 41 zákoníku práce). Současná právní úprava tohoto institutu je předmětem kritiky, neboť není v souladu se zásadou smluvní volnosti, poněvadž zákoník práce upravuje situace, ve kterých je zaměstnavatel povinen převést zaměstnance i bez jeho souhlasu na jinou práci, než byla sjednána. Novela zákoníku práce

sice zachovává výčet situací (a jednu přidává), při kterých již nemůže zaměstnavatel přidělovat zaměstnanci jeho dosavadní práci a přikazuje mu, aby zaměstnanci přidělil jinou vhodnou práci v rámci sjednaného druhu práce, ale není-li to možné, pak nově zaměstnavatel bude mít povinnost navrhnout zaměstnanci jinou vhodnou práci (mění se tedy koncepční pojetí z povinnosti převést na jinou práci na nabídkovou povinnost). V této souvislosti se mění také nadpis § 41 zákoníku práce, který nově bude znít Výkon jiné práce.

Bude tedy platit, že nastane-li situace, kdy zaměstnavatel není oprávněn přidělovat zaměstnanci stávající práci, avšak nemá možnost mu přidělit jinou vhodnou práci v rámci sjednaného druhu práce, pak již nemůže zaměstnance jednostranně převést na jinou práci, ale bude se muset se zaměstnancem na nové práci vždy dohodnout. Jediná výjimka, kdy bude zaměstnavatel oprávněn přidělit zaměstnanci i práci mimo sjednaný druh práce, nastane, bude-li to třeba k odvrácení mimořádné události, živelní události nebo jiné hrozící nehody nebo ke zmírnění jejich bezprostředních následků.

Odmítne-li zaměstnanec nabídku jiné vhodné práce (mimo sjednaný druh práce), jedná se o překážku na straně zaměstnance, za kterou zaměstnanci nenáleží náhrada mzdy nebo platu. Nemá-li nebo nenabídne-li zaměstnavatel zaměstnanci jinou vhodnou práci, jedná se o překážku na jeho straně a zaměstnanci náleží (až na výjimky) náhrada mzdy (platu) ve výši průměrného výdělků.

Uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu tak bude plně použitelné i po novele zákoníku práce, byť dojde k zásadní změně v pojetí změny pracovního poměru v důsledku nemožnosti zaměstnance konat z vymezených důvodů svou dosavadní práci.

Otázkou však zůstává, zda zákonodárce domyslel všechny důsledky navrhované právní úpravy výkonu jiné práce. V případě, že zaměstnanec nebude způsobilý k výkonu práce pro nemoc z povolání, nebo pro pracovní úraz, může být pro zaměstnavatele výhodné nabídnout zaměstnanci jinou práci mimo sjednaný druh práce (za předpokladu, že jinou

práci, která by do sjednaného druhu práce spadala, zaměstnavatel nemá) a spolehat, že tuto jinou práci zaměstnanec odmítne. Pokud totiž zaměstnanec takto nabídnutou práci odmítne (např. proto, že se bude jednat o práci nezajímavou či dokonce z pohledu zaměstnance degradující vzhledem k dosavadnímu působení zaměstnance; důvody odmítnutí jsou však právně zcela irrelevantní), pak se bude jednat o překážku v práci na straně zaměstnance, za kterou mu nenáleží náhrada mzdy (platu). Zákon výslovně nestanoví, co se má dít v takovém případě. Zejména není upraveno, jak dlouho může trvat situace, kdy zaměstnanci není přidělována práce, neboť zaměstnavatel nemá možnost mu přidělovat práci v rámci sjednaného druhu práce a zaměstnanec odmítnul nabídku zaměstnavatele jiné vhodné práce. Zaměstnanec v takovém případě zůstává u zaměstnavatele v pracovním poměru, avšak nevykonává práci a nenáleží mu ani náhrada mzdy (platu). Zaměstnavatel sice má možnost se zaměstnancem v tomto případě rozvázat pracovní poměr výpovědí podle § 52 písm. d) zákoníku práce, ale není to jeho povinnost, a proto ho nelze k rozvázání pracovního poměru nutit. Fakticky tak může nastat situace, kdy zaměstnanec sice pro zaměstnavatele pracovat nemůže/ nechce, nedostává žádnou mzdu (plat), ale ani nedojde k rozvázání pracovního poměru a tím i vzniku nároku zaměstnance na odstupné ve výši dvanáctinásobku průměrného výdělků zaměstnance, které mu náleží v případě rozvázání pracovního poměru výpovědí podle § 52 písm. d) anebo dohodou z týchž důvodů. Tímto postupem se tak zaměstnavatel fakticky může vyhnout povinnosti platit odstupné (případně tuto povinnost oddalovat). Pokud totiž dá v takovém případě výpověď z pracovního poměru zaměstnanec (např. proto, že ho vzniklá situace „přestane bavit“), odstupné mu náležet nebude. Zaměstnanec se tak může dostat do zcela patové situace, kdy svého zaměstnavatele ke skončení pracovního poměru nemá jak donutit, a pokud podá výpověď sám, připraví se o odstupné. Bude-li navrhovaná právní úprava přijata, bude zajímavé sledovat případný judikatorní vývoj, neboť důsledky uvedené úpravy mohou být pro zaměstnance zejména s ohledem na funkci odstupného (překonání tíživé sociální situace) zásadní.

Pro úplnost doplňujeme, že povinnost nabídnout zaměstnanci jinou vhodnou práci se nebude týkat jen situace, kdy zaměstnanec nemůže konat práci pro pracovní úraz či nemoc z povolání, ale též dalších situací, při kterých má zaměstnavatel i podle stávající právní úpravy povinnost zaměstnanci jinou práci přidělit (§ 41 odst. 1 zákoníku práce). Nově se pouze navrhuje doplnit tento výčet o případ, kdy zaměstnanec dočasně pozbyl předpoklady stanovené jinými právními předpisy pro výkon sjednané práce. Samozřejmě ne všechny případy, které § 41 odst. 1 zákoníku práce předvídá, představují stejně jako případ popsáný v uvedeném rozhodnutí Nejvyššího soudu zároveň důvod pro rozvázání pracovního poměru výpovědí. Příklad, kdy důvodem pro převedení na jinou práci (podle novely: výkon jiné práce) je zdravotní nezpůsobilost zaměstnance způsobená pracovním úrazem či nemocí z povolání, je v tomto specifický. ●

.....
Matěj Řičánek, advokátní koncipient
Marie Janšová, advokátka, partnerka
LEGALITĚ advokátní kancelář s.r.o.

LEGALITĚ
LAWYERS

VYZKOUŠEJTE DHL ZA POLOVINU. O VAŠE ZÁSILKY SE STARÁME S MAXIMÁLNÍ PÉČÍ.

Speciální ceník **pro čtenáře epravo.cz** nabízí
zasílání zásilek **s 50% slevou** z přepravného.

- › 50% sleva na přepravu zásilek
- › pojištění dokumentových zásilek

S DHL máte celý svět jako na dlani.

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU PRO

TRANSAKČNÍ PORADENSTVÍ

DBK PARTNERS, ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ, S.R.O.

V Parku 2323/14, 148 00, Praha 4, telefon: +420 244 912 463, e-mail: ak@dbkp.cz

WWW.DBKP.CZ

Prohlášení a ujištění v akvizičních transakcích

Prohlášení a ujištění se používají u všech významnějších akvizičních transakcí bez ohledu na to, zda bazickým aktivem převodu jsou přímo konkrétní areály, nemovitosti, technologická zařízení, závody atp. nebo zda jsou předmětem převodu akcie či podíly v cílových společnostech. Ve všech těchto akvizičních transakcích patří prohlášení a ujištění k nejdůležitější a nejobsáhlejší části transakční dokumentace.[1]

Prohlášení a ujištění jsou nástrojem, který prodávající nebo kupující používá v M&A transakcích a jsou typická pro anglosaský právní svět, jsou označována jako „Representations and Warranties“,[2] v novějších transakčních

dokumentech spíše jako „Warranties“. Terminologicky je poměrně nevýznamné, zda se v českém jazyce používá pojem „Prohlášení a ujištění“, nebo „Prohlášení a záruky“ nebo samostatně jen „Prohlášení“ (někdy samostatně „Ujištění“ a často samostatně také jen „Záruky“). Spíše se lze systema-

ticky přiklonit k používání pojmu „prohlášení a ujištění“, neboť tento pojem odpovídá lépe znění zákona č. 89/2012, občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“). Podle ustanovení § 1916 OZ platí, že dlužník plní vadně, ujistí-li věřitele v rozporu se skutečností, že předmět plnění nemá vady. Podle ustanovení § 2103 platí, že ujistí-li prodávající výslovně, že věc je bez vad, anebo zastřel-li vadu lstivě, odpovídá prodávající i za vadu, kterou kupující musel poznat s vynaložením obvyklé pozornosti při uzavření smlouvy. OZ tedy vychází z pojmu „ujištění“, resp. z jeho odvozených tvarů. V rámci „prohlášení a ujištění“ by měly být specifikovány spíše vlastnosti (kvalita) předmětu převodu, zatímco „záruka“ má z pohledu českého práva spíše povahu garance zachování určitého stavu (určitých vlastností, resp. určité kvality), tj. poskytuje se do budoucna, a to zejména ve smyslu ustanovení § 2113 OZ.

Právní povaha prohlášení a ujištění

Povaha prohlášení a ujištění v českém právu není definována ani dosud jednoznačně chápána. Prohlášení a ujištění jsou určitá jednostranná prohlášení (konstatování), která jsou učiněna v akviziční smlouvě ze strany konkrétní smluvní strany (zpravidla ze strany prodávajícího) a jsou určena druhé straně (kupujícímu). Jde o faktická jednostranná tvrzení (statement of fact), zejména o určitých „sjednaných (vymíněných) vlastnostech“ převáděného aktiva (předmětu převodu), resp. v některých rozhodnutích vysoké soudní instance používají pojem „vymíněná kvalita“ nebo též „smluvená vlastnost“. Tím, že obsahují sjednané (vymíněné) vlastnosti (resp. vymíněnou kvalitu či smluvené vlastnosti) předmětu převodu (a zprostředkovaně i závodu cílové společnosti), jsou tato tvrzení důležitá pro uzavření samotné akviziční smlouvy, neboť kupující se na jejich pravdivost zpravidla spoléhá a při uzavření akviziční smlouvy z nich vychází. Jinými slovy, pokud by příslušná tvrzení o sjednaných (vymíněných) vlastnostech (tedy prohlášení a ujištění) byla nepravdivá, kupující by akviziční smlouvu neuzavřel.

Dostupná soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) dávají určité základní vodítka, jakým způsobem vysoké soudní instance posuzují prohlášení a ujištění.

Mezi základní právní otázky, které již byly historicky judikatorně řešeny v souvislosti s prohlášeními a ujištěními, patří otázka (a) zda prohlášení a ujištění představují právní povinnost; (b) zda lze do prohlášení a ujištění ve vztahu k převáděným podílům nebo akciím zprostředkovaně inkorporovat i prohlášení a ujištění týkající se cílové společnosti (závodu cílové společnosti); (c) zda porušení prohlášení a ujištění vyvolává odpovědnost za vady; a (d) zda v případě porušení prohlášení a ujištění lze uplatnit zákonnou právní úpravu omylu.

K první otázce lze konstatovat, že již historicky vznikla diskuse o tom, zda prohlášení a ujištění představují právní povinnost (v tehdejší terminologii „závazek“), či nikoli,

resp., zda v případě, že dojde k porušení prohlášení a ujištění dochází k porušení právní povinnosti. Tato diskuse vznikla v souvislosti s tím, zda je možné zajistit (v dnešní terminologii „utvrdit“) smluvní pokutou porušení prohlášení a ujištění. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 2648/2016 ze dne 23. 6. 2016 rozhodl, že v daném případě jde o porušení právní povinnosti a že povinnost je nezbytné chápat širěji, tj. že právní povinností je odevzdat předmět koupě a „poskytnout plnění se smluvenou vlastností“, a to, byť tato povinnost není ve smlouvě takto přímo verbálně vyjádřena, ale lze ji dovodit. Nejvyšší soud dochází k závěru, že prodávající se zavázal „odevzdat předmět koupě vymíněné kvality“ a že jazykové vyjádření obsahu vůle smluvních stran, zachycené ve smlouvě, umožňuje učinit závěr, že vůle účastníků směřovala k zajištění (utvrzení) „splnění závazku“ (povinnosti).

K otázce možnosti (nepřímé, resp. zprostředkované) inkorporace vlastností cílové společnosti (závodu cílové společnosti) do vlastností podílu nebo akcií Nejvyšší soud dovodil, že i toto je možné. Z logiky věci nejsou zpravidla akcie nebo podíly kupovány pro ně samé, ale pro určitou kvalitu cílové společnosti a pro vlastnosti závodu cílové společnosti. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 938/2012 ze dne 26. 3. 2014 rozhodl, že aby vlastnosti podniku (v nové terminologii „závodu“) cílové společnosti bylo možné považovat za sjednané (vymíněné) vlastnosti akcií (podílu), je nezbytné odpovídající ujednání stran. Nejvyšší soud doslova uvádí, že „Převádí-li prodávající akcii obsahující všechny zákonem (a případně stanovami) stanovené náležitosti a bez právních vad, je třeba jeho plnění považovat zásadně za řádné, není-li stranami ujednáno něco jiného. Lze si tak např. sjednat jako vlastnost akcie i určité vlastnosti podniku společnosti (emitenta akcie); předpokladem pro to, aby takové vlastnosti podniku společnosti bylo možné považovat za sjednané (vymíněné) vlastnosti akcie, je však právě odpovídající ujednání stran.“ Obdobné závěry lze nalézt v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 2, ročník 2012, pod číslem 20).

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 938/2012 ze dne 26. 3. 2014 dokonce stanovil, že za vlastnost akcií (podílu) může být považován i konkrétní obsah stanov cílové společnosti, pokud by taková vlastnost akcií (např. určité znění stanov společnosti) byla výslovně vymíněna (sjednána) v akviziční smlouvě. V takovém případě lze změnu stanov akciové společnosti považovat za vadu převáděných akcií (podílu).

Pokud jde o odpovědnost za vady, Nejvyšší soud se několikrát vyslovil, že odpovědnost za vady je dána, pokud byly vlastnosti akcií resp. podílu vymíněny. Nejvyšší soud totiž dlouhodobě vychází z názoru, že zejména u podílu z účelu užití vzhledem k jeho individuální povaze zásadně nelze vycházet z obecného určení jakosti zboží (jinými slovy, není dána určitá průměrná kvalita podílu nebo akcií). Na převody akcií a podílu tak nelze použít ustanovení § 2095 OZ, podle kterého platí, že nejsou-li jakost a provedení ujednány, plní prodávající v jakosti a provedení vhodných pro účel patrný ze smlouvy, jinak pro účel obvyklý. Akcie a podíl jsou natolik specifické u každé cílové společnosti, že není možné stanovit obvyklý účel nebo jakost a provedení vhodné pro účel patrný ze smlouvy. I z tohoto důvodu jsou tedy prohlášení a ujištění v akvizičních smlouvách naprosto klíčová.

Praktická aplikace v transakčních smlouvách

Prohlášení a ujištění jsou důležitá jak z pohledu prodávajícího, tak kupujícího. Přitom pro každou ze stran hraje zcela odlišnou roli. Praktická aplikace prohlášení a ujištění je vždy odvislá od dvou základních faktorů, a to (i) zda je smlouva připravována z pohledu prodávajícího nebo kupujícího, a dále (ii) zda se jedná o přímou akviziční smlouvu představující přímý titul pro převod předmětu převodu nebo zda jde o rámcovou akviziční transakci, kdy mezi uzavřením smlouvy a převodem vlastnického práva dochází k určité časové prodlevě (tzv. přechodné období, během kterého dochází k due diligence (zpravidla právní, finanční a technická prověrka) nebo k evaluaci atp. nebo ke splnění určitých odkládacích podmínek převodu, zejména z pohledu práva

hospodářské soutěže a ingerence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nebo jiného regulátora). V těchto rámcových akvizičních smlouvách je nezbytné řešit zvláštní prohlášení a ujištění jednak pro okamžik uzavření rámcové akviziční smlouvy, dále pro přechodné období a následně pro okamžik realizace samotného převodu.

Z pohledu prodávajícího bude logicky vždy nezbytné minimalizovat rozsah prohlášení a ujištění. Vedle rozsahu prohlášení a ujištění jde i o zjemnění přímosti (subjektivní nepodmíněnosti) prohlášení a ujištění, zejména o eliminaci jakéhokoli přímého (subjektivně nepodmíněného) prohlášení či ujištění, a o použití subjektivní podmíněnosti, zejména s odkazem na vědomost prodávajícího, jde typicky o výrazy např. „podle vědomí“, nebo „podle nejlepšího vědomí prodávajícího“ (resp. jeho odvozené tvary nebo výrazy s obdobným významem). Pokud jsou prohlášení a ujištění podmiňována subjektivní vědomostí či nevědomostí prodávajícího, pak je nezbytné z pohledu kupujícího v akviziční smlouvě určitým kvalifikovaným způsobem stanovit způsob určení vědomosti prodávajícího. V takovém případě je možné v akviziční smlouvě např. uvést, že ve vztahu k existenci či výskytu určité skutečnosti je „vědomí“ nebo „znalost“ určité skutečnosti dána tehdy, pokud strana anebo některý ze zaměstnanců strany nebo členů orgánů strany o takové skutečnosti věděl nebo s ohledem na okolnosti při vynaložení péče řádného hospodáře vědět mohl a měl.

Asi nejdůležitější z pohledu prodávajícího je, aby zcela eliminoval z prohlášení a ujištění, resp. ze své případné odpovědnosti za porušení prohlášení a ujištění informace a dokumenty, které byly poskytnuty během due diligence. Zpravidla jde o to nastavit režim případné odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění tak, aby vše, co bylo sděleno před uzavřením akviziční smlouvy nebo i následně (pokud jde o rámcovou akviziční smlouvu), bylo vyčleněno z odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění. Tento mechanismus však na druhé straně klade mimořádně nároky na kupujícího a jeho tým poradců, zejména na kvalitu due diligence a na evidenci předložených dokumentů.

Z pohledu kupujícího je samozřejmě vhodné žádat co nejširší katalog prohlášení a ujištění, a neelimitovat odpovědnost prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění provedenou prověrkou (due diligence) cílové společnosti. V praxi dochází zpravidla k určitému kompromisu.

Z technického pohledu přípravy transakčních smluv je v současné době spíše zvykem, že prohlášení a ujištění prodávajícího jsou součástí samostatné přílohy akviziční smlouvy, nikoli samotného textu (obsaženého před přílohami) akviziční smlouvy. V samotném textu (před přílohami) akviziční smlouvy je v rámci samostatných částí či kapitol zpravidla popsána (a) povaha prohlášení a ujištění prodávajícího; (b) nároky kupujícího z porušení prohlášení a ujištění; (c) limitace (omezení) odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění; (d) některá specifická odškodnění (specifické nároky); a (d) samostatně též prohlášení kupujícího, která však zpravidla nebývají samostatnou přílohou, neboť jejich obsah je logicky minimální a omezuje se pouze na prohlášení a ujištění o právní existenci; získání souhlasů k transakci; neexistenci úpadku; neporušení předpisů a na prohlášení a ujištění o dostatečných finančních prostředcích.

Struktura a rozsah prohlášení a ujištění

Obecně lze konstatovat, že struktura a rozsah prohlášení a ujištění prodávajícího vychází z obdobné struktury jako v anglosaských transakčních dokumentech. Prohlášení a ujištění prodávajícího jsou zpravidla členěna na otázky týkající se prodávajícího; otázky správnosti a úplnosti předaných informací a dokumentů; otázky týkající se cílové společnosti (a dceřiných společností); otázky týkající se převáděného aktiva (akcie, podíl); otázky týkající se účetních výkazů; otázky daní; otázky hmotného a nemovitého majetku; pojištění; otázky obchodních smluv; otázky finančních závazků; zaměstnanecké otázky; probíhající nebo hrozící soudní řízení; otázky duševního vlastnictví a v neposlední řadě otázky životního prostředí. Výše uvedený rozsah prohlášení a ujiš-

tění prodávajícího je svou povahou spíše základním a minimalistickým.

Jak bylo uvedeno výše, aby nastaly účinky prohlášení a ujištění (tj. aby vyvolaly odpovědnost za vady podílu nebo akcii), je nezbytné, aby prohlášení a ujištění zprostředkovaně směřující k vlastnostem závodu cílové společnosti byly v akviziční smlouvě výslovně uvedeny jako „sjednané vlastnosti podílu“ nebo „sjednané vlastnosti akcii“. Na tento judikatorní požadavek se poměrně často v akvizičních smlouvách zapomíná. Zjednodušeně řečeno, akviziční smlouva by měla obsahovat větu, že „Prohlášení a ujištění Prodávajícího představují sjednané vlastnosti [Akcii] [Podílu]“.

Je zcela standardní požadovat v akviziční smlouvě, aby v případě, že prodávající zjistí porušení prohlášení prodávajícího, byl prodávající povinen takovou skutečnost kupujícímu oznámit.

Z pohledu kupujícího a jeho budoucích nároků z porušení prohlášení a ujištění je vhodné v akviziční smlouvě uvést, že poskytnutá prohlášení a ujištění prodávajícího byla důležitá pro rozhodnutí kupujícího uzavřít akviziční smlouvu, tj. výslovně uvést a potvrdit, že prohlášení a ujištění prodávajícího byla pro kupujícího při uzavírání akviziční smlouvy rozhodující a že kupující se na poskytnutá a učiněná prohlášení a ujištění prodávajícího v plném rozsahu spoléhal, resp. spoléhá. Je vhodné uvést, že kupující se může spoléhat na prohlášení a ujištění prodávajícího rovněž pro účely poskytnutí prohlášení a ujištění následnému kupci akcií nebo podílu nebo závodu cílové společnosti nebo jakékoli jeho (jejich) částí.

Jak je uvedeno výše, každá akviziční smlouva v sobě zahrnuje celý katalog prohlášení a ujištění prodávajícího, často velmi podobných a v mnoha ohledech se i překrývajících. Je vhodné v akviziční smlouvě řešit rovněž vztahy navzájem mezi těmito jednotlivými samostatnými prohlášeními a ujištěními. Za uznávaný standard se považuje, že každé prohlášení a ujištění prodávajícího se vykládá samostatně a žádné jednotlivé poskytnuté prohlášení a ujištění není omezeno kterýmkoli jiným prohlášením a ujištěním (s výjimkou případů, pokud by akviziční smlouva stanovila výslovně jinak).

Jak bylo uvedeno výše, prohlášení a ujištění se zpravidla poskytují k datu uzavření akviziční smlouvy. Pokud existuje určité období mezi uzavřením akviziční smlouvy a samotným převodem, je snahou (a nezbytnou povinností) rozšířit prohlášení a ujištění i na toto mezitímní období, a nemusí to být vždy pouze případ zmíněných rámcových akvizičních smluv (např. pokud je zápis do určitého veřejného seznamu konstitutivním pro převod práva, je vhodné upravit období mezi podpisem akviziční smlouvy a provedením zápisu do veřejného seznamu).

Porušení prohlášení a ujištění

Prohlášení a ujištění jsou činěna pouze z důvodu, aby byl nastaven mechanismus následků porušení prohlášení a ujištění, tj. aby byl nastaven odpovědnostní vztah (odpovědnost za vady). Akviziční smlouva by tedy měla nejdříve jasně stanovit, co se rozumí pojmem „porušení prohlášení a ujištění“ a jaké následky (nároky) z tohoto důvodu vznikají kupujícímu. Porušením prohlášení a ujištění se zpravidla rozumí situace, kdy je dán nesoulad mezi (i) stavem faktickým (reálným) a (ii) stavem předpokládaným v prohlášeních a ujištěních uvedených výslovně v akviziční smlouvě. Zjednodušeně lze konstatovat, že jde o stav, kdy kterékoli z prohlášení a ujištění prodávajícího učiněné v akviziční smlouvě je nepravdivé, nepřesné, neúplné nebo zavádějící. Kromě definování pojmu „porušení prohlášení a ujištění“ je v akviziční smlouvě důležité vždy správně uvést k jakému okamžiku se má posuzovat konkrétní porušení prohlášení a ujištění, tj. stanovit k jakému okamžiku mají být prohlášení a ujištění pravdivá, přesná, úplná a nikoli zavádějící. Zpravidla jde o okamžik, kdy taková prohlášení a ujištění byla prodávajícím učiněna (tj. k podpisu akviziční smlouvy). Jak bylo uvedeno výše, není výjimkou (a v některých případech je žádoucí), aby šlo i o časově pozdější okamžik, např. v případě rámcových akvizičních smluv je vhodné vázat platnost a účinnost prohlášení a ujištění i na okamžik vypořádání transakce^[3] (když při uzavření rámcové akviziční transakce není vůbec jasné, zda a kdy k vypořádání transakce dojde).

Precizní smlouvy stanoví, že prohlášení a ujištění jsou považována za nepravdivá, nepřesná, neúplná nebo zavádějící ke dni uzavření akviziční smlouvy i v těch případech, když se stanou nepravdivými, nepřesnými, neúplnými nebo zavádějícími (sice) k pozdějšímu datu (v důsledku změn skutečností, k nimž dojde po dni uzavření akviziční smlouvy), avšak pokud byly takové změny zapříčiněny prodávajícím nebo cílovou společností přede dnem uzavření akviziční smlouvy.

Nároky z porušení prohlášení a ujištění

Zcela zásadní otázkou je, jakým způsobem stanovit nároky z porušení prohlášení a ujištění. Z praxe není zcela jasný vztah nároku z porušení prohlášení a ujištění k zákonné odpovědnosti za vady upravené v OZ.

V zásadě lze (zjednodušeně řečeno) modelovat tři možné režimy.

Prvním režimem je ponechání aplikace zákonné odpovědnosti za vady stanovené v OZ i pro případ porušení prohlášení a ujištění (pokud bude jasně stanoveno, že určité vlastnosti závodu cílové společnosti jsou sjednanými (vyměněnými) vlastnostmi podílu (akcií). Pokud by akviziční smlouva obsahovala taková prohlášení a ujištění, pak by zřejmě mohla být dána (automaticky) obecná odpovědnost za vady předmětu převodu, alespoň tak naznačuje Nejvyšší soud ve výše citovaných rozhodnutích. Obecná úprava odpovědnosti za vady v OZ však není zcela ideální pro problematiku nároků z porušení prohlášení a ujištění a v praxi jsou proto konstruovány jiné samostatné právní nároky.

Další možností je vytvořit zcela samostatný nárok, který je nezávislý na aplikaci zákonné odpovědnosti za vady. V takovém případě je ujednání o nárocích z porušení prohlášení a ujištění zvláštním samostatným ujednáním smluvních stran a jde tedy o sjednání specifických smluvních nároků. Takové odlišné ujednání účinné znění OZ v zásadě nevylučuje. V takovém případě smluvní strany v přípustném rozsahu vylučují použití zá-

konem upravených nároků souvisejících s vadami předmětu prodeje, a tato zákonná ustanovení (zcela) nahrazují sjednanými zvláštními smluvními ustanoveními. Pokud dojde k vyloučení zákonné úpravy stanovené v OZ, je nezbytné pamatovat na konkrétní záležitosti, které by neměly být zvláštním smluvním ujednáním vyloučeny, např. na otázku omylu, otázku možnosti odstoupení a požadování náhrady nákladů a vzniklé újmy atp. Vždy vznikne interpretační problém, co vše bylo ze zákonného textu zvláštním smluvním ujednáním vyloučeno, a co nikoli. Nejvíce nejasností vzniká právě v této variantě, a není jednoznačné, jak by konkrétní případy posuzovaly soudy (tj. jak by posoudily rozsah zákonných ustanovení, která byla smluvním ujednáním smluvních stran zcela vyloučena). V této variantě je kladena nejvyšší míra pečlivosti na právní preciznost smluvních ujednání.

V rámci výše uvedeného druhého režimu je v akviziční smlouvě zpravidla stanoveno, že pokud dojde k porušení prohlášení a ujištění ze strany prodávajícího, a pokud kupující vznese nárok v souvislosti s takovým porušením prohlášení a ujištění, prodávající zaplatí kupujícímu na jeho žádost peněžitou kompenzaci (často konstruovanou jako slevu) ve výši nákladů, jež bude nutné vynaložit na to, aby cílová společnost (a dceřiné společnosti) a současně kupující byli uvedeni do stavu, ve kterém by se nacházeli, pokud by k porušení prohlášení a ujištění nedošlo. V případech, kdy nedojde k vynaložení takových nákladů, je kompenzace (sleva) zpravidla rovna rozdílu mezi (a) tržní hodnotou, kterou by měl majetek cílové společnosti (dceřiných společností) nebo majetek kupujícího v případě, pokud by k porušení prohlášení a ujištění nedošlo a (b) skutečnou tržní hodnotou majetku cílové společnosti (dceřiných společností) nebo majetku kupujícího, přičemž zpravidla se uplatní rozdíl u toho ze subjektů (tj. společnosti, dceřiných společností nebo kupujícího), který dosáhne vyšší hodnoty.

Třetím způsobem a jistou mezivariantou může být ponechání zákonné úpravy odpovědnosti za vady, tj. nikoli její vyloučení, a její částečná modifikace.

Notifikace nároků z porušení prohlášení a ujištění

Standardní akviziční smlouvy obsahují zpravidla určitý formální mechanismus uplatnění nároku z porušení prohlášení a ujištění, např. notifikace, stanovení lhůty pro odstranění následků porušení prohlášení a ujištění nebo tím vzniklé újmy atp.

Další nároky

Jak bylo uvedeno výše, pokud strany zvolí vlastní úpravu následků porušení prohlášení a ujištění, měly by pamatovat na to, aby neomezily další možné nároky. Zpravidla je upraveno, že prodávající kupujícímu zaplatí částky rovnající se každé ztrátě, povinnosti a výdaji, které vzniknou kupujícímu ze smírného řešení nároku vůči prodávajícímu z porušení prohlášení a ujištění nebo ze souvisejících řízení. V dobré akviziční smlouvě by měl mít kupující zachováno možnost uplatnit i jiné nároky nebo nápravné prostředky. Zejména by kupující měl mít možnost zajistit si odstranění jakéhokoli porušení prohlášení a ujištění či jiné újmy kupujícího na náklady prodávajícího a veškeré náklady takto vynaložené v souvislosti s takovým odstraňováním by měly být prodávajícím uhrazeny kupujícímu. Z logiky věci by kupující neměl být oprávněn uplatnit nároky na náhradu nákladů v rozsahu, v jakém již byl odškodněn přímou úhradou nároku z porušení prohlášení a ujištění uhrazenou prodávajícím.

Omezení odpovědnosti prodávajícího

Bezbřehá neomezená odpovědnost prodávajícího v akvizičních smlouvách je riskantní, když každá obchodní společnost je určitým souborem různých proměnných veličin a každé podnikání přináší nezanedbatelná rizika. V praxi tedy dochází logicky k omezení (limitaci) odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění.

Omezení finanční výše plnění se děje několika možnými způsoby. Jde zpravidla o stanovení de minimis limitu a dále

o stanovení maximální finanční částky pro odpovědnost za porušení prohlášení a ujištění (cap). Dále jde o stanovení práhu (prahů) pro vznik odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění, kdy se jednotlivé dílčí nároky za dílčí porušení prohlášení a ujištění zpravidla průběžně sčítají až dosáhnou určité souhrnné akumulované výše a tím akcelerují odpovědnost.

De minimis limit

Zpravidla je stanoven pro každý konkrétní případ minimální práh nároku, který nepředstavuje porušení prohlášení a ujištění prodávajícího a kdy újmu z toho vzniklou nese kupující (de minimis limit). Zpravidla jde o malé, běžné a triviální záležitosti.

Cap

Celková odpovědnost prodávajícího ve vztahu ke všem porušením prohlášení a ujištění je v akvizičních smlouvách zpravidla omezena určitou souhrnnou limitní částkou nebo určitým procentem z kupní ceny. Jinými slovy, prodávající ví, jaké je jeho finanční riziko a jeho potenciální finanční expozice do budoucna. V některých akvizičních smlouvách se do této částky nezapočítávají např. daňové záležitosti nebo některé jiné věci. Mohou existovat různé limitní částky pro různé typy nároků.

Basket

Baskets chrání prodávajícího tím, že stanoví určitou výši nároků, kterou musí kupující dosáhnout (naplnit), aby mohl uplatnit nároky z porušení prohlášení a ujištění. V takovém případě platí, že pokud a dokud částka, která by jinak byla vymahatelná od prodávajícího ve vztahu k danému porušení prohlášení a ujištění, při přičtení k jiné částce či jiným částkám, vymahatelným s ohledem na jiná porušení prohlášení, nepřekročí určitý limit, nemůže být ze strany kupujícího vymáhána.

Pokud dojde k naplnění výše uvedené částky, jsou možné dva scénáře.

V právní variantě (Deductible Basket) je hrazena pouze částka, o kterou součet všech nároků z porušení prohlášení a ujištění překročil příslušný práh. Jinými slovy, než je naplněn příslušný práh, nevzniká odpovědnost prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění a veškerou újmu z porušení prohlášení a ujištění nese na vlastní náklady kupující. V okamžiku naplnění práhu, vzniká odpovědnost prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění, ale pouze v rozsahu, ve kterém došlo k překročení příslušného práhu.

V druhé variantě (Tipping Basket) platí, že pokud součet výše uvedených částek překročí určitý práh, bude prodávající zpravidla odpovědný za celkovou výši součtu všech nároků z porušení prohlášení a ujištění a nikoli pouze za částku, o kterou součet překročil příslušný práh.

Časové omezení

Odpovědnost prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění je dále omezena nejen výší finančního plnění, ale i časovým obdobím (testem), tj. nárok z porušení prohlášení a ujištění lze vznést pouze do určité doby po uzavření akviziční smlouvy (resp. po vypořádání transakce). Zpravidla se rozlišují různé doby pro různé typy nároků, např. pro běžné nároky a nároky z důvodu porušení prohlášení a ujištění v daňové oblasti atp. Nejdelší časové lhůty jsou pro daňové záležitosti a záležitosti životního prostředí, ve kterých se zpravidla doba odpovědnosti za porušení prohlášení a ujištění v těchto záležitostech shoduje se zákonnou dobou pro trvání nároku (tj. odpovídá určité lhůtě po uplynutí zákonem stanovené doby).

Statusová prohlášení, podvod a úmyslné zatajení

Limitace odpovědnosti prodávajícího za porušení jeho prohlášení a ujištění (ať již jde o limitace ve formě omezení celkové výše kompenzace nebo časovým testem) by však v praxi mohla způsobovat značné komplikace, zejména v případech, kdy se ukáže, že prodávající např. nebyl vlastníkem převáděných aktiv (ak-

cíí nebo podílů) a již uplynula lhůta pro vznesení nároků z porušení prohlášení a ujištění (časový test). Praxe proto konstruuje minimálně dva okruhy případů, pro které se výše uvedená omezení (limitace) odpovědnosti prodávajícího za porušení jeho prohlášení a ujištění neaplikuje.

V prvním okruhu případů jde o tzv. „statusová prohlášení a ujištění“, kterými se zpravidla rozumí prohlášení a ujištění týkající se postavení prodávajícího, získání souhlasů s uzavřením transakce, neexistence jeho úpadku atp.; dále prohlášení a ujištění ohledně vzniku a existence cílové společnosti, úpadku a likvidace cílové společnosti; a dále otázky kvality akcií a podílu (vlastnictví, neexistence zatížení, neoddělení samostatně převoditelných práv atp.). Je zcela logické, aby u těchto nejzákladnějších prohlášení a ujištění nebyla odpovědnost prodávajícího za jejich porušení limitována, když je zřejmé, že by v případě jejich porušení zpravidla ani nesplnil nejzákladnější povinnost z akviziční smlouvy, tj. povinnost převést akcie nebo podíl. U statusových prohlášení a ujištění je navíc zpravidla stanoveno, že je v případě jejich porušení možné od akviziční smlouvy odstoupit.

Dalším okruhem případů, pro které se omezení (limitace) odpovědnosti prodávajícího za porušení jeho prohlášení a ujištění neaplikuje, jsou případy podvodu, úmyslného zatajení atp. Jde o konstrukci, která do jisté míry odpovídá pojmu „lživé zastření vady,“ užívanému v § 2103 OZ.

Zvláštní nároky (podmíněné nároky, nároky kryté pojištěním atp.)

V určitých případech by odpovědnost prodávajícího neměla nastat, nebo by měla být odložena, jde o případy porušení prohlášení a ujištění, kdy je již vytvořena finanční rezerva nebo pokud je sjednáno pojištění pokrývající příslušnou záležitost. Zvláštní režim mohou mít podmíněné nároky atp. Existuje celá řada nároků, které lze takto vymout či upravit.

Specifické odškodnění

Mnohé akviziční smlouvy upravují tzv. specifické odškodnění, které je upraveno mimo rámec nároků z porušení prohlášení a ujištění prodávajícího. Jde o specifický případ konkrétních známých rizik vznikajících pro kupujícího po akvizici cílové společnosti, o kterých se ví, že je velmi pravděpodobné, že mohou nastat. Tato rizika bývají často zjištěna již v rámci due diligence. Jde zejména o případy např. probíhajícího závažného soudního sporu, možné nároky z porušení předpisů o životním prostředí atp. Nejde přitom o zanedbatelná rizika. Tato rizika zpravidla nebyla zohledněna při stanovení výše kupní ceny v akviziční smlouvě. U mechanismu specifického odškodnění je možné, aby toto specifické odškodnění nebylo omezeno obecnou limitací odpovědnosti prodávajícího za porušení jeho prohlášení a ujištění. Jde tedy o jakousi samostatnou linii nároků. Nic samozřejmě nebrání tomu, aby režim specifického odškodnění byl upraven v rámci standardní odpovědnosti prodávajícího za porušení prohlášení a ujištění, a nebyl z tohoto režimu vyjmut, svojí povahou jde však o jiný typ odpovědnosti.

Omyl

Podle § 583 OZ platí, že jednal-li někdo v omylu o rozhodující okolnosti a byli v omyl uvedeni druhou stranou, je právní jednání neplatné. Z pohledu následků porušení prohlášení a ujištění je nezbytné se zabývat i otázkou, zda mají být zákonná ustanovení o omylu zachována, neboť z textů mnoha akvizičních smluv toto není patrné.

Spory z porušení prohlášení a ujištění

Moderní akviziční smlouvy obsahují specifická pravidla pro řešení sporů z prohlášení a ujištění. Často jsou používány metody smířícího řízení, expertního řízení nebo zvláštní druhy mediace, která však v praxi zatím zpravidla není aplikována v režimu zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), v platném znění. Stanovení výše

nároku z porušení prohlášení a ujištění je poměrně velmi komplikovaným procesem, který je na pomezí práva a ekonomického oceňování, a proto v jeho procesu dochází k určitým zvláštnostem. ●

JUDr. Gabriel Achour

Mgr. Tereza Fröhlichová

ACHOUR & PARTNERS

advokátní kancelář, s.r.o.

ACHOUR & PARTNERS

Poznámka:

- Všechna ostatní ustanovení akvizičních smluv lze považovat za spíše technická a méně významná, s výjimkou případů ujednání akvizičních smluv, ve kterých se určuje kupní cena podle určitých proměnlivých pravidel, a není dána pevnou částkou.
- V anglosaském právním prostředí hraje rozdíl mezi „Representations“ (Prohlášení) a „Warranties“ (Záruky) důležitou roli, a to především s ohledem na nároky stran vyplývající z porušení „Representations“ nebo „Warranties“. Porušení „Warranties“ (Záruk) zpravidla neumožňuje oprávněné straně odstoupit od smlouvy, ale dává jí právo požadovat náhradu škody z porušení smluvní povinnosti zajistit určitou kvalitu předmětu záruk. Oproti tomu porušení „Representations“ (Prohlášení), jako prohlášení, na které strana při uzavření smlouvy spoléhala, opravňuje takovou stranu odstoupit od smlouvy.
- Vypořádání transakce zpravidla znamená splnění povinnosti převést akcie nebo podíl, povinnosti zaplatit kupní cenu a určitých dalších povinností podle akviziční smlouvy a učinění určitých dalších právních jednání způsobem předepsaným v akviziční smlouvě.

Dodatečné stavební povolení a lhůty

Od 1. 1. 2013 došlo novelou provedenou zákonem č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), ke změně stavebního zákona, a to mimo jiné v části týkající se podmínek přerušení řízení o odstranění stavby a zahájení řízení o dodatečném stavebním povolení. Cílem tohoto článku je zaměřit se především na důsledky nedodržení 30denní lhůty počítané od zahájení řízení o odstranění stavby pro podání žádosti o dodatečné stavební povolení tzv. „černé“ stavby, neboť postupy a rozhodování stavebních úřadů nejsou v tomto ohledu sjednoceny.

Žádost o dodatečné povolení stavby do 31. 12. 2012

Ve znění ustanovení § 129 odst. 2 stavebního zákona účinného do 31. 12. 2012 platilo, že: „U stavby prováděné či provedené bez rozhodnutí nebo opatření stavebního úřadu vyžadovaného tímto zákonem anebo v rozporu s ním, stavební úřad zahájí řízení o její odstranění. Pokud půjde o stavbu uvedenou v odstavci 2, stavebník nebo vlastník požádá o její dodatečné povolení a předloží podklady ve stejném rozsahu jako k žádosti o stavební povolení, stavební úřad přeruší řízení o odstranění stavby a vede řízení o podané žádosti; Bude-li stavba dodatečně povolena, řízení o odstranění stavby zastaví.“

V rozhodovací praxi českých soudů vytvořené k výše uvedenému ustanovení stavebního zákona účinného do 31.12.2012 pak byly k otázce odstranění stavby a možnosti podat žádost o dodatečné stavební povolení tzv. „černé“ stavby přijaty zejména následující závěry: (i) žádost o dodatečné povolení stavby mohl stavebník/vlastník podat kdykoliv v průběhu řízení o odstranění stavby, přičemž postačovalo pouhé podání žádosti s tím, že neúpl-

nou žádost měl stavebník možnost doplnit na výzvu stavebního úřadu, který mu k tomu určil přiměřenou lhůtu (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 230/2015); a (ii) stavební úřad nebyl povinen stavebníka poučit o možnosti podat žádost o dodatečné stavební povolení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 51/2010[1]).

Oba výše uvedené závěry spolu souvisí tak, že stavební zákon ve znění do 31. 12. 2012 neurčoval žádnou lhůtu k podání žádosti o dodatečné stavební povolení, tato mohla být uplatněna i bez potřebných příloh (ty byly následně doplněny na výzvu) u příslušného stavebního úřadu kdykoliv do skončení řízení o odstranění stavby (včetně řízení odvolacího), a současně nebylo za této situace nezbytně nutné stavebníka poučovat o možnosti tuto žádost podat.

Podávání žádostí dle znění zákona účinného od 1. 1. 2013

Na druhou stranu stávající znění ustanovení § 129 odst. 2 stavebního zákona účinného od 1. 1. 2013 (tedy po výše zmiňované novelu provedené zákonem č. 350/2012 Sb.)

k možnosti požádat o dodatečné povolení stavby říká následující: „Stavební úřad zahájí řízení o odstranění stavby uvedené v odstavci 1 písm. b). V oznámení zahájení řízení vlastníka nebo stavebníka poučí o možnosti podat ve lhůtě 30 dnů od zahájení řízení žádost o dodatečné povolení stavby. Byla-li žádost o dodatečné povolení podána před zahájením řízení o odstranění stavby, má se za to, že byla podána v okamžiku zahájení řízení o odstranění stavby. Pokud stavebník nebo vlastník stavby požádá ve stanovené lhůtě o její dodatečné povolení, stavební úřad přeruší řízení o odstranění stavby a vede řízení o podané žádosti. Jde-li o stavbu vyžadující stavební povolení, žadatel předloží podklady předepsané k žádosti o stavební povolení.“

Z citovaného znění stavebního zákona vyplývá, že výše uvedená judikatura není na novou úpravu stavebního zákona účinnou od 1. 1. 2013 použitelná. Stavební zákon totiž nyní obsahuje lhůtu, v rámci které je stavebník povinen žádost o dodatečné stavební povolení podat, a to do 30 dnů od zahájení řízení o odstranění stavby. Souběžně se zavedením přísnějších kritérií pro podání žádosti o dodatečné stavební povolení, je zakotvena i poučovací povinnost stavebního úřadu o možnos-

ti požádat o dodatečné stavební povolení a rozhodné lhůtě.

Bohužel, v praxi stavebních úřadů není toto vykládáno jednotně a dle naší zkušenosti mají stavební úřady tendenci povolovat stavby i na základě žádostí podaných opožděně, tj. po uplynutí lhůty 30 dnů. Zpravidla se v těchto případech argumentuje nejasným charakterem lhůty a otázkou, zda je tato lhůta prekluzivní, či nikoliv.

V kontextu výše zmíněného máme za to, že žádost podanou po uplynutí zákonné 30denní lhůty – předcházelo-li jí řádné poučení ze strany stavebního úřadu – by stavební úřad měl posoudit s ohledem na ust. § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako žádost zjevně právně nepřipustnou (což platí tím spíše pro žádost podanou po lhůtě bez potřebných příloh).

Výše uvedenou interpretaci podtrhuje i důvodová zpráva k zákonu č. 350/2012 Sb., ve které se uvádí: „Stavebník nepovolené stavby nemůže být žádným způsobem zvyhodňován, proto podle provedené úpravy odstavce 2 k žádosti o dodatečné povolení přikládá doklady v rozsahu jako k řádnému povolení. (...) Možnost dodatečného povolení zůstává zachována, lhůta pro podání žádosti o dodatečné povolení je stanovena zákonem a činí 30 dnů od zahájení řízení.“

Dle našeho názoru bylo záměrem zákonodárce sjednocení právní úpravy procesu odstraňování staveb, razantnější postup vůči vlastníkům či stavebníkům černých staveb a snaha o efektivnější postup stavebních úřadů při rozhodování o odstranění nepovolených staveb.

Skutečnost, že nové znění stavebního zákona by mělo znamenat nastavení přísnějších kritérií pro dodatečné povolení „černých“ staveb, vyplývá i z některých soudních rozhodnutí, která se sice nezabývají v meritru věci přímo posouzením charakteru zákonné lhůty, která však přesto naznačují možný striktnější postup stavebních úřadů – viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 174/2014, v rámci něhož byla vznesena námitka pozdě podané žádosti o dodatečné stavební povolení (po uplynutí zákonné lhůty

30 dní). Nejvyšší správní soud k tomu uvedl: „Na tomto místě lze zmínit, že není důvodná námitka stěžovatelů, že podle § 129 odst. 2 stavebního zákona měl stavební úřad oznámit stavebníkovi, že žádost o dodatečné povolení stavby může podat do 30 dnů od zahájení řízení o odstranění stavby. Stěžovatelé zde citují znění zákona účinné od 1. 1. 2013, stavební zákon ve znění účinném ke dni zahájení řízení zvláště lhůtu nestanovil“. Výkladem a contrario lze tudíž dovodit, že v řízení zahájeném po 1. 1. 2013 je nezbytné 30denní zákonou lhůtu k podání žádosti respektovat.

Obdobně lze odkázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 230/2015, v němž Nejvyšší správní soud hodnotil případ dle „staré“ právní úpravy stavebního zákona, nicméně k aktuálnímu znění stavebního zákona poznamenal: „Jen pro úplnost Nejvyšší správní soud upozorňuje, že platné znění stavebního zákona (po novele zákonem č. 350/2012 Sb.) obsahuje již v § 129 odst. 2 nový text, který může představovat určité zpřísnění vůči žadatelům o dodatečné stavební povolení: „Pokud stavebník nebo vlastník stavby požádá ve stanovené lhůtě o její dodatečné povolení, stavební úřad přeruší řízení o odstranění stavby a vede řízení o podané žádosti.“

Podstatný je v tomto směru také rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 166/2015, v němž soud dospěl k následujícímu: „Postup správních orgánů pak vybočil nejen z procesního, ale i z časového rámce zákonného postupu při odstraňování tzv. černých staveb. Podle § 129 odst. 2 stavebního zákona lze žádost o dodatečné povolení stavby podat ve lhůtě 30 dnů od zahájení řízení o odstranění stavby. Smyslem právního institutu lhůt je pak snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích, urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů.“

Závěrem

Dle našeho názoru z aktuálního znění ustanovení § 129 odst. 2 stavebního zákona vyplývá, že zákonná 30denní lhůta pro podání žádosti o dodatečné stavební povolení lhů-

ta je pro stavebníka/vlastníka stavby závazná, a žádost podaná opožděně by měla být posouzena jako nepřipustná. Jak k tomuto výkladu budou přistupovat stavební úřady v praxi, zůstává samozřejmě otázkou a s největší pravděpodobností jej – přinejmenším do doby, než soudy vyloží tuto otázku závazným způsobem – budou různé stavební úřady i nadále aplikovat rozdílně. ●

JUDr. Ing. Eva Radová

Mgr. Matěj Grödl

Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.

Rada
& Partner
advokátní kancelář

Seznam použitých předpisů:

1. Zákon č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony;
2. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů;
3. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použité judikatury:

1. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 230/2015 ze dne 14. ledna 2016;
2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 174/2014 ze dne 30. září 2015;
3. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 166/2015 ze dne 27. srpna 2015;
4. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 51/2010 ze dne 13. října 2010.

Poznámka:

- [1] „Poučovací povinnost správního orgánu dle § 4 odst. 2 správního řádu z roku 2004 nezahrnuje poskytování komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoc k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit. Správní orgán proto v řízení o odstranění stavby (§ 129 stavebního zákona z roku 2006) není povinen poučit vlastníka stavby o právu podat návrh na zahájení řízení o jejím dodatečném povolení. Pokud však účastník řízení o odstranění stavby učiní náznak žádosti o dodatečné povolení stavby, resp. rozpoznatelným způsobem vyjádří vůli usilovat o zachování stavby, je stavební úřad povinen ho poučit o náležitostech žádosti.“

První novela občanského zákoníku a její vliv na právní regulaci timeshare

Na konci roku 2016 byla téměř bez povšimnutí právní praxe schválena první novela občanského zákoníku (zák. č. 460/2016 Sb.) a zákona o obchodních korporacích (zák. č. 458/2016 Sb.). Jedním z novelizovaných ustanovení je rovněž ustanovení týkající se ochrany spotřebitelů uzavírajících smlouvy o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních službách (tzv. timeshare).

Podstatou timeshare je dočasné užívání ubytovacího zařízení a dalších rekreačních služeb s tím spojených na určitý ve smlouvě specifikovaný časový úsek během roku. Spotřebitelé tak mohou během roku využívat ubytovací zařízení, aniž by se nutně museli stát jeho vlastníky. Poskytovatel tedy rozdělí užívání věci (movité či nemovité) mezi několik spotřebitelů, kteří se s ostatními spotřebiteli v užívání této věci v průběhu roku střídají. Spotřebitelé platí poskytovateli cenu za užívání věci společně s dalšími poplatky, např. za údržbu, opravy a úpravy ubytovacího zařízení.

Tato ochrana spotřebitelů byla původně upravena již směrnicí Evropského parlamentu a Rady 94/47/ES o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům

smluv o nabytí práva k dočasnému užívání nemovitostí, záhy po jejím přijetí však došlo ke značnému rozvoji dočasného užívání ubytovacích zařízení a na trhu se objevily nové podobné služby související s rekreací, na které se ochrana nevztahovala. Proto připravil Evropský parlament a Rada (i s ohledem na v té době probíhající revizi *acquis communautaire* týkající se ochrany spotřebitele) novou směrnici 2008/122/ES, která byla implementována do nového občanského zákoníku a která reaguje i na některé problematické aspekty ochrany spotřebitele, které do té doby upraveny nebyly. Jednalo se například o smlouvy o dalším prodeji a smlouvy o výměně. Podstatným způsobem byl rovněž rozšířen předmět ochrany, dle nové směrnice se ochrana začala vztahovat nejen na užívání nemovitých věcí (budovy), ale rovněž na užívání movitých věcí jako např. lodí, houseboatů, karavanů apod.

Jedná se o závazkový vztah úplatný, významným pojmovým znakem je zde dočasnost. Kromě samotné smlouvy, podle které spotřebitel nabývá za úplatu právo užívat ubytovací zařízení (movité či nemovité) s noclehem na více než jeden časový úsek (tedy dočasně a nikoli jednorázově), může spotřebitel s poskytovatelem sjednat i výhodu spojenou s ubytováním (směrnicí označováno jako dlouhodobý rekreační produkt). Tyto smlouvy musí být uzavřeny na dobu delší než jeden rok, přičemž dlouhodobým rekreačním produktem se rozumí právo spotřebitele na slevu či jinou výhodu spojenou s ubytováním, a to případně včetně dopravy či jiných služeb. Úprava tak reaguje na ochranu spotřebitelů uzavírajících nejen klasické timesharingové smlouvy, ale i na další produkty, jako je člen-

ství v „prázdninovém klubu“ (které fungují např. na principu tzv. bodového systému, kdy si spotřebitel pouze „kupuje počet bodů“, které jej následně opravňují k využití ubytování v určité lokalitě nebo k využití dalších služeb).

Ochrana se vztahuje rovněž na některé další smlouvy, pokud by se např. spotřebitel rozhodl své právo k dočasnému užívání ubytovacího zařízení dále prodat, má právo na pomoc ze strany podnikatele při úplatném nabytí nebo dalším převodu dočasného užívání ubytovacího zařízení nebo i jiných rekreačních služeb. Dále je spotřebitel chráněn rovněž ve vztahu ze smlouvy, kterou spotřebitel nabývá právo na účast ve výměnném systému, který umožňuje spotřebitelům vzájemně převést právo užívat ubytovací zařízení nebo jiné služby spojené s dočasným užíváním ubytovacího zařízení. Výhodou těchto výměnných systémů je, že spotřebitel nevyužívá ubytovací zařízení stále na jednom konkrétním místě, ale může si v rámci tohoto systému vybrat místo jiné a své právo užívat konkrétní ubytovací zařízení (nebo jiné rekreační služby) si s jinými spotřebiteli „vyměnit“.

Timeshare se v členských státech EU vyskytuje v různých formách: jako věcné právo nebo jako obligační právo založené smlouvou o timeshare. Právo spotřebitele může rovněž spočívat v členství v tzv. timesharingovém klubu za využití spolkového nebo obchodního práva. Směrnice 2008/122/ES ani národní úpravy ve většině členských států nestanovují, jaký charakter má mít právo dočasného užívání ubytovacího zařízení nebo rekreačních služeb s tím spojených. Právní regulace upravuje obecná ustanovení, která mohou být použita na smlouvu o dočasném uží-

vání ubytovacího zařízení sjednanou jak např. jako obligační smlouva o ubytování, tak jako věcněprávní smlouva o zřízení věcného břemene, na jehož základě by spotřebitel mohl ubytovací zařízení (časově omezeně nebo neomezeně) užívat. Směrnice 2008/122/ES totiž přímo počítá s tím, že timeshare je možné sjednat buď v podobě věcného, nebo obligačního práva a že si státy povahu tohoto práva mohou upravit ve svých právních řádech samy, když stanovuje, že jí nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy členských států, které se týkají určení právní povahy (věcněprávní nebo obligační) práv, která jsou předmětem smluv, na něž se vztahuje tato směrnice [čl. 1 odst. 2 písm. d) směrnice]. Zároveň stanovuje podnikateli povinnost uvést ve smlouvě přesnou povahu a obsah práva nebo práv spotřebitele (Příloha I. směrnice). Timeshare je tedy možné sjednat jako obligační smlouvu (např. podobný smlouvě o ubytování) nebo jej považovat za druh spoluvlastnictví, kdy je spotřebitelům dáno společné právo vlastnictví nebo nějaké jiné vlastnické právo k předmětu, ve kterém je kupující (spoluvlastník-spotřebitel) oprávněn věc střídavě užívat. Timeshare může být chápáno také jako dočasné vlastnictví nebo jako atypické věcné právo. Všechny tyto varianty mají společného jmenovatele, kterým je dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo služeb s tím spojených. Timeshare může být považován i za osobní právo užívání.[1]

V případě české úpravy těchto smluv a jejich systematického zařazení bylo možné nalézt v odborné literatuře[2] různý pohled na charakter práva z těchto smluv, jeden z nich považuje smlouvu o timeshare za samostatný smluvní typ blízký se smlouvou nájemní (respektive smlouvy o ubytování), v současné době uznávané a běžně přijímané druhé stanovisko již však upozorňuje na fakt, že smlouvy o timeshare je možné sjednat nejen jako smlouvy obligační (např. jako smlouvu o ubytování) ale i jako smlouvy věcněprávní, kdy právo k timeshare může odpovídat např. právo věcného břemene. Dle českého právního řádu však není ani vyloučeno, aby smlouva o timeshare byla uzavřena jako smlouva, ve které se sjednává koupě spoluvlastnického podílu k nemovité věci, nebo jako smlouva inominátní.[3]

Novelizace § 1867 zákonem č. 460/2016 Sb.

Novelizované ustanovení § 1867 OZ nazývá na § 1866 a je implementací čl. 10 směrnice 2008/122/ES. Na rozdíl od znění čl. 10 směrnice a původního § 66 odst. 2 v OZ1964 upravoval § 1867 OZ před novelou 460/2016 Sb. možnost spotřebitele od smlouvy odstoupit, § 66 odst. 2 OZ1964 navíc upravoval zvláštní způsob zachování lhůty, neboť spotřebiteli stačilo, pokud před jejím uplynutím výpověď alespoň odeslal (tento projev vůle tak nemusel být koncem lhůty podnikateli doručen, tak jak tomu bylo u právních úkonů obecně).

Ustanovení § 1867 OZ po novele tedy upravuje právo spotřebitele smlouvu vypovědět, a to ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne, kdy obdržel výzvu podle § 1866 odst. 2,[4] počínaje obdržením výzvy k zaplacení druhé splátky. Smlouvu může stále vypovědět bez uvedení důvodu, bez výpovědní doby a bez jakékoli sankce. Na rozdíl od právní úpravy před novelou nemusí být rovněž výpověď učiněna v písemné formě, v původní právní úpravě před novelou byla tato povinná písemná forma stanovena pravděpodobně v návaznosti na nepřesný český překlad směrnice 2008/122/ES, dle které má spotřebitel obchodníkovi oznámení o výpovědi zaslat. Pokud se podíváme ale např. do anglické verze směrnice, žádná povinnost písemného zaslání není ani zde („the consumer may terminate the contract by giving notice to the trader“). ●

.....
doc. JUDr. Blanka Vítová, LL. M., Ph.D.
DOHNAL PERTOT SLANINA,
advokátní kancelář, v.o.s.

Poznámky:

- [1] Ioriatti, E. Court of Justice of the European Community 22 April 1999, *Travel Vac SL v. Manuel Jose Antelm Sanchis* – The application of Directive 85/577 on contracts negotiated away from business premises to contracts of purchase of time-shares. *European Review of Private Law*, 2001, č. 2&3, s. 441–448; Holub, M. Timesharing podle českého práva, aneb zase jedna harmonizace – několik poznámek. *Bulletin advokacie*, 2003, č. 11–12, s. 67–71.
- [2] Srov. např. Tomančáková, B. Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v návrhu občanského zákoníku. *Právní fórum*, 2009, roč. 6, č. 9; Melzer, F. K úpravě ochrany spotřebitele ve vládním návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, č. 21; Hulmák, M. in Švestka, J. et al. *Občanský zákoník. Komentář. Díl I* (§ 1 – 459). 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009; Tomančáková, B. Analýza některých ustanovení Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/47/ES o ochraně nabyvatelů ve vztahu k některým aspektům smluv o nabytí práv k dočasnému užívání nemovitostí (tzv. timesharing). *Mezinárodní a srovnávací právní revue. International and Comparative Law Review*, 2005, č. 12; Veselý, J. Právní úprava „time-sharingu“ v občanském zákoníku a její úskalí. *Právní rozhledy*, 2003, č. 5 a 6; Tomančáková, B. Ochrana spotřebitele v Evropské unii se zaměřením na kodifikaci tzv. timesharingových smluv. *Acta iuridica olomucensis*, 2005, Vol. I (VII); Holub, M. Timesharing podle českého práva, aneb zase jedna harmonizace – několik poznámek. *Bulletin advokacie*, 2003, č. 11–12.
- [3] Shodně např. Hulmák, M. In Švestka, J. et al. *Občanský zákoník. Komentář. Díl I* (§ 1 – 459). 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 562n.; Melzer, F. K úpravě ochrany spotřebitele ve vládním návrhu občanského zákoníku. *Právní rozhledy*, 2009, č. 21, s. 772.; Tomančáková, B. Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v návrhu občanského zákoníku. *Právní fórum*, 2009, roč. 6, č. 9.
- [4] Podnikatel má vyzvat spotřebitele k zaplacení pokaždé nejpozději čtrnáct dnů předem; jinak je dluh splatný ve lhůtě čtrnácti dnů poté, co podnikatel spotřebitele k zaplacení vyzval. Pokud tedy poskytovatel spotřebitele nevyzve, lhůta pro výpověď nezačne běžet vůbec.

KONFERENCE:

04. 04. 2017	Zákon o spotřebitelském úvěru
24. 04. 2017	Novela zákona o odpadech
26. 04. 2017	Trestní odpovědnost právnických osob
27. 04. 2017	Právnícké forum - Hradec Králové
11. 05. 2017	Hospodářská soutěž
01. 06. 2017	Soukromé právo 2017 - Ostrava
20. 06. 2017	Soukromé právo 2017 - Brno

*Jsme v odborném vzdělávání napřed ...
... o mnoho let*

<https://konference.epravo.cz/>

Dopady daňové novely na daň z příjmu

Dne 13. ledna 2017 schválila Poslanecká sněmovna návrh zákona, kterým se mění některé zákony z oblasti daní (sněmovní tisk 873). Návrh zákona představuje především rozsáhlejší novelu zákona o daních z příjmů, zákona o dani z přidané hodnoty a daňového řádu.

Návrh tohoto zákona nyní projedná Senát a jeho účinnost je navržena od 1. dubna 2017.

V tomto článku bychom vás rádi seznámili s vybranými body dopadu daňové novely na daň z příjmů.

Fyzické osoby

Vypořádání spoluvlastnictví

Novelou dochází k vyrovnání podmínek pro všechny druhy vypořádání spoluvlastnictví. V případě, kdy dojde k vypořádání spoluvlastnictví prodejem společné věci a spoluvlastníci si výtěžek z prodeje rozdělí, bude tento příjem spoluvlastníků při splnění 5letého časového testu od daně osvobozen. V případě převedení vlastnického práva jednomu spoluvlastníkovi při současném vyplacení ostatních spoluvlastníků, bude muset každý vyplacený spoluvlastník tento získaný příjem zdaňovat a časový test 5 let se na něho nebude vztahovat.

Příjmy z úplatného převodu podílů a cenných papírů v obchodních korporacích

Dle stávající úpravy zákona se osvobození příjmů z prodeje podílů nevztahuje na příjem z prodeje podílu odpovídající vkladu do vlastního kapitálu společnosti nebo z nabytí podílu od jiného člena uskutečněného do 5 let od plnění nebo nabytí podílu. Novela tuto skutečnost zmírňuje, kdy se nově lhůta 5 let vztahuje pouze na případy, kdy dojde k nepeněžitému vkladu do vlastního kapitálu (např. vklady nemovitých věcí). Dle přechodného ustanovení by měla být tato změna použitelná již pro zdaňovací období roku 2016 a rozhodným okamžikem pro použití je okamžik úplatného převodu.

Další novinkou je doplnění krácení časového testu u příjmu z úplatného převodu podílu nebo cenného papíru, který byl nabyt děděním o dobu, po kterou měl zůstavitel podíl nebo cenný papír ve vlastnictví za podmínky, že byl zůstavitel příbuzným v přímé řadě nebo manželem/manželkou.

Příjmy ze závislé činnosti malého rozsahu

Navrhuje se, aby poplatník daně z příjmů fyzických osob, který obdrží na základě dohody o provedení práce příjem do 10 000 Kč měsíčně nebo příjem ze závislé činnosti v rozsahu do 2 500 Kč měsíčně, nezahrnul tento příjem do obecného základu daně, ale byl zdaňován 15% srážkovou daní.

Zdanění příjmu z jiného majetkového prospěchu a zaměstnanecké bezúročné zápůjčky

Novela navrhuje doplnění stávajícího způsobu ocenění jednorázového zdanění z jiného majetkového prospěchu u opakujících se plnění o plnění, které trvá po delší dobu na základě jednoho právního jednání. Podle navrhované úpravy vznikne majetkový prospěch v roce poskytnutí peněžních prostředků s tím, že se ocení jako pětinašobek hodnoty ročního plnění. Ke zdanění tohoto příjmu dojde při

jeho vzniku, v dalších letech už nebude tento příjem zdaňován.

U zaměstnaneckých bezúročných zápůjček by se příjem zaměstnance z majetkového prospěchu měl zdaňovat jednou ročně do okamžiku, kdy úhrnná výše jistiny klesne pod stanovený limit 300 000 Kč.

Zvýšení daňového zvýhodnění na vyživované dítě

I v roce 2017 se navrhuje zvýšení daňového zvýhodnění na vyživované dítě a to následovně:

- na první dítě má zůstat částka beze změny, tj. ve výši 13 404 Kč za rok,
- na druhé dítě se má částka zvýšit o 2 400 Kč ročně na 19 404 Kč za rok.
- na každé další dítě se má částka zvýšit o 3 600 Kč ročně na 24 204 Kč za rok.

Maximální výše daňového bonusu se nemění a zůstává ve výši 60 300 Kč za rok.

Vypuštění možnosti splnit limit pro získání daňového bonusu prostřednictvím příjmů z kapitálu a z nájmu

Novela zákona navrhuje zpřísnit podmínky pro výplatu daňového bonusu na vyživované dítě tím způsobem, že se do limitu příjmů, který je nutný splnit při získání bonusu nezapočtou příjmy z kapitálového majetku a nájmu.

Právnícké osoby

Osvobození bezúplatných příjmů veřejnoprávních korporací

Navrhuje se, aby veškeré bezúplatné příjmy (bez ohledu na to, za jakým účelem byly využity) pro územní samosprávné celky, jimi zřízené příspěvkové organizace, dobrovolné svazky obcí, veřejné instituce, veřejné vysoké školy a Regionální rady regionu soudržnosti byly od daně osvobozeny.

Aplikace srážkové daně ve výši 19 % i na úrokové příjmy z vkladů

Současné znění zákona upravuje zdanění úrokových příjmů z účtů u veřejně prospěšných poplatníků, kteří nejsou obcí, krajem a společenstvím vlastníků jednotek 19% srážkovou daní. Novela navrhuje rozšíření těchto příjmů i na úrokové příjmy z vkladů u bank a spořitelních a úvěrních družstev.

Fyzické a právnické osoby

Odpisování technického zhodnocení ekonomickým uživatelem

Novela umožní odepisovat technické zhodnocení i v případě přenechání věci k užití jinému (např. podnájemci nebo novému nájemci při cesi nájemní smlouvy), a to za stejných podmínek, ze kterých dnes může toto technické zhodnocení odepisovat nájemce.

Daňový režim odpisování spoluvlastnických podílů na hmotném majetku

Cílem této novely je upravit celou problematiku zvyšování spoluvlastnických podílů komplexně. V případě nabytí dalšího spoluvlastnického podílu k témuž majetku se tyto spoluvlastnické podíly sloučí, což znamená, že se stále jedná o jeden hmotný majetek a poplatník bude pokračovat v odpisování dosavadním způsobem, ale ze změněné vstupní ceny.

Dále návrh zákona obsahuje i případy, kdy má poplatník povinnost odpisovat ze vstupní ceny původního odpisovatele (přeměny, vklad, dědění atd.) a zachovat dosavadní způsob odpisování. Zároveň bude umožněno daňově odpisovat pouze ty částky, které dosud odepsány nebyly.

Vyřazení původní výstavby v rámci nové výstavby

Navrhuje se, aby namísto dnešní účetní zůstatkové ceny likvidovaného stavebního díla v rámci nové výstavby vstupovala do ocenění nového stavebního díla daňová zůstatková cena likvidovaného majetku. Při částečné likvidaci vstoupí do ocenění nové stavby jen část daňové zůstatkové ceny, která se týká zlikvidované části stavebního díla. Pokud část původního stavebního díla,

kteří je likvidováno, bude i nadále sloužit samostatně původnímu účelu, bude poplatník pokračovat v jejím odepisování ze snížené vstupní a zůstatkové ceny.

Nastavení doby odpisování nehmotného majetku jako minimální

Novela navrhuje u nehmotného majetku, ke kterému nemá poplatník právo užívání na dobu určitou, stanovit dobu daňového odepisování delší než stanovuje zákon, např. shodně s účetním odepisováním, které bývá zpravidla na delší dobu než daňové (tj. pro audiovizuální dílo minimálně 18 měsíců, pro software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje minimálně 36 měsíců a pro ostatní nehmotný majetek minimálně 72 měsíců). Přechnodné ustanovení stanoví, že tato navržená úprava se nevztahuje na nehmotný majetek, u něhož bylo zahájeno odepisování před nabytím účinnosti této novely.

Daňový režim zálohy na výplatu podílu na zisku

Novela navrhuje potvrzení obecného principu, tj. vyplacená záloha a následný doplatek podílu na zisku se hodnotí samostatně. V případě, kdy se rozhodne o vrácení vyplacené zálohy na podíl na zisku a v době od vyplacení zálohy do dne rozhodnutí o jejím vrácení dojde k převodu podílu, vrátí neoprávněně sraženou daň nový nabyvatel podílu.

Výše uvedená novela zákona o dani z příjmů přináší zejména změny, které potvrzují dosavadní praxi, a upřesňuje otázky, které byly doposud v praxi nejasné. Také dochází k změnám v terminologii, které reagují na terminologické změny dle nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Z našeho hlediska je tedy tato obsáhlá novela daňových předpisů velice přínosná. ●

Terézia Miklášová, MBA
Advokátní kancelář
ERHARTOVÁ VÍTEK & PARTNERS

ERHARTOVÁ
VÍTEK & PARTNERS
advokátní kancelář

Pověřenec pro ochranu osobních údajů – neurčitě vymezený určitý právní pojem

S blížícím se dnem 25. května 2018 se na nás stále častěji obrazejí klienti, kteří mají obavu z toho, jaký dopad na ně bude mít zcela nová právní úprava ochrany osobních údajů z pera EU. Mnozí klienti dokonce ještě nezaregistrovali, že se taková zásadní změna blíží. A ti uvědomějí, kteří si přečetli např. jeden z mnoha článků, které se na toto téma začínají objevovat, se cítí vystrašeni zejména vysokými hrozícími pokutami a nepřehlednou spleť povinností a podmínek. Čím více se o novou úpravu jako laická veřejnost zajímají, tím více pádných dotazů a možných variant před nimi vyvstává. V takovém případě se na nás začínají obracet.

S ohledem na skutečnost, že dané téma začíná rezonovat jak mezi klienty, tak v nabídce advokátních kanceláří i v obecné právní diskusi odborné veřejnosti, považujeme za vhodné na tomto místě krátce upozornit na některá dosud nevyřešená úskalí nové právní úpravy zejména se zaměřením na jeden z nejdůležitějších nových institutů – Pověřence pro ochranu osobních údajů (angl. Data Protection Officer) (dále jako „Pověřenec“).

Po čtyřletém vyjednávání bylo během minulého roku schváleno Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/EU, které nabude přímé účinnosti v České republice i v celé EU dne 25. května 2018 (angl. General Data Protection Regulation, zkracováno jako GDPR) (dále jako „Nařízení“). Nařízení mimo jiné také zavádí do českého právního řádu mnoho novinek a dosud neznámých institutů, s nimiž se budou muset klienti sami, či s odbornou pomocí adekvátně vypořádat. Přikláníme se spíše k tomu, aby klienti alespoň základně diskutovali svou situaci s odborníkem, neboť

výklad Nařízení nebude z právního hlediska vůbec snadný a od kontrolních orgánů nebude možné očekávat velkou vstřícnost. Právě i institut Pověřence je v Nařízení uveden v souvislosti s některými poměrně značně neurčitými právními pojmy, s jejichž výkladem budou mít klienti obtíže. V panující nejistotě existuje v současnosti jedna jistota – správci a zpracovatelům osobních údajů (dále společně jako „Klienti“) zbývá pouze něco přes 450 dnů ke splnění všech povinností včetně jmenování Pověřence. I když se to může jevit, jakože je dostatek času, je nutno upozornit na skutečnost, že zejména neurčité právní pojmy, jejichž výklad se může s blížícím se datem účinnosti Nařízení vyvíjet, mohou vše značně komplikovat.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů

Problematika Pověřence je upravena v čl. 37–39 Nařízení a Pověřenec by měl zejména zabezpečovat a splňovat funkci pomocníka či koordinátora ochrany osobních údajů příslušného Klienta, a také zabezpečovat komunikaci s dozorovými úřady, což je v ČR Úřad pro ochranu osobních údajů.

Nařízení vymezuje situace, kdy je povinností Klientů jmenovat Pověřence, a to zejména v případech, kdy (i) zpracování provádí orgán veřejné moci nebo veřejný subjekt či (ii) hlavní činnost správce spočívá ve zpracování údajů v podobě pravidelného systematického monitorování velkého množství subjektů údajů nebo (iii) kdy hlavní činnost správce spočívá ve zpracování značného objemu citlivých údajů nebo údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů. Již jen v této definici, která je pro plnění povinností zavést Pověřence zcela klíčová, figurují pojmy jako „hlavní činnost“, „pravidelné systematické monitorování“ aj., které určitě nedávají Klientům jednoznačnou odpověď, zda se tato povinnost vztahuje také na ně.

Vodítko v tomto ohledu poskytují alespoň částečně již vydaná výkladová stanoviska pracovní skupiny pro ochranu osobních údajů, tzv. skupiny WP 29 (angl. The Article 29 Data Protection Working Party). Tato pracovní skupi-

na vznikla již ve druhé polovině 90. let v souvislosti s tehdejší evropskou úpravou ochrany osobních údajů. Jde o nezávislý evropský poradní orgán na ochranu dat a soukromí. Nejedná se tedy o žádnou soukromou iniciativu či nějaký think-tank, ale o orgán mající pevné místo v hierarchii evropské legislativy a téměř 20 let zkušeností v dané oblasti. Přesto závěry této pracovní skupiny nejsou plně závazné, ale dá se očekávat, že soudy a úřady budou při výkladu Nařízení k názoru této nezpochybnitelné autority přihlížet. Tématu Pověřence se věnuje zejména stanovisko nazvané „Pokyny k pověřenci pro ochranu osobních údajů“ (dále jako „Pokyny“) ze dne 13. prosince 2016. Pracovní skupina vykládá pojem „hlavní činnost“ jako činnosti, které souvisejí s předmětem podnikání a jsou jeho neodmyslitelnou součástí. Naproti tomu ale určení hranice není jednoduché, a to zejména z důvodu, že např. vedení evidence za účelem vyplácení mezd zaměstnanců správcem bude pravděpodobně považováno pouze za pomocnou činnost.

Kdo musí jmenovat Pověřence?

Klienti se nás hojně dotazují, zda Pověřence musí jmenovat. Ze samotného Nařízení jasně plyne, že povinnost jmenovat Pověřence se nevztahuje na všechny správce a zpracovatele osobních údajů. Lze ale tuto hranici určit bez jakýchkoli pochybností? Pro tento případ se domníváme, a zmiňují to také Pokyny, že nejlepším postupem, jak předejít nepřijemnostem spojeným se sankcionováním za nesplnění povinnosti, je provedení analýzy buď v rámci činnosti samotného Klienta, či za pomoci externího odborníka (již v současnosti se na trhu objevují odborníci, kteří provedou test připravenosti Klienta), a zpracování obecného dokumentu, z něhož bude absence povinnosti jmenovat Pověřence vyplývat. Tento dokument by měl zejména obsahovat odůvodnění, proč není jeho hlavní činností rozsáhlé pravidelné a systematické monitorování subjektů údajů anebo zpracování zvláštních kategorií osobních údajů. V případě kontroly, pak budou Klienti prezentovat kontrolním orgánům argumenty uvedené v tomto dokumentu.

Druhou ještě jistější možností z hlediska Klientů je jmenovat Pověřence dobrovolně, ačkoliv Klient nesplní kritéria pro povinné jmenování, či si není jistý. Dobrovolnému jmenování Pověřence nic nebrání a je možné usuzovat, že takový krok může být kontrolními orgány pozitivně hodnocen. Služeb Pověřence lze také využít k odborným konzultacím, čímž Klient obecně sníží riziko udělení sankce. V neposlední řadě je třeba zmínit, že na rady poskytované externím Pověřencem (viz níže) bude také s největší pravděpodobností dopadat ustanovení § 2950 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů, týkající se odpovědnosti za škodu způsobenou informací či radou.

Nařízení uvádí v článku 37 odst. 5 kvalifikační požadavky, které musí Pověřenec splňovat. Činnosti Pověřence vyžadují spolehlivost, zodpovědnost a odbornou znalost problematiky. S jistou nadsázkou lze říci, že nás již nepřekvapí obecný a neurčitý způsob vymezení těchto podmínek. Klienti se na nás obrací s dotazem, jakou certifikaci takový externí Pověřenec musí mít či kde mohou nechat své zaměstnance vyškolit. Představa klientů je, že certifikaci musí udělit orgán veřejné správy a sami zmiňují Úřad na ochranu osobních údajů nebo Ministerstvo spravedlnosti či vnitra. Nařízení ale stanoví, že Pověřenec by měl být jmenován na základě svých profesních kvalit, zejména na základě svých odborných znalostí práva a praxe v oblasti ochrany osobních údajů a své schopnosti plnit úkoly stanovené Nařízením. Pokyny tyto podmínky dále upřesňují, a to tak, že úroveň odbornosti Pověřence se posuzuje především v souvislosti s citlivostí, provázaností a objemem zpracovávaných osobních údajů a Pověřenec by měl mít také znalosti v oblasti národní i evropské oblasti ochrany osobních údajů a další znalosti dokládající jeho orientaci v této problematice. Žádná veřejná certifikace však v současné době v ČR neexistuje a dle našich informací se v současnosti žádná ani nečystá. V současnosti existuje již několik soukromých iniciativ, jejichž cílem je vyškolit Pověřence. Primárně je splnění podmínek na posouzení a odpovědnosti Klienta, který si Pověřence vybírá. V případě kontroly pak bude muset případně nést následky této volby.

Kdo může být Pověřencem?

Pokud Klient dospěje k závěru, že je podle Nařízení povinen Pověřence jmenovat, nebo tak učiní dobrovolně, naskytá se otázka, v jakém poměru může být Pověřenec vůči Klientovi. Dle Nařízení může činnost Pověřence vykonávat zaměstnanec, externě spolupracující osoba nebo organizace (na základě smlouvy o poskytování služeb nebo o dílo). Upozorňujeme však, že důležitou podmínkou pro výkon činnosti Pověřence je jeho nezávislost na Klientovi, kterou stanovuje samotné Nařízení. Pověřenci nesmějí být udělovány žádné pokyny týkající se výkonu úkolů Pověřence, nesmí být v této souvislosti Klientem sankcionován či propuštěn a v rámci organizace Klienta by měl být podřízen přímo jeho vedení. Nařízení a priori připouští plnění úkolů Pověřence zaměstnancem Klienta, ale zároveň určuje jako klíčovou podmínku jeho nezávislost. Vystává tak otázka, zda bude tento postup v praxi realizovatelný, a to zejména s ohledem na ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, které stanoví, že zaměstnanec vykonává závislou práci, a to podle pokynů zaměstnavatele. Mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem je tedy vztah nadřízenosti a podřízenosti a zaměstnanci jsou obecně považováni za slabší smluvní stranu. Je možné tedy při výkonu závislé práce konat poj-

mově nezávislou činnost? Pravděpodobně ano, nicméně tato otázka bude jistě předmětem dalšího vyjasňování podmínek Nařízení.

K samotným úkolům Pověřence krátce uvádíme, že jeho úkolem je mimo jiné dohlížet na řádné zacházení s osobními údaji a hlásit možné úniky či porušení Nařízení, či národních právních předpisů. Také je povinen posoudit vliv na ochranu osobních údajů, pokud ho o to správce požádá. Mimo úkoly vymezené Nařízením může být Pověřenec pověřen i výkonem jiných úkolů a povinností, je však nutné, aby tyto úkoly nezasahovaly a neomezovaly jeho nezávislý výkon poskytování služeb Pověřence.

Klienti se nás také často ptají, zda mohou např. využít jednoho Pověřence pro více svých aktivit, resp. společností, nebo využít služeb Pověřence doporučeného kolegy. Dle Nařízení lze jmenovat jediného Pověřence pro skupinu podniků, Pověřenec musí být ale dosažitelný z každého podniku. Co přesně se rozumí „skupinou“, jaké mají být a zda vůbec mají či musí existovat ve „skupině“ vztahy mezi jejími členy, nebylo dosud vyloženo a bude to jistě předmětem dalšího vyjasňování podmínek Nařízení. Pokyny blíže vysvětlují pojem „snadné dosažitelnosti“, kdy Pověřenec musí být schopen účinně komunikovat jak se subjekty údajů, tak s každým z podniků a zároveň spolupracovat s úřady, které tuto činnost dozorují, nejméně

prostřednictvím telefonické komunikace nebo jiným způsobem přímé komunikace (e-mailem či datovou schránkou). Dosud nebylo také určeno, zda je počet podniků, pro něž poskytuje služby jeden Pověřenec, limitován. Domníváme se však, že pokud nebude hrozit narušení nezávislosti a kvality poskytovaných služeb Pověřencem, tak počet podniků nebude zásadně omezen.

Závěr

Legislativa byla, je a bude doprovázena neurčitými právními pojmy a přes všechna výkladová stanoviska, která mají za cíl odstranit stávající nejistotu a zúžit možný výklad, to bude až uvedení předpisu v život a samotná správní a soudní praxe, která přinese jasnější odpovědi a často i významový posun. Jediným způsobem prevence ve vztahu k vyvarování se porušení uložené povinnosti je zejména sledování vývoje v této oblasti osobami, na které se vztahuje, jelikož až samotná praxe může odhalit skutečné nedokonalosti Nařízení. ●

Mgr. Alice Kubičková, LL.M. partnerka
Mgr. David Vavřínek, advokátní koncipient
LP Legal, advokátní kancelář, s.r.o.

epravo.cz
INSTITUTE

Video přednáška „Daňové novinky 2017“

Vše o daňových novinkách roku 2017
Vám v aktuální video přednášce představí
Martina Šotníková ze společnosti Rödl & Partner

<https://institute.epravo.cz/>

*Jsme v odborném vzdělávání napřed ...
... o mnoho let*

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ KŘÍŽ A PARTNEŘI

Advokátní kancelář byla založena již v roce 1991 a má tedy bohaté zkušenosti s poskytováním právních služeb a v současné době patří mezi přední advokátní kanceláře v České republice v mnoha oblastech, a to zejména v níže uvedených odvětvích.

Právní služby poskytujeme české i zahraniční klientele jak při přípravě smluvních dokumentů a jiných právních úkonů, tak při zastupování před soudy obecnými, rozhodčími, jakožto i před soudem Ústavním. Podle okolností případu advokátní kancelář zastupuje klienta při jednáních s příslušnými státními orgány a institucemi, popřípadě dalšími subjekty, které mají pro konkrétní věc zásadní význam. Úzká je rovněž spolupráce s auditorskými firmami, daňovými poradci či patentovými zástupci.

Svým klientům nabízíme komplexní řešení: využíváme týmových odborných znalostí specialistů z různých oborů a zohledňujeme tak všechny aspekty zadání klienta. Spolu s individuálním přístupem ke každému klientovi zajišťujeme optimální cestu k řešení problému.

OBORY PRÁVNÍCH SLUŽEB POSKYTOVANÝCH AKKP

Mezinárodní transakce | Duševní vlastnictví a jiná práva k nehmotným statkům (vč. práva na ochranu osobnosti, dobré pověsti a proti nekalé soutěži) | Fúze, akvizice a transformace | Litigace (soudní a rozhodčí řízení) | Energetika | Pracovní právo a kolektivní vyjednávání | Veřejné zakázky | Hospodářská soutěž | Obchodní právo závazkové a společenstevní | Nemovitosti | Insolvence | Rodinné právo | Správní právo | Daňové a finanční (včetně bankovníctví) právo | Trestní právo

Advokátní kancelář Kříž a partneři s.r.o. | Rybná 9, 110 00 Praha 1 |

Tel.: 224 819 325 | Fax: 224 819 343 |

info@ak-kp.cz | www.ak-kp.cz

Member of International Practice Group |

Právnická firma roku 2013, 2015, 2016 v kategorii duševní vlastnictví

právník roku

JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D. – Právník roku 2016

Prof. Dr.h.c. JUDr. Jan Kříž, CSc. – Právník roku 2007

Ostatní advokáti mluví španělsky, my jsme španělští advokáti.

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law

Praha | Madrid | Bratislava

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736-7
praha@moreno-vlk.eu

Kdy je špatná či absentující komunikace rodičů překážkou střídavé péče

V minulosti byl Ústavní soud několikrát nucen vyjádřit se k tomu, jaký vliv má kvalita komunikace mezi rodiči na rozhodování soudu o výchově nezletilého dítěte. Skutečnost, že komunikace rodičů ovlivňuje kvalitu rodinných vztahů dosti zásadním způsobem, je nesporná. Neshody ve způsobu výchovy dětí bývají ostatně důvodem hádek většiny rodičů, přičemž tyto neshody jsou občas uváděny mezi důvody rozvodu manželství.

U rodičů, kteří se rozešli, pak problémy v komunikaci většinou dále narůstají. Do výchovy najednou zasahují jejich noví partneři, rodiče sami jsou stresováni probíhajícím řízením o rozvodu či vypořádání společného majetku a děti šikovně objeví i jednu z mála výhod z toho plynoucích – snahu rodičů o zalíbení se a s tím spojenou větší benevolenci ve výchově atd. K dotvoření celého obrazu nutno poznamenat ještě dvě věci – za prvé, rozcházející se rodiče mají téměř vždy problémy s komunikací – pokud by je neměli, pak by dle populárních závěrů sociologů k rozchodu vůbec nedošlo, neboť by o všech svých problémech dokázali společně mluvit a společně by je vyřešili. A za druhé, opatrovnícké řízení, v němž oba rodiče mají více či méně odlišné představy o budoucím uspořádání, vztahy rodičů nadále zhorší, protože každý rodič se snaží přesvědčit soud o tom, že je lepším pečovatелеm. To s sebou paralelně nese nutnost popsat druhého rodiče jako pečovatele horšího. A v takové situaci nelze rozumně očekávat zlepšení vztahů či zkvalitnění komunikace (zde je nutně důrazně odlišovat kvalitu od kvantity).

Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně uvádí, že svěřením dítěte do střídavé péče není sice automatické, ale při splnění subjektivního kritéria (skutečný a upřímný zájem ze strany rodičů o tuto formu péče) a objektivního kritéria (soulad s nejlepším zájmem

dítěte daného posouzením dalších čtyř kritérií) je namísto presumovat vhodnost střídavé péče, přičemž tuto presumpci lze vrátit pouze pádnými důvody. Mezi tyto důvody patří (i) specifický či psychický stav dítěte, v jehož důsledku by střídavá péče pro dítě představovala nepřiměřenou zátěž, nebo (ii) velmi velká vzdálenost bydlišť obou rodičů, která by vedla k zásadnímu narušení školní docházky dítěte. Třetím důvodem je pak (iii) nevhodná komunikace rodičů, a to buď její absence nebo zhoršená kvalita. Poslední kritérium však může vyloučit jinak vhodnou střídavou péči jen ve výjimečných případech a nemůže se tak stát, aniž by se soudy pokusily zjistit příčinu stávajícího stavu komunikace a tento stav za pomoci vhodných opatření napravit a zlepšit.[1]

Zároveň Ústavní soud opakovaně zdůrazňuje nutnost rozlišovat mezi nesouhlasem rodiče se střídavou péčí (která důvodem pro vyloučení střídavé péče není) od jinak špatné komunikace rodičů (nesouhlas jednoho z rodičů se střídavou péčí může být relevantní pouze tehdy, je-li vybudován na důvodech, jež jsou způsobitelné intenzivním způsobem negativně zasahovat do zájmu dítěte – k tomu viz např. nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 629/14). Jakkoli střídavá výchova předpokládá ze strany rodičů především toleranci, společnou vůli a schopnost spolu komunikovat a spolupracovat (a zejména nezapojovat dítě do svých vzájemných problémů),

nesmí soud na způsob této výchovy rezignovat už tehdy, kdy jeden z rodičů s tímto způsobem výchovy pro forma nesouhlasí. Je-li pak takový nesouhlas čistě obstrukční, ničím neodůvodněný, resp. postrádá-li ve vztahu k výchově dítěte relevanci, nemůže o něj soud opřít své rozhodnutí.[2]

Ústavní soud se tedy stále drží poněkud obecně-abstraktního názoru, že samotná absence komunikace není překážkou střídavé péče. Pokud to formulujeme jinak, tak soud říká, že pokud všechna ostatní kritéria svědčí ve prospěch střídavé péče, pak by úroveň komunikace rodičů neměla být důvodem pro odmítnutí střídavé péče a svěřením dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů. Jenže otázkou je, do jaké míry je možné komunikaci rodičů posuzovat izolovaně – její úroveň přece velmi intenzivně ovlivňuje i ostatní aspekty, které soud při rozhodování o úpravě poměrů zvažuje. To, jak spolu rodiče (ne)komunikují, se musí projevit v identifikaci nejlepšího zájmu dítěte a svědčí o upřímnosti zájmu rodiče a o jeho výchovných schopnostech a respektování role druhého rodiče.

Na druhou stranu je pochopitelný argument soudu, že vyloučením střídavé péče z důvodů týkajících se špatné komunikace rodičů by se jednalo o ústupek vzájemné rivalitě rodičů, která sleduje jen „boj o dítě“ a otevřel by se tak prostor pro zneužití tím rodičem, který měl dosud dítě v péči. K dané problematice se Ústavní soud vyjádřil podobně i v jiné věci: Při platnosti uvedené premisy soudů (o nemožnosti nařízení střídavé výchovy v případě neexistence kvalifikované komunikace mezi rodiči) by tedy k eliminaci střídavé výchovy postačilo pouze jednostranné, iracionální, svévolné, účelové odmítání kvalifikované komunikace rodiče, který má dítě ve své výlučné péči, s druhým rodičem.[3]

Ústavní soud je toho názoru, že obecné soudy jsou povinny zkoumat, z jakých důvodů je komunikace mezi rodiči nevhodná, a následně se pokusit pomocí vhodných opatření komunikaci mezi rodiči zlepšit, například prostřednictvím mediace či minimální písemné komunikace (o tom, do jaké míry může být nezletilé dítě spokojené ve střídavé péči rodičů, kteří si jakékoliv informace o něm sdělují pouze písemně a na základě povinnosti uložené jim opatrovnickým soudem, nechť si udělá čtenář názor sám).

Ze závěrů Ústavního soudu plyne následující: Je (však) nesporné, že špatná či přímo konfliktní komunikace mezi rodiči může mít negativní dopad na osobnostní rozvoj dítěte. Proto ve výjimečných případech, kdy ani pokusy o nápravu ze strany nevedly ke zlepšení komunikace, mohou soudy střídavou péči vyloučit.[4] Dále by soud měl zjišťovat, na straně kterého z rodičů leží příčina nevhodné komunikace a toto zjištění pak zohlednit při rozhodování o svěřeni dítěte do péče jednoho z nich. Není to lehký úkol. Složitost lidských vztahů, nevyrovnaní se s ukončením partnerského vztahu, vzájemná nedůvěra soudících se rodičů, finanční nejistoty, pracovní vyčerpání atd. jsou pouze některými přísadami, z nichž lze „namíchat“ skutečně výživný koktejl nekomunikace až vzájemné ignorace, kde se jen těžko hledá příčina a označuje viník.

Zajímavý je také názor soudu, že právě v takovém případě může mít rozhodnutí o střídavé péči na celou věc pozitivní dopad, neboť takový způsob výchovy rodiče vzájemně spolu komunikovat jednoduše donutí. Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010 uvádí, že svěřeni dítěte do střídavé péče rozhádaných rodičů může být právě oním prostředkem nápravy vzájemných pošramocených vztahů a paradoxně může vést ke zlepšení situace. Již samotná střídavá péče totiž může být impulsem ke zlepšení komunikace a lepší spolupráci rodičů. [5] Podobně také v jiné věci: Ostatně, nelze vyloučit, že právě mezi rodiči, kteří ne zcela dobře komunikují, je střídavá péče podnětem a motivací k tomu, aby se snažili spolu co nejvíce kooperovat; střídavá výchova nutí rodiče, který nebyl této formě nakloněn a na jehož straně chybí ochota ke komunikaci, aby své chování změnil. Jinak se může stát, že skutečně dojde

ke změně výchovy a svěřeni dítěte do výchovného prostředí druhého rodiče.[6]

Nejsem si jistá, nakolik odpovídá nejlepšímu zájmu dítěte nařít v takovém případě střídavou výchovu a pak jen ex post doufat, že takové rozhodnutí rodiče spolu mluvit donutí. Pokud se takový předpoklad soudu vyplní a rodiče akceptují rozhodnutí o střídavé péči a budou se jím řídit, tak to nejspíše povede k tomu, že rodiče si v neděli večer po předávce dítěte napíší email, v němž si písemně sdělí významné události týkající se dítěte za uplynulý týden, tj. například, který den dítě začalo kašlat, kde je třeba hledat zapomenutou cyklistickou helmu, který den odpadá doučování apod. Email jde většinou v kopii na advokáta i příslušného pracovníka OSPOD, jen pro jistotu. Z pohledu advokáta se jedná o správný postup respektující soudní rozhodnutí, ale je tímto uspořádáním a jeho praktickými dopady uspokojeno základní kritérium při jakémkoliv opatrovnickém řízení, tj. soulad se zájmy dítěte?

Stejně zamyšlení možná provedl i Ústavní soud, když v jiném usnesení formuloval svůj názor zcela odlišně: Smyslem střídavé výchovy není, aby teprve motivovala, resp. přímo nutila rodiče ke vzájemné domluvě a spolupráci ohledně dítěte. Komplexní spolupráce rodičů již musí existovat v době jejího nařízení, resp. musí existovat alespoň důležitá záruka dosažení budoucí kvalifikované komunikace mezi rodiči[7] (čemuž však v dané věci nepomohla ani dvouletá spolupráce rodičů s psychologem). Podle této věty tedy komunikace rodičů musí být na určité úrovni již v době rozhodování nebo musí alespoň existovat reálný předpoklad, že k tomu další vývoj spěje.

V citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 2661/10 ze dne 2. 11. 2010 Ústavní soud dal obecným soudům návod, jak v podobných věcech postupovat tak, aby byla respektována základní práva účastníků. Zjistí-li, že špatná úroveň komunikace rodičů je v daném případě důvodem pro vyloučení střídavé péče, tak obecný soud musí náležitě vyargumentovat, proč se domnívá, že v konkrétním případě nemohou (se značnou mírou pravděpodobnosti) vést k zajištění kvalifikované komunikace mezi rodiči jiné prostředky dle zákona o rodině (v dané věci soud odkazoval na napomenutí či stanovení dohledu dle tehdejšího § 43 záko-

na o rodině, dnes upraveno v § 925 ObčZ, či stanovení vzájemné písemné či ústní informační povinnosti rodičů). Posléze musí obecný soud argumentačně podložit, proč – po aplikaci a poměření všech relevantních kritérií – dospěl (případně) k závěru, že je třeba upřednostňovat právě kritérium spočívající v tom, že mezi rodiči komunikace neexistuje.

Z výše uvedeného je patrné, že se nejedná o lehkou problematiku. Je nadmíru těžké, aby soud vedl řízení takovým způsobem (tj. zjistil, na čí straně leží příčina racionální základ, pokusil se o její odstranění, vedl rodiče ke zlepšení atd.), aby na jeho konci, při respektování postulátu nejlepšího zájmu dítěte, mohl s klidným svědomím svěřit dítě do střídavé péče rodičů. I přes veškeré těžkosti se o to ale pokusit musí. Pakliže by na tuto svoji povinnost rezignoval a bez dalšího svěřil dítě do výlučné péče jen jednoho z rodičů (zpravidla rodiče pečujícího, ale nekomunikujícího), znamenalo by to nespravedlivý ústupek ve prospěch tohoto rodiče. A pokud by v takovém případě bez bližšího zjišťování a pokusu o nápravu svěřil dítě do střídavé péče, pak by zase riskoval to, že ani takové uspořádání rodiče spolu komunikovat nedonutí a dítě se stane nepřiměřeně zatěžovaným prostředníkem. ●

**JUDr. Jitka Korejzová, advokátní koncipientka
Advokátní kancelář Jansta, Kostka spol. s r.o.**

Poznámky:

- [1] Nález Ústavního soudu ze dne 30. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14.
- [2] Viz. např. nález Ústavního soudu ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09.
- [3] Nález Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 2661/10.
- [4] Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 629/14.
- [5] Nález Ústavního soudu ze dne 30. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14.
- [6] Nález Ústavního soudu ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09.
- [7] Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 629/14.

POMOZTE NÁM NAKRMIT DĚTI JÍDLEM A LÁSKOU

VĚDĚLI JSTE, ŽE V ČESKÉ REPUBLICE SI
KAŽDÁ 10. RODINA
NEMŮŽE DOVOLIT PLATIT SVÝM DĚTEM ŠKOLNÍ OBĚDY?

TYTO DĚTI PŘÍCHÁZEJÍ O DŮLEŽITOU SOUČÁST PRAVIDELNÉ STRAVY
A NAVÍC ZAŽÍVAJÍ POCIT VYČLENĚNÍ Z DĚTSKÉHO KOLEKTIVU, COŽ
MŮŽE MÍT VELMI NEGATIVNÍ DOPAD NA JEJICH PSYCHICKÝ ROZVOJ.

SOUHLASÍTE S TÍM, ŽE BY V ČR NEMĚLO ŽÁDNÉ DÍTĚ TRPĚT HLADEM?

POKUD ANO, POMOZTE TĚMTO DĚTEM LIBOVOLNOU ČÁSTKOU.
VŠECHNY PŘÍSPĚVKY DO KORUNY POUŽIJEME NA ZAPLACENÍ OBĚDŮ
KONKRÉTNÍM DĚTEM!

ČÍSLO TRANSPARENTNÍHO ÚČTU:

888 555 999 / 5500

WWW.OBEDYPRODETI.CZ

**OBĚDY
PRO DĚTI**

SE ZÁŠTITOU

S PODPOROU

HLAVNÍ PARTNER

OBĚDY PRO DĚTI S FINANČNÍ PODPOROU MŠMT NA ROK 2016 A 2017

Rödl & Partner

U nás si vyberete:
Bud' nejlepší nebo nejlepší

> Právnícká firma roku 2016

Rödl & Partner 5 let právníckou firmou roku v daňovém právu.

> Právník roku 2016

Monika Novotná, advokátka a partnerka Rödl & Partner,
právníkem roku 2016 v oboru finančního práva.

právníkroku 2016

Praha | Brno
www.roedl.com/cz

Právnícká firma
roku 2012–2016

Předběžná opatření v judikatuře Ústavního soudu aneb postrádá návrh na nařízení předběžného opatření při respektování práva na spravedlivý proces smysl?

Primárním účelem předběžného opatření podle ustanovení § 74 a násl. zákona č.99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů („OSŘ“), je prozatímně upravit poměry účastníků řízení a poskytnout ochranu navrhovateli před ohrožením výkonu rozhodnutí ve věci v době, než bude toto rozhodnutí vydáno.[1] Jinak i několik let trávající soudní řízení totiž poskytuje žalovanému dostatečný prostor pro to, aby podnikl takové kroky, v jejichž důsledku konečné rozhodnutí ve věci zůstane pouze papírem ve spise zastupujícího advokáta a úspěšný žalobce se soudem přiznaného práva fakticky nedomůže.

Aby žalovaný nemohl nenapravitelně změnit poměry mezi účastníky dříve, než o nich bude soudem rozhodnuto, popřípadě aby nemohl urychleně naplnit obavu, že výkon konečného rozhodnutí bude ohrožen, je soud oprávněn na návrh žalobce nařídit předběžné opatření.[2] Zákon dále stanoví, že pro nařízení předběžného opatření postačí, jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou pro uložení povinnosti předběžným opatřením rozhodující.[3] Soud je povinen o návrhu rozhodnout bezodkladně, resp. není-li nebezpečí z prodlení až do 7 dnů od jeho podání,[4] a to bez slyšení účastníků.[5] Usnesení, kterým bylo předběžné opatření nařízeno, je vykonatelné vyhlášením nebo jakmile bylo doručeno tomu, komu ukládá povinnost.[6]

Z popsaného zákonného rámce vyplývá, že účastník řízení, vůči němuž předběžné opatření směřuje (žalovaný), se k návrhu na jeho vydání nemá možnost vyjádřit a ani se mu nedoručuje, neboť dozvěděl-li

by se o podaném návrhu předem, mohl by přirozeně učinit právě to, čemu se navrhovatel snaží navrhovaným předběžným opatřením zabránit. Návrh na nařízení předběžného opatření je proto v praxi podáván tajně, bez vědomí žalovaného tak, aby jej nemohl svým jednáním zmařit. Pouze navrhovateli se doručuje také usnesení, byl-li návrh na nařízení předběžného opatření zamítnut nebo odmítnut nebo bylo-li řízení zastaveno.[7]

Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 19. 1. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09,[8] platí, že v případě, že se navrhovatel proti usnesení o zamítnutí či odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření odvolá, je odvolací soud povinen, dospěje-li k závěru, že podmínky pro nařízení předběžného opatření byly splněny, usnesení soudu prvního stupně zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud není oprávněn takové usnesení změnit v tom smyslu, že by předběžné opatření nařídil. Důvodem pro takový postup je ochrana ústavního práva žalova-

ného na spravedlivý proces čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť zákon neposkytuje žalovanému proti usnesení odvolacího soudu, jímž by bylo předběžné opatření nařízeno, žádný opravný prostředek. Uvedené platí spíše tam, kde žalovanému nebylo umožněno, aby se k věci vyjádřil.

Principy vyjádřené v nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 16/09 však nelze absolutizovat. Sám Ústavní soud totiž v nálezu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. III. ÚS 3489/13, judikoval, že za výjimečných okolností může dojít k prolomení závěrů obsažených v nálezu pléna ústavního soudu Pl. ÚS 16/09, a to zejména tam, kde by lpění na ochraně procesních práv povinného znamenalo nenapravitelný zásah do možnosti faktického uspokojení v řízení uplatněných nároků. Za výjimečných okolností může tedy odvolací soud předchozí zamítavé usnesení soudu prvního stupně změnit a předběžné opatření nařídit.

Nově se Ústavní soud otázkami souvisejícími s rozhodováním o návrzích na nařízení předběžného opatření a ochranou práv účastníků řízení zabývá také ve svém nálezu ze dne 1. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 1847/16. Tento nálezy vyvolal u odborné veřejnosti značné obavy, že v jeho důsledku dojde ke zmaření primárních účelů, pro které jsou předběžná opatření navrhována. Autoři článku jsou však přesvědčeni, že takové obavy odborné veřejnosti jsou nedůvodné, neboť předmětné rozhodnutí nepředstavuje změnu v obecně přijímaném rámci právní úpravy a praxe předběžných opatření tak, jak byl popsán výše.

V řízení vedeném pod sp. zn. II. ÚS 1847/16 Ústavní soud posuzoval ústavní konformitu následujícího procesního postupu obec-

ných soudů při nařízení předběžného opatření. Soud prvního stupně o návrhu na nařízení předběžného opatření rozhodl tak, že se zamítá. Toto zamítavé usnesení ani samotný návrh na nařízení předběžného opatření nebyly zaslány žalovanému, proti kterému návrh směřoval. Žalobce se proti usnesení o zamítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření odvolal. Toto odvolání rovněž nebylo zasláno žalovanému. Odvolací soud odvolání vyhověl a usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že navrhané předběžné opatření nařídil.

Popsaný procesní postup obecných soudů je podle závěrů Ústavního soudu v rozporu s právem žalovaného na spravedlivý proces a zásadou rovnosti účastníků řízení ve smyslu čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud v tomto kontextu připomněl, že „každé procesní straně by měla být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínky, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana“ a že „cílem zásady rovnosti zbraní je pak dosažení spravedlivé rovnováhy mezi stranami sporu.“ Ústavní soud dovodil, že k porušení zásady rovnosti v daném případě došlo tím, že žalovaný „neměl v průběhu řízení vůbec žádnou možnost oponovat podanému návrhu“ a rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo předběžné opatření nařízeno, bylo pro žalovaného překvapivé. Na tomto podkladě Ústavní soud konstatoval, že „bylo povinností soudu (zde odvolacího) vyžádat si před nařízením předběžného opatření vyjádření stěžovatele (žalovaného), vůči němuž předběžné opatření směřovalo, neboť pouze tak by byla zachována zásada rovnosti zbraní a právo vyjádřit se k projednávané věci jakožto jednoho ze základních aspektů práva na spravedlivý proces.“ Ústavní soud proto zrušil usnesení odvolacího soudu o nařízení předběžného opatření a uložil mu, aby posoudil danou věc znovu s tím, že musí poskytnout žalovanému možnost, aby se vyjádřil k argumentům obsaženým v návrhu na nařízení předběžného opatření.

Autoři článku jsou přesvědčeni, že závěry Ústavního soudu vyjádřené v nálezu sp. zn. II. ÚS 1847/16 jsou aplikovatelné toliko na řízení u odvolacího soudu a že je nelze zobecňovat do té míry, že by bylo povinností soudu prvního stupně před tím, než bude rozhodovat o podaném návrhu

na nařízení předběžného opatření, umožnit žalovanému, aby se k tomuto návrhu vyjádřil. Takový postup by skutečně mohl účel navrhovaného předběžného opatření zmařit. Zkoumaným nálezem takový důsledek nepochybně nemohl být zamýšlen tím spíše, že podle názoru Ústavního soudu vysloveného v již zmiňovaném nálezu Pl. ÚS 16/09 platí, že: „Ze zásady rovnosti účastníků řízení totiž nelze vyvozovat abstraktní postulát, že všichni účastníci řízení musí v každém okamžiku řízení současně disponovat určitým procesním prostředkem. V případě některých procesních prostředků plyne naopak z jejich povahy a účelu, že jejich uplatnění může být v dispozici pouze jedné strany. Tak tomu bude i v případě návrhu na předběžné opatření, neboť toto opatření slouží k zaručení sjednatelnosti nároku a účinnosti případného poskytnutí soudní ochrany. Pokud zákonodárce umožnil v případech, na které dopadá právě napadený § 76g občanského soudního řádu, aby žalobce mohl uplatnit opravný prostředek proti rozhodnutí soudu první instance, byl jeho postup odůvodněn zájmem na účinné ochraně subjektivního práva žalobce. Doručením rozhodnutí soudu prvního stupně též žalovanému by se žalovanému signalizovala uvedená procesní aktivita žalobce a poskytoval určitý časový prostor k úkonům, které by mohly účinnost případně následně vydaného předběžného opatření zmařit.“

V kontextu výše uvedeného je třeba nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1847/16 vykládat tak, že povinnost umožnit žalovanému, aby se vyjádřil ke skutečnostem uvedeným v návrhu na nařízení předběžného opatření, má toliko soud odvolací, a to za předpokladu, že hodlá změnit předchozí zamítavé[9] usnesení soudu prvního stupně a předběžné opatření nařídí. Výklad, že stejná povinnost dopadá i na soud prvního stupně, by zcela popíral smysl předběžného opatření jakožto prostředku prozatímní ochrany před těžko zhojitelným jednáním žalovaného do té doby, než bude ve věci meritorně rozhodnuto. Takový výklad by navíc popíral předchozí judikaturu Ústavního soudu ve věcech předběžných opatření, a to včetně nálezu pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/09.

K výše uvedeným judikатурním závěrům je možno dodat, že by bylo vhodné, aby byly promítnuty do nové, připravované právní

úpravy civilního procesu. Na stejných principech je ostatně založena i nová slovenská právní úprava tzv. neodkladného opatrenia obsažená v zákoně č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok, která nahradila dosavadní právní úpravu predbežných opatrení podle zákona č. 99/1963 Z.z. Podle ustanovení § 329 odst. 1 slovenského civilního sporového poriadku totiž platí, že „Súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúčeniu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.“ V důvodové zprávě k uvedenému ustanovení se říká „Charakter tohto procesného inštitútu vyžaduje vylúčeniu potreby procesnej aktivity sporových strán (predovšetkým žalovaného), ako aj ustanovenia o pojednávani a procesnom dokazovaní. Pre zachovanie kontradiktórneho charakteru sporu sa umožňujú protistrane vyjadriť sa k odvolaniu proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, ako aj k samotnému návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, čo absentovalo v doterajšej právnej úprave a vyvolávalo tak pochybnosti o súladnosti právnej úpravy predbežných opatrení v tomto smere s ústavným právom na spravedlivý proces.“ ●

JUDr. Ondřej Rathouský,
spolupracující advokát
Mgr. Mária Piačková,
advokátní koncipientka
Giese & Partner, s.r.o.

GIESE & PARTNER

Poznámky:

- [1] Stejně platí i pro předběžná opatření nařízená podle § 102 odst. 1 OSŘ.
- [2] Viz § 74 odst. 1 OSŘ.
- [3] Viz § 75c odst. 1 OSŘ.
- [4] Viz § 75c odst. 2 OSŘ.
- [5] Viz § 75c odst. 3 OSŘ.
- [6] Viz § 76d OSŘ.
- [7] Viz § 76g OSŘ.
- [8] Nález publikován ve sbírce zákonů pod č. 48/2010 Sb.
- [9] Či odmítavé usnesení.

Placený výkon funkce statutárního orgánu obchodní společnosti fyzickou osobou může podléhat DPH

Nejvyšší správní soud v nedávno vydaném rozhodnutí (č. j. 2 Afs 100/2016-29) podrobně rozebral podmínky výkonu funkce jednatele společnosti s ručením omezeným. Na základě přímého účinku příslušné směrnice EU pak přiznal jednateři postavení osoby povinné k DPH a úplatný výkon jeho funkce označil za ekonomickou činnost ve smyslu zákona o DPH.

Finanční správa doposud uplatňovala vůči fyzickým osobám působícím v orgánech obchodních korporací postup založený na ustanovení zákona o DPH, které soud prohlásil za odporující právu Evropské unie. Činnost fyzických

osob při výkonu funkce v orgánech obchodních korporací nebyla doposud zákonem o DPH považována za ekonomickou činnost pro účely DPH, protože příjmy z ní jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti. Tyto fyzické osoby pak nebyly pokládány ani za osoby povinné k DPH.

Z výše uvedeného soudního rozhodnutí tak mimo jiné vyplývá, že společnost s ručením omezeným, která je plátcem DPH, může být oprávněna si (za podmínek stanovených zákonem) odečíst daň uhrazenou na vstupu jednateři spolu s odměnou za výkon jeho funkce, pokud je i jednatel plátcem DPH. Také jednatel – fyzická osoba může, pokud je plátcem DPH, uplatňovat odpočet daně uhrazené na vstupu z přijatých zdanitelných plnění, která použije při výkonu své funkce.

Soud také pro všechny případy upozornil orgány finanční správy, že přímý účinek směrnice je neopravňuje zpětně ani do budoucna doměřovat z moci úřední DPH jednatelům společností s ručením omezeným. Nejprve musí dojít k odpovídající změně zákona o DPH.

Nová skupina potencionálních plátců DPH

Nejvyšší správní soud tedy svým rozhodnutím označil okruh potencionálních nových plátců DPH, a nyní je otázkou, jaká bude reakce Ministerstva financí, resp. zákonodárce. Režim přímého účinku směrnice je totiž, jak poznamenal soud, jednostranně použitelný pouze ve prospěch práv osob, které vykonávají funkci člena orgánu společnosti jako svou ekonomickou činnost. Až do případné změny zákona o DPH tedy záleží výhradně na jejich dobrovolném rozhodnutí, zda se zaregistrují jako plátcí DPH, či nikoliv.

Status plátce DPH je však nezbytnou podmínkou k tomu, aby člen orgánu obchodní korporace mohl uplatňovat odpočet DPH z přijatých zdanitelných plnění, která použil při výkonu své funkce v orgánu obchodní korporace. Rovněž na straně obchodní korporace lze uplatnit odpočet DPH pouze u zdanitelných plnění přijatých od plátce daně.

Je třeba také zmínit, že východiska, na nichž Nejvyšší správní soud založil svůj závěr, že úplatný výkon funkce člena statutárního orgánu obchodní společnosti fyzickou osobou je ekonomickou činností ve smyslu zákona o DPH, lze obecně vztáhnout i na úplatný výkon funkce

v ostatních orgánech obchodní společnosti nebo družstva, jejichž členové jsou voleni, jmenováni či jinak povoláni. Členství v nejvyšším orgánu obchodní korporace (tj. valné hromadě společnosti s ručením omezeným či akciové společnosti nebo členské schůzi družstva) však na základě tohoto rozhodnutí za ekonomickou činnost pro účely DPH označit nelze.

Nejen práva, ale i povinnosti

Jak bylo již naznačeno, pokud se fyzická osoba vykonávající funkci člena orgánu obchodní korporace rozhodne využít přímého účinku směrnice EU a registruje se dobrovolně jako plátce DPH, musí si být vědoma také povinností s tím spojených. Především jí vznikne povinnost podávat v měsíčních intervalech daňová přiznání a kontrolní hlášení, povinnost vystavovat daňové doklady s náležitostmi podle zákona o DPH, vést evidenci pro účely DPH a samozřejmě také povinnost daň odvádět (pokud jí nebude vyměřen nadměrný odpočet).

Další otázky

V návaznosti na uplatnění DPH na placebný výkon funkce člena orgánu obchodní korporace fyzickou osobou bude také třeba ve vztahu mezi obchodní korporací

a touto osobou jasně vymezit, co všechno je součástí její odměny za výkon funkce, a tedy základem DPH. Základem daně je totiž vše, co je plátcí poskytnuto jako úplata za zdanitelné plnění, a to jak v peněžité, tak v nepeněžité podobě.

Z hlediska dotyčného člena orgánu obchodní korporace pak bude také nutno rozlišit, jaká přijatá zdanitelná plnění lze podle zákona o DPH považovat za plnění použitá pro účely výkonu jeho funkce, a zda lze v konkrétním případě uplatnit odpočet příslušné DPH uhrazené při jejich pořízení.

Potenciální uplatnění DPH na odměnu za výkon funkce člena orgánu obchodní korporace však nemá žádné dopady na zdanění této odměny daní z příjmů. Pokud nebude spolu se zákonem o DPH novelizován i zákon o daních z příjmů, mělo by toto zdanění zůstat stejné jako dosud.

●
.....
Hana Erbsová,
advokátní koncipientka
Ambruz & Dark Deloitte Legal s.r.o.,
advokátní kancelář

Deloitte.
Legal

epravo.cz
INSTITUTE

Video přednáška „Obrana před daňovou kontrolou“

Ondřej Trubač z advokátní kanceláře Bříza & Trubač Vás seznámí s jedním z klíčových institutů daňového řízení a tím je daňová kontrola.

 <https://institute.epravo.cz/>

*Jsme v odborném vzdělávání napřed ...
... o mnoho let*

SingleCase mi měří reálné výnosy.

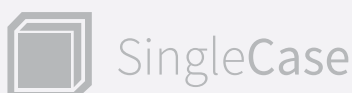
V reálném čase vidíte, jak si vaše kancelář vede, který klient vám vydělává nejvíce peněz a jak efektivní jsou vaši zaměstnanci.

- Hodiny sbírejte v reálném čase a zachraňte hodiny fakturovatelné práce každý měsíc
- Synchronizujte e-maily z Outlooku, lhůty a úkoly přímo do kalendáře
- Vystavujte faktury jedním tlačítkem a ušetřete až den práce měsíčně
- Přistupujte ke spisu odkudkoli včetně mobilního telefonu

Vyzkoušejte SingleCase zdarma na 30 dní

Akce do konce dubna 2017 - import vašich stávajících spisů zdarma

www.singlecase.cz
+420 739 475 360

Spojení **intelligence** a krásy

Zcela nová generace Synopsis propojuje

minimalismus - jednoduchý, ale mocný nástroj

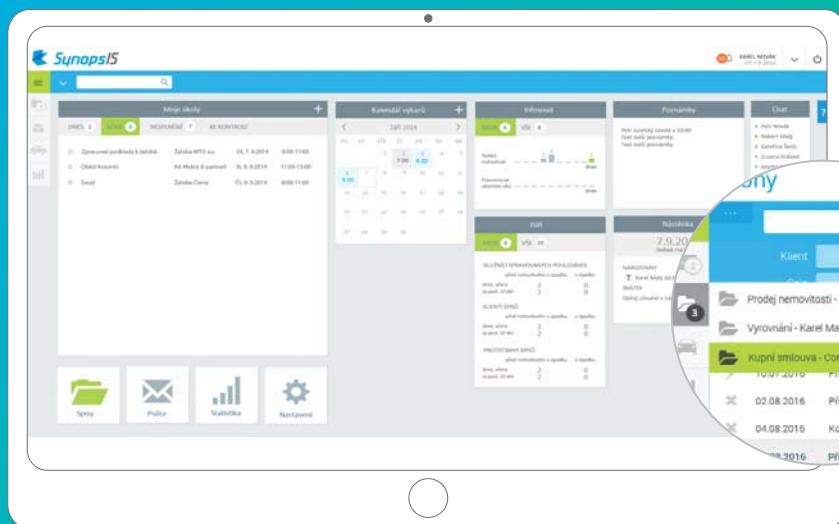
individuální přístup - přizpůsobuje se vám, ne vy jemu

rychlost - nové technologie a důraz na rychlost

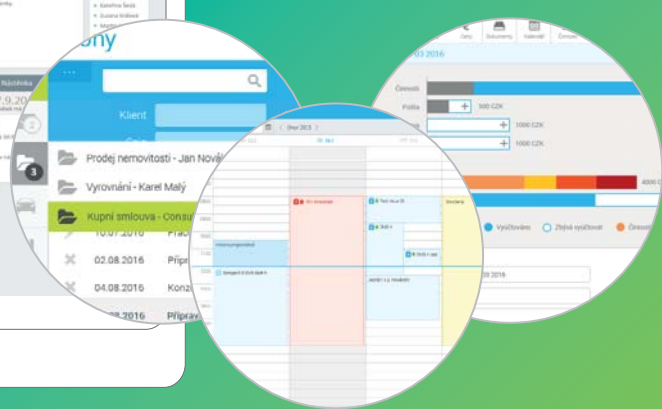
zabezpečení - bezpečnost především

přizpůsobivost - pracujte na různých zařízeních

Vše, co moderní advokát k práci potřebuje

grafy, kalendář, časové osy

Aktivní pracovní plocha, postranní lišta pro odkládání

Vyzkoušejte zdarma svoji budoucnost

Zjistěte více: obchod@synopsis.cz | 537 020 820

Jak postupovat při určení náhrady za převzetí zákaznické základny?

Ve smyslu ust. § 2315 obč. zák. má stávající nájemce za podmínek stanovených zákonem právo na poskytnutí náhrady za výhodu získanou novým nájemcem za převzetí jeho zákaznické základny. Jsou-li splněny podmínky postavení subjektů jsoucích v odpovídajících postaveních nájemce, pronajímatele a nového nájemce, je tento nárok explicitní. Základní otázka vzniká, jakým způsobem stanovit tzv. zákaznickou základnu a její výši. Odborné komentáře a důvodová zpráva, které jsou velmi strohé.

Zákaznickou základnou se nepochybně rozumí skupina zákazníků, kteří přichází na dané místo, kde je provozovna, kde zákazníci jsou nosným prvkem (restaurace, hotel apod.). Jsou to osoby, které přichází k danému místu, protože získalo svoji dobrou pověst. Abych použil příklad, který již je zřejmý a přitom mě nikdo nemůže nařknout z podpory stávajícího provozu, takovým místem by nepochybně byl bufet Koruna. Tedy, kdo by provozoval na místě bufetu

Koruna jakékoliv bufetové zařízení, vždy by těžil ze zákaznické základny svázané s místem a s pověstí – úrovní kuchyně a stravy zde poskytované včetně ostatního rozsahu služeb. Zde nacházíme základní prvek pro posuzování převzetí zákaznické základny. Při stanovení nákladů vytvoření zákaznické základny je možno vycházet z toho, jaká byla zákaznická základna (kvantita prodeje a obratu) na straně stávajícího nájemce, jakou vytvořil (kvalitativní složení) a jaké zákaznické základny, tedy dobré pověsti, za kterou jeho zákazníci jdou, dosáhl (součin kvantity a kvality – ekonomického potenciálu).

Jednou z nepochybných závěrů je, že nemůžeme vztáhnout otázku zákaznické základny výlučně k otázce zisku. Zisk – aktuální – je marginální pro posouzení.

Zákaznická základna, tedy náklady na její vytvoření, dobrá práce obchodníka, organizace práce a fungování provozovny, reklama a know-how, nemající specifickou povahu, ale vztahující se ke konkrétnímu místu a času, jsou v podstatě nákladovou položkou a nezáleží na tom, jaký zisk je ve vztahu k nim dosahován. Záleží, jaký je zisk budoucí. Důležité je ale současně – a to podtrhuji – nejen jakou zákaznickou základnu si příslušný „podnik“ vytvořil, ale jaká přechází na nového nájemce. Je nepochybné, že pokud byl na místě provozován bufet Koruna a nově bude na místě provozováno stravovací zařízení ve formě provozovny řetězce rychlého občerstvení nadnárodní značky, k žádnému přechodu zákaznické základny nedojde, nebo k tak minimálnímu, který by nestál za řeč. Naproti tomu přechod nově získané zákaznické základny naopak bude vysoce cenný, pokud bude vytvořena nová provozovna – opět příklad pivnice „U Bumbálka“, hojně navštěvovaná, a nový nájemce ji

tak říkájící – převezme. Je nepochybné, že zde můžeme ocenit jako nehmotnou složku vše dobré, za čím zákazníci „jdou“. Tak jako dobrý pracovník a vedoucí má svoji cenu, a průměrný pracovník svoji cenu, je stejná cena pro stanovení zákaznické základny. Dojde-li k přechodu zákazníků do nového obchodu, což lze vysledovat kupříkladu pomocí rozsahu tržeb, osob navštěvujících stejné místo apod., tak lze tuto částku stanovit zřejmě nejlépe jako procento z nákladů na reklamu, z nákladů na vedení provozu, z nákladů na personální obsazení, a z nákladů na fyzickou úpravu interiéru předmětné provozovny, a to uvádím příkladmo. Domnívám se, že oprávněné je požadovat cca 10–25 % těchto nákladů, vycházející z názoru na „spravedlivé uspořádání věcí“.

Nelze opomenout, že smyslem zákonné úpravy nepochybně jest, aby někdo nepřišel k tomu, čemu se říká „bez práce nejsou koláče“. A aby ten, kdo se zasloužil o vytvoření zákaznické základny, byl odškodněn. Proto se domnívám, že přístup při stanovení ceny zákaznické základny, vycházející z principu stávajících nákladů na pořízení zákaznické základny a rozsahu jejího převzetí budoucím nájemcem, je přístup oprávněný a lze oprávněně požadovat po znalcích z oboru ekonomika podnikání nebo ekonomických poradcích, aby v tomto duchu stanovili základní body stanovení zákaznické základny a její ceny pro účely vypořádání ve smyslu ust. § 2315 obč. zák. ●

JUDr. Václav Vlk, advokát
MORENO VLK & ASOCIADOS
 advokátní kancelář

R

WELLNESS & SPA HOTEL VILLA REGENHART

- * Výhodné pobytové balíčky
- * Stylová restaurace
- * Wellness & Spa
- * Firemní a rodinná setkání
- * Dárkové poukazy

Lze smluvně vyloučit právo soudu snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu?

Ve smlouvách se lze někdy setkat s ujednáním, že smluvní strany vylučují právo soudu moderovat smluvní pokutu, případně, že se tohoto práva vzdávají. Za předchozí právní úpravy takové ujednání nebylo možné. Účinný občanský zákoník, který prosazuje větší autonomii vůle smluvních stran a stanovuje nové podmínky, za kterých se lze od jeho ustanovení odchýlit, již tak jasnou odpověď nedává. Avšak prostřednictvím výkladu lze některé závěry dovodit.

Za předchozí právní úpravy jasná odpověď

V úpravě předchozího občanského zákoníku[1] právo moderovat nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu zcela chybělo. Otázka po vyloučení tohoto práva zde tedy byla bezpředmětná.

Obchodní zákoník[2] právo moderace v obchodních závazkových vztazích

sice v ustanovení § 301 ObchZ upravoval, avšak otázku možnosti odchýlení se od jeho ustanovení řešil taxativním výčtem kogentních ustanovení v § 263 ObchZ. Od 1. ledna 2001 bylo předmětné ustanovení o právu moderace zahrnuto do tohoto výčtu kogentních ustanovení,[3] z čehož jasně vyplývá, že ujednání o vyloučení práva moderace smluvní pokuty soudem nebylo možné sjednat.

V účinném občanském zákoníku otázka výkladu

Účinný občanský zákoník v tomto ohledu přinesl zásadní změny. Za prvé upravuje právo soudu snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu obecně bez ohledu na to, zda se jedná o osobu podnikatele (§ 2051 OZ). Za druhé neobsahuje žádný výčet kogentních ustanovení, ale jejich stanovení je ponecháno výkladu.[4]

V české komentářové literatuře doposud zjevně převažuje výklad, že ustanovení § 2051 OZ je kogentní a nelze se od něj odchýlit: „Soudíme, že § 2051 představuje kogentní ustanovení; smluvní strany tudíž nemohou smluvně vyloučit oprávnění soudu nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu snížit.“[5] Lze se však setkat i s názorem odlišným: „... Na druhou stranu v tomto případě je dle našeho názoru dispozitivnost na místě. Strany mohou vyloučit možnost moderace s tím, že nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta bude

jako celek neplatná pro rozpor s dobrými mravy.“[6] Obě dvě stanoviska však neuvádějí, na základě čeho ke svým závěrům docházejí.

Pokud se podíváme do nám příbuzné úpravy německé nebo rakouské, zjistíme, že jak německý, tak rakouský občanský zákoník rovněž obsahují obdobná ustanovení o moderaci smluvní pokuty.[7] Německá teorie, ale i judikatura pak shodně dospívají k závěru, že předmětné ustanovení slouží k ochraně dlužníka a jeho aplikaci není možné smluvně vyloučit: „Snížení smluvní pokuty znamená ochranu ekonomicky slabší strany. Ustanovení § 343 BGB je kogentní povahy, proto se od něj nelze odchýlit.“[8] Je však třeba upozornit na to, že ve vztahu k podnikateli (Kaufmann) obsahuje německý obchodní zákoník speciální ustanovení, podle kterého smluvní pokutu sjednanou podnikatelem při výkonu jeho živnosti podle předmětného ustanovení německého občanského zákoníku snížit nelze.[9] Mimochodem, z této perspektivy se jeví jako spíše systematicky nevhodná předchozí česká úprava, která v režimu obchodního zákoníku, tj. typicky mezi podnikateli, moderaci připouštěla, ale ve vztazích mezi nepodnikateli nikoli. U nepodnikatelů byla (stejně jako v Německu u podnikatelů) pouze možnost dovodit neplatnost ujednání o smluvní pokutě až pro rozpor s dobrými mravy.

V německé teorii je však zároveň dovozováno, že po vzniku nároku na smluvní pokutu se dlužník vzdát práva na její moderaci již může.[10] Tento závěr je s ohledem na to, že zde argument ochrany dlužníka již není na místě, dle mého soudu rozumný. Je to obdobné jako u odpovědnosti za škodu. Zde se rovněž slabší smluvní strana nemůže vzdát svého nároku na náhradu škody předem, ale následněmu vzdání se po vzniku škody již nic nebrání.[11]

Rakouská teorie považuje obdobné ustanovení rakouského občanského zákoníku rovněž za kogentní. To potvrzuje i judikatura rakouského Nejvyššího soudního dvora. Opět je zde jako argument uváděna ochrana dlužníka, který k okamžiku uzavření smlouvy spoléhá na to, že k porušení jeho smluvní povinnosti nedojde.[12] Na druhou stranu: „...Po vzniku poru-

šení povinnosti již toto riziko dáno není. A proto je vzdání se poté přípustné.“[13]

Oproti německé úpravě však v současně rakouské úpravě není ustanovení, které by aplikaci ustanovení o moderačním právu soudu vylučovalo ve vztahu k podnikatelům, a proto je dovozováno, že ani podnikatelé nemohou toto právo mezi sebou vyloučit.[14]

Závěr

Domnívám se, že kritériem pro dovození závěru, že se smluvní strany od ustanovení o právu soudu snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu nemohou odchýlit, by měla být výše uvedená ochrana dlužníka předtím, než dojde k případnému porušení povinnosti a vzniku nároku na smluvní pokutu.

Za nesporný závěr proto považuji, že za účinnosti nového občanského zákoníku nelze platně vyloučit právo soudu snížit smluvní pokutu ve smlouvách s osobou, která není podnikatelem nebo je slabší smluvní stranou. Tato osoba se předem práva domáhat se snížení smluvní pokuty u soudu nemůže ani platně vzdát.

O dovození tohoto závěru i pro smlouvy, ve kterých jsou na obou stranách podnikatelé, by se dalo diskutovat. Na základě přístupu německého zákonodárce, který moderaci u podnikatelů vůbec nepřipouští, protože zjevně nejsou hodni této ochrany, bych se osobně klonil k závěru, že ve vztahu k podnikatelům se od ustanovení odchýlit lze.[15] Avšak s ohledem na závěry uvedené jak v české, tak v rakouské teorii, kterou se český Nejvyšší soud rovněž často inspiruje, je zde velké riziko, že i česká judikatura půjde stejným směrem a bude považovat jakéhokoli dlužníka hodného ochrany a jakéhokoli smluvní vyloučení moderačního práva soudu předem za neplatné. Z tohoto důvodu nelze platnost takových ujednání v současném českém právu v žádném případě garantovat.

Na druhou stranu, pokud se dlužník vzdá nebo smluvně vyloučí své právo na moderaci až po vzniku nároku věřitele na smluvní pokutu, mám za to, že toto vzdání se je možné a platné, neboť v tom-

to případě se již argument ochrany dlužníka nemůže ani u slabší smluvní strany uplatnit. ●

Mgr. Vojtěch Lovětínský,
advokátní koncipient
Glatzová & Co., s.r.o.

GLATZOVÁ & Co.

Poznámky:

- [1] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- [2] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- [3] Prostřednictvím novely – zákona č. 370/2000 Sb.
- [4] Srov. § 1 odst. 2 OZ a Melzer, F. Dispozitivní a kogentní normy v novém občanském zákoníku. Právní rozhledy 2013, č. 7, s. 253 a násl.
- [5] Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1290. Rovněž srov. Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. et al. Občanský zákoník. Komentář. Svazek V. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 595. „Ustanovení je kogentní. Moderační právo soudu nelze dohodou smluvních stran vyloučit.“
- [6] Melzer, F., Tégli, P. et al. Občanský zákoník. Velký komentář. Svazek I. Praha: Leges, 2013, s. 49, pozn. pod čarou č. 184.
- [7] Ustanovení § 343 BGB a § 1336 odst. 2 ABGB.
- [8] Rozhodnutí Spolkového soudního dvora NJW 1968, 1625. „Die Herabsetzung der Vertragsstrafe bedeutet einen Schutz des wirtschaftlich Schwächeren. Die Bestimmung des § 343 BGB ist zwingenden Rechts und kann daher nicht abbedungen werden.“ Srov. rovněž Gottwald, P. Komentář k § 343, in Münchener Kommentar. Band 2. 7. vydání. München: Verlag C. H. Beck, 2016, marg. č. 2.
- [9] Ustanovení § 348 HGB.
- [10] Srov. Gottwald, P. Op. cit. sub 8, marg. č. 2.
- [11] V české úpravě ustanovení § 2898 OZ a contrario.
- [12] Srov. Reischauer, R. Komentář k § 1336, in Rummel, P. Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch. 2. Band. 2. vydání. Wien: Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 1992, s. 805. Srov. např. rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudního dvora OGH SZ 54/4.
- [13] Srov. Reischauer, R. Op. cit. sub 12, s. 805.
- [14] Srov. Danzl. Kurzkommentar zum ABGB. 3. vydání. Wien: Springer WienNewYork, 2010, s. 1583.
- [15] Jednalo by se pak v tomto případě o tzv. relativně kogentní normu. Srov. Melzer, F. Op. cit. sub 4.

Specialisté na hospodářskou soutěž.

hospodářská soutěž

energetika

veřejné zakázky

compliance

Praha

Bratislava

Polemika nad závěry rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci nemajetkové újmy aneb potřeba věštecké koule v rámci výkonu advokacie

Dne 24. 10. 2013 vydal Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) ve věci Katarína Haasová vs. Rastislav Petřík a Blanka Holingová rozhodnutí, jímž vyřídil žádost slovenského Krajského soudu v Prešově o předběžné otázce ohledně výkladu čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 10, dále jen „první směrnice“), jakož i článku 1 prvního pododstavce třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (Úř. věst. L 129, s. 33; Zvl. vyd. 06/01, s. 249, dále jen „třetí směrnice“).

Slovenský soud vymezil otázky SDEU následovně:

„1) Má se čl. 1 první pododstavec [třetí směrnice] a čl. 3 odst. 1 [první směrnice] vykládat tak, že brání takové vnitrostátní právní úpravě (jako je právní úprava obsažená v § 4 slovenského zákona [o povinném pojištění] a v § 6 českého zákona [o povinném pojištění]), podle níž občanskoprávní odpovědnost za škodu způsobenou provozem motorového vozidla nekryje nemajetkovou újmu vyjádřenou v peněžité formě, kterou utrpěli pozůstalí po obětech dopravní nehody způsobené provozem motorového vozidla?

2) V případě, že odpověď na první předběžnou otázku bude znít tak, že dotčená právní úprava není v rozporu s unijním prá-

vem, mají se ustanovení § 4 odst. 1, 2 a 4 slovenského zákona [o povinném pojištění] a § 6 odst. 1 až 3 českého zákona [o povinném pojištění] vykládat tak, že nebrání tomu, aby vnitrostátní soud v souladu s čl. 1 prvního pododstavce [třetí směrnice] a čl. 3 odst. 1 [první směrnice] přiznal nárok na nemajetkovou újmu způsobenou pozůstalým po obětech dopravní nehody způsobené provozem motorového vozidla jako poškozeným i v peněžité formě?“

SDEU na tyto soudem položené otázky rozhodl následovně, když odpověděl pouze na otázku č. 1, s tím, že na otázku 2) není třeba s ohledem na znění odpovědi na otázku č. 1 odpovídat. Výrok rozhodnutí SDEU zněl následovně:

„Článek 3 odst. 1 směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížení

právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění, čl. 1 odst. 1 a 2 druhé směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005, a článek 1 první pododstavec třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. května 1990 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel musejí být vykládány v tom smyslu, že povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motoro-

vého vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké oběti usmrčených při dopravních nehodách, pokud tuto náhradu škody z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní právní předpisy použitelné na spor v původním řízení.“

Na daném místě se nabízí otázka, co daným závěrem a výrokem SDEU myslí. Lze přijmout závěr, že pojišťovny musí odpovídat za náhradu nemajetkové újmy i na základě úpravy před 1. 1. 2014, kdy nabyl účinnosti zákon č. 89/2012Sb, občanský zákoník (dále jen „NOZ“), tedy i na základě zákona č. 40/1964Sb. občanský zákoník (dále jen „o.z.“). Nebo je správný výklad zcela jiný, a rozhodnutí lze vyložit tak, že úprava obsažená v ust. § 6 zákona č. 168/1999 Sb. zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále jen „ZPOV“), je v rozporu s unijním právem? Na danou otázku se pokusím odpovědět v tomto článku.

Názory na výklad předmětného rozhodnutí SDEU se různí, nicméně mám za to, že lze jednoduchým rozbořením daného rozhodnutí dospět k jednoznačnému výkladu, který bude uveden níže v textu. Zastáncem první varianty výkladu, tedy varianty, že i na základě úpravy obsažené v ust. § 6 ZPOV i za účinnosti o.z., bylo lze dospět k závěru, že pojišťovna nese odpovědnost z titulu povinného pojištění i za nemajetkovou újmu, je např. JUDr. Aleš Korejtko, soudce Krajského soudu v Pardubicích, který svůj názor vyjádřil v článku publikovaném v časopise epravo.cz.[1]

Byť bych tento názor přivítal, neboť se často v rámci své advokátní praxe v obdobných případech vyskytují výhradně na straně poškozených a z pohledu spravedlnosti a veřejného zájmu je takový závěr i žádoucí. Mám za to, že tento výklad není správný. K tomu mě vede nejen výklad odpovědi a výrokové části SDEU, ale i skutečnost, že SDEU neodpověděl na druhou otázku položenou Krajským soudem v Prešově.

Pokud se pozorně zaměříme na znění otázek předkládajícího krajského soudu, nelze si nepovšimnout znění obou otázek, kdy otázka první směřuje na odpověď, zda úprava provedená ve směrnici/ích EU

brání úpravě provedené v ust. § 6 ZPOV, podle níž občanskoprávní odpovědnost za škodu způsobenou provozem motorového vozidla nekryje nemajetkovou újmu vyjádřenou v peněžité formě, kterou utrpěli pozůstalí po obětech dopravní nehody způsobené provozem motorového vozidla. Druhá otázka pak zní tak, že pokud bude závěr odpovědi na první otázku takový, že úprava obsažená v ust. § 6 ZPOV není v rozporu s unijním právem, může soud přiznat i nemajetkovou újmu způsobenou pozůstalým po obětech dopravní nehody způsobené provozem motorového vozidla jako poškozeným i v peněžité formě. Zjednodušeně řečeno, pokud by SDEU dospěl k závěru, že úprava v ust. § 6 ZPOV je v rozporu s unijním právem (tedy, že úprava směrnice takové úpravě brání), měl krajský soud v Prešově pro svůj případ vyřešeno, že pojišťovnu nebude přibírat jako vedlejšího účastníka do předmětného řízení. Pokud by však SDEU dospěl k závěru, že úprava provedená v ust. § 6 ZPOV není v rozporu s unijním právem, chtěl znát Krajský soud v Prešově odpověď na druhou položenou otázku, zda lze toto ustanovení ZPOV vyložit tak, že soud může přiznat právo z nemajetkové újmy v peněžité formě i vůči pojišťovně.

SDEU tak dal svým rozhodnutím, a to nejen odůvodněním, ale i výrokem rozhodnutí na otázku č. 1 jasně najevo, že vnitrostátní úprava provedená v ust. § 6 ZPOV je v rozporu s unijním právem. Proto ani neodpovídal na otázku druhou, neboť na tuto by odpovídal pouze v případě, kdy by úprava v ust. § 6 ZPOV nebyla v rozporu s unijním právem (a tedy ustanovení směrnice takové úpravě nebránilo). Stejný závěr vyplývá i z výroku odpovědi na otázku č. 1. V této odpovědi není nikde žádný argument pro závěr, že by úprava dle § 6 ZPOV byla v souladu s unijním právem, ba navíc zde není ani žádný výklad ust. § 6 ZPOV. Naopak tento výrok rozhodnutí SDEU se zabývá přímo výkladem znění předmětných směrnic, na které odkazuje, když uvádí, že tyto směrnice (nikoli právní úprava obsažená v ust. § 6 ZPOV) musejí být vykládány v tom smyslu, že povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké oběti usmrčených při dopravních nehodách, pokud tuto náhradu ško-

dy z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní právní předpisy použitelné na spor v původním řízení (pozn. autora: rozuměj mezi poškozeným a škůdcem). Rozhodnutí SDEU tak vykládá znění a aplikaci směrnice unijního práva, nikoli znění vnitrostátní úpravy a upřesňuje povinnost každého státu přijmout takovou vnitrostátní úpravu povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, která bude kryt mimo jiné i náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké, pokud na základě úpravy provedené v právním řádu daného státu má poškozený pozůstalý nárok na stejnou náhradu vůči škůdci. Nacto konstatování, že povinné pojištění odpovědnosti musí kryt i nemajetkovou újmu neznamená, že ji úprava provedená v českém právním řádu kryje, ale že by ji měla kryt. SDEU tak přímo odpovídá na otázku krajského soudu, který tuto vnitrostátní úpravu v otázce první považoval za rozpornou s unijním právem. Tedy, pokud by např. na základě právního řádu státu neměl poškozený nárok na nemajetkovou újmu v penězích vůči škůdci, ale jen např. na přesně stanovenou náhradu škody vyvolující jiný nárok, nemusel by zákon o pojištění odpovědnosti takovou úpravu obsahovat. Stejně tak na druhou stranu, pokud by tento nárok na základě právního řádu daného státu byl poškozeným pozůstalým dán, musí i zákon o pojištění odpovědnosti takovou úpravu obsahovat. Jiný výklad daného rozhodnutí SDEU je dle mého názoru nesprávný a zavádějící, protože k němu nejde žádným výkladem dojít.

Jaký tedy plyne závěr z předmětného rozhodnutí SDEU? Dle mého názoru lze dospět jen k jednomu závěru, a to k odpovědnosti státu za nesprávnou recepci předmětných směrnic do vnitrostátní úpravy. Polemiku o tom, jak složité je se této náhrady domoci, ponechám stranou, neboť by to přesáhlo rámec tohoto článku. Dlužno poznamenat na samotný závěr, že za tuto zcela patovou situaci si stát může sám, (nicméně to opět odnáší někdo jiný), a to jak nedůslednou mocí zákonodárnou, tak mocí soudní. V tomto je třeba odkázat na zcela ustálený výklad daného tématu Nejvyšším soudem ČR, který byl dokonce posvěcen i soudem Ústavním (srov. např. s usnesením Nejvyššího soudu ze dne

12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3906/2011, ze dne 31. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010, či usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 8/06). Jak Nejvyšší soud, tak Ústavní soud, opakovaně rozhodují s výkladem ust. § 6 ZPOV, dle kteréhožto výkladu pojišťovny odpovědnost za zásah do osobnostních práv nenesou. [2] Tento výklad ustanovení § 6 ZPOV je pak výkladem zcela konstantním.

Závěr, který vyslovil ve svém článku dr. Korejtko má i jiná negativa. Dle mého názoru tento právní závěr naráží na princip zákazu retroaktivity a zasahuje do právní jistoty. Pojišťovny, jako subjekt a adresát právní normy, měly své smlouvy o pojištění odpovědnosti nastaveny s předpokladem, že v obdobných případech budou hradit jednorázové odškodné stanovené zákonem ve výši 240 000 Kč. Situaci, kdy by např. k pojistné události došlo v roce 2012 a pojistná smlouva byla uzavřena kdykoli před tímto rokem, nelze hodnotit tak, že díky rozhodnutí SDEU se zcela mění situace, ze které se vycházelo nejen při uzavření smlouvy, ale i při vzniku pojistné události a pojišťovna, která do vydání rozhodnutí SDEU za nemajetkovou újmu nikterak neodpovídala, za ní najednou odpovídá, bez toho, aniž by se jakkoli změnil zákon. Takový výklad zřejmě není možný, neboť jest zjevně retroaktivní.

Kde je zakopán pes? Jak se tedy mají subjekty práva, poškození a v konečném důsledku i škůdci, kteří měli uzavřeno pojištění za účelem krytí škod jimi způsobených třetím osobám, domoci svých práv? Dle mého názoru za danou situaci musí nést odpovědnost stát. Ten totiž za zcela zjevné nesoučinnosti moci zákonodárné a soudní dopustil, že jednak vedle stanovené náhrady jednorázového odškodnění, která měla mít adekvátní satisfakční charakter, provedené v ust. § 444 o.z., připustil rozšíření nároků poškozených pozůstalých na základě užití ust. § 11 a 13 o.z. Byť lze danou snahu soudní moci kvitovat s povděkem, neboť náhrada upravená v ust. § 444 o.z. byla stanovena velmi nízkou a nezohledňovala zvláštní aspekty jednotlivých případů, vnesl tento postup justice do právního řádu určitou právní nejistotu a chaos. Ten byl pak dokonán výkladem zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidel, když byla odmítnuta

odpovědnost pojišťoven za krytí daných nároků z nemajetkové újmy, kterýžto výklad byl mimo jiné opřen i o přímý legislativní odkaz v ust. § 6 ZPOV na ust. § 442 a násl. o.z.[3]

SDEU pak v posuzovaném shora uvedeném rozhodnutí vyslovil požadavek na to, aby každý členský stát přijal zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidel, který bude kryt veškeré škody, vč. nemajetkové újmy, kterou může požadovat poškozený, příp. poškozený pozůstalý po pojištěném škůdci. S ohledem na skutečnost, že taková úprava byla do českého právního řádu včleněna až zákonem č. 89/2012 Sb., stát zjevně nesprávně aplikoval směrnice uvedené v předmětném rozhodnutí SDEU, což sám potvrdil svojí zcela konstantní judikaturou.

S ohledem na shora uvedené mám za to, že správným postupem v dané věci by měl být postup spojený s uplatněním náhrady škody po státu za nesprávnou implementaci směrnice EHS. S ohledem na znění předmětného rozsudku SDEU mám za to, že rozpor právní úpravy provedené v ust. § 6 ZPOV s unijní úpravou byl jednoznačně konstatován a SDEU by se v budoucnu od tohoto svého názoru neměl odchýlit. Jak se však vypořádá s daným rozhodnutím česká justice, jest otázkou. Aktuálně lze sledovat tendence obecných soudů, okresních a krajských, které vykládají rozhodnutí v souladu s názorem dr. Korejtky, tedy dle mého názoru vadně. Jak se k daným rozhodnutím postaví Nejvyšší soud a potažmo soud Ústavní, není zřejmé, ale dle mého názoru by si tyto instance měly podržet svá původní stanoviska, a poskytnout prostor účastníkům, aby si uplatnili náhradu škody po státu na nesprávnou implementaci směrnice EHS. Trochu se však obávám alibistického přístupu, který se bude snažit stát z dané situace dostat, jakkoli by měla být justice zcela nezávislým nástrojem pro uplatnění práv adresátů právních norem.

●

Mgr. Lukáš Smutný, advokát
Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fraňa
a partneři, s.r.o.

Poznámky:

- [1] Viz Korejtko Aleš, JUDr., 93151. Soudní dvůr Evropské unie: Povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké oběti usmrcených při dopravních nehodách; dostupné na www.kdispozici.na.https://www.epravo.cz/top/clanky/soudni-dvur-evropske-unie-povinne-pojisteni-obcanskopravni-odpovednosti-za-skodu-zpusobenou-provozem-motoroveho-vozidla-musi-pokryvat-nahrada-nemajetkove-ujmy-kerou-utrpely-osoby-blizke-obeti-usmrcenych-pri-dopravnich-nehodach-93151.html.
- [2] Z rozhodnutí 30 Cdo 3906/2011: „Otázka vztahu zákonného pojištění vozidla k nárokům z ochrany osobnosti byla již nastolena v dovolání, o němž dovolací soud rozhodl rozsudkem ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1051/2005. Proti tomuto rozsudku Nejvyššího soudu byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud usnesením ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 8/06 odmítl jako zcela neopodstatněnou. Uvedl zde mimo jiné, že vymezeným chráněným statkem, na němž lze způsobit škodu, která má být podle zákona a smlouvy s pojistitelem za pojištěného uhrazena, je podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla zdraví a život, a nikoli soukromí a život rodinný, resp. jiné obdobné kategorie, z nichž teprve by bylo možné jak činí stěžovatelé usuzovat, že ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona odkazuje i na ustanovení § 11, resp. 13 obč. zák. a následně v témže usnesení shrnul, že nárok posuzovaný podle § 13 odst. 2 obč. zák. nebyl podřaditelný ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla“.
- [3] Z rozhodnutí 30 Cdo 3906/2011: Ústavní soud se ve svém usnesení zabýval i celkovou interpretací vztahu mezi zákonem o pojištění odpovědnosti za škodu z provozu motorových vozidel a občanského zákoníku, tak jak se jí dovolávala i dovolatelka, kde konstatoval, že není důvod takto vymezenou „škodu“ neidentifikovat se shodně vyjádřenou „škodou“ podle § 6 zákona odst. 2 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb. Současně také uvedl, že z poznámky pod čarou k ustanovení § 6 tohoto zákona lze činit závěry jen v širších (výkladových) souvislostech, ale zdůraznil, že odkazuje-li se zde však právě na § 442 a násl. obč. zák., není bez významu, že podobný odkaz na § 11 a násl. obč. zák. chybí.

TACTICS PRECISION VICTORY.

Zamyšlení nad dvěma rozhodnutími soudů ohledně platnosti usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu

V nedávné době jsme se setkali s usnesením krajského soudu, které zrušilo pro neplatnost usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu s odůvodněním, že „očekávaný přebytek pracovního kapitálu“ nepředstavuje dostatečné vymezení důvodu pro snížení základního kapitálu ve smyslu § 516 písm. a) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“). Jako obiter dictum krajský soud uvedl, že na proces snižování základního kapitálu se uplatní také § 350 odst. 1 ZOK. Jelikož rozhodnutí krajského soudu bylo k našemu překvapení potvrzeno v rámci odvolacího řízení také příslušným vrchním soudem, dovolujeme si předložit k posouzení argumenty, proč se podle nás § 350 ZOK na snižování základního kapitálu neuplatní a proč považujeme citovaný popis důvodu snížení základního kapitálu za dostatečný.

K § 350 odst. 1 ZOK

Toto ustanovení zakazuje, aby společnost rozdělila zisk nebo jiné vlastní zdroje mezi akcionáře, pokud se (i) ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo (ii) vlastní kapitál po tomto rozdělení, sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze podle ZOK nebo stanov rozdělit mezi akcionáře. V daném případě oba soudy konstatovaly, že pro účely přijetí rozhodnutí o snížení základního kapitálu musí společnost připravit řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku, aby prokázala splnění podmínky § 350 odst. 1 ZOK.

Z nedostatečného odůvodnění obou rozhodnutí nelze zcela spolehlivě určit, co soudy k uvedenému závěru vedlo. Krajský soud bez dalšího uvedl, že základní kapitál patří mezi vlastní zdroje financování společnosti a dispozici s vlastními zdroji akciové společnosti k rozdělení mezi akci-

onáře upravuje § 350 ZOK, který pro rozhodnutí o rozdělení vlastních zdrojů předpokládá sestavení řádné či mimořádné účetní závěrky. Podle odvolacího soudu je potřeba § 350 ZOK vztáhnout i na snižování základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií, neboť jinak by omezení obsažené v tomto ustanovení na ochranu společnosti, minoritních akcionářů nebo věřitelů ztratilo smysl, pokud by bylo možné vlastní zdroje „vypustit“ jiným způsobem, například snížením základního kapitálu. Odvolací soud navíc dodal, že § 350 ZOK se neuplatní na zjednodušené snížení základního kapitálu za účelem úhrady ztráty nebo převodu do rezervního fondu a úhrady budoucí ztráty dle §544 ZOK, jelikož v tomto případě nedochází k rozdělení vlastních zdrojů mezi akcionáře.

Ačkoli z ekonomického i právního[1] hlediska patří základní kapitál mezi vlastní zdroje, nelze na něj podle našeho názoru aplikovat § 350 odst. 1 ZOK. Hovoří proti tomu argumenty historické, systematické,

teleologické a v neposlední řadě povinnost eurokonformního výkladu.

Obdobné pravidlo, jaké je obsaženo v § 350 odst. 1 ZOK, obsahoval již § 178 odst. 2 zrušeného zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“).[2] Není nám však známo, že by toto ustanovení bylo někdy aplikováno na snižování základního kapitálu. Naopak podle komentáře nakladatelství Wolters Kluwer se pravidlo uplatnilo na rozhodování o výplatě dividendy. Jiné situace komentář nezmiňuje. Komentář navíc odděluje „základní kapitál“ od „jiných“ vlastních zdrojů, když uvádí, že „vlastním zdrojem je především základní kapitál, jinými vlastními zdroji potom kapitálové fondy“.[3] Podobně komentář nakladatelství C. H. Beck uvádí, že ekonomický test podle § 178 odst. 2 se uplatnil pouze na rozhodnutí o výplatě dividendy.[4][5] Ostatně § 178 obchodního zákoníku byl nadepsán „Podíly na zisku společnosti“.

Máme tedy za to, že zákonodárce při převážně ZOK převzal část znění zrušeného § 178 odst. 2 obchodního zákoníku s úmyslem ponechat tomuto ustanovení stejný účel. Naši domněnku potvrzuje znění důvodové zprávy k § 350 ZOK, které uvádí, že „lze v obecné rovině říci, že úprava akcionářských práv a povinností zůstává nezměněna, pouze systematicky a jazykově přehodnocena“. K úvodnímu paragrafu oddílu věnovaného snižování základního kapitálu, tj. § 516 pak dokonce důvodová zpráva říká, že oproti zvýšení základního kapitálu, snížení základního kapitálu není měněno. „[D]ůvodem je nejen dikce směrnice, ale také stávající úprava, která je v dílčích úpravách použitelná i do budoucna. Zachována tak zůstávají nejen obecná ustanovení o ochraně věřitele, ale také jednotlivé formy snížení, včetně zjednodušeného snížení. Došlo pouze k systematickému přesunu některých ustanovení, k vytvoření nových rubrik a k jednotlivým zásahům, které mají napomoci praxi. Jak bylo uvedeno, samotný proces snižování základního kapitálu nepodléhá změně. Ustanovení jsou tak pouze přestylizována a systematicky přesunuta, aniž dochází k věcným posunům. Výjimkou je ustanovení ve věci výzvy prodlevších akcionářů s předložením akcií a zatímních listů.“

Ze systematického hlediska je nutné podotknout, že § 350 je zakotven v dílu 4 (Práva a povinnosti akcionáře, jehož klíčovým tématem je právo akcionáře na výplatu zisku. Naproti tomu, podmínky pro snižování základního kapitálu jsou uceleně upraveny až v dílu 6 (Změny výše základního kapitálu), konkrétně v § 516 – 520 ZOK. Žádná dostupná komentářová literatura nezmiňuje, že by § 350 měl vztah k dílu 6 či jeho oddílu 3 (Snížení základního kapitálu). Komentář nakladatelství C. H. Beck k § 350 ZOK opět hovoří pouze o rozdělení zisku a jako příklad „jiných“ vlastních zdrojů zmiňuje pouze kapitálové fondy.[6] Komentář nakladatelství Wolters Kluwer k § 350 odst. 1 ZOK pak rovnou uvádí, že ačkoliv se může na první pohled zdát, že ustanovení dopadá na jakékoliv složky vlastního kapitálu, aplikovatelnost na jeho složky vázané ve společnosti, jako základní kapitál, je třeba vyloučit.[7]

Je pravda, že výraz „jiné vlastní zdroje“ zákonodárce použil také v § 40 odst. 1 ZOK.

[8] V případě společnosti s ručením omezeným by šlo argumentovat, že test insolvence v § 40 odst. 1 ZOK se nevztahuje na výplatu těch prostředků z vlastních zdrojů, které představují základní kapitál, protože ochrana prostředků tvořících základní kapitál nemá smysl vzhledem k redukci minimální povinné výše základního kapitálu společnosti s ručením omezeným na 1 Kč. V podobném duchu hovoří důvodová zpráva k § 40 ZOK.[9] V případě akciové společnosti však aplikovatelnost § 40 odst. 1 na snižování základního kapitálu smysl dává. Nicméně na argumenty odvolacího soudu, že ustanovení § 350 ZOK slouží na ochranu společnosti, minoritních akcionářů nebo věřitelů a ztrácelo by smysl, pokud by se neuplatnilo na snižování základního kapitálu výplatou akcionářům, je nutné namítnout, že při snižování základního kapitálu poskytují věřitelům všech společností ochranu speciální ustanovení § 518-520 ZOK. Jelikož v případě snížení základního kapitálu je minoritním akcionářům vyplácena poměrná částka snižované hodnoty, nerozumíme, jak § 350 ZOK podle odvolacího soudu slouží k ochraně minoritních akcionářů. Odvolací soud bohužel své tvrzení dále nerozvedl.

Souhlasíme s odvolacím soudem, že § 350 ZOK slouží k ochraně společnosti. Nemůže tak tomu ovšem být v případě jeho aplikace na snižování základního kapitálu. Ta totiž nedává příliš smysl, jelikož při snížení základního kapitálu dojde vždy ve stejné míře i ke snížení vlastního kapitálu, neboť základní kapitál tvoří jeho složku. Podmínka § 350 odst. 1 ZOK tak bude splněna při každém snížení základního kapitálu.

V neposlední řadě nelze opomenout povinnost eurokonformního výkladu. § 350 odst. 1 transponuje do českého právního řádu článek 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2012/30/EU (dále jen „Druhá směrnice“), který výslovně vylučuje svou aplikovatelnost na snižování základního kapitálu.[10] Česká republika má na základě článku 1 odst. 2 Ústavy povinnost interpretovat národní předpisy transponující právo Evropské unie v souladu s unijním právem.[11] Pokud tedy ustanovení unijního práva vylučuje svou aplikovatelnost na konkrétní institut, členský stát se musí tímto zákazem řídit.

Nelze podle nás přitom namítat, že Druhá směrnice představuje jen základní legislativní rámec, v němž může Česká republika stanovit přísnější pravidla. Tento argument odmítl generální advokát Tesouro ve svém stanovisku k případu Meilicke v ADV/ORG.[12] Jeho stanovisko pak implicitně potvrdil Soudní dvůr Evropské unie, když uvedl, že členské státy se mohou od článku 25 Druhé směrnice odchýlit jen v těch případech, kde k tomu mají výslovné zmocnění.[13] Ačkoliv se rozhodnutí netýká článku 17, nevidíme důvod, aby se stejný princip neuplatnil ve vztahu k celé Druhé směrnici. Druhá Směrnice tedy podle nás nepřiznává členským státům možnost odchýlit se od článku 17 odst. 1.[14] Pokud české soudy vykládají § 350 odst. 1 ZOK tak, že se vztahuje na snižování základního kapitálu, porušují tím právo Evropské unie.

K § 516 písm. a) ZOK

Jak bylo uvedeno na začátku, oba soudy vyslovily své závěry ohledně § 350 ZOK pouze jako obiter dictum. Důvodem pro zrušení předmětného usnesení valné hromady bylo údajně nevyhovění požadavku § 516 písm. a) ZOK. Dle obou soudů „očekávaný přebytek pracovního kapitálu, který bude rozdělen mezi akcionáře společnosti“ nepředstavuje náležitě vymezení důvodu pro snížení základního kapitálu ve smyslu § 516 písm. a) ZOK. Dle krajského soudu neinformuje takové vymezení o skutečném důvodu snížení základního kapitálu, protože přebytek kapitálu má být získán až v budoucnu. Důvody a účel snížení základního kapitálu mají dle krajského soudu význam z hlediska informování akcionářů za účelem jejich kvalifikovaného rozhodnutí v zájmu společnosti a mají i význam pro informování věřitelů společnosti. Nelze je proto dle soudu uvést jen formálně bez potřebné analýzy. Krajský soud pak konstatoval, že pokud je prezentovaným důvodem snížení základního kapitálu, přebytek pracovního kapitálu je podstatnou vadou rozhodnutí, není-li specifikováno, z jakých zdrojů bude přebytek vytvořen. S tímto názorem se vrchní soud jako soud odvolací ztotožnil. Dle jeho názoru nelze pro nedostatek konkrétních informací dovodit, zdali předpokládaná situace (přebytek pracovního kapitálu) nastane, natožpak proč je ji potřeba řešit tímto způsobem. Ani s tímto názorem soudů nemůžeme souhlasit.

Dle § 516 písm. a) musí usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu obsahovat důvody a účel navrhovaného snížení. Podle našeho názoru by mělo být neplatné pouze takové usnesení, které důvody a účel snížení buď nevymezi vůbec, anebo je vymezi nesrozumitelně či nedostatečně určitě. Zákon ale nestanoví další náležitosti vymezení důvodů a účelu snížení. Souhlasíme s autory komentáře nakladatelství Wolters Kluwer, že důvod snížení základního kapitálu představuje to, jaká situace má být snížením řešena. Jako příklad komentář uvádí např. skutečnost, že (i) společnost má přebytek vlastních zdrojů, (ii) drží vlastní akcie nebo (iii) má vysokou ztrátu.[15] Komentář nakladatelství C. H. Beck uvádí příkladem následující důvody: zákonná povinnost společnosti v důsledku uplynutí lhůty pro zcizení vlastních akcií v majetku společnosti,[16] zákonná povinnost, když společnost nevydá akcie za zatímní list prohlášený za neplatný osobě schválené valnou hromadou,[17] úhrada vzniklé ztráty, převod do některého fondu, upuštění od vymáhání nesplaceného emisního kurzu, přebytek provozního kapitálu, který má být rozdělen mezi akcionáře apod. Domníváme se, že pokud soudy považují výše citované vymezení důvodů snížení základního kapitálu za nedostatečné, kladou na společnost nároky nad rámec zákona. ZOK totiž nestanoví žádné další požadavky na to, jak široce či podrobně má být důvod vymezen.

Požadavek na uvedení důvodu snížení základního kapitálu obsahoval zrušený § 211 odst. 1 písm. a) obchodního zákoníku. I ve vztahu k tomuto ustanovení komentářová literatura pouze zmiňuje příklady důvodů, aniž by se jakkoliv zabírala nutností je blíže specifikovat.[18]

Zatímco úprava v obchodním zákoníku vyžadovala uvedení pouze „důvodu“, ZOK v § 516 vyžaduje uvedení „důvodů a účelu“. Smysl tohoto rozšíření nám není zcela zřejmý, neboť rozdíl mezi důvodem a účelem nedokážeme spolehlivě určit.[19] Důvodová zpráva k tomuto mlčí. Mohlo by se jednat o důsledek nekvalitní transpozice Druhé směrnice, která v čl. 34 uvádí, že v oznámení o svolání valné hromady musí být uveden alespoň účel snížení základního kapitálu a způsob jeho provedení. V každém případě, v po-

suzované věci by tato diskrepance neměla mít význam, neboť odvolací soud označil specifikaci účelu za dostatečnou.[20] Pro úplnost uvádíme, že Ministerstvo spravedlnosti předložilo vládě návrh komplexní novely ZOK, který mj. ze znění ustanovení § 516 písm. a) vypouští požadavek na stanovení důvodů navrhovaného snížení základního kapitálu. Zůstat má jen požadavek na stanovení účelu, a to právě s ohledem na „nejasně rozlišování mezi důvodem a účelem snížení“ a znění článku 34 Druhé směrnice.[21]

Obdobným způsobem jako v diskutovaném případě byl důvod snížení základního kapitálu formulován také v jiných, autorům známých, případech.[22] K žádnému zpochybnění platnosti rozhodnutí o snížení základního kapitálu v těchto případech však nedošlo a snížení je platně zapsáno do obchodního rejstříku.

Přestože řádné informování akcionářů společnosti o důvodu/účelu snižování základního kapitálu je bezesporu žádoucí, soud nemůže společnosti pod sankci neplatnosti ukládat povinnost jdoucí nad rámec zákona. V daném případě k tomu není ani důvod, neboť akcionáři mohli žádat bližší vysvětlení na valné hromadě v souladu s § 357 ZOK. Pro věřitele pak není podrobná informace o důvodu snížení základního kapitálu zase tak potřebná. Klíčová je spíše informace o rozsahu snížení a o tom, zdali se nejedná o zjednodušené snížení podle § 544 ZOK, tj. zdali věřiteli vznikne možnost uplatnit práva podle § 518 ZOK.

V neposlední řadě je třeba soudům vyznítknout, že ačkoliv zpochybnily dostatečnost vymezení důvodu snížení základního kapitálu, neuvedly, jak by mělo vymezení správně vypadat, resp. co vše by měla valná hromada do usnesení doplnit. Nejen že jsou taková rozhodnutí soudů věcně nesprávná, ale navíc uvádí zúčastněnou společnost a další společnosti, které zamýšlejí snížit základní kapitál, do nepřipustné právní nejistoty. Pokud valná hromada rozhodne o novém snížení základního kapitálu, nebude mít dotyčná společnost žádnou jistotu, že soud nové usnesení opět nezruší pro špatně vymezený důvod snížení základního kapitálu.

Závěr

Dovolujeme si zopakovat náš názor, že se § 350 odst. 1 ZOK neuplatní na proces snižování základního kapitálu, byť základní kapitál obecně patří mezi vlastní zdroje financování společnosti a v jiných ustanoveních ZOKu (§40) zřejmě dává smysl pod pojem „jiné vlastní zdroje“ podřadit také základní kapitál akciové společnosti. Jsme přesvědčeni, že autoři ZOKu měli v případě § 350 odst. 1 v úmyslu převzít předchozí úpravu, která se uplatnila pouze na výplatu zisku a těch jiných vlastních zdrojů, které nejsou ve společnosti vázány. Proto je § 350 umístěn do dílu upravujícího institut zcela odlišný od snižování základního kapitálu. Použití § 350 odst. 1 ZOK na snižování základního kapitálu navíc nedává smysl, neboť snížením základního kapitálu se vlastní kapitál společnosti sníží vždy právě o částku sníženého základního kapitálu. Aplikace § 350 odst. 1 ZOK na snižování základního kapitálu je podle nás rovněž v rozporu s článkem 17 Druhé směrnice, který výslovně vylučuje svou aplikovatelnost na snižování základního kapitálu, a jenž je do českého právního řádu transponován právě § 350 odst. 1 ZOK. Jako vhodné opatření považujeme novelizovat § 350 odst. 1 ZOK tak, aby ustanovení výslovně vylučovalo svou aplikaci na proces snižování základního kapitálu po vzoru unijní směrnice.

Co se § 516 písm. a) ZOK týče, pak „očekávaný přebytek pracovního kapitálu“ podle nás představuje dostatečné vymezení důvodů snížení základního kapitálu. Požadavky obou soudů pro stanovení důvodů snížení základního kapitálu jdou značně nad rámec zákona a jejich ustálení by vedlo k nepřipustné právní nejistotě ohledně zákonných požadavků na realizaci snížení základního kapitálu. ●

Michal Jašek, seniorní advokát

Jakub Veselý, advokát

Clifford Chance Prague LLP, organizační složka

Poznámky:

- [1] Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb. tvoří vlastní kapitál tyto položky: základní kapitál, emisní ážio a kapitálové fondy, fondy ze zisku (např. rezervní fondy), výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období.
- [2] § 178 odst. 2 obchodního zákoníku zněl: Společnost není oprávněna rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje mezi akcionáře, je-li vlastní kapitál zjištěný z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo by v důsledku rozdělení zisku byl nižší než základní kapitál společnosti, zvýšený o
a) upsanou jmenovitou hodnotu akcií, pokud byly upsány akcie společnosti na zvýšení základního kapitálu a zvýšený základní kapitál nebyl ke dni sestavení řádné nebo mimořádné účetní závěrky zapsán v obchodním rejstříku, a
b) tu část rezervního fondu nebo ty rezervní fondy, které podle zákona a stanov nesmí společnost použít k plnění akcionářům.
- [3] Pokorná, J. § 178 Podíl na zisku společnosti. In: Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. aj. Obchodní zákoník: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2017-1-13]. ASPI_ID KO513_1991CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- [4] A dále také tantiémy a podílu zaměstnanců na zisku.
- [5] Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 1469 s.
- [6] Štenglová, I., Havel, B., Cileček, Z., Kuhn, P., Šuk, P. a kol.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1008 s.
- [7] Vedle rozdělení zisku [...] se zde komentované ustanovení týká i rozdělení tzv. jiných vlastních zdrojů. Z čistě jazykového výkladu by se mohlo zdát, že jde o jakékoli složky vlastního kapitálu, které nejsou ziskem. Z povahy věci však usuzuji, že jinými vlastními zdroji jsou jen složky vlastních zdrojů odlišné od „zisku“ i od složek vlastního kapitálu vázaných ve společnosti [...]; takové vázané složky buď vůbec rozdělit nelze, dokud trvají důvody jejich existence [např. rezervní fond zřízený při poskytnutí finanční asistence podle § 311 písm. f)], anebo lze, avšak pouze zvláštním postupem (snížení základního kapitálu s výplatou akcionářům). Mezi jiné vlastní zdroje ve smyslu komentovaného ustanovení tak bude patřit ze složek výslovně předvidaných zákonem o obchodních korporacích zejména emisní ážio a dobrovolně vytvořený rezervní fond (§ 248 a 249).
Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. aj. Zákon o obchodních korporacích: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2017-1-14]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.]
- [8] § 40 odst. 1 ZOK zakazuje, aby si obchodní korporace vyplátila zisk nebo prostředky z jiných vlastních zdrojů, nebo na ně vyplácela zálohy, pokud by si tím přivodila úpadek podle jiného právního předpisu.
- [9] „V reakci na spornost role základního kapitálu a novou dikci insolvenčního práva se zavádí pravidlo, že se výplaty prostředků společnosti testují také testem insolvence (podle § 3 insolvenčního zákona). Toto řešení je spojeno také s částečným odklonem od role základního kapitálu u s. r. o. a je společně s pravidly správy obchodních korporací dalším stavebním kamenem ochrany věřitelů a společníků.“
- [10] Článek 17 odst. 1 zní: „S výjimkou případů snížení upsaného základního kapitálu nesmí dojít k rozdělení akcionářům, pokud se ke dni skončení posledního účetního období čisté obchodní jmění vyplývající z roční účetní závěrky společnosti nebo čisté obchodní jmění po tomto rozdělení sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšenou o rezervy, které nelze podle právních předpisů nebo stanov rozdělit.“
Celé znění Druhé směrnice je dostupné na portálu EUR-Lex.
- [11] Například nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04.
- [12] Příklad C-83/91 [1992] ECR I-4871.
- [13] Spojené případy C-19-20/90 Karella and Karellas [1991] I-02691, odst. 19-23 rozhodnutí. Soudní dvůr potvrdil své rozhodnutí ve spojených případech C-134-135/91 Kerafina in Greek State and Others [1992] I-05699.
- [14] S výjimkou možnosti stanovit zvláštní režim pro investiční společnosti, která je však v této věci irelevantní.
- [15] Komentář nakladatelství Wolters Kluwer k § 516 ZOK, cit. v pozn. 7 výše.
- [16] § 308 odst. 2 ZOK.
- [17] § 346 odst. 2 ZOK.
- [18] Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. aj. Obchodní zákoník: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2017-2-15]. ASPI_ID KO513_1991CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.: „Důvodem snížení základního kapitálu může být povinnost vyplývající ze zákona (snížení o vlastní akcie, které má společnost ve svém majetku), vyrovnání ztráty nebo zjištění, že společnost vzhledem ke své činnosti a rozsahu závazků nepotřebuje tolik vázaných vlastních zdrojů financování.“ Text komentáře nakladatelství C. H. Beck k důvodům snížení základního kapitálu dle obchodního zákoníku se v zásadě shoduje s textem komentáře k § 516 ZOK, na který odkazujeme výše.
- [19] Určité vodítko nabízí komentář nakladatelství Wolters Kluwer, který uvádí, že za důvod snížení základního kapitálu můžeme označit to, jaká situace jim má být řešena či změněna. Kdežto za účel by bylo možno považovat to, jak má být výchozí situace změněna, resp. jaká situace má být snížením základního kapitálu dosažena (např. výplata akcionářům, zrušení vlastních akcií nebo úhrada ztráty). Takové rozlišování však nepovažujeme za příliš přesvědčivé.
- [20] Usnesení valné hromady uvádělo, že „[Ú]čelem snížení základního kapitálu je refinancování pasiv a optimalizace kapitálové struktury společnosti, kdy při využití příznivých úrokových sazeb bude dosaženo uvolnění disponibilních prostředků společnosti pro její akcionáře. Tím dojde ke zvýšení podílu cizího kapitálu na celkových zdrojích financování společnosti“.
- [21] Důvodová zpráva k návrhu novely ZOK, připravené Ministerstvem spravedlnosti na základě hodnocení dosavadního fungování nové civilní legislativy, č. j. předkladatele: MSP-465/2016-LO-SP/6, bod 569. Celý materiál dostupný na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAFAHRVKG>.
- [22] Valná hromada společnosti BF REAL INVEST, a.s. (IČO 014 09 204) v usnesení ze dne 11. prosince 2014 uvedla, že „[Z]ákladní kapitál se snižuje z důvodu přebytku vlastních zdrojů.“ Usnesení bylo zapsáno v obchodním rejstříku dne 31. prosince 2014. Jediný akcionář společnosti Jihlavan, a.s. (IČO 463 47 071) v rozhodnutí ze dne 20. července 2015 uvedl, že „[D]ůvodem snížení základního kapitálu Společnosti je optimalizace kapitálové vybavenosti Společnosti a uvolnění prostředků Společnosti, vázaných v základním kapitálu, za účelem jejich výplaty Jedinému akcionáři.“ Rozhodnutí bylo zapsáno v obchodním rejstříku dne 27. července 2015.

Cloud ve zdravotnictví

Počet podniků využívajících cloudové služby pro své podnikatelské účely v České republice se každým rokem zvyšuje.[1] Využívání cloudových služeb neroste jen v neregulovaných odvětvích, ale také v odvětvích jako jsou finanční trhy či zdravotnictví,[2] na které dopadá speciální sektorová legislativa. Nasazení cloudového řešení v kontextu zdravotnictví proto podléhá regulaci na vícero frontách, mezi něž patří např. ochrana osobních údajů, sektorová regulace týkající se zdravotnické dokumentace či elektronických předpisů. Tento článek se zabývá vybranými právními aspekty používání cloudu ve zdravotnictví a jejich řešením.[3]

Ochrana osobních údajů

Obecné předpisy upravující ochranu osobních údajů se sice na poskytovatele zdravotních služeb vztahují ve stejném rozsahu jako na kterékoli jiné služby, povaha zdravotních služeb a zejména povaha údajů zpracovávaných v kontextu zdravotní péče však vyžaduje přístup s určitými specifiky.

V prvé řadě dochází při poskytování zdravotních služeb k zpracování osobních údajů týkajících se zdravotního stavu, popř. také údajů genetických, které se řadí mezi tzv. citlivé údaje. České právo neklade žádná zvláštní omezení na zpracování citlivých údajů v cloudu. Zákon rovněž nebrání předávání takových údajů do zahraničí (k čemuž v kontextu cloudových služeb pravidelně dochází, zejména potom u těch poskytovaných nadnárodními společnostmi jako jsou Microsoft či Amazon), pokud je takové předání v souladu s obecnou úpravou ochrany osobních údajů a zejména s pravidly pro předání osobních údajů do zahraničí, která jsou obecně aplikovatelná také na citlivé údaje. Tudíž ukládání zdravotnických informací v cloudu, tj. předá-

ní takových údajů poskytovatelům cloudových služeb, kteří (a) mají sídlo ve členském státě EU/EHS nebo jiném státě, do kterého předání osobních údajů není omezeno; (b) mají sídlo v USA a dodržují zásady stanovené ve Štitu soukromí mezi EU a USA[4] nebo mají sídlo v zemi, která dle rozhodnutí Evropské komise zajišťuje odpovídající úroveň ochrany (např. Kanada, Argentina, Izrael), nebo (c) mají sídlo mimo EU/EHS a uzavřeli se správcem osobních údajů (tj. zákazníkem ze zdravotnického sektoru) smlouvu o zpracování údajů, která obsahuje tzv. standardní smluvní doložky EU pro předávání údajů do třetích zemí, je obecně přípustné a v souladu s pravidly na ochranu osobních údajů.

Pokud smluvní podmínky cloudové služby budou zajišťovat úpravu předání osobních údajů do třetích zemí na základě standardních smluvních doložek, bude taková služba dostatečně splňovat právní požadavky na předání osobních údajů do třetích zemí, včetně předání zdravotnických informací. Stejně tak ale bude postačovat soulad se Štitem soukromí mezi EU a USA při předání údajů do USA.

Poskytovatelé zdravotních služeb v řadě případů zpracovávají osobní údaje na základě zákona, aniž by k takovému zpracování potřebovali souhlas pacientů (subjektů údajů). Tato skutečnost sama o sobě nijak nebrání využívání cloudových služeb za předpokladu, že poskytovatel zdravotních služeb řádně splní svou informační povinnost vůči pacientům a obeznámí je se skutečností, že dochází k takovému zpracování jejich osobních údajů, jakožto i s jejich právy na informace a na přístup k údajům, jejich kontrolu, opravu atd.

Nejpozději od května roku 2018, kdy vstoupí v účinnost Všeobecné nařízení o ochraně údajů[5] (General Data Protection Regulation, GDPR), bude nezbytné zohlednit při zpracování osobních údajů soulad s tímto nařízením. GDPR si může vyžádat určité změny současného nastavení mnohých cloudových služeb a smluvních podmínek, za kterých jsou poskytovány. Většina poskytovatelů cloudových služeb již nyní své služby přizpůsobuje přísným požadavkům GDPR, např. v souvislosti s nově zavedenou povinností hlásit případy porušení zabezpečení osobních údajů (tzv. data breaches), pseudonymizací a za-

šifrováním osobních údajů či zavedením pozice tzv. pověřence pro ochranu osobních údajů (Data Protection Officer, DPO).

Sektorová regulace zdravotnických služeb

Zákon o zdravotních službách[6] stanoví specifické požadavky na zpracování zdravotnické dokumentace. Tento zákon se vztahuje na poskytovatele zdravotních služeb, kterými jsou zdravotnická zařízení, zdravotničtí pracovníci a další v zákoně uvedení poskytovatelé zdravotních služeb.

Zdravotnická dokumentace je definována poměrně široce a zahrnuje: (a) identifikační údaje pacienta a poskytovatele; (b) pohlaví pacienta; (c) informace o zdravotním stavu pacienta, o průběhu a výsledku poskytovaných zdravotních služeb a o dalších významných okolnostech souvisejících se zdravotním stavem pacienta a informacemi o postupu při poskytování zdravotních služeb; (d) údaje zjištěné z rodinné, osobní a pracovní anamnézy pacienta, a je-li to důvodné, též údaje ze sociální anamnézy; (e) údaje vztahující se k úmrtí pacienta; (f) další údaje podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů upravujících zdravotní služby nebo poskytování zdravotní péče. Zdravotnická dokumentace tedy poskytuje nejen informace o pacientovi, ale také o poskytovateli zdravotních služeb, případně i údaje o dalších osobách (rodinných příslušnících).

Zdravotnickou dokumentaci musí poskytovatelé zdravotních služeb uchovávat v souladu s veškerými platnými právními předpisy. Zdravotnická dokumentace, včetně jejích samostatných součástí, musí být vedena průkazně, pravdivě, čitelně a musí být průběžně doplňována. Zákon o zdravotních službách a prováděcí předpisy ukládají v souvislosti se zpracováním zdravotnické dokumentace zejména následující povinnosti: (i) údaje o pacientech v provedených záznamech nelze dodatečně modifikovat; (ii) informační systém, ve kterém je vedena zdravotnická dokumentace v elektronické podobě, eviduje seznam identifikátorů záznamů; (iii) je umožněn dálkový přístup; (iv) bezpečnostní kopie datových souborů jsou prováděny nejméně jednou za pracovní den;

(v) kopie pro dlouhodobé uchování jsou vytvářeny nejméně jednou za kalendářní rok a je zajištěna jejich čitelnost nejméně po dobu, která je stanovena pro uchování zdravotnické dokumentace; (vi) konverze listinných dokumentů do elektronické podoby a naopak musí splňovat určité náležitosti a (vii) poskytovatel zdravotních služeb musí umožnit přístup určitým oprávněným jednotlivcům (např. pacientovi). Záznamy o přístupu musejí být uchovávány, tj. každý přístup do zdravotnické dokumentace musí být opatřen identifikátorem záznamu za účelem umožnění zjištění totožnosti toho, kdo a kdy provedl přístup. Podrobnější pravidla pro vedení zdravotnické dokumentace jsou specifikována ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví o zdravotnické dokumentaci.[7]

Zákonné požadavky lze splnit i tehdy, kdy se pro vedení zdravotnické dokumentace využívají cloudové služby. Některé požadavky přitom musejí být zajištěny poskytovatelem zdravotních služeb nebo dodavatelem aplikační úrovně cloudového řešení (tj. přístupová práva, aktualizace záznamů atd.), jelikož tyto není tradičně možné splnit na úrovni cloudového úložiště údajů.

Elektronické recepty

Právní úprava elektronických receptů ukládá poskytovatelům zdravotních služeb následující klíčové povinnosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů: (i) komunikace mezi lékaři a centrálním úložištěm elektronických receptů (CÚER) a mezi CÚER a lékárnami musí být prováděna v jazyce XML; (ii) jednoznačný elektronický identifikační znak musí být sdílen mezi lékařem, lékárnou a CÚER a (iii) přenášena data nebo komunikační kanál mezi lékařem, lékárnou a CÚER musí být šifrovány. Tyto požadavky se nevztahují přímo na cloudové služby samotné, ale spíše na komunikaci mezi poskytovatelem zdravotních služeb a CÚER. Používání hlavních cloudových služeb nebrání poskytovatelům zdravotních služeb tyto požadavky splnit.

Závěr

Lze tedy obecně shrnout, že stávající právní úprava neobsahuje žádné zásadní, nepřekonatelné překážky, které by bránily

poskytovatelům zdravotních služeb zavést a využívat cloudová řešení a těžit tak z nezměrného potenciálu a výhod, které cloud nabízí. Obrovský dopad této transformační technologie do elektronických systémů ve zdravotnictví se teprve začíná projevovat. Cloud pravděpodobně změní způsob, jakým lékaři poskytují péči pacientům a jakým o sebe lidé sami pečují. Transformace záznamů z papírových na elektronické pomůže poskytovatelům zdravotních služeb snížit náklady a umožnit profesionálním lékařům věnovat více času pacientům a jejich rodinám. ●

Mgr. Jana Pattynová LL.M.

Mgr. Štefan Král

Pierstone s.r.o., advokátní kancelář

PIERSTONE

Poznámky:

- [1] V roce 2014 využívalo placené cloudové služby 15% podniků napříč všemi odvětvími, zatímco v roce 2016 to bylo již 18%. Zdroj: Český statistický úřad.
- [2] V roce 2008 pouze 8% lékařů (samostatných ordinací) používalo internet k vedení zdravotnické dokumentace, zatímco v roce 2013 jich bylo již téměř 12%. Zdroj: Český statistický úřad.
- [3] Na využívání cloudu ve zdravotnictví mohou dopadat další pravidla vyplývající např. ze zákona o kybernetické bezpečnosti, připravované směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů (tzv. NIS Directive), nařízení o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (eIDAS) a další, které v tomto článku neanalyzujeme.
- [4] Neboli prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 12. července 2016 o odpovídající úrovni ochrany poskytované štítem EU-USA na ochranu soukromí.
- [5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- [6] Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů
- [7] Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů.

Soukromoprávní vymáhání škody způsobené porušením soutěžního práva: Zpřístupnění důkazů

Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva je v České republice stále relativně neznámý pojem. Tento, v některých západních jurisdikcích již poměrně zažitý mechanismus, se nyní u nás dostává na pořad dne především díky blížícímu se projednávání návrhu zákona o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže („Návrh“).

Návrh především implementuje směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2014/104/EU („Směrnice“) a snaží se zaplnit určitou mezeru, která je zcela nepochybně v oblasti soutěžního práva přítomna. Směr-

nice zavazuje členské státy zajistit, aby každá fyzická nebo právnická osoba, která je poškozena na svých právech při porušení pravidel hospodářské soutěže, měla nárok na přiměřenou náhradu.^[1] Jsou to totiž především odběratelé a jiné osoby v podobném postavení, kterým je protisoutěžním

jednáním způsobena škoda, a právě Návrh má umožnit její jednodušší reparaci.

Ochrana hospodářské soutěže

V České republice náleží uplatňování práv z hospodářské soutěže mezi pravomoci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“). Pokuty ukládané Úřadem mohou být sice pro škůdce citelné, avšak poškozenému nepřinášejí žádnou satisfakci. V rámci veřejnoprávní větve soutěžního práva, která je prosazována právě Úřadem, ovšem žádným způsobem nedochází k reparaci vzniklé škody.

Soukromoprávní vymáhání škody způsobené porušením pravidel hospodář-

ské soutěže je v teoretické rovině možné i dnes. Jakékoliv snahy nicméně narážejí na celou řadu prakticky nepřekonatelných překážek. Namátkou uvedme problematiku prokazování příčinné souvislosti mezi porušením hospodářské soutěže ze strany soutěžitele a škodou vzniklou poškozenému, kalkulaci výše škody či velice výraznou informační asymetrii charakteristickou pro vztah mezi soutěžitelem působícím škodu a poškozeným, která značně limituje možnosti poškozeného řádně uplatnit svůj nárok. Právě k problematice opatřování důkazů pro spory o náhradu škody a informační asymetrii obsahuje Směrnice, a v reakci na ní Návrh, řadu ustanovení.

Přístup k důkazům

Rozdílné právní úpravy v jednotlivých členských státech Evropské unie v oblasti zpřístupnění důkazů v řízení o náhradu škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži mají za následek různou míru obliby jednotlivých jurisdikcí, co se týká iniciativy zahajování řízení o náhradu škody.[2] Velice populární se tak v oblasti soukromého vymáhání soutěžního práva stala Velká Británie, umožňující poškozeným značný přístup k dokumentům protistrany. Britský právní režim je v tomto ohledu velice vstřícný; vyžaduje po stranách mimo jiné předložení zprávy popisující dokumenty, které mohou být relevantní pro řízení (bez ohledu na fakt, že mohou být vydávající straně na újmu), či umožňuje ingerenci soudu do procesu odkrývání těchto dokumentů.

Směrnice ve své preambuli předpokládá, že pro vytvoření účinného systému soukromého vymáhání škody způsobené porušením pravidel hospodářské soutěže, bude nutné zjednodušit poškozeným přístup k relevantním důkazům. Snahou Směrnice je tak stanovit minimální požadavky přístupu k důkazům aplikovatelné v rámci celé Unie. Vnitrostátní soudy by tak měly například možnost nařídit, aby byly na žádost některé ze stran zpřístupněny jednotlivé důkazy, nebo jejich kategorie tak, jak je již dnes možné ve Velké Británii.[3]

V Návrhu tak nalezneme ustanovení upravující řízení o zpřístupnění důkazního pro-

středku.[4] O povinnosti zpřístupnit důkazy rozhoduje zásadně soud, který by byl příslušný k řízení o věci samé. Povinným k vydání důkazu je ten, kdo má pod svou kontrolou dokumenty (nebo jiné prostředky), kterými lze zjistit stav věci. V návrhu na zpřístupnění dokumentů je potřebné co nejpřesněji označit písemnosti, kterých se žadatel domáhá.[5] Zde mohou vznikat určité problémy, neboť bude velmi záležet, jak toto ustanovení budou soudy vykládat a jak detailní popis dokumentů budou po žadateli vyžadovat.

Proti zneužití přístupu k důkazům a především k zajištění případné náhrady škody nebo jiné újmy, která by zpřístupněním dokumentů mohla povinnému vzniknout, je žadatel povinen spolu s návrhem složit u soudu jistotu ve výši 100 000 Kč, která může být v odůvodněných případech soudem adekvátně navýšena. Nesložení jistoty je důvodem pro odmítnutí návrhu.[6]

Dokumenty, tvořící předmět řízení o zpřístupnění důkazního prostředku, jsou často chráněny obchodním, bankovním nebo obdobným tajemstvím. K zamezení nežádoucího zveřejňování těchto dokumentů, má soud možnost v rozhodnutí určit pouze omezený okruh osob, kterým budou dokumenty zpřístupněny. Eventuálně může soud určit nestrannou osobu, která z obsahu dokumentů vypracuje podrobný výpis s ohledem na informace kryté obchodním tajemstvím.[7]

Jak uvádí Směrnice, postup získávání důkazů by v zásadě neměl být na újmu účinnému veřejnoprávnímu uplatňování soutěžního práva. Výhodným zdrojem důkazů je totiž pro poškozeného spis vedený Úřadem. Pro ochranu postupu Úřadu a pro účinné veřejnoprávní prosazování soutěžního práva tak Návrh stanovuje pravidla, která soudy umožňují přiměřeně chránit zájmy Úřadu před požadavky žadatele.

Závěr

Nová pravidla týkající se soukromoprávního vymáhání škody v oblasti hospodářské soutěže přináší množství zajímavých možností postupu v případě omezení soutěže. Výše uvedená úprava přístupu k důkazům není jedinou novinkou, kterou Návrh před-

stavuje. Za zmínku dále stojí ustanovení o určení výše škody, o škodě způsobené více škůdci nebo ustanovení o přenesení navýšení ceny. Je nutné podotknout, že Návrh nyní čeká trnitá cesta českým Parlamentem, nicméně zásadnější změny nelze očekávat, neboť požadavky Směrnice musí být zachovány. Zda Směrnice dosáhne svého cíle a bude spotřebitele a malé podniky motivovat k podávání soukromoprávních žalob o náhradu škody a usnadní jim dosažení jisté kompenzace způsobené škody, ukáže až čas. ●

Bohuslav Hrdý, advokátní koncipient

Kateřina Kulhánková, advokátka

WOLF THEISS Rechtsanwältinnen GmbH & CO KG,
organizační složka

WOLF THEISS

Poznámky:

- [1] Důvodová zpráva k návrhu zákona o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže, dostupná na https://apps.odok.cz/veklep-detail?p_p_id=material_WAR_odo-kkpl&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=3&material_WAR_odo-kpl_pid=KORNA7XBELK9&tab=detail.
- [2] Burrows, E; Fazal, A; The Likely Impact of the EU Damages Directive; dostupné na <https://www.iclg.co.uk/practice-areas/competition-litigation/competition-litigation-2017/1-the-likely-impact-of-the-eu-damages-directive#chaptercontent2>.
- [3] Článek 16 preambule Směrnice.
- [4] § 10 a následující Návrhu.
- [5] § 10 odst. 3 Návrhu.
- [6] § 12 Návrhu.
- [7] § 17 Návrhu.

Prověřování v trestním řízení Francie, Itálie a Německa

Francie

Francouzský trestní řád upravuje dva druhy prověřování: prověřování (*enquête préliminaire*) a prověřování věci *in flagrante delicto* (*enquête de flagrante*). Prověřování provádí soudní policie (*police judiciaire*)[1] z úřední povinnosti nebo na základě pokynů státního zástupce. V praxi policie provádí častěji prověřování věci *in flagrante delicto*, jelikož při běžném prověřování nemá mnoho pravomocí a vyšetří tak méně případů.[2] Nic totiž policii nezakazuje, aby, pokud již zahájila běžné prověřování, pokračovala v prověřování podle postupů při prověřování věci *in flagrante delicto*, za předpokladu, že v průběhu prověřování vyjde jasně najevo *flagrantní* povaha skutku.[3]

Dozor a kontrolu nad prověřováním soudní policie vykonává státní zástupce (*ministère public*). Po ukončení úkonů v rámci prověřování mají příslušníci policie povinnost předložit státnímu zástupci zápis (*procès-verbaux*). Na základě předloženého zápisu státní zástupce rozhoduje o tom, zda bude věc odložena nebo zda bude zahájeno trestní stíhání.

Pravomoci soudní policie jsou rozdílné v závislosti na tom, zda se jedná o běžné prověřování nebo o prověřování *flagrantního* trestného činu. Celkově vzato, v rámci běžného prověřování a v rámci prověřování *flagrantních* trestných činů policie disponuje širokou autonomií. Policie může vyslyšet svědky, zajišťovat důkazy, provádět prohlídky a uvalovat vazbu na podezřelé. Policie nesmí provést žádný úkon bez předchozího souhlasu státního zástupce (nebo soudce), s výjimkou umístění do vazby na 24 hodin. Avšak provádět domovní prohlídky a zajišťovat důkazy může bez předchozího souhlasu státního zástupce za předpokladu, že obdrží výslovný předchozí písemný souhlas dotčené osoby.[4] Vyšetřovatelé se

mohou obejít bez předchozího písemného souhlasu dotčené osoby pouze v případě, kdy to vyžadují okolnosti vyšetřování trestného činu, za který náleží trest odnětí svobody pět let a déle a soudce na žádost státního zástupce rozhodne, že prohlídka bude provedena bez souhlasu dotčené osoby. V takovém případě rozhodnutí soudu nahrazuje souhlas dotčené osoby. Pod podmínkou absolutní neplatnosti rozhodnutí soudu musí obsahovat kvalifikaci trestného činu a adresu, kde bude domovní prohlídka provedena, a musí být odůvodněno co do nezbytnosti prohlídky. Soudce se může dostavit na místo prohlídky. Charakteristickým znakem prověřování je nepoužívání donucení, a tedy při domovních prohlídkách, zajišťování majetku a korespondence nesmí být použity donucovací prostředky. Od roku 1993 se zásada nepoužívání donucovacích prostředků nevztahuje na výslechy.

Na základě povolení státního zástupce může policie vyžadovat po soukromých a veřejných právnických osobách, s výjimkou novinářů, vydavatelů a provozova-

vatelů televizního a rozhlasového vysílání, veškeré informace důležité ke zjištění pravdy, které se nacházejí v jejich informačních systémech, s výjimkou těch, které jsou chráněné tajemstvím na základě zákona. Se souhlasem soudu, na žádost státního zástupce, může policie vyžadovat od telekomunikačních operátorů, aby bezodkladně provedli nezbytná opatření pro zachování obsahu komunikace mezi uživateli služeb těchto operátorů. Odmítnutí bez legitimního důvodu je trestáno pokutou.

Prověřování *flagrantních* trestných činů[5] má charakter donucovací a vyznačuje se formalitami, jejichž absence zakládá absolutní neplatnost úkonů. S tím souvisí poměrně velké pravomoci příslušníků soudní policie, kteří mohou vyvíjet podstatnou iniciativu po vzoru vyšetřujících soudců.[6] V rámci prověřování *flagrantních* trestných činů nevstupuje soudce. Prověřování *in flagrante delicto* může být v zásadě vedeno po dobu maximálně 8 dnů s možností prodloužení o dalších 8 dnů na základě roz-

hodnutí státního zástupce, a to v případech trestní sazby minimálně pěti let odnětí svobody, a pokud vyšetřování nemůže být odloženo.

Tento druh prověřování provádí především tzv. úředníci soudní policie. Policie musí o spáchání takového činu bezodkladně informovat státního zástupce a provést šetření na místě činu. Policie disponuje širšími pravomocemi než v případě běžného prověřování (především z důvodu urgencye shromáždit důkazy), a to po celou dobu prověřování. Policie může provádět bez předchozího souhlasu státního zástupce zejména následující úkony: konzervovat důkazy, zajišťovat veškeré předměty spojené s trestným činem a nalezené na místě činu, zatýkat podezřelé, odebírat nezbytné vzorky pro laboratorní vyšetření, snímat otisky, provádět domovní prohlídky, zajišťovat důkazy, požadovat dokumenty a elektronické informace od orgánů státní správy a od fyzických a soukromých právnických osob. Policie může rovněž zatýkat osoby, předvolávat osoby k podání vysvětlení a zakazovat osobám, aby se vzdalovaly od místa činu. Může dále rozhodovat o umístění podezřelého do vazby po dobu 24 hodin za podmínky, že o tom informuje dozorového státního zástupce. Na rozdíl od běžného prověřování prohlídky a zajišťování mohou být prováděny bez předchozího písemného souhlasu dotčené osoby a mohou být prováděny také v noci. Celkově vzato, s výjimkou vazby jsou pravomoci úředníka soudní policie stejné jako pravomoci státního zástupce.[7]

Německo

Prověřování (Sachverhaltsaufklärung) vede státní zástupce. Státní zástupce může provádět úkony nezbytné k objasnění skutku sám nebo k tomu pověřit policii (Ermittlungspersonen der StA). Při provádění úkonů, které státní zástupce považuje za nezbytné pro objasnění případu, policie disponuje poměrnou autonomií. Státní zástupce může dále na policii delegovat veškeré kompetence, které jemu uděluje trestní řád. Primární role státního zástupce spočívá v dohledu nad tím, aby policie

respektovala zásadu legality.

Státní zástupce však nemůže nařizovat veškeré úkony nezbytné pro objasnění skutku. Úkony, které zvláště zasahují do základních práv a svobod, jako např. zajišťování majetku, odposlechy nebo domovní prohlídky, podléhají předchozímu schválení soudem. V urgentních případech však státní zástupce může sám vykonat pravomoci, které náležejí soudu. Platnost takových úkonů musí být ale soudem následně potvrzena. A tak např. telefonické odposlechy musí být zrušeny, pokud nejsou do tří dnů potvrzeny soudem.

Príslušníci policie, kteří provádějí prověřování na základě přímých a závazných instrukcí státního zástupce, mají v urgentních případech širší pravomoci než ostatní příslušníci policie. V případech, kdy by vyřízení žádosti o povolení úkonu soudem ohrozilo úspěch operace, tito policisté mohou provádět následující úkony sami: zajišťování majetku (s výjimkou zajišťování např. v prostorách tiskárny nebo rozhlasu, kdy je třeba soudní povolení), prohlídky, odběry krve a jiné tělesné prohlídky podezřelých a svědků, zaznamenávat soukromé konverzace mimo obydlí, zřízovat kontrolní stanoviště na veřejných cestách,[8] skenovat osobní data a zpracovávat je na základě předem stanovených kritérií.[9] Policie může v urgentních případech provádět veškeré vyšetřovací úkony, v rámci jejich pravomocí, které považuje za užitečné.

Jinými slovy, policie vede prověřování de facto a má pravomoc provádět určitá donucovací opatření méně závažného charakteru pod dohledem státního zástupce v případech, kdy z důvodu naléhavosti situace nelze obdržet předchozí schválení soudem. U závažných trestných činů (vraždy, hospodářská kriminalita, organizovaný zločin) je dohled státního zástupce vyšší. V případě potřeby mohou příslušníci policie rozhodnout o využití policejních agentů, avšak za předpokladu, že akce bude provedena bezodkladně a státní zástupce s ní do tří dnů od rozhodnutí vyjádří souhlas. Pokud prověřují z vlastní iniciativy, trestní řád jim ukládá, aby prováděli úkony bezodkladně, a aby bezodkladně postupovali záznamy státnímu zastupitelství. V praxi ve většině případů

policie vede celé prověřování až do okamžiku, kdy jsou shromážděny dostatečné důkazy pro to, aby státní zástupce mohl rozhodnout o zahájení trestního stíhání. Pokud důkazy nasvědčují tomu, že byl trestný čin spáchán, policie postupuje věc státnímu zástupci, který rozhodne, zda věc vrátí policii k došetření, zda bude věc odložena pro nedostatek důkazů nebo proto, že nedošlo k porušení trestního zákona, nebo zda podá obžalobu a věc bude postoupena soudu.

Ačkoliv při prověřování policie disponuje autonomními pravomocemi, trestní řád od roku 1999 ukládá, aby výkon těchto pravomocí co nejméně zasahoval do základních práv a svobod. Prověřování zaměřené na osoby, na které se vztahuje právo odepřít výpověď, tj. např. u obhájců, advokátů a jiných právníků zapsaných u Advokátní komory, je nepřipustné, pokud by tím měly být získány informace, ohledně kterých tyto osoby mají právo odmítnout výpověď. Již takto získané informace nemohou být použity. Záznam takových informací musí být bezodkladně vymazán, o čemž se pořízuje zápis. Stejně platí pro informace o těchto osobách získané na základě prověřování, které na tyto osoby nebylo zaměřené. Uvedené však neplatí v případech, kdy určité skutečnosti zakládají podezření, že osoba, která má právo odepřít výpověď, se podílela na trestném činu.

Itálie

V italském trestním řízení jsou fáze prověřování a soudního řízení odděleny, což se projevuje především v tom, že většina důkazů pořízených během prověřování nemůže být v hlavním líčení použita. V důsledku toho soudce může vydat rozhodnutí téměř výlučně na základě těch důkazů, které byly předloženy soudu. Ústavní soud potvrdil oddělení vyšetřovací fáze a fáze hlavního líčení v rozhodnutí č. 439/2000, když odmítl připustit předchozí svědecké výpovědi jako důkazy v hlavním líčení.[10] Povahu trestního řízení založenému na akuzacím a kontradiktorním principu potvrdila dále rozhodnutí Ústavního soudu č. 32/2002 a č. 36/2002.[11] Nevýhodou tohoto systému je především jeho časová náročnost a nákladnost vzhledem k duplikaci úkonů.

Fáze prověřování začíná okamžikem, kdy je státnímu zástupci oznámeno spáchání trestného činu prostřednictvím policejní zprávy (notizia di reato) příslušníkem soudní policie nebo jinou osobou, nebo kdy je spáchání trestného činu oznámeno soudní policii. Policie okamžitě zkoumá, zda došlo ke spáchání trestného činu, kdo je podezřelý a kde se nachází, a jaké jsou důkazní zdroje. Do přijetí novely trestního řádu z roku 1992 měla policie na prověření skutku od oznámení trestného činu 48 hodin.[12] Novelou z roku 1992[13] bylo 48 hodin nahrazeno výrazem „bez odkladu“, a tak v současnosti má soudní policie povinnost pouze „bezodkladně“ informovat státního zástupce o výsledku prověřování prostřednictvím zprávy notitia criminis, jež je okamžitě založena do vyšetřovacího spisu vedeného státním zástupcem. Posléze soudní policie pokračuje v prověřování na základě instrukcí státního zástupce.

Od roku 2001 trestní řád počítá s tím, že soudní policie disponuje určitou autonomií při prověřování za podmínky, že bude „promptně informovat státního zástupce“. Příslušníci soudní policie tak mohou např. i z vlastní iniciativy provádět místní a osobní prohlídky, a to pouze pokud se jedná o flagrantní trestné činy nebo kdy hrozí útěk pachatele. Novela trestního řádu tak umožnila sladit psané právo s již rozšířenou praxí. V každém případě však míra autonomie soudní policie závisí na diskreční pravomoci státního zástupce. V žádném případě nemohou úkony soudní policie realizované z vlastní iniciativy kolidovat s nařízením státního zástupce.

Státní zástupce má povinnost zahájit prověřování, dohlíží na něj a nese odpovědnost za jeho průběh. Během prověřování státní zástupce shromažďuje jak inkulpační, tak exkulpační důkazy pro předběžné řízení, ve kterém se rozhoduje, zda věc bude projednána v hlavním líčení. Během prověřování policie nebo státní zástupce informují podezřelého o shromážděných důkazech proti němu, pokud to není na škodu vyšetřování. U svědků nebo důkazů, které nemusí být již dostupné v řízení před soudem, státní zástupce může požadovat incidente probatorio umožňující vyslechnout svědka a zacho-

vat jeho výpověď pro soudní řízení do budoucna. Takové svědectví zůstává součástí spisu pro účely soudního řízení.

Prověřování státním zástupcem je časově omezeno. Státní zástupce má, od data záznamu jména podezřelého do notitia criminis, maximum šest měsíců až rok (podle povahy trestného činu) na to, aby provedl prověřování a shromáždil důkazy. Pokud je případ velmi složitý (např. pokud je vyšetřování vedeno v zahraničí nebo jej nelze ve stanovené lhůtě ukončit) může být prodlouženo o 18 měsíců až dva roky. Žádost o prodloužení prověřování schvaluje soud.

Na závěr prověřování a před zahájením předběžného řízení je podezřelému sděleno obvinění (imputazione). Sdělení obvinění je přechodem z fáze přípravného řízení (procedimento) do fáze soudního řízení (processo) Státní zástupce informuje podezřelého, jeho obhájce a poškozeného o ukončení vyšetřování a vyzve podezřelého a jeho obhájce, aby se seznámili se shromážděnými důkazy. Podezřelý je zároveň informován, že do dvaceti dnů může podat vyjádření na svoji obhajobu, předložit dokumenty a výsledky šetření obhajoby, předstoupit před státního zástupce se spontánní výpovědí, požádat státního zástupce, aby mu kladl otázky, nebo jej požádat, aby provedl určité vyšetřovací úkony. Státní zástupce má na provedení vyšetřovacích úkonů lhůtu třicet dnů a poté doručuje podezřelému oznámení o ukončení předběžného vyšetřování (avviso all'indagato della conclusione delle indagini preliminari). Poté, anebo poté kdy uplyne lhůta dvaceti dnů pro vyjádření podezřelého, státní zástupce podává žádost soudci pro předběžné řízení (giudice per l'udienza preliminare, tzv. „gup“), aby případ postoupil k hlavnímu líčení. Soudce stanoví datum předběžného řízení, během kterého může obžalovaný předkládat svoji obhajobu. V rámci tohoto řízení soudce rozhoduje, zda stíhání zastaví, nebo zda případ postoupí do hlavního líčení. V méně závažných případech může věc do hlavního líčení postoupit sám státní zástupce, tj. bez nutnosti předběžného řízení. Pokud státní zástupce dospěje k závěru, že trestný čin nebyl spáchán (tj. kdy notitia criminis byla neopodstatněná), nebo že není dostatek důkazů pro

zahájení trestního stíhání, může požádat soudce pro předběžné vyšetřování (giudice per le indagini preliminari, tzv. „gip“), aby případ odložil (archiviazione).[14] Poškozený pak může, do deseti dnů od doručení oznámení o této skutečnosti, soudci zaslat písemnou námitku s důvody pro pokračování ve vyšetřování. Pokud soudce námitku shledá důvodnou, nařídí státnímu zástupci, aby ve vyšetřování pokračoval, nebo aby podal obžalobu. V opačném případě (za absence odůvodnění námítky nebo poté co ji soud shledá nedůvodnou) je případ definitivně uzavřen. Poškozený se proti takovému rozhodnutí může odvolat k soudci pro předběžné řízení. Soudce pro předběžné vyšetřování je přidělen ke každému prověřování. Určuje, která preventivní opatření (misure cautelari) mají být přijata, jako např., zda má být uvalena vazba na podezřelého, a vykonává dohled nad výkonem pravomoci státního zástupce přezkoumáním jeho žádostí, které mohou omezovat nebo porušovat osobní svobody (např. odposlechy telefonních hovorů, které musí vždy povolit soudce).[15] Prověřování může být také ukončeno podáním žádosti o zahájení zvláštního řízení,[16] ve které státní zástupce formuluje obvinění (imputazione) a předkládá vyšetřovací spis buď soudci pro předběžné vyšetřování, nebo soudci pro hlavní líčení.

Shrnutí

Z uvedených právních úprav prověřování a jeho průběhu v rámci trestního řízení vyplývají následující poznatky. Policie v průběhu prověřování disponuje poměrnou autonomií, přičemž je povinna řídit se pokyny státního zástupce, který vykonává dozor a kontrolu nad prověřováním. V Německu státní zástupce nemůže nařizovat veškeré úkony nezbytné pro objasnění skutku v rámci prověřování – pokud by úkon měl zvláště zasahovat do základních práv a svobod, jeho provedení podléhá předchozímu schválení soudem (výjimkou jsou úkony v urgentních případech, avšak platnost takových úkonů musí být posléze potvrzena soudem). Francouzská a italská právní úprava mají rovněž své specifikum spočívající v tom, že pravomoci policie jsou rozdílné v závislosti na tom, zda se jedná o běžné prověřování nebo o prověřování flagrantního trestného činu.

Co se týče délky prověřování francouzská a italská právní úprava se vyznačují tím, že prověřování je časově omezeno zákonem, přičemž ve Francii státní zástupce může lhůtu prodloužit na základě odůvodněné žádosti vyšetřovatelů a v Itálii o prodloužení lhůty rozhoduje soud.

Požíování odposlechů a záznamů telefonních hovorů, zachycování a zaznamenávání elektronické korespondence nebo požadování od telekomunikačních operátorů zachovávat obsah komunikace je vždy vázáno na předchozí rozhodnutí soudu. Ve Francii je navíc zakázáno instalovat, bez souhlasu dotčených osob, technická zařízení pro zachycování, záznam a transmisi soukromých hovorů v kancelářích, bydlíštích a vozidlech advokátů, a dále také v kancelářích, bydlíštích a vozidlech poslanců, senátorů a státních zástupců. Německý trestní řád výslovně stanoví, že pořizovat odposlechy a záznamy hovorů ob-

hájců a advokátů je nepřípustné; pokud se v průběhu provádění odposlechů zjistí, že se jedná o tyto osoby, záznam z odposlechu musí být bezodkladně vymazán a získané informace nesmí být použity. Z hlediska ochrany práv advokátů je významné ustanovení německého trestního řádu, podle kterého je nepřípustné vést prověřování zaměřené na osoby, na které se vztahuje právo odepřít výpověď, tj. mimo jiné také na obhájce a advokáty, pokud by tím měly být získány informace, ohledně kterých tyto osoby mají právo odmítnout výpověď. Takto získané informace nemohou být použity. Uvedené však neplatí v případech, kdy určité skutečnosti zakládají podezření, že osoba, která má právo odepřít výpověď, se podílela na trestném činu.

Zajišťování majetku a domovní prohlídky zpravidla nařizuje soud na žádost státního zástupce. Obecně platí, že nelze zajišťovat dokumenty související s obhajobou (tj. např. písemnou korespondenci mezi podezřelým a obháj-

cem, záznamy učiněné obhájci o důvěrných informacích jim sdělených podezřelým), a to at již v prostorách advokátních kanceláří nebo v bydlíštích advokátů. Specifickou ochranu požívají také prostory vydavatelství novin a časopisů a prostory rozhlasového a televizního vysílání.

Z uvedených států institut vyšetřujícího soudce existuje pouze ve Francii. Ve všech uvedených státech rozhoduje soud v předběžném řízení o tom, zda bude zahájeno hlavní líčení. ●

Mgr. Vladimíra Pejchalová Grünwaldová LL.M., Ph.D.

Poznámky:

- [1] Police judiciaire tvoří dvě samostatné složky: police nationale a gendarmerie nationale, obě spadající pod Ministerstvo vnitra. Příslušníci police judiciaire, kteří podléhají stejným právním předpisům, se rozlišují na úředníky soudní policie (officiers de police judiciaire (OPJ)) – kteří jsou osobně pověřováni státním zástupcem (procureur général) působícím při příslušném odvolacím soudu, a kteří zastávají důležitější roli (přijímají trestní oznámení, vedou vyšetřování, vyslyšají svědky, provádějí domovní prohlídky, zabavují důkazy, rozhodují o uvalení vyšetřovací vazby (garde à vue) na 24 hodin) – a na agenty soudní policie (agents de police judiciaire (APJ)) – kteří mají omezené pravomoce (především asistují OPJ, vypracovávají oficiální zprávy a zaznamenávají svědectví jednotlivců).
- [2] Pradel, J., Procédure pénale, 16e édition, Éditions Cujas, Paříž, 2011, str. 492.
- [3] K tomu viz. rozhodnutí chambre criminelle Kasačního soudu: Crim., ze dne 12. 5. 2009; Crim., ze dne 17. 11. 1998; Crim., ze dne 17. 5. 1993.
- [4] Např. rozhodnutí chambre criminelle Kasačního soudu: Crim., ze dne 28. 1. 1987.
- [5] Flagrantní trestný čin je takový trestný čin, který „je přímo páchan, nebo byl právě spáchán, anebo pokud je podezřelá

- osoba pronásledovaná křikem veřejnosti nebo disponuje předměty nebo stopami či indiciemi nasvědčujícími tomu, že byla účastníkem trestného činu“ (čl. 53 tr. ř.). Jedná se tedy také o takový čin, k němuž došlo před krátkou dobou, podezřelá osoba byla přistižena při činu na základě oznámení občanů, byla přistižena při tom nebo poté, kdy se věci zmocnila, nebo jsou známy důkazy nebo stopy, na základě kterých lze usuzovat, že se tato osoba účastnila trestného činu.
- [6] Např. provádět rekonstrukci činu (viz. rozhodnutí Kasačního soudu: Crim., ze dne 26. 2. 2003).
- [7] Rozhodnutí chambre criminelle Kasačního soudu: Crim., ze dne 10. 5. 1984.
- [8] Tuto pravomoc, upravenou v čl. 111 trestního řádu, přinesla novela trestního řádu z roku 1978 v reakci na akce levicových teroristických hnutí.
- [9] Tuto pravomoc (Schleppnetsfahndung) zavedla novela trestního řádu z roku 1987.
- [10] Corte cost., 25 Oct. 2000, n. 439, Gazz. Uff. la serie speciale, 2 Nov. 2000.
- [11] Corte cost., 26 Feb. 2002, n. 32, Gazz. Uff. la serie speciale, 6 Mar. 2002; Corte cost., 26 Feb. 2002, n. 36, Gazz. Uff. la serie speciale, 6 Mar. 2002.

- [12] Důvodem časového omezení bylo, aby policie nevystupovala na počátku prověřování jako autonomní de facto vyšetřující orgán, tak jak tomu bylo podle staré právní úpravy z roku 1930, před přijetím trestního řádu z roku 1988 (účinného od 24. října 1989).
- [13] Novela klade větší důraz na fázi prověřování a na důkazy získané v této fázi, a to v souvislosti s tehdy narůstajícím organizovaným zločinem a aktivitami mafie.
- [14] Případ může být později obnoven poté, co se vyskytnou nové důkazy. O obnově rozhoduje soudce pro předběžné řízení na základě žádosti státního zástupce.
- [15] Viz. ustanovení čl. 272-315 tr. ř.
- [16] Zvláštní řízení jako zjednodušené procesní alternativy mají urychlit a zkrátit rozhodování v trestních věcech tím, že neprobíhá hlavní líčení a předběžné řízení, a to za předpokladu, že existují silné důkazy proti obžalovanému. Existuje několik zkrácených řízení: Giudizio abbreviato, Applicazione di pena su richiesta, Decreto penale di condanna, Giudizio immediato, Giudizio direttissima.

Zastavení výkonu rozhodnutí

Samotné podání exekučního návrhu může být kvalifikováno jako zneužití práva – jednání procesní strany, které je v rozporu s účelem procesní normy či procesního institutu. Jako postup příčící se účelu exekučního řízení – a tedy důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. – je nutno hodnotit tzv. šikanózní exekuční návrh. Šikanózním exekučním návrhem je např. takový návrh, jehož podání není primárně motivováno snahou domoci se plnění, ale snahou zatížit povinného náhradou nákladů exekuce; o takovou situaci půjde zpravidla tehdy, kdy má oprávněný prakticky jistotu, že povinný v nejbližší době (řádově dnů) svůj závazek splní.

Vztah konečné zprávy a rozvrhového usnesení podle insolvenčního zákona

I v poměrech upravených insolvenčním zákonem platí, že námitkami, které měly zaznít při projednání a schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce, se soud v rozvrhovém usnesení již nezabývá.

Nepojmenovaná smlouva

Jestliže strany uzavřely smlouvu o podřízenosti pohledávek, v níž se dohodly, že některé pohledávky mají být uspokojeny

až po splnění jiného dluhu dlužníka, nemůže se věřitel podřízené pohledávky domáhat jejího uspokojení před splněním podmínek sjednaných ve smlouvě o podřízenosti pohledávek, neboť takový požadavek je v rozporu s jeho smluvním závazkem. Případná změna této smlouvy musí být učiněna všemi stranami, které ji uzavřely.

Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů

K převodu činnosti zaměstnavatele nebo části činnosti zaměstnavatele nebo úkolů zaměstnavatele anebo jejich části k jinému zaměstnavateli, který má za následek přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů na přejímajícího zaměstnavatele, dochází i v případě ukončení nájmu nebytových prostor, v nichž dosavadní zaměstnavatel provozuje svou činnost (plní své úkoly), a uzavření smlouvy o nájmu těchto prostor mezi pronajímatelem a novým nájemcem, který v nich pokračuje v plnění úkolů nebo činnosti dosavadního zaměstnavatele nebo v činnosti obdobného druhu; okolnost, zda součástí nájmu nebytových prostor jsou též věci sloužící k činnosti provozované v těchto prostorech, zde není významná.

Společenská smlouva

Úprava obsažená v článku VIII bodu 20. věty první části sedmé zákona č. 370/2000 Sb. se prosadí jen ohledně těch částí spo-

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

lečenské smlouvy (nesouladných s ustanoveními zákona č. 370/2000 Sb.), které nebyly ze společenské smlouvy odklizeny (tak, že coby rozporné s donucujícími ustanoveními zákona č. 370/2000 Sb. pozbyly platnosti) nejpozději dnem nabytí účinnosti zákona č. 370/2000 Sb. (tedy dnem 1. ledna 2001) [srov. článek VIII bod 21. větu první části sedmé zákona č. 370/2000 Sb.].

Zastavení výkonu rozhodnutí

K vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, lze nařídít výkon rozhodnutí i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon rozhodnutí nebylo vypořádáno. Ve vztahu k novému občanskému zákoníku je podstatné, zda vymáhaný dluh vznikl ještě za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., když podle přechodných ustanovení nového občanského zákoníku (§ 3028 odst. 3 o. z.) se vznik dluhu včetně práv a povinností, z něho vyplývajících, řídí dosavadními právními předpisy, jimiž se řídí i vypořádání zaniklého SJM (§ 3028 odst. 2 o. z.).

Náhrada škody

V rozsahu, v jakém sám poškozený přispěl ke škodlivému následku, je vyloučena odpovědnost škůdce. Spočívají-li příčiny vzniku škody na obou stranách, je třeba určit vzájemný vztah mezi jedním či opomenutím poškozeného a porušením povinností škůdce, za něž nese odpovědnost, a stanovit podíl odpovědnosti každého z nich. Otázka existence příčinné souvislosti je otázkou skutkovou, právní posouzení příčinné souvislosti spočívá ve stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být její existence zjišťována. Zvažovat je třeba veškeré příčiny, které se na vzniku škody podílely, přičemž příčinou vzniku škody může být jen ta okolnost, bez níž by ke škodnému následku nedošlo, i když nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž o jednu z příčin, avšak podstatnou, která se spolupodílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde.

Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku

Jestliže si obviněný krádeží opatřil platební prostředek (nepřenosnou platební kartu), dokonání přečinu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 tr. zákoníku nebrání okolnost, že odcizený platební prostředek byl chráněn před zneužitím neoprávněnými osobami, např. tzv. PIN kódem, který obviněný neznal.

Odpovědnost státu za škodu

Stanovení formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění je především úkolem soudu prvního stupně a přezkum úvah tohoto soudu úkolem soudu odvolacího. Odvolací soud při přezkumu výše či formy zadostiučinění v zásadě posuzuje právní otázky spojené s výkladem podmínek a kritérií obsažených v § 31a zákona č. 82/1998 Sb., přičemž výslednou částkou (formou) se zabývá až tehdy, byla-li by vzhledem k aplikaci tohoto ustanovení na konkrétní případ zcela zjevně nepřiměřená.

Ochranné známky

Článek 11 věta třetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „prostředník, jehož služby jsou užívány třetími osobami k porušování práva duševního vlastnictví“ ve smyslu tohoto ustanovení, zahrnuje osobu, která má pronajatu tržnici a jednotlivá prodejní místa v této tržnici pronajímá trhovcům, z nichž někteří svou plochu využívají k prodeji padělků výrobků chráněných ochrannými známkami. Článek 11 věta třetí směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že podmínky pro vydání soudního zákazu ve smyslu tohoto ustanovení vůči prostředníkovi, který poskytuje službu spočívající v pronajímání prodejních míst na tržnici, jsou totožné s podmínkami, které Soudní dvůr uvedl v rozsudku ze dne 12. července 2011, L'Oréal a další (C-324/09, EU:C:2011:474), a které platí v souvislosti se soudními zázkazy, jež mohou být vydány vůči prostředníkům na on-line tržišti. Podrobná úprava vydávání soudních zákazů, kterou musí členské státy stanovit podle článku 11 věty třetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví, jako je úprava podmínek, které je třeba splnit, a postupu, kterým je třeba se řídit, spadá do vnitrostátního práva. Soudní zákaz ve smyslu článku 11 věty třetí směrnice smí být vydán pouze tehdy, zajišťuje-li spravedlivou rovnováhu mezi ochranou duševního vlastnictví a absencí překážek právně dovolenému obchodu.

Žaloba pro zmatečnost

Účelem doručení písemného (elektronického) vyhotovení rozsudku soudu prvního stupně účastníkům (jejich zástupcům) do vlastních rukou je umožnit jim, aby se seznámili nejen s výrokem rozsudku, ale též s jeho odůvodněním, ve kterém soud zejména stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce (srov. § 157 odst. 2 o. s. ř.). Znalost všech závěrů a úvah soudu prvního stupně

ně obsažených v odůvodnění jeho rozsudku poskytuje účastníkům možnost zvážit, zda proti rozsudku podají odvolání (je-li přípustné), a – rozhodnou-li se tak učinit – náležitě formulovat odvolací důvody. Není-li jim tato možnost dána, nemohou účastníci svého práva na odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, které jim zákon přiznává, náležitě využít a věc proto nemůže být k odvolání účastníka – bylo-li i za těchto okolností podáno – odvolacím soudem řádně (v souladu se zákonem) projednána. Rozhodli-li odvolací soud o odvolání účastníka podaném proti rozsudku soudu prvního stupně, aniž bylo účastníku doručeno písemné (elektronické) vyhotovení tohoto rozsudku, byla mu nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před odvolacím soudem ve smyslu ustanovení § 229 odst. 3 o. s. ř.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Bankovní záruka

Určuje-li ustanovení § 316 odst. 1 obč. zák., že banka ručí za splnění zajištěného závazku do výše částky a za podmínek stanovených v záruční listině, je pro posouzení, zda věřitel má právo na plnění ze záruky, tedy zda splnil podmínky pro plnění z bankovní záruky, nutno vycházet pouze ze záruční listiny.

Souhlas poškozeného s trestním stíháním

Právní nástupnictví upravené v § 45 odst. 3 tr. ř. je omezeno pouze a výslovně na dva nároky, a to uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Jenom ve vztahu k těmto nárokům přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, na jeho právního nástupce. Žádné další nároky, resp. žádná další práva, zejména právo udělit nebo odepřít souhlas s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř., nemohou plynout z takového nástupnictví.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Zaměstnancem, s jehož zvláště závažným porušením předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci se podle § 10 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 125/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, poji postižení právo pojistitele vůči zaměstnavateli, se rozumí jiný zaměstnanec než ten, je-li muž v příčinné souvislosti s tímto porušením vznikla škoda.

Místní příslušnost

Dohodu o prorogaci podle § 89a o. s. ř. mohou podnikatelé ve vztahu vyplývajícím z jejich podnikatelské činnosti uzavřít i odkazem na obchodní podmínky umístěné na webových stránkách označených ve smlouvě uzavřené v písemné formě za podmínky, že obchodní podmínky byly stranám známy nebo k návrhu přiloženy.

Účastníci řízení

K návrhu na zrušení rozhodčího nálezu jsou legitimovány jen strany rozhodčího řízení, přičemž účastníky řízení před soudem jsou strany původního řízení před rozhodci. K návrhu na zrušení rozhodčího nálezu není legitimována ani manželka účastníka rozhodčího řízení, i když v rozhodčím řízení bylo rozhodováno o dluhu ze závazku, který byl uzavřen za trvání manželství tímto účastníkem a který tvoří společné jmění manželů.

Odpovědnost státu za škodu

K posouzení zdravotního stavu odsouzeného je příslušný zásadně lékař vězeňského, případně jiného zdravotnického zařízení, nikoliv však příslušník Vězeňské služby. Jedině příslušný lékař je schopen zdravotní stav odsouzeného odborně vyšetřit a rozhodnout o případném léčebném postupu. Význam včasného poskytnutí zdravotní péče odsouzenému přitom spočívá v první řadě v tom, že tak lze předejít vzniku vážné poruchy zdraví či dokonce smrti. Jestliže orgány Vězeňské služby byly informovány o zranění odsouzeného, jež mohlo mít charakter vážného poškození zdraví, a přesto mu poskytnutí neodkladné zdravotní péče včas nezajistily, lze v jejich jednání spatřovat nesprávný

úřední postup, jenž mohl mít za následek zhoršení zdravotního stavu odsouzeného.

Součást věci

Jednotlivé položky zařízení pěstitelské pálenice jsou způsobilé existovat jako věci samostatné a pro jejich dovážení, prodávání a přemístování platí oznamovací povinnost podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o lihu. Byly-li ovšem zabudovány do budovy pěstitelské pálenice, přestaly být samostatnými věcmi a staly se její součástí. Za tohoto stavu je až do jejich demontáže (faktického oddělení od věci hlavní), kdy se opět stanou samostatnými věcmi, vyloučeno jejich dovážení či přemístování. Dojde-li k prodeji pěstitelské pálenice, jejíž součástí je i její zařízení, oznamovací povinnost trvá bez ohledu na to, že výrobní zařízení není samostatnou věcí.

Subsidiarita trestní represe

Princip subsidiarity trestní represe (trestní postih jako prostředek ultima ratio) ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku nelze chápat tak, že trestní odpovědnost je vyloučena, když poškozený nebo jiná oprávněná osoba, na jejíž úkor byl trestný čin spáchán, se domáhal nebo domáhala nápravy protiprávního stavu prostředky civilního práva, tzn., že paralelně aplikovala jiný druh odpovědnosti za protiprávní jednání, např. odpovědnost občanskoprávní. Proto není vyloučeno souběžné uplatnění trestní odpovědnosti spolu s jiným druhem odpovědnosti, jestliže pachatel vědomě zneužívá prostředky civilního práva k tomu, aby se na úkor oprávněné osoby obohatil nebo si zajistil jiné výhody, a to způsobem škody či jiné újmy, jíž nehodlá ani za využití prostředků civilního práva dobrovolně plnit. Trestní odpovědnost by byla vyloučena pouze v situacích, kdy uplatněním jiného druhu odpovědnosti lze dosáhnout splnění všech funkcí vyvození odpovědnosti, tj. splnění cíle reparačního a preventivního, a přitom funkce represivní není v daném případě nezbytná.

Odpovědnost za vady

Odpovídá-li provozovatel zdravotnického zařízení podle § 421a obč. zák. za škodu, k níž došlo výlučně v důsledku vady vý-

robku, přísluší provozovateli zdravotnického zařízení, případně jeho pojistiteli, podle § 440 obč. zák. regres vůči osobě odpovědné za vady výrobku.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Odpovědnost státu za škodu

Skutečnost, že se účastník nepřiměřeně dlouze vedeného řízení pokusil o odstranění jeho průtahů podáváním stížností na ně, automaticky neznamená, že by mu mělo být přiznáno odškodnění ve vyšším rozsahu než účastníku, který si na průtahy v řízení nestěžoval. V konkrétním případě však může dojít ke zvětšení újmy (frustrace) účastníka řízení, ve kterém dochází k průtahům navzdory úspěšným stížnostem na ně. Takto zvětšené újme účastníka řízení by měla odpovídat úvaha soudu o stanovení formy, popřípadě výše zadostiučinění za porušení jeho práva na přiměřenou délku řízení.

Náhrada škody a bezdůvodné obohacení

Pojištěný, který uhradil škodu, za kterou odpovídá, přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky (a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel) v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb. (ve znění účinném do 31. prosince 2013) bez dalšího. Není rozhodné, zda existuje na straně pojištěného nějaká škoda, určující je pouze fakt, že uhradil poškozenému škodu, za kterou odpovídá.

Doručování

Fikce doručení dle 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech nepřichází v případě doručování písemnosti do „nepříslušné“ datové schránky v úvahu. Adresátovi nemůže jít k tíži pochybení soudu, který nesprávně doručoval rozhodnutí do datové schránky zřízené adresátovi

PPS
advokáti

Důvěra a podpora našich klientů, stejně jako pracovní nasazení a výsledky celého našeho týmu jsou hlavními faktory dosavadního úspěšného fungování završeného ziskem ocenění » **Právníká firma roku pro regionální kancelář** « v soutěži pořádané společností EPRAVO.CZ

Na trhu právních služeb od roku 2002

Hradec Králové

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové
Tel: +420 495 512 831-2

Praha

Římská 14
120 00 Praha 2
tel. +420 224 237 905

Vysoké Mýto

Jiráskova 154
566 01 Vysoké Mýto
tel. +420 465 423 200

Rychnov nad Kněžnou

Poláčkovo náměstí 85
516 01 Rychnov nad Kněžnou
tel.+420 494 321 351

Kolín

Chelčického 1380
280 02 Kolín
tel. +420 777 783 098

www.ppsadvokati.cz

pro jeho činnost advokáta, jestliže v daném řízení před soudem nevystupoval jako advokát a do své datové schránky zřízené pro činnost advokáta se ani nepřihlásil, tedy neměl možnost se s písemností jinak seznámit.

Odpovědnost insolvenčního správce za škodu

Pouhá volba některého z předepsaných (taxativně určených) způsobů zpeněžení, jak jsou (v rozhodné době byly) obsaženy v ustanovení § 286 odst. 1 insolvenčního zákona, insolvenčním správcem, sama o sobě nevede k závěru, že insolvenční správce při výkonu funkce porušil zákonem stanovenou nebo soudem uloženou povinnost, ani k závěru, že porušil povinnost postupovat s odbornou péčí.

Osvobození od placení zbytku dluhů

Mohla-li společnost uplatnit námitky, podle nichž dlužnice v návrhu na oddlužení neuvedla svůj obchodně právní závazek vůči společnosti (a ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození od placení pohledávek tak došlo na základě podvodného jednání dlužnice), dříve, než insolvenční soud rozhodl o tom, že dlužnici osvobozuje od placení pohledávek, pak obsahově totožné námitky nemohou být důvodem pro následné odejmutí osvobození od placení pohledávek.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Podjatost a „tichá“ porada senátu

Byla-li jakékoli oddělené poradě senátu v průběhu řízení přítomna jiná osoba (mimo členy senátu a zapisovatele), je dána pochybnost o nepodjatosti senátu. To však neplatí, proběhne-li (tzv. tichá) porada senátu bez toho, že by jednání bylo přerušeno a soud se odebral k poradě.

Hospodaření s majetkem státu

Pro zařazení majetku do pohotovostních zásob v režimu státních hmotných rezerv není zapotřebí žádného rozhodnutí. Postačí požadavek příslušného ústředního správního úřadu na vytvoření pohotovostních zásob adresovaný Správě státních hmotných rezerv. Pro účely posouzení platnosti smlouvy o obměně majetku tak není zapotřebí zkoumat, jakým způsobem byl majetek zařazen do pohotovostních zásob.

Místní příslušnost

Je-li právo volby místně příslušného soudu okamžikem zahájení řízení vyčerpáno, nemůže být později žádným subjektem – tedy ani soudem – vykonáno. Vysloví-li proto soud podle § 105 odst. 2 o. s. ř., že není místně příslušný, není oprávněn postoupit věc po právní moci usnesení soudu danému na výběr podle § 87 o. s. ř.

Náklady řízení

Základem pro určení výše náhrady nákladů řízení při aplikaci ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. není částka požadovaná žalobou, ale až částka присouzená, a z ní se určuje též odměna advokáta. Je spravedlivé v případě, že žalobce musí výši požadované částky sdělit na základě své úvahy, ač z povahy věci je zřejmé, že výše nároku závisí na znaleckém posouzení (§ 142 odst. 3 o. s. ř.), aby se podkladem stala částka присouzená, nikoliv požadovaná.

Obec a procesní způsobilost

Obec je právnickou osobou, která má právní osobnost, a proto jí lze ukládat povinnosti, neboť je ve srovnatelném postavení jaké má plně svéprávná fyzická osoba, je také způsobilá samostatně jednat v občanském soudním řízení. Obce, kraje a stát mají procesní způsobilost v plném rozsahu. Procesní způsobilost těchto účastníků řízení není zákonem omezena, může však být omezeno nebo vyloučeno oprávnění orgánů (zaměstnanců) obce, kraje nebo státu jejich jménem jednat před soudem. Procesní způsobilost splý-

vá s hmotným právem, přičemž občanský zákoník – vycházející v ustanovení § 1 odst. 1 věta druhá ze zásady nezávislosti uplatňování soukromého práva na uplatňování práva veřejného – vypočítává řadu právních jednání, kdy v občanskoprávních vztazích právně jedná (a případnou odpovědnost nese) obec jako veřejnoprávní korporace (srov. např. ustanovení § 114 a § 1054 „obec rozhodne“, ustanovení § 272 „obec nepřijme nabídku likvidačního zůstatku“, ustanovení § 1260 „obec se stane vydražitelkou“, ustanovení § 1503 „obec bude povolána za dědice“). Nejvýrazněji se uvedené projevuje ve způsobilosti obce být veřejným (hmotněprávním) opatrovníkem člověka podle ustanovení § 471 odst. 3 a § 3033 o. z. Naproti tomu o doporučení a předchozím souhlasu obecního úřadu se pojednává pouze v ustanovení § 3075 o. z. Procesní způsobilost však postrádá obecní úřad, který je podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona o obcích pouze orgánem obce, na nějž je přenesena působnost státu prostřednictvím zvláštního právního předpisu (ustanovení § 61 a 66 zákona o obcích a § 17 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí).

Soudní poplatky

Zaplatí-li žalobce soudní poplatek za řízení před soudem prvního stupně až poté, kdy uplynula lhůta k podání odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku, avšak dříve, než odvolací soud rozhodne o jeho včasném odvolání proti usnesení o zastavení řízení, odvolací soud usnesení o zastavení řízení změní tak, že se řízení nezastavuje, neboť důvod pro zastavení řízení (v důsledku zaplacení soudního poplatku) odpadl.

Nárok na náhradu škody za neoprávněný odběr elektrické energie před rozhodnutím o úpadku dlužníka

Nárok na náhradu škody za neoprávněný odběr elektrické energie podle zákona č. 458/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) v době předcházející dni, kdy byl zjištěn úpadek dlužníka (škůdce), není pohledávkou za majetkovou podstatou ve smyslu § 168 insolvenčního zákona.

Ochranné známky

Pro závěr o existenci práva předchozího uživatele nezapsaného označení, jímž jsou omezeny účinky ochranné známky podle § 10 odst. 2 zákona o ochranných známkách, není podstatný rozsah (místní dosah) užívání nezapsaného označení. Místní dosah je (z hlediska známkového práva) podstatný při úvaze o jiném, mnohem silnějším právu předchozího uživatele, totiž právu, které ve svém důsledku znamená ochranu vůči každému, kdo by totéž označení chtěl formálním právem chránit pro sebe. Teprve tehdy, získá-li nezapsané označení větší než místní dosah, tj. stane-li se pro určité výrobky či služby příznačným vzhledem k rozsahu i způsobu, jímž se jím označené výrobky či služby podílejí na trhu, může jeho uživatel způsobem uvedeným v § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, tj. námitkami, bránit tomu, aby stejné či podobné označení bylo pro jinou osobu zapsáno jako ochranná známka, pokud právo k tomuto označení vzniklo před dnem podání přihlášky. Na návrh téže osoby může být dokonce již zapsaná ochranná známka prohlášena za neplatnou (srov. § 32 odst. 5 zákona o ochranných známkách).

Náhrada škody a promlčení při neoprávněném odběru plynu

Počátek subjektivní promlčecí doby práva na náhradu škody se váže k okamžiku, kdy se poškozený dozvěděl o tom, že mu vznikla majetková újma určitého druhu a rozsahu, kterou je možné objektivně vyjádřit v penězích, a o odpovědném subjektu. K tomu dochází tehdy, když poškozený zjistí skutkové okolnosti, z nichž lze dovodit vznik škody a orientačně i její rozsah tak, aby bylo možné určit přibližně výši škody v penězích, tedy když poškozený má k dispozici údaje, které mu umožňují podat žalobu na náhradu škody. Počátek běhu objektivní promlčecí doby je vázán na událost, z níž škoda vznikla. Tím se míní nejen protiprávní úkon či zvlášť kvalifikovaná událost, které vedly ke vzniku škody, nýbrž i vznik škody samotné. Počátek běhu objektivní a subjektivní promlčecí doby je stanoven odlišně a obě doby jsou na sobě nezávislé, skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí bez ohledu na běh

druhé promlčecí doby. Počátek běhu objektivní promlčecí doby se váže k okamžiku vzniku škody a nikoliv k okamžiku jejího zjištění, při neoprávněném odběru plynu jde o újmu vznikající průběžně.

Právo poškozeného na plnění vůči pojistiteli škůdce

Jsou-li splněny podmínky vymezené v § 55 zákona o veřejném zdravotním pojištění, má zdravotní pojišťovna regresní nárok na náhradu nákladů vynaložených na léčení svého zdravotního pojištěnce, a to proti škůdci. Jde-li pak o náklady léčebné následků dopravní nehody, je zdravotní pojišťovna oprávněna nárok na pojistné plnění odvozené od tohoto postižního nároku uplatnit přímo proti pojistiteli odpovědnosti škůdce podle § 9 odst. 1 a § 6 odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti.

Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí

V případech žádosti jiného členského státu EU, aby na území ČR došlo k uznání a výkonu rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci či jiné peněžité plnění je třeba, aby taková žádost byla posuzována komplexně ve světle vzájemného provázání všech v úvahu přicházejících plnění, která jsou rozvedena v § 261 odst. 1 písm. a) – d) z.m.j.s. Korektiv vyloučení bagatelních případů uvedený v § 267 odst. 1 písm. f) z.m.j.s. je přitom stále nutné aplikovat, ovšem postačí, jestliže požadovaný limit 70 eur bude naplněn alespoň u jedné z taktó uložených povinností obviněného, a to současně za předpokladu, že zbývající plnění jsou svou podstatou provázána se skutkem, pro který byl obviněný k takovému plnění zavázán, jakož i samotnou osobou obviněného. Typicky tedy půjde o případ uložení peněžitého trestu za protiprávní jednání a na něj navazující rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady řízení, v němž byl peněžitý trest uložen, anebo rozhodnutí o odškodnění oběti trestného činu, za nějž byla obviněnému uložena peněžité sankce. Takovým postupem dojde k zachování samotného smyslu rámcového rozhodnutí, umožnit členským státům co nejefektivnější vykonání uložené sankce a jiných plnění v jejich

kompletním rozsahu. Takový postup je stále možný jen a pouze za situace, že veškeré peněžité sankce a jiná peněžítá plnění musí být ze strany odsuzujícího státu podložena adekvátním rozhodnutím, které splňuje veškeré podmínky zakotvené v § 261 odst. 1 z.m.j.s.

Incidenční spory a promlčení

Uplatnění (vznesení) námitky promlčení pohledávky není uplatněním skutkové námitky nýbrž námitky právní (jde o výkon práva). Ve smyslu ustanovení § 199 odst. 2 insolvenčního zákona tak jde o námitku, jejímž prostřednictvím nelze účinně popřít přihlášenou vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu. To platí bez zřetele k tomu, že bez vlastního výkonu tohoto práva (bez uplatnění námitky promlčení dlužníkem v řízení, jež předcházelo rozhodnutí příslušného orgánu o pohledávce) není možné promlčení pohledávky zohlednit. Pravidlo, podle kterého „důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci“ (§ 199 odst. 2 insolvenčního zákona) není (z povahy věci nebude) překážkou pro účinné uplatnění námitky, že se promlčel „exekuční titul“.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Nájem bytu a vázanost rozhodnutím soudu

Zamítl-li soud žalobu na vyklizení bytu, neboť dospěl k závěru, že žalovaná je nájemcem předmětného bytu, je tímto závěrem vázán i soud v řízení o určení neplatnosti výpovědi z nájmu (které co do významu v tomto případě odpovídá dřívějšímu řízení o přivolení k výpovědi z nájmu bytu).

Zadostiučinění

Zadostiučinění poskytnuté dohromady procesním nástupcům, kteří jsou dědici původního účastníka řízení, nemusí být

vyšší než zadostiučinění, které by bylo poskytnuto účastníkovi jedinému. V případě, kdy dědicové původního účastníka nastoupili na jeho místo až v závěrečné fázi řízení, není důvod, aby výše zadostiučinění přiznaného dohromady všem dědicům převyšovala částku, která by byla přiznána původnímu účastníku, kdyby se dožil konce řízení. Naopak v případě, kdy se právní předchůdce účastnil pouze počátku řízení a převážnou část řízení absolvovali jeho procesní nástupci, se nejvíce vhodné omezovat výši zadostiučinění přiznanou v součtu všem dědicům tím, co by náleželo původnímu účastníku řízení, kdyby se dožil jeho konce. V druhém případě může být tedy účastníkům přiznáno i více, než by jim náleželo.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Náklady léčení

Nárok na náhradu nákladů léčení ve smyslu § 449 odst. 1 obč. zák. náleží osobě trvale poškozené na zdraví v rozsahu účelně vynaložených výdajů na zajištění léčení či jiné potřebné péče, pokud není hrazena ze systému veřejného zdravotního pojištění, případně z jiných veřejných zdrojů. V případě, že takové náklady za poškozeného vynaloží (zaplatí) někdo jiný, tj. třetí osoba, má sama právo požadovat jejich náhradu po škůdci (§ 449 odst. 3 obč. zák.). Poskytne-li ovšem potřebnou pomoc vlastní osobní péčí o poškozeného či jeho domácnost třetí osoba, nemůže požadovat odměnu za vykonané činnosti, neboť ji zákon nepřiznává. Jestliže vzhledem k nesoběstačnosti poškozeného potřebný rozsah domácích prací a celkové výpomoci ze strany osoby blízké přesahuje běžnou a standardní úroveň rodinné spolupráce a solidarity, náleží nárok na náhradu přímo samotnému poškozenému bez ohledu na to, zda případně vypomáhající členy rodiny nějak honoroval.

Výkon rozhodčích nálezů

Nesprávné obsazení rozhodčího senátu (rozhodce) z pohledu transparentnosti výběru a nestrannosti vybírající či vybrané osoby může exekuční soud zkoumat, a to bez ohledu na to, zda se jedná o spor ze spotřebitelské smlouvy, či nikoli.

Odpovědnost státu za škodu

Veřejný ochránce práv je státním orgánem ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Není přitom rozhodné, že v rámci své činnosti nerozhoduje o právech a povinnostech jiných subjektů cestou individuálních nebo obecně závazných aktů. Výkon veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. musí nutně zahrnovat výkon jakékoli veřejnoprávní pravomoci, kterou je státní orgán ze zákona nadán, byť by tato pravomoc spočívala například v poskytování určitých informací nebo zveřejňování zpráv. Výkon této pravomoci je pak úředním postupem, který může vést ke vzniku újmy a založení odpovědnosti státu za ni podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.

Promlčení

Promlčecí doba u pohledávky ze smlouvy o úvěru nebo z jiného obchodního závazkového vztahu činí (není-li stanoveno jinak) čtyři roky (§ 397 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů, dále též jen „obch. zák.“) a běží ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno u soudu (§ 391 odst. 1 obch. zák.). Promlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení, nebo jestliže věřitel zahájí na základě platné rozhodčí smlouvy rozhodčí řízení způsobem stanoveným v rozhodčí smlouvě nebo v pravidlech, jimiž se rozhodčí řízení řídí (§ 402 a § 403 odst. 1 obch. zák.). Podle § 408 odst. 1 obch. zák. (ve znění účinném do 31. 8. 2012) bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahá-

jeno před uplynutím této lhůty (k „zákazu“ uplatnit námitku promlčení srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4091/2010, příp. rozsudek ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 21 Cdo 703/2013). Ustanovení se vztahuje i na pohledávky pravomocně přiznané v soudním nebo rozhodčím řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1595/2002, které bylo uveřejněno pod č. 13/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, příp. rozsudek ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 21 Cdo 703/2013). Tento zákaz uplatnění námítky promlčení nemá za následek stavení promlčecí doby po dobu řízení o výkon rozhodnutí či exekučního řízení, nýbrž to, že k námitce promlčení uplatněné v řízení o výkon rozhodnutí (exekučním řízení) se nepřihlíží, jestliže lhůta 10 let ode dne, kdy promlčecí doba počala poprvé běžet, uplynula až v průběhu tohoto řízení.

Přičitatelnost činu právnické osobě

Za přičitatelné právnické osobě nelze považovat případy, kdy jednatel osoba spáchá protiprávní čin sice fakticky jménem právnické osoby nebo v rámci její činnosti, ale takový čin je spáchán na úkor této právnické osoby. V takovém případě není smyslem zákona, aby byla vůči právnické osobě uplatňována trestní odpovědnost, a to přesto, že jinak platí obecný princip, že právnická osoba odpovídá za volbu osob oprávněných za ni jednat, jakož i osob, které za ni jednají. Je nutné zvažovat zejména povahu činu a záměr osoby, jednání za právnickou osobou v rámci trestného jednání, které by jí mělo být přičítáno, a to zejména při posuzování takových excesů za ni jednatelů osob. V takovém případě je třeba uplatnit zásadu, že pokud byl čin v zásadě spáchán proti zájmům právnické osoby nebo na její úkor, nelze dovést trestní odpovědnost takto poškozené právnické osoby, ale bude uplatněna pouze trestní odpovědnost osoby jednatel.

Více nároků se samostatným skutkovým základem

Je-li žalobou uplatněno několik nároků na zaplacení peněžité částky se samostatným skutkovým základem, pak soud

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **International Alliance of Law Firms** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fúzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právníká firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora

- Obchodní právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

Palác Anděl, Radlická 1c/3185, 150 00 Praha 5

Tel: (+420) 296 325 235, recepce@holec-advokati.cz

NOVINKA

Zpracování dat z katastru nemovitostí

Nový modul Nemovitosti Vám ušetří čas, práci i peníze.

 Praetor

advokátní systém pro úspěšné

ČÚZK

Poskytne data z katastru nemovitostí ve formátu XML nebo PDF

DATABOT

Zpracuje data a vytvoří „Chytré LV“ vhodné pro další automatické zpracování, které předá Praetoru.

PRAETOR

Vymezení nemovitostí z LV vygeneruje do vybraného dokumentu – Kupní smlouvy, Návrhu na vklad a dalších šablon. Klasické LV ve formátu PDF vloží automaticky do spisu.

Kupní smlouva

Návrh na vklad

List vlastnictví

Smlouva o úschově

Modul nemovitosti Vám umožní:

- evidovat údaje potřebné pro převod nemovitosti
- generovat vyplněná data do šablon
- stahovat LV z ČÚZK za výhodných podmínek*
- zpracovat data z LV pro generování do dalších dokumentů*
- automaticky generovat návrh na vklad vlastnického práva do KN*
- hromadné zpracování kupních smluv*

Požívání modulu Vám:

- ušetří čas
- sníží náklady na pořízení LV
- eliminuje překlepy a další chyby
- zvýší produktivitu

Výhodné podmínky pro klienty UniCredit Bank

* Službu poskytujeme ve spolupráci s partnerem DataBot Solutions, s.r.o. Podrobné podmínky najdete na www.praetor-systems.cz nebo v nabídkách konzultantů.

Požádejte o prezentaci zdarma

ve vyhovujícím výroku rozsudku vždy žalovanému uloží povinnost k jedinému peněžitému plnění, které je součtem jednotlivých dílčích plnění (třebaže se samostatným skutkovým základem). Rozhodl-li soud prvního stupně v rozsudku o více nárocích se samostatným skutkovým základem, nezkoumá se přípustnost odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně ve smyslu ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k jednotlivým nárokům samostatně. Z hlediska ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. je rozhodující, zda celková výše peněžitého plnění, o němž bylo rozsudkem rozhodnuto (lhostejno, zda jedním, nebo více výroky), převyšuje 10 000 Kč, aniž by bylo významné, zda toto peněžité plnění představuje více nároků se samostatným skutkovým základem, z nichž některý (některé) uvedenou částku nepřevyšuje (nepřevyšují). I když tedy některý z více nároků na zaplacení peněžité částky se samostatným skutkovým základem, o nichž bylo rozhodnuto rozsudkem soudu prvního stupně, nepřevyšuje 10 000 Kč, je odvolání proti rozsudku ve vztahu k tomuto nároku přípustné, převyšuje-li uvedenou částku součet nároků, o nichž soud v rozsudku rozhodl.

Místní příslušnost

Ujednání o prorogační doložce, které neurčuje výslovně, který konkrétní soud prvního stupně určují účastníci jako místně příslušný k projednání jejich eventuálního sporu o závazcích vyplývajících z uzavřené rámcové kupní smlouvy, ale které stanoví, že místně příslušným je soud v sídle prodávajícího se zachováním věcné příslušnosti soudu, je dostatečně určité.

Náklady řízení

Okolnost, že zastoupení více účastníků, při němž úkony advokáta jsou činěny zpravidla za všechny zastupované účastníky najednou, je z hlediska advokátem vynaložené práce úspornější, je zohledněna tím, že odměna za zastupování je snížena o 20%. Ani to, že někteří ze žalobců jsou nezletilí, nevede bez dalšího k úvaze, že hájení práv dětí a rodičů „splývá“ a ve vztahu k dětem jsou úkony právní pomoci „obsahově vyprázdněny“. Jakákoliv modifikace náhrady nákladů řízení přichází – s ohledem na legitimní očekávání účastníků i jejich zástupců, s nimiž do sporu vstupují – jen zcela výjimečně.

Odpovědnost státu za škodu, zadostiučinění

Při posuzování délky řízení a formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění pro poškozeného je možno přihlídnout k tomu, že poškozený podal zjevně bezdůvodnou žalobu. Tak je tomu např., pokud žalobce uplatnil nárok, o němž již v době podání žaloby věděl, že je promlčený. Uvedený závěr se ale uplatní jen ojedinele, neboť soudní řízení, ve kterých si museli být účastníci (a zejména žalovaní) od počátku jisti, jak bude rozhodnuto, nejsou a nemohou být pravidlem.

Mezi řízení, která mají pro účastníka obvykle vyšší význam, spadají i řízení na ochranu osobnosti. Pokud ale poškozený v řízení o ochraně osobnosti vystupoval jako žalovaný, nelze bez dalšího předpokládat, že pro něj řízení mělo zvýšený význam, neboť v řízení nešlo o zásah do jeho práv. Při posuzování práva na přiměřené zadostiučinění se tedy zvýšený význam pro účastníka presumuje pouze v případech, že poškozený nepřiměřeně dlouhou délkou řízení vystupoval v řízení o ochraně osobnosti jako žalobce, nikoliv v případě, kdy vystupoval v procesním postavení žalovaného.

Restituce

Ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 428/2012 Sb. jako podmínku vydání movité věci oprávněné osobě stanoví pouze existenci současné či minulé funkční souvislosti se specifikovanou nemovitostí, aniž by jakkoli blíže upřesňoval, k jakému časovému úseku má být řečena účelová provázanost zjišťována. Při interpretaci restitučního zákonodárství je nutné postupovat vůči oprávněným osobám co nejstřícněji, případně legislativní nedůslednosti nemohou jít restitucentům k tíži. Zavádá-li restituční předpis pochybnosti, zda na jeho základě má být minulá křivda napravena, či nikoli, je namístě k jejímu odčinění přikročit, a to zvláště za situace, v níž náklady této nápravy nese pouze stát. Je-li znění restitučního zákona zcela jednoznačné a pochybnosti nevyvolává, není v principu přílehavé normu vymezující rozsah restituovaného majetku teleologickou redukcí sémanticky zužovat. Podmínkou vydání movité věci dle § 7 odst. 2 zákona č. 428/2012 Sb. není trvání historické funkční souvislosti daného objektu s nemovitou věcí, kterou oprávně-

ná osoba vlastní nebo která se vydává podle zákona č. 428/2012 Sb., po alespoň část rozhodného období. Ač ale v obecné rovině preference výkladu příznivého k restitucentům vede k závěru, že není přílehlavé trvat na tom, aby historická funkční souvislost požadovaného objektu s nemovitou věcí, jíž oprávněná osoba vlastní nebo která se jí vydává, trvala i v rozhodném období, nelze vyloučit, že se naopak vyskytnou případy, v nichž bude mezi okamžikem přetřetí vazeb nárokované věci na majetek církve a počátkem rozhodného období natolik velký časový odstup, že se bude s ohledem na účel majetkového vyrovnání s církvemi v režimu zákona č. 428/2012 Sb. (jímž je zejména zmírnění následků některých majetkových a jiných křivd spáchaných komunistickým režimem v období let 1948 až 1989) restituce vlastnického práva k ní na základě § 7 odst. 2 citovaného předpisu jevit absurdní, v kteréžto situaci mohou shora zmíněná teleologická hlediska působící ve prospěch restrikce odkazované normy nabýt převahy.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Vlastnictví obce

Přechod nemovitého majetku na nově vzniklou obec ve smyslu ustanovení § 22 odst. 4 písm. a) zákona o obcích, není nuceným odejmutím vlastnictví původní obci (městu), neboť se neopírá o vyvlastnění administrativně právním rozhodnutím příslušného orgánu v konkrétní věci, nýbrž je zákonným důsledkem oddělení nově vzniklé obce od obce původní na základě rozhodnutí příslušného krajského úřadu, přičemž tento zákon preferuje uzavření písemné dohody obce a přípravného výboru o rozdělení majetku obce mezi původní obec a nově vzniklou obec, a nepředpokládá a ani neřeší situaci, že by původní obec odmítla (zápisem) předat část nemovitého majetku [(§ 22 odst. 4 písm. a) zákona o obcích], který na nově vzniklou obec přešel ze zákona ke dni jejího vzniku podle stavu ke dni konání místního referenda o oddělení části obce. Protože se v případě zákonného přechodu takového majetku (ex lege)

nejedná „o vyvlastnění nemovitého majetku původní obce bez náhrady“, nemůže ani soudním rozhodnutím o určení, že nově vzniklá obec je jeho vlastníkem, dojit k porušení čl. 11 odst. 1 Listiny ani čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, z jehož věty třetí vyplývá, že princip jím sledovaný ve větě první a druhé nebrání právu státu přijímat zákony, které považuje za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu mj. též s obecným zájmem.

Forma právních jednání

Písemná forma reklamace dle čl. 32 odst. 2 Úmluvy CMR je dodržena i v případě, kdy je reklamace učiněna prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu. I v tomto případě platí, že důkaz o přijetí reklamace nebo o odpovědi na ni a o vrácení dokladů přísluší tomu účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Insolvence a postoupení pohledávky

Dohoda s postupitelem dle § 530 odst. 1 obč. zák. nezabavuje postupníka (nového věřitele pohledávky podle hmotného práva) možnosti i tak přikročit k vymáhání postoupené pohledávky svým jménem a na svůj účet.

Opětovné uplatnění návrhu na vyslovení neplatnosti části usnesení členské schůze družstva

Napadne-li návrhovatelská platnost (relativně samostatné) části usnesení členské schůze, nemůže po uplynutí prekluzivních lhůt upravených v § 663 odst. 1 z. o. k. a § 259 o. z. úspěšně podat návrh na vyslovení neplatnosti jiných (relativně samostatných) částí (byť totožného) usnesení. Mění-li napadené usnesení členské schůze stanov

takovým způsobem, že jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, je na místě na takové usnesení (resp. jeho část) hledět, jako by nebylo přijato (§ 245 o. z. ve spojení s § 45 odst. 1 z. o. k.). V řízení o vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze družstva rozhodne soud i bez návrhu o tom, že o usnesení členské schůze nejde, hledí-li se na něj, jako by nebylo přijato (§ 90 odst. 2 z. ř. s.). Rozhodnutí o tom, že o usnesení členské schůze nejde, lze vydat také tehdy, bylo-li právo na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze uplatněno po marném uplynutí lhůt k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze. Lze-li se po marném uplynutí lhůt k uplatnění nároku na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze účinně domáhat vyslovení, že se na napadené usnesení členské schůze hledí, jako by nebylo přijato, nic navrhovateli nebrání, aby tento nárok uplatnil znovu poté, kdy jej vzal (celý, či zčásti) zpět.

Odpovědnost státu za škodu

Byli obviněný stíhán ve více trestních řízeních pro skutek obdobné povahy, avšak odlišný v časových souvislostech, není tím vyloučen vznik nemajetkové újmy za každé z takových řízení. S narůstajícím počtem trestních stíhání, která následně končí jejich zastavením, resp. zproštěním obžaloby, subjektivně prožívané útrapy narůstají a je úkolem soudu tyto zhodnotit a určit míru navýšení s ohledem na individuální okolnosti případu, žalobcem tvrzenou a prokázanou specifickou újmu vzniklou v příčinné souvislosti s tímto řízením.

Právní styk s cizinou

Smyslem zásady speciality je ochrana obviněného před trestním stíháním pro skutky, pro něž nebyl dožádaným státem vydán (dožádaný stát tak má možnost chránit vydávanou osobu před stíháním např. pro skutky, jež nejsou na jeho území trestné, pro politické trestné činy apod.), a to v době, kdy se nachází v moci orgánů dožadujícího státu. Ustanovení čl. 14 odst. 1 písm. b) Evropské úmluvy o vydávání pak dává obviněnému během 45denní lhůty možnost vycestovat do zahraničí a případně zde požádat o ochranu. Tím se dostává pod jurisdikci státu, kde se v dané době nachází a který

může v rámci případné žádosti o vydání k trestnímu stíhání rovněž posoudit otázku, zda je stíhání pro daný skutek namístě, či zda by měla být osoba před takovým trestním stíháním chráněna. Čl. 14 odst. 1 Úmluvy je třeba chápat tak, že nejpozději uplynutím lhůty 45 dnů, kdy měl obviněný možnost vycestovat, nebo jeho vycestováním mimo území zásada speciality vyplývající z jeho vydání končí, přičemž takto jednou zaniklá zásada speciality se neobnovuje.

Prodej movitých věcí a nemovitostí

Nařízení exekuce podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2012 (od 1. 1. 2013 dochází v souvislosti s novelou exekučního řádu již jen k pověření exekutora vedením exekuce) je předpokladem k tomu, aby soudní exekutor mohl exekuci vést, zvolit vhodný způsob jejího provedení atd. Smyslem vedení exekuce je vymožení povinnosti, jež byla uložena vykonatelným rozhodnutím, a přitom nebyla dobrovolně splněna. Je-li však návrh na nařízení exekuce zamítnut (pro zjištěný nedostatek vykonatelnosti exekučního titulu) dříve, než rozhodnutí o rozvrhu rozdělované podstaty nabylo právní moci, není již možné rozhodnutí o rozvrhu v odvolacím řízení potvrdit jako správné, neboť pro další provádění exekuce chybí řádný exekuční titul, další pokračování v exekuci by znamenalo neoprávněný zásah do majetkových práv povinného a řízení o rozvrhu je třeba zastavit pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení (§ 104 odst. 1 o. s. ř.). Tím pozbývají účinnosti i usnesení ve věci dříve vydaná.

Organizovaná skupina

Organizovaná skupina představuje formu trestné součinnosti, kterou lze charakterizovat jako sdružení nejméně tří osob, v němž je provedeno určité rozdělení úloh mezi jednotlivé členy a jeho činnost se v důsledku toho projevuje určitou plánovitostí a koordinovaností, kterou se spáchání činu usnadňuje, zvyšuje se pravděpodobnost dosažení sledovaného cíle, a tím se zvyšuje i škodlivost činu pro společnost. Organizovaná skupina nemusí mít trvalejší charakter a lze tak spáchat i jen ojedinělý, jednorázový trestný čin. Pro naplnění kvalifikované skutkové

podstaty trestného činu spáchaného organizovanou skupinou působící ve více státech se nevyžaduje, aby jednání organizované skupiny bylo trestně postižitelné podle právních řádů všech dotčených států, v nichž organizovaná skupina působí či působila.

Přistoupení k dluhu

Lze-li postoupit pohledávku, která dosud nevznikla, a lze-li ručením zajistit závazek, který vznikne v budoucnu, není žádný důvod bránit přistoupení k peněžitému závazku, který dosud nevznikl. Okamžik přistoupení k budoucímu závazku (tj. okamžik, kdy se přistoupivší osoba stává dlužníkem) je pak totožný s okamžikem, kdy závazek vznikne. Přistoupí-li tak třetí osoba předtím, než zhotovitel provedl dílo, k závazku objednatele zaplatit cenu za dílo, jehož vznik je v souladu s § 548 odst. 1 větou druhou obč. zák. podmíněn provedením díla, stává se vedle objednatele dlužníkem okamžikem, kdy bude dílo provedeno.

Přístupová cesta

Koupě nemovité věci bez spojení s veřejnou cestou automaticky neznamená, že nabyvatel nemá právo na povolení nezbytné cesty. K zamítnutí žaloby na povolení nezbytné cesty lze proto přistoupit až na základě posouzení veškerých konkrétních okolností případu, z nichž vyplýne jednoznačný závěr, že nabyvatel nemovitosti v daném případě postupoval hrubě nedbale či dokonce úmyslně, v důsledku čehož zabránil zřízení či existenci přístupu ke své nemovitosti. Při řešení otázky, zda nabyvatel jednal hrubě nedbale či dokonce úmyslně, je třeba zvážit veškeré okolnosti případu. Zejména je nezbytné posoudit chování nabyvatele, zcizitele a dalších osob (např. sousedů), obsah listin dostupných před nabytím nemovité věci (např. znalecký posudek, výpis katastru nemovitostí) a konkrétní místní podmínky (např. patrná absence cesty k nabyvané nemovitosti). Zohlednit je nezbytné především a) jak se nabyvatel zajímal o existenci přístupu k nemovité věci, b) zda nabyvatel věděl o absenci přístupu či zda vědět o absenci přístupu měl, c) jak nabyvatel naložil s informací o absenci přístupu, d) zda se nabyvatel pokusil přístup zpravidla již před nabytím nemo-

vitosti získat, e) zda bylo reálné docílit povolením cesty jednáním nabyvatele. Rovněž je nezbytné přihlídnout k dobré víře nabyvatele v existenci přístupové komunikace vyvolané kupř. vyjádřením zcizitele či stavem v terénu, který pochybnosti o absenci přístupu nevyvolával. Při posuzování je třeba mít na paměti, že podmínkou obsaženou v § 1032 odst. 1 písm. b) o. z. nemá být sankcionována sama o sobě skutečnost, že někdo nabyl nemovitou věc bez přístupu, nýbrž především ta okolnost, že nabyvatel se lehkovážně spolehal na to, že mu bude přístup k pozemku po jeho nabytí umožněn sousedy či povoleno soudem, přičemž se nepokusil si přístup zajistit před nabytím nemovité věci sám, ačkoliv tak nepochybně učinit mohl.

Účastníci řízení

Jestliže je zneužitím práva podle ustanovení § 8 obč. zák. samotná smlouva o postoupení pohledávky, je zneužitím práva (ve smyslu ustanovení § 2 o. s. ř.) i postoupení pohledávky navazující návrh na vstup jiného oprávněného do řízení podle ustanovení § 107a o. s. ř. Nařízený výkon rozhodnutí (exekuci) soud zastaví i bez návrhu vždy, existuje-li taková relevantní okolnost, pro niž je provedení výkonu rozhodnutí (exekuce) nepřipustné. Ani případná právní moc usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) a existující již v době jeho vydání. Nařízenou exekuci lze zastavit také tehdy, zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal.

Exekuce, insolvence a náklady řízení

Ústavní soud nálezem ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16, rozhodl, že nelze vycházet z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014 (R 32/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), viz bod 27 odůvodnění. Uvedl, že obecné soudy jsou povinny v případech vydávání výtěžku exekuce do insolvenčního řízení postupovat podle § 46 odst. 7 ex. řádu tak, že insolvenčnímu správci exekutor vydá vymožené plnění po odpočtu nákladů exekuce; účelně vynaložené náklady exekuce, jejichž součástí je také odměna exekutora, se nestávají

součástí majetkové podstaty v insolvenčním řízení (bod 28. odůvodnění). Nález Ústavního soudu má ve vztahu k rozhodování soudů obecných precedenční závaznost (tedy závaznost v obdobných případech, nikoli pouze v konkrétní věci) a již učiněný výklad Ústavního soudu má být pro obecné soudy východiskem při rozhodování následujících případů obdobného druhu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. I. ÚS 2219/12).

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Výpověď z nájmu bytu a zpětná účinnost právních předpisů

V souladu s principem nepravé retroaktivity, již se řídí nájemní vztahy (§ 3074 odst. 1 o. z.) se bude (ne)platnost výpovědi dané za účinnosti obč. zák. posuzovat podle obč. zák. (srovnej také např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 801/2015, proti němuž byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. IV. ÚS 462/2016). Tento závěr je i v souladu s dřívější judikaturou Nejvyššího soudu, podle níž jsou pro posouzení otázky neplatnosti výpovědi z nájmu bytu právně významné pouze skutečnosti, které byly dány v době, kdy pronajímatel výpověď z nájmu bytu doručil nájemci, při právním posouzení platnosti výpovědi nelze zohlednit skutkové okolnosti nastalé poté, co pronajímatel tento právní úkon (výpověď z nájmu bytu) učinil (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 26 Cdo 2150/2010, uveřejněný pod číslem 28/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). ●

Nové

GLA s osobitým stylem

Úspěšné **kompaktní SUV GLA od Mercedesu** se v lednu představilo v novém kabátě. V letošním modelovém roce se tak dočkáme osobitějšího a sebevědomějšího SUV, které zároveň budoucím majitelům nabídne rozšířenou nabídku motorů i výbavy. Za zmínku stojí zejména vrcholný model Mercedes-AMG GLA 45 4MATIC a sportovně laděná speciální edice Yellow Night Edition.

Model GLA byl poprvé představen v roce 2013 jako první kompaktní SUV značky Mercedes-Benz a okamžitě ve svém segmentu získal silné postavení. Dlouhodobě je GLA nejúspěšnější na trzích v Číně, USA, Německu a Velké Británii. Inovovaný model byl prezentován na březnovém autosalonu v Ženevě,

světovou premiéru si však odbyl už začátkem tohoto roku na NAIAS v Detroitu.

Ve svém segmentu nabízí GLA největší výběr motorů – od základního modelu Mercedes-Benz GLA 180 d s výkonem 80 kW (109 k) a hodnotou emisí CO₂ od 103 g/km až po Mercedes-AMG GLA 45 4MATIC o výkonu 280 kW (381 k). Mezi nové komfortní a bezpečnostní prvky výbavy

patří například prostorový kamerový systém s rozsahem snímání 360°, které umožní řidiči sledování okolí na displeji vozu či v této třídě unikátní bezdotykové ovládání zadního výklopného víka HANDS FREE ACCESS.

Kromě bohaté nabídky motorů mají zákazníci na výběr ze tří variant podvozku. GLA má ve standardní výbavě komfortní

podvozek, který může být na přání nahrazen podvozkem se sníženou světlou výškou. Terénní komfortní podvozek (na přání) má světlou výšku karoserie zvýšenou o 30 milimetrů. Tato varianta podtrhuje terénní vzhled vozu, ale především vede k ještě lepší průchodnosti terénem.

V interiéru naleznete tradičně velmi kvalitní materiály, novinkou je nové čalounění sedadel, ozdobné obložení a také chromované ovládací prvky. Eleganci interiéru umocňují prstence výdechů ventilátorů ve tvaru trysek.

Na přání jsou do vozu dodávány vysoko-výkonné LED světlomety, které nahrazují dosavadní bi-xenonové. Osvětlení se vyznačuje především barevnou teplotou podobnou dennímu světlu, čímž se při delší jízdě za tmy snižuje namáhání očí řidiče. Spotřeba energie je ve srovnání s xenonovými nebo světlomety osazenými halogenovými žárovkami až o 70% nižší. Na zadní části nového GLA najdeme LED svítlny s nastavením pro všechny osvětlovací funkce a v několika úrovních intenzity. Optimalizace jasu se projeví v bezpečnosti při zhoršené viditelnosti, ale také při popojždění v kolonách, kde světla neoslňují řidiče jedoucí vřadu.

Náročnější zákazníci ocení sportovně vyhlížející variantu modelu Mercedes-AMG GLA 45 4MATIC. Na první pohled se design v přední části odlišuje chromovanou ozdobnou lištou předního spoileru a novou mřížkou pro přívod vzduchu. Vzadu zaujme difuzor v zadním nárazníku. Kdo si potrpí na detaily, nepohrdne 20" koly z lehké slitiny s vícepráskovým designem ve dvou barevných variantách a strojově leštěným povrchem nebo si užije zvuk výfukové soustavy AMG performance. Řada těchto vylepšení efektivně přispívá k vylepšení jízdní dynamiky verze AMG. Vůz je vybaven 7stupňovou sportovní převodovkou, přepínaným čtyřválcem AMG 2,0 a dosahuje úctyhodného výkonu 280 kW (381 k) při maximálním točivém momentu 475 N.m, což tuto verzi řadí mezi nejvýkonnější vozidla ve svém segmentu. ●

Společnost **MT Legal s.r.o.**, advokátní kancelář poskytuje komplexní právní a poradenské služby pro veřejný a soukromý sektor v rámci celé České republiky, a to prostřednictvím svých více jak 20 právních specialistů.

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

■ **PRAHA**
Karolíny Světlé 25, 110 00 Praha 1
tel.: +420 222 866 555

■ **BRNO**
Jakubská 121/1, 602 00 Brno 2
tel.: +420 542 210 351

■ **OSTRAVA**
Bukovanského 30, 710 00 Ostrava
tel.: +420 596 629 503

■ email: info@mt-legal.com
■ www.mt-legal.com

NABÍZENÉ SLUŽBY

- komplexní právní poradenství
- poradenství dodavatelům a zadavatelům veřejných zakázek
- kontrola nabídek dodavatelů, administrace zadávacích a koncesních řízení
- zpracování právních rozborů a analýz
- zastupování v soudních, správních a arbitrážních řízeních
- přednášková činnost, metodická podpora

HLAVNÍ SPECIALIZACE

- právo veřejného investování (veřejné zakázky, koncese, projekty PPP, veřejná podpora, strukturální fondy EU)
- právo EU
- právo duševního vlastnictví, právo ICT
- energetické právo
- stavební právo
- horní právo
- právo životního prostředí
- zdravotnické právo
- vodní a lesnické právo
- právo obchodní, občanské, správní, pracovní
- arbitráže a investiční spory

Freemail nepatří do moderní právní praxe, zbavte se ho

Někdo má od střední školy stejné číslo, někdo e-mail. Až na to, že libovolných 9 čísel nemá schopnost mě odradit od spolupráce, člověku s adresou satanek666@centrum.cz však svůj případ nejspíš neschvěte.

E-mail je nejrozšířenějším komunikačním nástrojem naší doby a těžko bychom hledali advokáta, který elektronickou poštu nepoužívá. Zároveň jsou to ale právě advokáti, které vidíme překvapivě často komunikovat své podnikání skrze tzv. freemail – e-mailové adresy končící seznam.cz, centrum.cz, volny.cz apod. Tyto e-mailové adresy poskytované zdarma se však jako kontakt právního profesionála rozhodně nehodí.

Pravděpodobně nenarazíte na člověka aktivního na internetu, který neměl nebo nemá e-mail u Seznamu nebo Googlu. Dvojice nejpopulárnějších vyhledávačů nabízí e-mail zdarma (dále jen freemail), stejně jako to dělali jejich historičtí konkurenti Centrum nebo Yahoo. Jejich řešení má nespočet výhod: slouží jako obecné ID díky kterému se můžete přihlásit k dalším službám, pokud máte problém, snadněji najdete na internetu řešení, také má velké množství funkcí či nadstaveb... hlavně je ale zadarmo a používají je všichni.

Freemaily jsou zkrátka ideální řešení pro osobní e-mail. Pokud jde však o podnikání či profesionální praxi, nemá v ní adresa bez vlastní domény co dělat.

Určitě se již k vám do kanceláře hlásila stážistka, která v životopise uvádí e-mail typu LuciMilaczek@gmail.com. I mezi advokáty najdeme bohužel podobné.

Důvodem bude zřejmě používání jediné a k tomu historické e-mailové adresy. Někdo má od střední školy stejné číslo, někdo e-mail. Až na to, že libovolných 9 čísel nemá schopnost mě odradit od spolupráce, člověku s adresou satanek666@centrum.cz však svůj případ rozhodně neschvěm.

Dělání dojmů

Pokud jste v kanceláři, podívejte se kolem sebe. Nejspíše jste si dali práci s tím, aby vaše kancelář „nějak“ vypadala. Nábytek, knihy, cedulka na dveřích. Stejně jako věnujete alespoň minimální pozornost tomu, jak vypadáte, ať už při styku s klientem nebo s kolegy. Košile, hodinky, parfém, vizitky. Co rozhodně nechcete, je působit lacině. A mail advokatABC@seznam.cz rozhodně lacině působí, i proto, že pořídit si doménu advokatABC.cz stojí na rok méně, než prostředky na úklid vaší koupelny.

Vaše e-mailová adresa je součástí vašeho marketingu. Významnou součástí, jako nejčastější komunikační kanál ji totiž uvidí více lidí než vás či vaši kancelář. Hlavně to však zase vychází z principu, který opakujeme u nás na blogu stále – dívat se na svůj byznys klientovými očima. Jaký dojem v něm vyvolá který typ e-mailu?

Jsou však i jiné než marketingové důvody, proč nepoužívat freemail v pracovním prostředí.

„Freemail je typickou cloudovou službou, přitom není legálně uzpůsoben pro ukládání dat advokátů.“

Nebezpečný prejt

Asi víte, že spam je označení pro nevyžádaný e-mail. Nejspíš nevíte, že termín spam (doslova prejt) vznikl na základě scénky britských komiků Monty Python, kde jídelnu zaplaví prejtu chtiví otravní vikingové,

a že spammeři často k rozesílce spamu využívají kradený e-mailový účet, většinou právě freemailový. Proti jeho používání tak hovoří i otázka bezpečnosti. Freemaily přitom nemají nižší úroveň zabezpečení, naopak, Seznam i Google kladou na ochranu svých uživatelů velký důraz. Gmail má například možnost dvoufázového ověřování přes telefon, Seznam sleduje jakým rytmem vyplňujete jméno a heslo a tipuje, jestli se místo vás nesnaží přihlásit robot.

Problémem je, že čím víc lidí dané řešení používá, tím zajímavější cíl je to pro hackery. Ti jdou málokdy napřímo, jejich kód většinou útočí plošně a hledá slabá místa. Obětem takovýchto útoků je zcizen přístup k e-mailu. V případě, že se jim ho podaří obnovit, zjistí, že je jejich adresa na černé listině, seznamu rozesílačů spamu.

Co zde nezmiňuji, jsou služby, které jsou již dnes takřka za zenitem. Volny.cz, tiscali.cz nebo právě mezi advokáty zvláště populární centrum.cz jako tři z mnoha příkladů firem, které jsou bezpečností světelné roky za konkurencí. Tyto firmy se už léta neperou se Seznamem o pozici největšího českého portálu, proto neinvestují do rozvoje svých mailových řešení. Zde bývá bezpečnostní situace naopak tristní.

Bezpečné úložiště

Jedna z velkých diskusí v oblasti digitalizace advokacie je cloud a ukládání clientských dat na online úložiště. Právě freemail je ale typickou cloudovou službou, veškerá data jsou online a připojíte se k nim z libovolného počítače. Z naší zkušenosti právě advokáti, kteří mají nejvíc vyhraněný vztah ke cloudu, patří do skupiny, která na svou elektronickou poštu nejčastěji používá freemail.

E-mail zdarma přitom není legálně uzpůsoben pro ukládání dat advokátů. Vaše povinnost chránit klientova data však zůstává. A jsem přesvědčen, že váš pracovní e-mail obsahuje citlivých dat mnoho, ne-li kompletně celé spisy.

Víme o tom svoje, dali jsme si hodně záležet, aby náš software splňoval veškeré zákonné povinnosti i ty nejpřísnější bezpečnostní standardy. Veškerá data zákaz-

níků spravujeme dle Směrnice 95/46/ES a Zákona o ochraně osobních údajů a garantujeme, že data nikdy neopustí země Evropského hospodářského prostoru. SingleCase je místem, kde můžete ukládat data svých klientů (viz také stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 306/2014), protože jsme schopni zaručit ochranu povinnosti mlčenlivosti advokáta dle § 21 zákona o advokacii.

Typický freemail negarantuje nic z výše jmenovaného.

„Pořídit si doménu stojí na rok méně než prostředky na úklid vaší koupelny.“

Advokát – Profesionál

Advokát je profesionál a jeho služby by měly mít profesionální charakter, každé setkání s klientem má tento dojem utvrdit, včetně těch přes internet. Aby se klient rozhodl dát advokátovi svůj případ, musí věřit v jeho profesionalitu a důvěřovat jeho schopnostem. Nedbalost k výkonu právní profese nepatří, používání freemilu v roce 2016 však dává signál neznalosti nebo právě nezájmu.

Český trh je v oblasti advokacie značně konkurenční, rozhodují maličkosti, včetně typu e-mailu. Doporučujeme proto přejít na profesionální e-mail. Není to vůbec složité, zařízení domény, nastavení e-mailu a přeměrování staré adresy nejsou IT úkony v řádech týdnů – za pár hodin máte hotovo. Cena je pak několik set korun ročně. ●

Energetikou hýbe nové téma. Ukládání energie už neřeší jen odborníci, ale i domácnosti

Rostoucí obliba obnovitelných zdrojů energie s sebou přináší problém, jak a kam elektřinu uskladnit, když je jí nadbytek, aby byla k dispozici ve chvíli, kdy jí obnovitelné zdroje nevyrobí dost. Řešením jsou systémy ukládání energie, které právě zažívají nebývalý rozmach. Podle předpovědi společnosti IHS dosáhnou v letošním roce světové tržby z prodeje systémů pro ukládání energie deseti miliard dolarů. Prostřednictvím investic do společností Sonnen a Sunfire je na tomto trhu aktivní i Skupina ČEZ.

Boom solárních a větrných elektráren vyvolává velké výkyvy v dodávkách elektřiny do rozvodné sítě. To způsobuje nemalé potíže. Například kalifornský státní správce sítě nedávno upozornil, že pokud nedojde k rozvoji skladovacích technologií, bude muset už kolem roku 2024 omezit výkon některých solárních a větrných elektráren anebo je dokonce zcela odstavit. Nejde přitom jen o velké energetické parky, vliv mají i stále populárnější solární panely v domácnostech.

Systémy na uskladnění energie vyrobené v čase nízké poptávky, kterou lze

v případě nutnosti opět uvolnit, jsou skoro stejně tak staré jako elektřina samotná. Tradičně slouží k uskladnění velkého množství energie přečerpávací vodní elektrárny, které i dnes tvoří drtivou většinu celosvětové kapacity pro uskladnění energie. Výstavba dvou vodních nádrží propojených mohutným potrubním systémem s čerpadly a turbínami je ale časově i finančně náročná, navíc je nelze budovat kdekoliv.

Stlačený vzduch – boj s teplem a chladem

Na trhu se proto postupně začínají uplatňovat další prostředky pro uskladnění energie. Jde hlavně o baterie, zásobníky stlačeného vzduchu nebo vodíkové palivové články.

Kromě přečerpávacích elektráren pokročil nejvíce vývoj zásobníků stlačeného vzduchu. Technologie byla sice známá už od konce 19. století, nasazení v rozvodné síti se ale poprvé dočkala asi před 40 lety. Ani v současnosti nejde o masovou záležitost. Na světě existují jen dva velké zásobníky stlačeného vzduchu určené pro skladování energie – jeden na severozápadě Německa, druhý v Alabamě v USA.

Celý proces je totiž složitější, než se na první pohled může zdát. Vzduch se při stlačování samovolně zahřívá, při vypouštění na lopatky turbíny se naopak prudce ochladí a je nutné ho ohřát. Tím se snižuje účinnost tohoto způsobu uskladnění energie. Problém by ale již brzy mohlo vyřešit ukládání tepla vzniklého při kompresi vzduchu, které by ho později mohlo ohřát.

Od domácností až po celá města

Kvůli své jednoduchosti a spolehlivosti se jako zásobník energie stále více prosazují baterie a bateriové systémy. V odlehlejších lokalitách po celém světě stojí bateriové „domy“, které vykrývají výpadky v dodávkách elektřiny. Především lithiové baterie se ale již stávají i přímou součástí rozvodných sítí, kde stabilizují výkyvy ve výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů. Do budování mohutných bateriových skladů se vrhly špičky oboru jako Samsung nebo třeba americká automobilka Tesla.

Bateriová úložiště si postupně nacházejí cestu také do domácností. V nich mohou sloužit pro uskladnění energie vyrobené například ze střešních solárních panelů nebo jako záloha pro případ výpadku dodávek proudu. Úspěch v této oblasti slaví třeba německá firma sonnen. Její bateriové systémy pro domácnosti obsahují i potřebné měniče napětí, takže mohou získávat energii nejen z rozvodné sítě, ale mohou na ně být přímo připojené solární panely nebo jiný domácí zdroj energie.

Baterie sonnen využívá už více než 15 tisíc zákazníků. Společnost je úspěšná nejen v Německu, ale i v dalších evropských zemích. Expanduje také do USA a prvního zákazníka si letos prostřednictvím Skupiny ČEZ, která je jejím minoritním vlastníkem, našla i v Česku. „Důvodů, proč si lidé fotovoltaiky pořizují, je mnoho. Někteří si přejí být energeticky soběstační, pro jiné je důležitá ekologie, další se chtějí zajistit proti výkyvům ceny elektřiny v budoucnu. Potvrzuje se také, že Češi jsou národ nadšený do moderních technologií a chtějí si vyzkoušet nová řešení přímo doma,“ uvádí ředitel divize obchod Skupiny ČEZ Pavel Cyrani.

Lithium iontové baterie se ovšem podle vědců pomalu dostávají na hranu svých fyzikálních možností a brzy je už nebude možné dále vylepšovat. Výzkumníci proto pracují na bateriích založených na spojení lithia a kyslíku nebo síry. Ty mají být při stejné kapacitě mnohem menší a lehčí. „Kyslíkové“ baterie navíc „stárnou“ jen velmi pomalu a potřebují méně vzácných kovů, takže by měly být i levnější.

Umělá ropa

Vlastní cestou se vydala německá společnost sunfire, kde má Skupina ČEZ také menšinový podíl. Její palivový článek využívá elektřinu na výrobu vodíku, z něhož lze zpětně opět získat elektřinu. Palivový článek také umí k vodíku přimíchat oxid uhličitý z atmosféry a vytvořit tak syntetickou náhradu za ropu. Význam této technologie zřejmě do budoucna poroste. Podle takzvané technologické roadmapy Mezinárodní energetické agentury pro vývoj v oboru ukládání energie do roku 2050 se totiž například

Německo po odstavení jaderných elektráren neobejde bez technologie přeměny elektřiny na plyn nebo teplo.

Sklad tepla

Další možností, jak uložit momentálně přebytečnou elektřinu, je její přeměna na teplo nebo chlad. Kromě zařízení na principu kompresoru domácí chladničky, které využívá přirozeného ohřívání stlačeného vzduchu a jeho prudkého zchlazení při uvolnění tlaku, experimentují energetici s uložití energie, jejichž fungování dobře pochopí každý majitel chalupy se silnými zdi. Přebytečná elektřina v tomto případě pohání průmyslový ohříváč, který žene vzduch o teplotě 600 stupňů do izolovaného kontejneru s čedičovým šterkem dobře udržujícím teplo. Když je energie opět potřeba, ohřeje teplo z kamene vodu a ta v podobě páry roztočí turbínu jako v tepelné elektrárně. Výhodou systému jsou především nízké náklady a vysoká spolehlivost. Nevýhodou prvního zkušebního zařízení, které se od roku 2018 rozběhne v německém Hamburku, je nízká účinnost jen okolo 25%. To by se ale časem mohlo změnit.

Především v zemích, kde kvůli teplému podnebí velkou část elektřiny spotřebují klimatizace, se pomalu začíná prosazovat technologie skladování chladu. Zařízení se v době, kdy je levná elektřina, nachladí „do zásoby“ a během špičky pak uvolňuje chlad do klimatizačního systému budov.

Výzkum nových technologií mezitím pokračuje. Dostupné řešení pro skladování energie by mohl přinést například nejrozšířenější prvek na zemi. Tým vědců v Madridu pracuje na uchovávání tepla v roztaveném křemíku, který dokáže nakumulovat až desetkrát více energie než stávající technologie využívající různé roztavené soli. Navrhovaný systém spočívá v ohřátí křemíku prostřednictvím soustředěných slunečních paprsků nebo momentálně přebytečné elektřiny až na teplotu kolem 1400 stupňů. Když je energie opět potřeba, dostane ji z křemíku termální generátor. Metr krychlový křemíku pojme více než 1 megawatthodinu energie. Běžnou ledničku by takové množství energie pohánělo déle než tři roky. ●

Obědy pro děti za svou existenci už nasytily deset tisíc školáků

Zní to v dnešní době téměř neuvěřitelné, ale je to tak. Stále existují tisíce dětí, kterým nezbývá, než smutně pokukovat po svých kamarádech, když jdou po vyučování na oběd. Jejich rodiče jim totiž nezaplatili obědy. Nemají na to peníze. I proto v roce 2013 vznikl projekt Obědy pro děti (OPD) jako jedna z aktivit obecně prospěšné společnosti Women for Women Ivany a Pavla Tykačových.

„Snažíme se pomáhat především dětem, jejichž situace je dlouhodobá, které nemají vidinu zlepšení situace, a pro které mohou být obědy ve školní jídelně mnohdy jediným, pravidelným teplým jídlem,“ říká Ivana Tykač, ředitelka Women for Women, o.p.s. Podle jejích slov projekt za dobu své existence umožnil získat oběd deseti tisícům školáků. To se mohlo

stát ale jen díky tomu, že se prostřednictvím OPD za čtyři roky jeho existence podařilo vybrat více než 70 milionů korun, které darovali manželé Tykačovi, dobrovolní dárci a zásadním způsobem na něj přispívá také Ministerstvo školství ČR, které se do projekt rovněž zapojilo. OPD spolupracuje v tomto školním roce s takřka 800 školami po celé České republice.

Finanční příspěvek není poskytován přímo rodinám dětí. Pomoc přichází přímo prostřednictvím základních škol, zapojených do projektu, a to na základě darovací smlouvy tak, aby se obědy dostaly opravdu k dětem, nezkomplikovalo to ještě více situaci jejich rodičů a pomoc nemohla být zneužita. Je tedy nutná úzká a aktivní spolupráce se základními ško-

lami. Ředitelé škol ve spolupráci s učiteli vytipovávají potřebné děti na základě své dlouholeté pedagogické praxe. S každou základní školou je řešena žádost individuálně. Děti mají uhrazeny obědy až do konce školního roku. Projekt je celorepublikový a může se do něj přihlásit jakákoli základní škola z České republiky.

Projekt OPD není „pouze o jídle“, ale pomáhá dětem rovnou v několika důležitých aspektech. Stravování ve školních jídelnách zajišťuje dětem pravidelnou, vyváženou a teplou stravu. „Pokud ale dítě nechodí na obědy do školní jídelny z finančních důvodů, bývá vyčleněno z kolektivu svých spolužáků. A tomu se snažíme předjet,“ říká Ivana Tykač. Poskytnutá pomoc má ale i další pozitivní dopady – dětem se zlepšují školní výsledky i docházka, jsou iniciativnější a sebevědomější.

ADRESNOST A OCHRANA DĚTÍ

Jedním ze základních principů OPD je ochrana identity dětí zařazených do projektu. „Anonymita jejich údajů je zaručena, zásadně nezveřejňujeme jména dětí a rodin, zařazených do projektu. Škola, do které dítě dochází, samozřejmě ví, o koho se jedná, ale dodržuje pravidla a diskretnost při vyřízení příspěvků a zajištění obědů. V tomto je projekt velice křehký,“ popisuje Jana Skopová, manažerka Women for Women, která má projekt OPD na starosti.

Dárci nepodporují konkrétní děti, ale projekt jako celek. Pomoc je čerpána dle aktuálního stavu. Finanční podporu dárců je možno po individuální konzultaci směřovat do konkrétního regionu. Základní školy nevyčerpané zálohy vyúčtovávají a případné přeplatky (nemoc, nepřítomnost ve škole) vrací zpět na transparentní účet projektu. To je také zakotveno v darovacích smlouvách. Finanční prostředky z transparentního účtu jsou ve 100 procentech případů využity pouze na platby školních obědů pro konkrétní děti.

V OPD ocení jednorázový příspěvek i pravidelné platby. Ten, kdo chce pomoci, může také využít dárcovské certifikáty podle hesla, že každý příspěvek má smysl. A pokud někdo váhá, kolik má přispět – jeden školní oběd vychází v průměru na 25 korun. Náklady na jeden měsíc školních obědů pro jednoho žáka se pohybují okolo 500 korun, což znamená zhruba 5000 korun na celý školní rok.

Hlavním partnerem OPD je společnost Nivea v rámci své kampaně Nivea pečuje o rodinu. Projekt také získal záštitu Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Asociace krajů a Svazu obcí a měst. Od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy získal projekt velmi významnou finanční podporu a to pro kalendářní rok 2016 a 2017.

A proč si tuto formu pomoci potřebným oblíbili dárci napříč celou českou společností? „Naše společnost se rozhodla podpořit „Obědy pro děti“ tím, že z každé naší zakázky odvádíme předem stanovanou částku na projekt. A mohu říci, že jde o velmi úspěšnou a zdařilou spolupráci. Zaprvé je to pro nás vhodný způsob, jak se realizovat na poli sociální zodpovědnosti, jak dělat „dobrou věc“, a posilovat tak naši dobrou pověst. Za druhé naše nabídka je také touto promoakcí zřetelně odlišena od konkurence, a je to také zajímavé téma při jednání se zákazníky. A v neposlední řadě naši klienti po uskutečnění dodávky získávají dárcovský certifikát na jejich jméno, ve kterém je vyčísleno, na kolik obědů přispěli. A to buduje i jejich pocit souúčastnosti a upevňuje naše vzájemné vztahy. Tento způsob spolupráce můžeme vřele doporučit všem firmám, které chtějí udělat dobrou věc, které navíc má i obchodní smysl a přínos,“ říká jednatel společnosti Reklamní tašky s.r.o. Slavomil Olšák.

Obědy pro děti v datech

Projekt vznikl v roce 2013.

Založila jej Ivana Tykač.

Poskytl obědy již 10 000 školákům.

Vynaloženo bylo více jak 70 milionů korun.

Transparentní účet:
888 555 999/5500.

www.obedyprodeti.cz

OPD jsou ale pouze jedním z projektů obecně prospěšné společnosti Women for Women. Organizace pomáhá ženám i mužům s dětmi, které se ocitly v tíživé životní situaci, kterou nedokáží vlastními silami řešit, ale aktivně přistupují ke svým problémům. Detailnější informace o společnosti a jejich dalších projektech jsou na www.women-for-women.cz. ●

Zařad'te se mezi spokojené zákazníky DHL a navíc snižte své náklady na expresní přepravní služby na polovinu

Zákaznický průzkum prokázal vysokou spokojenost se službami DHL Express, ale přinesl i neočekávané, avšak zajímavé a užitečné informace. Nejenom profesionalita a úsměv kurýrů DHL, ale i jejich upravenost a příjemné vystupování jsou oceňovanou vlastností a předností služeb DHL. Expresní služby prémiové kvality za bezkonkurenční ceny exklusivně pro právnické kanceláře i všechny ostatní příznivce médií EPRAVO.CZ

Spolčnost DHL Express, přední světový poskytovatel mezinárodních expresních přepravních služeb, pravidelně a dlouhodobě monitoruje spokojenost svých zákazníků. Sami pracovníci DHL proto průběžně kontaktují klienty, aby mohli ohodnotit vlastní zkušenosti se službami i servisem DHL Express.

„Pravidelně si necháváme zpracovávat nezávislé analýzy spokojenosti zákazníků se službami DHL, nicméně před více než dvěma lety jsme se rozhodli jít ještě hlouběji a získat podrobnější zpětnou vazbu o všem, co pro naše zákazníky děláme a co pro ně naše značka znamená,“ říká Luděk Drnec, Obchodní ředitel DHL Express pro Českou republiku a Centrální Evropu.

Průzkum společnosti DHL Express dlouhodobě ukazuje, že jejich zákazníci nejvíce oceňují přátelský přístup kurýrů, ale také jejich upravenost či příjemné vystupování. Pozitivně je hodnocena nejen spolehlivost a služba jako taková, ale i ochota zákaznického servisu DHL.

„Na začátku jsme se zákazníků ptali na jejich zkušenost s objednávkou a vyzvednutím nebo doručením zásilky. Dnes se dotazujeme na dalších pět oblastí včetně řešení reklamací či fakturační služby. Prostor pro naše zlepšení klienti spatřují v oblasti členění expresních zásilek. Často se však ukazuje, že jejich nespokojenost pramení z neznalosti celních předpisů. Proto se chceme zaměřit na osvětu v této oblasti a připravujeme pro zákazníky informativní kampaně,“ dodává Luděk Drnec.

Net Promoter Approach je interní průzkum spokojenosti zákazníků, kdy maximálně jednou za tři měsíce kontaktuje DHL zákazníka, který na škále od 0 do 10 ohodnotí svou zkušenost se službami a servisem DHL. Za skutečně spokojeného klienta je tázaný považován jen v případě skóre 9 a 10, naopak pokud je jeho hodnocení 6 a nižší, je takovému klientovi nabídnut kontakt s nadřazeným a podrobnější řešení jeho problému. Za rok 2015 je průměr detractorů, tedy nespokojených zákazníků na úrovni 3%.

Díky tomuto průzkumu se spokojenost zákazníků stále zvyšuje, neboť DHL tak může zlepšovat své služby přesně tak, jak si to klienti přejí. DHL průzkum neustále rozvíjí a rozšiřuje o další zkoumané oblasti a jeho výsledky využívá i pro práci se zaměstnanci a jejich rozvoj.

Pro všechny čtenáře médií EPRAVO.CZ navíc přináší DHL Express speciální cenově výhodnou nabídku, díky které se mohou stát prémiové služby DHL Express Vaší první volbou pro zajištění mezinárodních i tuzemských přepravních potřeb. Ať už pracujete v právní kanceláři, na pozici manažera právního oddělení nebo podnikáte a zajímáte se o právní otázky, pak je tato nabídka určena přímo pro Vás. DHL Express Vám naslouchá a dělá maximum pro Vaši spokojenost.

Pro získání 50% slevy na přepravné vyplňte jednoduchý webový formulář na ad-

rese shipping.dhl.cz/epravo a získejte unikátní nabídku pro Vaši společnost. Případně kontaktujte DHL zákaznickou linku, a to telefonicky na čísle 840 103 000 nebo 220 300 111 nebo mailem na adresu infolinka@dhl.com. V obou případech stačí nahlásit heslo „EPRAVO“ a pracovníci DHL Express Vám rádi pomohou získat speciální cenovou nabídku.

DHL Express dobře ví, že právě ve Vaší profesi často představuje dokument hodnotné aktivum a má pro Vás značný význam. Proto Vám nyní nově nabízí nadstandardní pojištění dokumentů, tzv. rozšířenou odpovědnost za přepravované dokumenty. Za jednotnou sazbu ve výši 100 Kč za dokumentovou zásilku Vám v případě její ztráty vyplatí pevně stanou-

venou náhradu ve výši 10 000 Kč. DHL Express věnuje Vaším dokumentům tu největší péči, přesto však někdy mohou nastat komplikace v jejich bezpečném doručení. Větší klid i finanční ochranu Vám zajistí právě tato prémiová služba. Pokud tedy potřebujete přepravit klíčové dokumentové zásilky, nezapomeňte si cenově výhodně sjednat rozšířenou odpovědnost za přepravované dokumenty.

Neváhejte kontaktovat DHL Express a udělat tak první krok pro zjednodušení a zlevnění logistických služeb, jež umožní rychlou a bezpečnou přepravu Vašich zásilek napříč Českou republikou i bezproblémový kontakt se zahraničím. Navštivte web shipping.dhl.cz/epravo a získejte výhody přímo pro Vás. ●

Rozhovory s uživateli systému Praetor

Výzvy a výhledy do všech krajů

Rozhovor s JUDr. Pavlem Staňkem, prezidentem České asociace věřitelů

Když jste se rozhodoval pro studium práv, zvažoval jste i jiný obor, a pokud ano, proč jste si nakonec zvolil práva?

Ano, přemýšlel jsem i o jiných oborech. Během gymnázia jsem se věnoval divadlu, navštěvoval jsem uměleckou školu a lákalo mě herectví. Ale doma jsem pro to nezískal velkou podporu. Zajímala mě také medicína, ale odradilo mě studium chemie a biologie. Nakonec jsem tedy mezi herectvím, medicínou a právy zvolil tu poslední možnost a dnes rozhodně své volby nelituji.

Působil jste nejprve v soukromých firmách, ale potom dlouhá léta také jako tiskový mluvčí Krajského soudu v Hradci Králové, náměstek ministra spravedlnosti nebo poslanec Parlamentu ČR – která z těchto pozic Vám po profesní stránce dala nejvíce?

Každá ze zmiňovaných profesních pozic mi dala něco jiného, každá mne nesmírně obohatila a každá z nich byla v něčem lepší i horší. Za všechny jsem dnes rád, protože mi pomohly formovat se nejen profesně, ale i lidsky. Asi nejvíc mi ale profesně dala role náměstka ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila. Podařilo se mi získat mimořádné manažerské zkušenosti díky možnosti podílet se na řízení resortu justice, který je specifický svou

personální skladbou. Na jedné straně soustava soudů a státních zastupitelství, na druhé straně správa věznic. To je mix, jehož obdobu asi jinde najdete jen těžko.

Jakou zkušenost jste si z dlouholetého působení ve státní správě odnesl?

Z prvního kontaktu se státní správou jsem měl pocit, že v ní není pro mne místo. Řada jinde běžných procesů je komplikována strukturou, hierarchií, a určitými specifiky v uvažování úředníků. O co víc jsem cítil odpor a rezistenci proti snaze něco změnit, o to jsem byl urputnější a vytrvalejší, což mě utužilo. Příchodem řady mladých lidí do státní služby se zažitá konzervativní a ztuhlá principy začaly postupně měnit a zlepšovat, a věřím, že se třeba jednou dočkáme jejího opravdu efektivního fungování. Čeho se ale asi nedožiji, je kombinace silného, efektivního, ale štlhlého státu.

Pokud byste byl ministrem spravedlnosti, jakému tématu byste se věnoval prioritně?

Tak tohle je velmi dobrá otázka. Určitě nechci, aby to vyznělo nabuřele, ale na základě svých zkušeností mohu říct, že je čemu se věnovat. Rozhodně by jedno z klíčových témat byla rychlost justice. Ač se všichni ministři snaží o sto šest justici zrychlit, ač je v současné době mohutně podporována její moder-

nizace, digitalizace a vybavenost, stále se to nedaří. Bohužel není výjimkou, že účastníci sporu tvrdnou se svými věcmi u soudu řadu let. A to je prostě nemyslitelný čas. Dostupnost a vymahatelnost spravedlnosti společně s rychlostí soudního procesu považují za základní pilíře kvalitní justice. Možná by v tomto směru pomohla větší míra zapojení samotných justičních orgánů do řízení resortu.

Již třetím rokem jste prezidentem České asociace věřitelů, čím vším se v této funkci zabýváte?

Možná důležitější než vysvětlovat, čemu se věnuji já osobně coby prezident této asociace, je zmínit, čemu všemu se věnuje sama asociace, respektive jaké jsou její hlavní cíle. Jak už vyplývá z jejího názvu, Česká asociace věřitelů se zasažuje o ochranu práv věřitelů v České republice, a to bez ohledu na jejich velikost, právní formu, profesní či oborové zaměření. Snažíme se přispět ke zefektivnění právního systému i celospolečenské osvětě tak, aby uspořádání vztahů mezi věřiteli a dlužníky zůstalo ještě alespoň trochu důstojné a spravedlivé. V současné době, rozhodně více než kdy předtím, totiž dochází k bezprecedentnímu utlačování práv věřitelů, což si takřka kaž-

„Bohužel pořád není výjimkou, že účastníci sporu tvrdnou se svými věcmi u soudu řadu let. A to je prostě nežádoucí a nemyslitelný čas.“

dodenně uvědomuji i ve své advokátní praxi. Půjde-li to tímto tempem dál, jsem přesvědčen, že pokud jde o vymáhání práva, vrátíme se zpět do devadesátých let. A to bych věřitelům nepřál.

Od roku 2013 jste společně s Liborem Zbořilem partnerem ve společnosti Legalcom, jejíž motto je „legal way to satisfaction“. Patrně každému se ihned vybaví známý hit od Rolling Stones, které ale připomínáte i tím, jak se pobočky Legalcomu „valí“ Českou republikou. Kolik poboček dnes máte a jaké jsou Vaše vize?

Odpověď Pavla Staňka na tuto a několik dalších otázek najdete na www.praetor-systems.cz/rozhovory ●

advokátní systém pro úspěšné

Již jedenáct oceněných právnických firem roku a stovky dalších uživatelů mají v práci díky Praetoru více času na to podstatné

www.praetor-systems.cz

Pojištění právní ochrany je pořád dost podceňováno

Pojištění právní ochrany je u občanů bráno jako nadstandard, až do doby, než se setkají s potřebou právní rady nebo i potřebou vlastního advokáta, říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine Mgr. Jitka Chizzola, generální ředitelka D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočky pro ČR.

Vedete jedinou pojišťovnu právní ochrany u nás. Jaká je situace na trhu s pojištěním právní ochrany?

D.A.S. jako jediná specializovaná pojišťovna svého druhu v České republice nabízí výjimečnou službu, která klientům zajišťuje komplexní právní servis. Začali jsme v roce 1995 a díky naší specializaci si držíme pořád jedinečnou pozici na trhu. Jsme číslo jedna s 78 % podílu na trhu v ČR v oblasti právní ochrany. Pojištění právní ochrany je pořád dost podceňováno. Je u občanů bráno jako nadstandard, až do doby než se setkají s potřebou právní rady nebo i potřebou vlastního advokáta. Již 22 let tvrdím, že jsme pionýři právní gramotnosti u našich občanů.

Kam se trh pojištění právní ochrany posunul a jaký očekáváte vývoj do budoucna?

Od roku 1995 nabízíme obrovskou paletu produktů jak pro fyzické osoby, tak i pro podnikatelské subjekty. Nabízíme specializované produkty pro lékaře, školy, školky a jiné. Paleta je opravdu velká.

Snažíme se jít s trhem a vývojem v naší zemi. Lidé vydělávají více a také více nakupují, utrácejí. Podnikatelé investují nejen do nových technologií, ale i také do zaměstnanců. Zde se posouvají naše možnosti a my na ně musíme umět reagovat. Začínali jsme s jediným produktem, a to s právní ochranou motorového vozidla a řidiče motorového vozidla. Ty krásné časy jednoho produktu jsou pryč.

Co vnímáte jako největší problém Vašeho oboru?

Největší problém vidím v právní gramotnosti občanů v ČR. V roce 2015 k 20. výročí naší společnosti jsme si nechali zpracovat velký průzkum, kterého se účastnilo přes 25,5 tisíce respondentů. Ukázalo se, že 61,5 % dotázaných nemá o českém právu dostatečné znalosti. Obecnou právní gramotnost připustilo pouze 7,3 %, naopak svoji právní negramotnost přiznala více než polovina (52,4 %). Téměř 68 % dotázaných pak přiznalo, že svá práva nejsou schopni na základě svých znalostí obhájit. Největší obavy mají lidé z nevymahatelnosti práva, z dlouhodobého soudního procesu s nejistým výsledkem a z nákladů na právní služby. Vidíme, že k právní gramotnosti a zakotvení myšlenky u českých občanů, že se nemusí obávat hájit svá práva, je cesta ještě velmi dlouhá. Dalším faktorem je bohužel fenomén neřešit nepřijemné situace, a když, tak až na poslední chvíli. Také je pro naše občany pojištění právní ochrany bráno jako nadstandard. Velmi často se setkávám s hláškou „mě se nic nestalo“ nebo „mě se nic nemůže stát“.

Možné varianty řešení?

Je to celospolečenská úloha. Začít s výukou právní gramotnosti již na základních školách? Jsem přesvědčena, že opravdu „základy práva“ zvládne každý. Když se předávají hravou a zajímavou formou, určitě to naše děti posílí.

Mít právní ochranu je nezbytná věc, přesto, v porovnání s jinými pojistnými produkty, není pojištění právní ochrany tak rozšířené. Proč lidé podle Vás toto podceňují?

Jak jsem již zmínila, věci které jsou nepřijemné, nechceme řešit. Hodně občanů si nechce připustit, že naše služby může po-

třebovat. Také nám obraz dá opět náš průzkum. Téměř čtvrtina domácí populace má v případě jakéhokoli soudního sporu největší obavu z nevymahatelnosti práva v českém soudnictví. Z dlouhého soudního sporu s nejistým výsledkem má obavu 22,7 % dotázaných. Nákladů na právní služby se obává 11,9 % respondentů. Z ničeho pak nemá strach 1,7 % dotázaných, což jsou opět převážně lidé mající právní vzdělání.

Jaká je situace v okolních zemích, kde působíte?

D.A.S. působí v 18 zemích nejen v Evropě, ale také v Kanadě a Jižní Korei. Západní společnosti jsou na tom o hodně lépe. Zde je právní gramotnost větší jak u nás. Např. v Německu má každá druhá rodina právní ochranu. Při koupi auta je v západních zemích ihned sjednáváno nejen povinné ručení, ale také právní ochrana auta. Obrovskou výhodou naší společnosti je, že si předáváme informace mezi sebou. Musíme však brát v úvahu, že zákony nejsou vždy stejné a hodně se mohou lišit. Musíme brát na zřetel historii i zvyky dané země.

Jste velkým zadavatelem práce pro právníky a pro advokáty. Jakým klíčem si je vybíráte?

Za dvaadvacet let na českém trhu jsme předali více jak 2 000 advokátům práci. Z toho si klient zvolil sám advokáta u více jak 1 700 případů. Zvolení si svého advokáta je nejvyšší výsostní právo klienta. V naší společnosti pracuje přes 40 právníků.

Máte jich dostatek?

Pořád hledáme nové. Není to jednoduché, ale jsem přesvědčena, že máme takové pracovní podmínky, které je přesvědčí, že v D.A.S. je fajn pracovat.

Jací jsou podle Vás dnešní absolventi právnických fakult?

Za dvacet let se to hodně změnilo. Cizí jazyky nejsou takový problém, umí lépe pracovat s technikou, jsou více otevření a nebojí se komunikovat. Aspoň to tak vnímám já.

Co byste jim poradila?

Každý musí začít od píky. A pokud vás to nebaví, dělejte něco jiného v nějakém jiném oboru, právo se nikdy neztratí.

Jste významnou manažerkou nadnárodní korporace, jaký je klíč k úspěchu být úspěšnou manažerkou a setrvat v takto významné funkci dlouho?

To je dobrá otázka. 23 let jsem spojena s touto skvělou společností. Jsem na ni hrdá a pyšná na všechny zaměstnance a spolupracovníky, kteří se mnou pracují. Asi největší klíč k úspěchu u nás je důvěra. Je to pro mne nejdůležitější faktor spolupráce. A také moji spolupracovníci se musí spolehnout na mne a důvěřovat mi. To je ta největší zodpovědnost a práce, která vede k úspěchu, a to již celých 23 let. ●

Nové BMW řady 5, vyladěno pro právníky

Ukažte svoji osobnost... V novém BMW řady 5.

Nové BMW 5 pro rok 2017 je již sedmou generací a nejúspěšnějším manažerským sedanem na světě. Přináší rovnováhu mezi sportovností, propracovanou elegancí a maximálním komfortem. Na české silnice vyrazilo 13. února.

V BMW Renocar jsme vybavili nové BMW řady 5 doplňkovou výbavou tak, aby bylo vaše cestování vždy bezpečné, komfortní a sebejisté. Atraktivní výbavu s paketem EXECUTIVE oceníte hned dvakrát, a to proto, že vám ji společnost Renocar poskytne zdarma.

Představujeme paket EXECUTIVE

Protože Vaše bezpečnost je na prvním místě, věnovali jsme této oblasti maximální důraz.

tů. A navíc, asistent dálkových světel vás nechá soustředit se na řízení a postará se o správné použití dálkových světel.

V případě nehody v novém BMW 5 nemusíte hledat mobil, abyste si přivolali pomoc. Vždy se dovoláte díky vestavenému tlačítku Emergency Call, které pro hovor nepotřebuje ani připojení k vašemu telefonu a hlavně v případě vážné nehody je nouzové volání spuštěno automaticky.

Dále se o Vaši bezpečnost starají:

LED mlhová světla, dojezdové pneumatiky Runflat, asistent pozornosti...

RADOST Z JÍZDY A KOMFORT v rámci paketu EXECUTIVE

Pro vaši pohodu při řízení je důležitá správná pozice za volantem a opora pro vaše záda a nohy. O to se postarají sportovní sedadla řidiče a spolujezdce s výrazným a nastavitelným bočním vedením a s možností prodloužení délky sedáku.

Chcete být ihned po nastartování informováni o uzavírkách, zácpách či jiných komplikacích v dopravě? Budete. Díky Navigaci Business s funkcí Real Time Traffic Information jste online informováni o hustotě dopravy a ani nemusíte zadávat trasu vaší cesty. Navigaci můžete tři roky bezplatně aktualizovat.

I ve městě dýcháte v BMW 5 vždy čistý a zdravý vzduch. Možností, jak si zpříjem-

nit pobyt uvnitř vozu během cestování je paket Ambient Air – zahrnující ionizaci vzduchu s možností provonění interiéru osmi unikátními parfémy.

Další prvky pro Váš komfort:

Vyhřívaný volant, parkovací kamera, bezdrátové dobíjení telefonu, ambientní osvětlení interiéru...

S BMW Renocar budete mít provozní náklady pod kontrolou. Každý vůz je vybaven balíčkem servisních služeb na 5 let nebo 100 000 kilometrů zdarma. Jednou z variant financování je operativní leasing. Radost z jízdy si můžete užívat v BMW 520xd s paketem EXECUTIVE již za 15 990 bez DPH měsíčně.

Objednejte si osobní schůzku a poznajte nové BMW 5 osobně. www.renocar.cz/advokati

BEZPEČNOST v rámci paketu EXECUTIVE

Abyste si byli jisti za každého počasí, na každém povrchu a v každé dopravní situaci chováním a reakcemi svého vozu, je každé BMW 5 EXECUTIVE vybaveno inteligentním pohonem všech kol BMW xDrive.

Vaše BMW s paketem EXECUTIVE rozpozná blížící se střet s vozem či chodcem, varuje vás a vy tak máte dostatek času na bezpečné brzdění či vyhýbací manévry. Systém Active Guard – upozorňující na nebezpečí kolize.

V noci jako ve dne. Takto se budete cítit při použití nové generace LED světlome-

Kontrola tištěných verzí smluv a jejich verzí v PDF: existuje nějaký jednoduchý způsob?

Kontrola dohod, smluv a dalších typů právnických dokumentů představuje jednu ze základních součástí práce právníka. Když dostanete dokument v nějakém textovém souboru (např. z aplikace Microsoft Word), je jasné, co máte dělat: otevřít ho v aplikaci Word, provést v něm změny a přidat komentáře. V případě, že dostanete vytištěný, naskenovaný nebo ofocený text smlouvy nebo její PDF verzi, není to však ani zdaleka tak jasné. Běžný úkol se změní na významně složitější a časově náročnější práci.

Jak lze jasně spojit komentáře s odpovídajícími odstavci? Jak lze navrhnout změny v textu bez nutnosti přepisovat jeho dlouhé části? Jak udržet obecnou celistvost vaší odpovědi, obzvláště pokud potřebujete přidávat komentáře a navrhnout změny v rámci stejného dokumentu? Jako profesionál musíte splňovat očekávání svých klientů a poskytovat jim vysoce kvalitní, logické a jasně srozumitelné odpovědi. Přitom právě vy, vzdělaná, inteligentní (a také velmi dobře placená) osoba musíte trávit čas přepisováním!

Nemusíte. Nemusíte ztrácet čas, ani z toho být zbytečně nervózní, protože existují nástroje pro práci s PDF a OCR, s nimiž je práce se soubory PDF a naskenovanými

dokumenty snadná a pohodlná. ABBYY, nejznámější zástupce takového typu softwaru v České republice, nedávno představil zbrusu novou verzi ABBYY FineReader 14 – komplexní řešení pro všechny úlohy související s dokumenty.

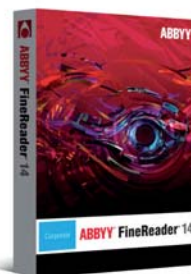
Vy i vaši klienti jste pravděpodobně zvyklí pracovat s tištěnými dokumenty. FineReader převede tištěné dokumenty, jakékoli druhy obrázků (skeny dokumentů nebo fotografie) na textový dokument s možností úprav, s nímž se pohodlně pracuje, a to s 99% přesností. Veškeré formátování, číslování stránek, záhlaví a zápatí se nebude lišit od originálu.

Dáváte-li přednost práci se soubory PDF, FineReader 14 vám umožní zvýrazňovat v dokumentech PDF a přidávat do nich anotace a komentáře stejným způsobem jako v dokumentech aplikace Word. Navíc můžete snadno upravovat text PDF či obrázky, přidávat, odstraňovat či otáčet stránky. Veškeré funkce pro práci s PDF v jediném nástroji.

FineReader 14 má také užitečnou funkci pro právníky – nyní můžete porovnávat dvě verze stejného dokumentu jediným kliknutím. Například: obdrželi jste od part-

nera podepsanou smlouvu v tištěné verzi a chcete tuto verzi porovnat s původním souborem aplikace Word. Žádný problém! Program zobrazí rozdíly v textech dokumentů a zvýrazní veškeré důležité změny.

Softwaru pro práci s PDF a OCR, jako je FineReader 14, jsou dnes opravdu uživatelsky přívětivé a snadno se používají. Jde o typ softwaru, který si každý může nainstalovat do počítače a začít ho okamžitě používat. Vyzkoušejte si to sami – stáhněte si zkušební verzi aplikace FineReader zdarma z oficiální webové stránky www.ABBYY.cz a přesvědčte se sami, že práce s dokumenty může být opravdu velmi pohodlná. ●

ABBYY® FineReader® 14

Vyzkoušejte zdarma: www.abbyy.cz/finereader

Povolenou rychlost jsem prý překročil “už od pohledu”

Také se vás snaží usvědčit z přestupku bez řádných důkazů?

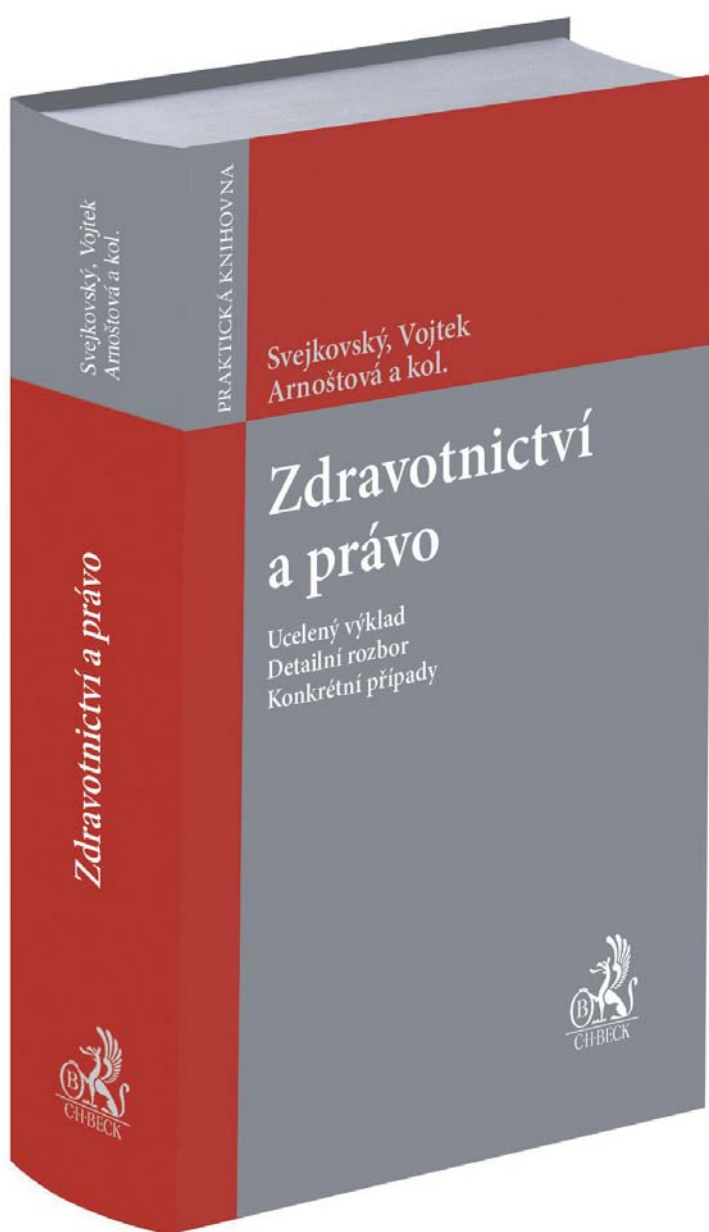
Neztrácejte čas, peníze ani nervy absurdními spory.
Nepříjemnosti vyřešíme za vás. Právní ochranu proti nespravedlnosti,
nesmyslům, zvlí, byrokracii, nejasným podmínkám a neférovému
přístupu poskytujeme svým klientům už od roku 1995.

www.das.cz | +420 267 990 711

BRÁNÍME SLUŠNÉ

Nová kniha **Zdravotnictví a právo** slavnostně pokřtěna

V prvním únorovém týdnu se v restaurantu a hotelu Nebozízek uskutečnil slavnostní křest nového odborného knižního titulu Zdravotnictví a právo. Publikace je unikátní svým zaměřením i rozsahem a přináší podrobný přehled aktuální české legislativy ve zdravotnictví.

Tuto jedinečnou událost si nenechali ujít přední představitelé obou oborů – právníckého a zdravotnického. Nechybělo ani obligátní trio „sudiček“ – ve složení paní Běla Gran Jensen, ministr zdravotnictví ČR, pan JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, MBA a rektor Univerzity Karlovy, pan prof. MUDr. Tomáš Zima, Dr. Sc. Ti popřáli knize do vínku jen to nejlepší. Křtem provedla přítomné hosty moderátorka Pavlína Danková.

Titul Zdravotnictví a právo nakladatelství C. H. Beck vyplňuje dlouholetou mezeru na českém trhu. Zárukou jeho vysoké úrovně je kvalitní autorský tým složený z odborníků s dlouholetými profesními zkušenostmi. Za kolektiv autorů se na křtu představil JUDr. Jaroslav Svejkovský, expert na občanské a obchodní právo, který se zdravotnictvím ve všech právních odvětvích zabývá již bezmála 20 let. „Autorský kolektiv byl opravdu rozmanitý, protože naším cílem bylo vytvořit průřez všemi právními odvětvími. Sestavová-

Na fotografii zleva doprava: JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, MBA, ministr zdravotnictví ČR, prof. MUDr. Tomáš Zima, Dr.Sc., rektor Univerzity Karlovy, paní Běla Gran Jensen, JUDr. Petr Vojtek, soudce Nejvyššího soudu, spoluautor knihy, JUDr. Lenka Teska Arnoštová, náměstkyně ministra zdravotnictví ČR, spoluautorka knihy, JUDr. Jaroslav Svejkský, spoluautor knihy.

ní titulu rozhodně nebylo během na krátkou trať ani jednoduchou výzvou, ovšem spolupráce to byla mimořádná. Věřím, že závěry, ke kterým jsme společnými silami došli, budou využitelné nejen pro veřejnost, ale i pro zástupce právníckého oboru na všech úrovních", nechal se slyšet JUDr. Jaroslav Svejkský.

O svůj názor na knihu se podělila i druhá z autorů, JUDr. Lenka Teska Arnoštová, náměstkyně ministra zdravotnictví ČR. „Myslím si, že každý pacient by měl být erudovaný a informovaný. Pokud tomu tak bude, může se naše zdravotnictví posouvat správným směrem. Jsem přesvědčená, že naše kniha bude přínosem nejen pro odborníky, ale právě také pro koncové pacienty“, prohlásila.

Na křtu nechyběl ani JUDr. Petr Vojtek, soudce Nejvyššího soudu, se zaměřením na náhradu škody a odčinění nemajetkové újmy. „Při tvorbě teoretických závěrů jsem se nechal inspirovat především případy ze své dlouholeté praxe. Ty dokazují, že včasným řešením teorií často můžeme předcházet velkým problémům“, dodává.

Po úvodním představení knihy a jejich autorů již nastal prostor pro samotný křest ve formě slavnostního přípitku. Postarala se o něj trojice zajímavých osobností ve složení paní Běla Gran Jensen, zakladatelka Hnutí Na vlastních nohou – Stonožka, pan JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, ministr zdravotnictví ČR a pan prof. MUDr. Tomáš Zima, Dr.Sc., rektor Univerzity Karlovy.

Běla Gran Jensen se role „sudičky“ ujala s nadšením, k jednomu z jejich autorů, JUDr. Svejkskému, ji totiž poji opravdu vřelé přátelské city. Spolu s panem ministrem a rektorem předala autorům doslov ke knize, zpracovaný za přispění „stonožkových“ dětí. „Knize přeji vše krásné a jsem nesmírně hrdá, že má Stonožka takového úžasného spolupracovníka, jako je doktor Svejkský“, řekla s úsměvem paní Jensen.

„Mé přání směřuji na nakladatele, kterým přeji komerční úspěch, na autory, kterým přeji, aby se kniha dobře četla a čtenáře, aby pro ně byla praktickým přínosem“, popřál titulu ministr zdravotnictví ČR.

„Název knihy nese pojmy zdravotnictví a právo, což jsou dvě složité entity, se kterými se každý člověk setká po celý život. Kniha se tedy týká všech a přeji jí, aby si našla opravdu široké pokrytí mezi čtenáři. Vzhledem k tomu, že se jedná o dynamický obor, těším se na další pokračování“, řekl rektor Univerzity Karlovy.

Poté, co byla kniha slavnostně pokřtěna, přišel čas na osobní gratulace i rozhovory s autory. Příjemnou atmosféru celého večera podpořil svým hudebním vystoupením, známý jazzový kytarista Rudy Linka. ●

Revitalizace obchodních center

pohledem Obermeyer Helika

V současnosti mají čeští zákazníci možnost nakupovat ve 120 obchodních centrech a 180 nákupních parcích, vyplývá to z údajů poradenské společnosti Cushman & Wakefield. V letošním roce by na poli retailového developmentu mělo přibýt dalších téměř 80 tisíc m² prodejních ploch, otevřít se chystá hned 7 nových či zrekonstruovaných obchodních center a nákupních parků. Ve srovnání s loňským rokem je tak patrný zřetelný nárůst.

V roce 2016 bylo otevřeno pouze jedno velké obchodní centrum – Aupark v Hradci Králové. Vzhledem k vysoké saturaci obchodních domů prakticky po celé České republice však v blízké době pravděpodobně nemůžeme očekávat zásadní boom výstavby nových budov. Trendem, který se projevuje právě již dnes, budou dle odborníků z architektonické a projekční kanceláře Obermeyer Helika především revitalizace, rekonstrukce a případné rozšiřování stávajících obchodních center.

Zastaralá obchodní centra?

Vysoký počet obchodních center vytváří mezi jejich provozovateli silné konkurenční prostředí. Zvláště starší centra, která vznikala v devadesátých letech minulého století a která svými technickými možnostmi i designem postupem času přestala vyhovovat nejmodernějším požadavkům, musí na tuto situaci reagovat. Pokud tato centra nechtějí zažít propad a postupnou ztrátu popularity mezi svými zákazníky a v souvislosti s tím i pád tržeb, musí přistoupit k modernizaci a zatraktivňování svých stávajících prostor i technického vybavení, k revitalizaci. Tu lze realizo-

vat formou rekonstrukcí nebo v některých případech i rozšířením původních ploch, často pak obojí zároveň. „Proměna staveb spočívá v několika rovinách současně. Začíná již ve venkovním veřejném prostoru, kdy je velmi vnímána kvalita stavby samotné i způsob, jakým zasahuje do svého okolí. Důraz je kladen nejen na zlepšení vizuální identifikace objektu, ale vznikají i nové parkové úpravy s relaxačními zónami nebo prostory pro setkávání. Městský prostor v blízkosti obchodních center tak zažívá svou renesanci,“ uvádí Josef Kříž, senior architekt společnosti Obermeyer Helika, která má zkušenosti s revitalizacemi obchodních center Černý Most a Cho-

dov a podílela se například i na vzniku obchodního centra Quadrio nebo multifunkčního centra Aupark Hradec Králové.

Důraz na atraktivní interiér a kvalitní služby

K výrazným proměnám však dochází také v interiéru objektů. Obchodní centra už neslouží výhradně k nákupům, ale v posledních letech se stala také místem pracovních a soukromých schůzek i místem pro trávení volného času rodin s dětmi. Dětské koutky již dávno nejsou jen okrajové doplňkové provozy a ani další služby, které vycházejí vstříc nájemcům i zákazníkům, dnes už nesmí v moderních centrech chybět. Vznikají tak příjemné zóny pro odpočinek, zábavu či místa pro setkávání lidí. Objevují se různé „adventure“ parky, které nabízejí atraktivní vyžití starším dětem i jejich rodičům, a další zajímavé zábavní zóny, které se samozřejmě neobejdou ani bez food courtů a jim potřebného zázemí. K velkému posunu dochází právě také v prostorách pro stravování. Původní food court, připomínající „lepší“ jídelnu, musí dnes ustoupit atraktivnímu designu s dostatečnou pestrostí nabídky občerstvení a adekvátní kapacitou sezení. Velké pozitivní změny probíhají i v úrovni a komfortu hygienického zázemí. „Nedochází pouze k obměně povrchových vrstev, ale velmi často architekti řeší úlohu týkající se tvarování samotných pasáží za účelem lepší orientace a přirozeného toku návštěvníků. K původním principům, kdy byl návštěvník vtažen do interiéru a „nucen“ zhlédnout co nejvíce výloh, přibývá požadavek na maximální příjemnější čas, který v obchodním centru stráví,“ vysvětluje Josef Kříž z kanceláře Obermeyer Helika.

Centrum Černý Most a Centrum Chodov

Jedním z prvních, kdo se těmto novým trendům a požadavkům rozhodl vyhovět, bylo Centrum Černý Most, které vzniklo v 90. letech. Na začátku nového milénia provozovatel zrealizoval rekonstrukci stávající budovy, která zahrnovala redesign, rozšíření obchodní a provozní plochy centra, vytvoření nových podzemních i střešních parkingů, a zajistil modernizaci technického vybavení, zejména pak novou klimatizaci a vzduchotechniku.

Také Centrum Chodov, jehož výstavba 1. fáze probíhala v letech 2004 až 2005, prochází momentálně zásadní dostavbou a revitalizací. Její dokončení se plánuje na podzim letošního roku, přičemž po celou dobu stavebních prací je zachován plný provoz původních prostor centra. Obchodní plocha centra se rozroste na cca 100 000 m², počet obchodů se vyšplhá až na 300 a zvýší se i počet parkovacích stání, a to o více než 1 000 míst. Zákazníci se mohou těšit na zcela nové prostory zážitkového stravování, které nabídnou pestřejší výběr nejrůznějších druhů pokrmů i kuchyní než dříve. Převahu budou mít restaurace s kvalitním posezením nad rychlým občerstvením.

„Projektování rekonstrukcí a rozšiřování objektů tohoto typu zahrnuje mnoho vysoce kvalifikovaných činností, proto

změny musejí vznikat za přispění architektů, specialistů a skutečných odborníků. Jen v součinnosti všech těchto expertů pak mohou vzniknout skutečně moderní, příjemné a multifunkční prostory,“ říká Josef Kříž, senior architekt z Obermeyer Helika, a závěrem dodává, „tím, kdo z toho nakonec těží, je samozřejmě zákazník.“ ●

Změní se kultura zadávání veřejných zakázek na šetrné budovy? Česká rada pro šetrné budovy sdílí zkušenosti z praxe v ČR

Inspirativní stavba, která je příkladem komplexního a promyšleného přístupu a dobré spolupráce zadavatele (investora) s odborníky: sportovní hala Mělník (přístavba tělocvičny ke Gymnáziu Jana Palacha v Mělníku, která bude sloužit studentům i místním sportovním klubům)

- energeticky šetrná budova s tepelnými čerpadly, LED svítidly a důsledně řešenou akustickou pohodou
- dokončení: listopad 2016 / slavnostní otevření: leden 2017
- investor: Středočeský kraj
- architekt: Adam Rujbr Architects

Z dosavadních zkušeností zadavatelů veřejných zakázek na šetrné budovy i potenciálních uchazečů vyplývá, že nejčastější komplikací jsou přijaté nabídky s podezřením na nepřiměřeně nízkou nabídkovou cenu. To je obvykle způsobené kombinací soutěže na dodavatele díla, kde je cena jediným hodnotícím kritériem, a podceněné projektové přípravy. V důsledku toho pak často dochází k rušení zakázek. Tyto problémy se týkají celé České republiky bez jakýchkoli regionálních rozdílů. Z praxe vyplývá, že zadavatelé i dodavatelé by uvítali vedle nabídkové ceny i další kvalitativní hodnotící kritéria. Cílem je změna celkové kultury zadávání veřejných zakázek tak, aby se staly atraktivní pro opravdu kvalitní uchazeče, kteří rezignovali na lacinou a často velmi nekvalitní konkurenci.

Od října 2016 platí novela zákona o zadávání veřejných zakázek. Ta se týká i zadávání zakázek na stavby v nejšířším slova smyslu – od komplexních i dílčích renovací až po novostavby. Požadavek téměř nulové spotřeby energie platí pro všechny veřejné budovy již od roku 2018. Nový zákon o zadávání veřejných zakázek dává zadavateli na jednu stranu větší volnost při přípravě a průběhu zakázky, na druhou stranu má ale zadavatel větší odpovědnost. Zadavatelé z řad municipalit, kteří mají obvykle s výstavbou šetrných budov málo zkušeností, mohou tak mít právem obavy: jak vypsát veřejnou zakázku, aby budova byla nejen kvalitní, ale splňovala i požadavky na energetickou úspornost? Česká rada pro šetrné budovy proto vloni na podzim pro zájemce uspořádala semináře, kde jim ukazovala způsoby a možnosti, jak nejlépe veřejné zakázky na stavby zadávat. Probírala s nimi také jejich každodenní komplikace a obavy při vypisování tendrů v této oblasti. Semináře ukázaly, že současná kultura zadávání veřejných zakázek na šetrné budovy je nízká a plná praktických problémů.

Cena jako jediné kritérium + podceněná projektová příprava = časté rušení zakázek

Kvalitní příprava veřejných zakázek má přímý vliv na efektivní využívání veřejných prostředků a na kvalitu díla. O to víc to platí u zakázek na nové a rekonstruované budovy, které jsou dlouhodobou investicí. Zkušenosti z praxe ukazují, že nejčastějším problémem jsou přijaté nabídky s nepřiměřeně nízkou nabídkovou cenou. To je obvykle způsobeno kombinací soustřežení na dodavatele díla pouze „na cenu“ a tendrové projektové dokumentace pořízené obvykle také „na cenu“. Simona Kalvoda, výkonná ředitelka České rady pro šetrné budovy, dodává: „Mnozí zadavatelé i dodavatelé si již uvědomují, že nabídková cena jako jediné kritérium – bez zvláštního důrazu na kvalitu, trvanlivost a provozní náklady – je krátkozraký přístup. Zároveň je ale stále dost těch, kteří jdou při přípravě cestou nejmenšího odporu, vysoutěží nejlevnějšího dodavatele, ale o to víc komplikací je může čekat v dal-

ších fázích projektu. Dalším důvodem pro ponechání tohoto jediného kritéria jsou obavy z diskriminujícího nadefinování požadavků nebo obava z kritiky z nehledání investičně nejlevnějšího řešení. Důsledkem a velkým problémem podceněné nekvalitní přípravy zadávací dokumentace je také časté rušení zakázek. Důvody jsou různé; zadavatel se obvykle od uchazečů dozví ve lhůtě pro podání nabídek o závažných nedostatcích, rozporech nebo nevhodnosti požadovaného řešení. Uchazeči pak ztrácejí motivaci a ochotu se dalších zakázek účastnit.“

Jak ven z problémů? Pomohlo by více kvalitativních hodnotících kritérií

Nejen zadavatelé, ale i dodavatelé, kteří mají zájem realizovat kvalitní dílo za odpovídající odměnu, se při diskusích na seminářích shodli, že by vedle nabídkové ceny uvítali další kvalitativní hodnotící kritéria ze sociální, environmentální, architektonické i ekonomické oblasti. „Česká rada pro šetrné budovy dokáže zadavatelům při přípravě vhodných podmínek a kritérií pomoci. Pro tyto účely má vytvořen široký tým odborníků z řad svých členských společností, kterých je téměř 70,“ doplňuje Petr Zahradník, projektový manažer Rady. Pro zadavatele veřejných zakázek na stavby může být užitečná speciální příručka, kterou Rada připravila ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem pro místní rozvoj. Ta obsahuje mj. detailní postupy procesu zadávání zakázek, které odpovídají jak požadavkům na kvalitu budovy, tak i nárokům na optimální provoz, trvanlivost a udržitelnost. Příručku si lze stáhnout na webu Rady.

Komplikace s dotacemi

Další velmi často zmiňovaná komplikace souvisí s dotacemi, které se u veřejných projektů velmi často čerpají – nejčastěji Operační program životní prostředí. Příprava žádosti o dotaci i realizace bývají časově velmi omezené. Zadavatel proto spěchá s projektovou přípravou, z čehož mohou opět plynout chyby v dokumentaci – a ve fázi realizace je pak za-

davatel v o to složitější vyjednávací pozici s dodavatelem díla při jakémkoliv nesrovnalosti. Následkem jsou v lepším případě pod tlakem schválené vícepráce, aby se realizace nezpозdila. V horším případě, kdy má zadavatel důvody odstoupit od smlouvy a hledat jiného dodavatele, tento úkon neprovede opět kvůli termínu dokončení realizace a především riziku ztráty dotačních prostředků. I v tomto případě je řešením připravit kvalitní zadání soutěže na projektovou přípravu i realizaci díla s kvalitativním vícekritériálním hodnocením včetně hodnocení kvalit uchazeče, aby se tato rizika minimalizovala.

Projektová příprava kvalitněji

Jak nepodcenit projektovou přípravu veřejných zakázek na šetrné stavby? „Doporučujeme využívat vhodné zákonné nástroje, jako jsou předběžné tržní konzultace s potenciálními uchazeči ještě před samotným vypsáním zakázky. Budoucí investor před samotným zadáním zakázky transparentně a doložitelně konzultuje s potenciálními dodavateli, jaké jsou možnosti a vhodná technická řešení, o kterých zadavatel při rychle se vyvíjejícím trhu ani neví a mohl by tak zadat zakázku nevhodně a třeba si tím omezit pořízení efektivnějšího řešení. Princip spočívá v transparentní diskusi s odborníky v roli potenciálních dodavatelů. Ti mohou zadavateli vysvětlit aktuální možnosti, které na trhu jsou a které mohou být vhodné pro konkrétní projekt. Konzultace probíhají před vypsáním veřejné zakázky a jejich průběh musí být dokumentován. Informace se musí objevit také v samotné zadávací dokumentaci. Subjekty, které se zadavatelem konzultovaly, se mohou účastnit veřejné zakázky jako běžní uchazeči. V případě šetrných budov se princip může vhodně využít při hledání optimálních inovativních řešení zdrojů energie, moderních materiálů, tzv. chytrých řešení atd.,“ odpovídá Petr Zahradník.

Další možností, kterou zákon výrazněji podporuje, je jednací řízení s uveřejněním, kdy zadavatel může v průběhu řízení s uchazeči jednat a doladovat řešení zakázky. Zejména u tak komplexních zakázek, jako je příprava a realizace budov, jsou tyto možnosti pro zadavatele klíčové.

Podobně může pomoci zadávání požadovaného díla takzvaně na funkci a výkon, které umožňuje zadavateli definovat funkční výsledek, kterého chce dosáhnout, nikoliv detailní popis způsobu, jak výsledku dosáhnout. Například stavba školy se dá definovat tradičním způsobem podrobnou tendrovou projektovou dokumentací s výkazem výměr; zde ale někdy kvůli levně pořízené nekvalitní projektové dokumentaci položky chybějí a vznikají zbytečné vícepráce a konflikty na stavbě. Při zadání na funkci a výkon se definuje konečný stav, tedy architektonické ztvárnění, kapacity tříd a zázemí, dispoziční a typologické řešení, kde má být umístěna jaká technologie nebo zařizovací předmět atd.; pochopitelně je podmínkou soulad s veškerou relevantní legislativou a normami. V principu: co není v tomto zadání konkrétně nedefinováno, určuje dodavatel. Při zadávání na funkci a výkon je nutné, aby pečlivé zadání vytvořil odborný tým.

Šetrná budova – nejen z hlediska investice a nákladů na energii

Při přípravě projektů by se měly brát v potaz i další zásady: nejen zákonem určená míra energetické náročnosti, ale i další parametry tak, aby vzniklo komplexní kvalitní dílo. Šetrná budova má mít nejen minimální spotřebu energie, ale také pitné vody. Měla by být postavena z šetrných recyklovaných nebo znovuvyužitelných materiálů s důrazem na minimalizaci vzniku odpadů během stavby i za provozu budovy. Prostředí uvnitř by mělo být pro uživatele zdravé a podporovat produktivitu práce. Zároveň by měla respektovat krajinný ráz nebo okolní urbanismus. Jedním z podstatných prvků šetrné budovy je také používání kvalitních materiálů. Zdraví neškodné materiály by měly být v současné době už samozřejmým standardem. Řada investorů už jde dál za samotnou funkčnost a nezávadnost materiálů: požaduje materiály s vyhodnocením EPD (environmentální prohlášení o produktu), což je soubor transparentních informací o vlivu produktu (výrobku nebo služby) na životní prostředí v průběhu jeho životního cyklu. Souhrnně řečeno: správná šetrná budova je šetrná k životnímu prostředí. Kromě nízké energetické náročnosti bere ohled také na použité materiály v souladu

s principy oběhového hospodářství nebo na úsporu pitné vody při provozu budovy. Je šetrná vůči vlastníkově – řešení projektu je v dlouhodobém pohledu ekonomicky optimální. V neposlední řadě je šetrná také vůči uživatelům: zdravé vnitřní prostředí je totiž klíčové pro kvalitní spánek nebo produktivitu práce.

Být dobrým hospodářem znamená změnit kulturu zadávání veřejných zakázek na šetrné stavby

„V souvislosti s vynakládáním veřejných prostředků často slyšíme o tom, že municipalita by měla být dobrým hospodářem. Pokud chceme mít v České republice opravdu kvalitní, zdravé a energeticky úsporné budovy, které přetrvají desetiletí, měla by se změnit celková kultura zadávání veřejných zakázek. Tak, aby se sta-

ly zajímavé pro další kvalitní uchazeče, kteří logicky rezignovali na lacinou, často nekvalitní konkurenci. Právě využití kvalitativních hodnotících kritérií spolu s hodnocením referenčních staveb uchazeče může zadavatelům pomoci snížit riziko přijetí nekvalitní nabídky. Zadavatelé zároveň musí být připraveni investovat do přípravy více peněz i času, což se jim ale v dalších fázích mnohonásobně vrátí. K motivaci uchazečů účastnit se veřejných zakázek samozřejmě přispěje požadavek kvalitního řešení namísto toho nejlevnějšího. Zadavatelé tak získají optimálnější výsledky, dodavatelé pak odpovídající finanční ohodnocení jejich kvality a know-how,“ uzavírá Simona Kalvoda.

Pohled na koncipování celého procesu od přípravy šetrné budovy přes realizaci až po provozování budovy nabízí tři základní možnosti (zdroj: Česká rada pro šetrné budovy):

Možnosti postupu	Projektová příprava	Realizace díla	Provozování
Veřejná zakázka se samostatným zadáním projektové přípravy a samostatným zadáním realizace.		Veřejné zakázky na projektovou dokumentaci: stupně pro územní rozhodnutí, stavební povolení až po realizační a tendrovou dokumentaci.	Veřejná zakázka na realizaci díla
Projektová příprava a realizace jako jedna zakázka (anglicky „Design and Build“).	Alternativně předchází architektonická soutěž nebo soutěž o návrh.	Jedna veřejná zakázka na všechny potřebné stupně projektové dokumentace až po realizační a tendrovou dokumentaci spolu se zadáním stavebních prací (díla) Postup odpovídá například zadání na funkci a výkon dle ZVZ.	
Zahrnutí provozování objektu do jedné veřejné zakázky na projektovou přípravu a realizaci.		Jedna veřejná zakázka na všechny potřebné stupně projektové dokumentace až po realizační a tendrovou dokumentaci spolu se zadáním stavebních prací (díla) a provozováním budovy (může jít například o koncesi).	

Překonejte jarní únavu s MultiSportem

Letošní tuhá zima se s námi pomalu loučí a začínají se objevovat první paprsky jara. Přestože jde o období, které slibuje brzký příchod teplého počasí, můžeme se po zimě cítit vyčerpaní, unavení a bez nálady. Tento jev je přirozeným procesem, který nazýváme jarní únava, která je způsobena dlouhými večery a minimem slunce.

Ať už nás tato únava přepadne v menší nebo větší formě, je dobré jí začít řešit zavčasu. Ideální je, pokud začneme s únavou bojovat dříve, než přijde její čas, tedy již během zimy. A jestli se nám to nepodařilo, nezoufejme, ještě není nic ztraceno. Stačí se zaměřit na dodržování 4 zásad, které nám pomohou toto období zvládnout.

Zdravá strava

Odlehčeme našemu tělu po zimě. Dáváme mu dostatek zeleniny a ovoce, které jsou plné vitamínů. Posílíme tak naši imunitu a vykompenzujeme úbytek vitamínů, který nastal v zimním období. Zapojme do našeho jídelníčku zdravé prospěšné potraviny, jako jsou borůvky, aloe vera, chia semínka, červenou řepu nebo kokos.

I když mluvíme o zdravé stravě, neznamená to, že vynecháme maso. Vybírejte si však lehčí a méně tučná jako je kuřecí, králičí, jehněčí a ryby. Naopak se snažíme omezit pšeničné produkty a zaměřit se více na celozrnné výrobky a omezování příloh.

Dodržování pitného režimu

Voda je hlavní součástí našeho těla a činí 50 % - 60 % naší hmotnosti. Dospělý člověk by měl denně vypít minimálně dva a půl litru vody. Tato denní dávka není stanovena pro naše tělo jen tak, ale vychází ze zjištění, že člověk během dne vydá přibližně dva a půl litru tekutin, které je zapotřebí doplnit. Tekutiny by měly být především v podobě čisté vody a polévek. Vyhýbejte se hlavně slazeným nápojům, kávě a silným černým čajům. Ty naše tělo odvodňují, jsou plné cukrů a mohou způsobit dehydrataci organismu.

Vyvarovat bychom se měli i opačného extrému, v podobě nadměrného množství vody. Jak se říká všeho moc škodí a i příliš vysoký příjem vody našemu tělu neprospívá.

Kvalitní odpočinek

Spánek a relaxace jsou velmi často podceňovány. Faktem však zůstává, že bez kvalitního spánku a odpočinku nedáváme našemu tělu dostatek prostoru pro regeneraci, načerpání sil a tím oslabujeme imunitu. Spánku bychom měli věnovat minimálně 7 hodin denně. Při kratším spánku se pak zvyšuje riziko snížené pozornosti a schopnosti úsudku. Nezapomínejme ani na relaxaci. Jednoznačné doporučení neexistuje, jelikož každému je příjemné něco jiného. Pokud však nevíme, co nám vyhovuje, vyzkoušejme různé aktivity ať už návštěvu sauny, wellness, okopávání zahrádky nebo rukodělnou činnost.

Pohybová aktivita

Vpusťme do našeho života více sportu. Neznamená to však, že vletíme do fitness, kde budeme cvičit na všech strojích až do padnutí. Při takovémto cvičení bychom brzy ztratili veškerou motivaci. Začněme pozvolna, například tak, že vystoupíme o stanici dříve, půjdeme se projít po práci nebo začneme v práci chodit po schodech. Postupně můžeme přidávat aktivity, které nás lákají a baví. Ideální je mít alespoň dvě činnosti, které budeme střídát. Pohyb nám tak rychle nezevšední, bude nás bavit a přinášet radost. Pokud nechceme za hledání vhodného sportu utrácet horentní sumy, můžeme si díky našemu zaměstnavateli pořídit kartu MultiSport. Díky nabídce přes 40 typů aktivit na více, než 1200 sportovištích po celé České republice a na Slovensku pro nás bude hledání snadnější a vyhneme se předraženým a svazujícím členstvím ve fitness centrech.

House 19 od architektonického studia Jestico + Whiles inspiruje,

Jak na vysoce kvalitní a úsporné bydlení v moderním stylu

Architekt Heinz Richardson z britsko-české architektonické kanceláře Jestico + Whiles si pro stavbu svého rodinného domu vybral starobylé městečko Old Amersham v hrabství Buckinghamshire na severovýchod od Londýna. V malebném prostředí středověkého města zasazeného do zvlněné krajiny Chilternských kopců postavil dům, který vychází z historického kontextu místa a přitom udává trendy současné architektury.

Energeticky šetrný dům s nulovou uhlíkovou stopou

House 19 je vynikajícím příkladem moderního udržitelného designu. Nabízí nejen promyšlený design a maximální využití prostor, ale díky důmyslnému využívání energeticky úsporných prvků je šetrný k životnímu prostředí a dosahuje nízkých ná-

kladů na provoz i údržbu. Stavba v mnoha ohledech představuje dobrý vzor pro výstavbu rodinných domů v České republice. Královský institut britských architektů (RIBA) dům v loňském roce dokonce vyznamenal oceněním RIBA South Awards 2016.

House 19 zaujímá vedoucí postavení v místní zástavbě, dominuje jí ale s velkou

pokorou. Protáhlý obdélníkový tvar, výrazná sedlová střecha a vysoký komín připomínají typické znaky domů na anglickém venkově. Poctou místní historii a tradici jsou také tmavě mořené vertikální desky cedrového dřeva na vnějším opláštění, speciální technika použitá pro zpracování křemene na venkovních zdech, střešní krytina z tmavého zinku či akcenty cor-

tenové oceli. Naopak velkoformátové prosklené plochy, přesahující stropní desky a použité ekologické prvky představují nejnovější trendy v moderní architektuře.

Dvoupodlažní dům je podélnou osou orientován na východozápad, což mu umožňuje udržet teplo v interiérech i v zimě. Naopak prodloužené stínící přesahy střech zabraňují přehřívání jižní prosklené fasády a místností v přízemí během letních měsíců. Dům aktivně generuje elektrickou energii prostřednictvím fotovoltaických panelů o výkonu 4 kW, které jsou umístěné na střeše orientované na jih. Spotřebu elektrické energie snižuje vy-

soká hladina přirozeného denního světla a využití LED osvětlení.

Vytápění zajišťuje podzemní tepelné čerpadlo o výkonu 10 kW, které slouží jako jediný zdroj tepla pro nízkoteplotní podlahové vytápění a zároveň zajišťuje ohřev vody. Vzduchotěsné těžké konstrukce s vysokou tepelnou setrvačností, trojitá okna a kvalitní tepelně izolační materiály minimalizují tepelné ztráty a přirozeně snižují provozní náklady.

Ventilační systém zajišťuje výměnu vzduchu přes vysoce účinný výměník s rekuperací tepla. Čerstvý vzduch nasávaný

zvenku prochází přes zemní registr položený v dvoumetrové hloubce, kde se v létě ochlazuje a v zimě přehřívá. Dvojnásobná výška stropů v centrální části domu spolu s otevíratelnými vertikálními okny na horním podlaží navíc umožňují přirozené provětrávání prostor v letních měsících.

Dešťová voda se používá pro splachování toalet, praní a zalévání zahrady. Spotřebu vody snižují vysoce úsporné spotřebiče a sanitární keramika s úsporným splachovacím mechanismem. ●

O studiu Jestico+Whiles

Architektonická kancelář Jestico + Whiles byla založena v roce 1977 v Londýně. V roce 1992 otevřela jako svou jedinou pobočku v zahraničí kancelář v České republice, která realizuje projekty napříč Evropou, v Austrálii, Africe, Indii a na Středním východě. K nejvýznamnějším rezidenčním projektům pražského studia patří Vila Průhonice, za kterou společnost získala Čestné uznání v soutěži Grand Prix Architektů 2015, nebo projekt Parkville Apartments v Bratislavě, který dominoval v soutěži Stavba Roka 2009 a CiJ Awards 2008.

Foto: © Grant Smith

Ocenění fondů Fidelity International za rok 2016

Investiční trendy pro 2017

V současné situaci, kdy úroky na bankovních účtech v České republice klesají hluboko pod jedno procento ročně, někdy se dokonce blíží nule a o moc lépe na tom nejsou ani spořicí účty, se úspory rychle znehodnocují inflací. Zajímavou alternativou mohou být podílové fondy. Při jejich volbě hraje podle Adama Lessinga, ředitele Fidelity International pro Rakousko a východní Evropu, hlavní roli zamýšlená délka investičního horizontu a investiční naturel investora, tedy jeho averze k riziku. Nicméně pomoci při rozhodování podle něho může i porovnání dosavadní výkonnosti fondů.

Je velmi obtížné najít investiční produkt s vyhovujícím stabilním výnosem a přitom rozumnou mírou rizika. Ve hře je vždy mnoho faktorů, které je třeba respektovat. Vždy je třeba mít na paměti, že předchozí výnosy se nemusí opakovat a volatilita trhů i neočekávané vlivy od přírodních po politické se podepíší na výsledcích. A platí to i u podílových fondů, které volí stále více investorů. U nich nám ale může přeci jen předchozí výkonnost leccos napovědět. Inspirací může být i některé z prestižních hodnocení či anket, mezi nimiž zaujímá přední místo anketa „Fincentrum & Forbes Investice roku 2016“, jejíž výsledky byly vyhlášeny v únoru 2017. Jejím cílem bylo zhodnotit tuzemské fondy objektivně a zároveň pro běžného spotřebitele srozumitelnou cestou. K hodnocení více než 700 podílových fondů, prodávaných na českém trhu, proto využila odborná porota metodiku tzv. Sharpeho poměru, která umožňuje porovnat jednotlivé fondy mezi sebou i napříč různými kategoriemi. A kdo vyhrál?

Eva Miklášová, Fidelity International, přebírá z rukou Filipa Duchoné, Fincentrum, cenu Fincentrum & Forbes Investice roku 2016 pro fond Fidelity Funds – Asian High Yield Fund

Porota ocenila dolarové fondy společnosti Fidelity

Absolutním vítězem sedmého ročníku analýzy českého investičního trhu „Fincentrum

& Forbes Investice roku 2016“ zvolila odborná porota dluhopisový fond **Fidelity Funds – Asian High Yield Fund USD**. Za poslední tři roky přinesl tento fond investorům čistý nadvýnos[1] ve výši 12,4 procenta.

Tento fond se zaměřuje na vysoce výkonné asijské firemní dluhopisy. Přes 86 procent jeho aktiv je alokováno v Asii, hlavně v Číně a Indii, ovšem s výjimkou Japonska. Mezi další důvody jeho vítězství patří posilování amerického dolaru, menší obavy investorů o ekonomický vývoj Číny a také stabilizace cen komodit. Fond v současnosti spravuje aktiva ve výši 3,194 miliard USD.

Velmi sledovanou kategorií akciových fondů vyhrál v Česku další fond od společnosti Fidelity International, konkrétně Fidelity Fund – America Fund s nadvýnosem [1] 14,39 procenta, avšak s mírně vyšší mírou rizika.

Co letos čeká asijské a americké dluhopisy?

Dluhopisy a dluhopisové fondy zůstanou i letos zajímavou možností pro zhodnocení úspor. „Sice opakování výnosů v oblasti pevného výnosu z loňského roku asi podle všeho nelze očekávat a investoři se tak budou muset v roce 2017 na dluhopisových trzích více snažit, nicméně potenciál zde jistě je,“ zdůrazňuje Adam Lessing. Pro investory, kteří se chtějí nadále podílet na výnosných rozvíjejících se trzích, ovšem budou podle něj jednodušší volbou korporátní dluhopisy v tvrdě měně, protože nabízejí podobný výnos jako státní dluhopisy rozvíjejících se trhů v tvrdě měně, tedy okolo 5,4 %, avšak s mnohem kratší durací (4,7 roku oproti 6,5 roku) a v posledních několika letech také nižší pozorovanou volatilitu.

Mimoto si tato třída aktiv celkově zachovává hodnocení investičního stupně, a to vyšší než u indexu státních dluhopisů, kde je aktuální rating BB+. Podle Fidelity International nebezpečím letošního roku je, že na trzích vládne až příliš velký optimismus a nejsou reflektována rizika, jako je například zpomalení Číny v souvislosti se zpřísňující se politikou či následky nacionalističtějšího tónu ekonomické politiky USA.

Americké dluhopisy jsou pak větší sázkou na jistotu. Letos už ale tak atraktivní jako vloni nebudou, alespoň aktuálně, neboť již zohledňují většinu „dobrých zpráv“, které by se v příštích několika měsících mohly objevit.

Evropa roste, ale rizikem jsou volby a brexit

V Evropě pokračuje i letos růst, který získal na dynamice koncem roku 2016. Roste soukromá spotřeba a hnací silou bylo i výrazné zvyšování reálných mezd. Inflace pokračuje v mírném růstu z konce roku 2016 a očekává se také nárůst u jádrové inflace. „To umožňuje Evropské centrální bance (ECB) zahájit redukci kvantitativního uvolňování. Podle našeho názoru bude ECB pravděpodobně udržovat stabilitu a evropským státním dluhopisům poskytovat trvalou podporu,“ myslí si Adam Lessing. I přes pozitivní růstový impuls hrozí v Evropě „sestupová“ rizika vyplývající z jejího bohatého politického programu. V letošním roce proběhnou klíčové volby v Německu, v Nizozemsku, České republice, možná i v Itálii a zejména pak na jaře ve Francii. To je událost, která může nejen znepokojit trhy, ale také ohrozit budoucnost evropského projektu. Kolísání bude představovat negativní faktor zejména u státních dluhopisů jádrových evropských zemí, kde výnosový polštář není dostatečně velký, aby podpořil celkové výnosy. Dluhopisy periferních států, kam patří i ČR, naopak nabízejí dostatečný spreadový polštář, který může pomoci překonat budoucí nejistotu.

Dalším rizikem je Spojené království, jehož zpomalení v souvislosti s brexitem by mohlo prostřednictvím obchodních vazeb ovlivnit další evropské země, z nichž nejcitlivější je Německo. „Proto u britských státních dluhopisů zachováváme kvůli brexitu opatrnost. Trh může o tuto třídu aktiv rychle ztratit zájem a požadovat vyšší rizikovou prémii jako kompenzaci za nejistotu na politické scéně. Podobně nízkou atraktivitu mají i realitní investiční fondy, které jsou náchylné k vyšším úrokovým sazbám, v případě vyšší inflace však sazby nijak výrazně neklesají,“ shrnuje Adam Lessing, ředitel Fidelity International pro Rakousko a východní Evropu.

Speciálně v českých zemích lze ještě očekávat ukončení intervencí České národní banky a vliv na kurz české koruny. Specialisté vsází na její posílení a pokles cen českých státních dluhopisů. I když se ve střednědobém a dlouhodobém horizontu očekává posílení koruny k úrovni 25 korun za euro, trh může zkoušet testovat výraznou odchylku oběma směry.

Kompletní výsledky analýzy „Fincentrum & Forbes Investice roku 2016“

Konzervativní dluhopisový fond 2016

KBC RENTA CZECHRENTA

Hrubý tříletý výnos (p. a.): 3,49 %
Nadvýnos (p. a.): 0,60 %
Nadvýnos/riziko: 0,38

Progresivní krátkodobý fond 2016

Amundi Funds Cash USD

Hrubý tříletý výnos (p. a.): 9,30 %
Nadvýnos (p. a.): 6,67 %
Nadvýnos/riziko: 0,72

Progresivní dluhopisový fond 2016

FIDELITY FUNDS

– ASIAN HIGH YIELD FUND

Hrubý tříletý výnos (p. a.): 15,40 %
Nadvýnos (p. a.): 12,08 %
Nadvýnos/riziko: 1,18

Akciový fond 2016

FIDELITY FUNDS – AMERICA FUND

Hrubý tříletý výnos (p. a.): 18,48 %
Nadvýnos (p. a.): 14,39 %
Nadvýnos/riziko: 0,90

Zajištěný fond 2016

Žádný fond neměl kladný nadvýnos.

Smíšený fond 2016

J&T Money

Hrubý tříletý výnos (p. a.): 4,70 %
Nadvýnos (p. a.): 1,12 %
Nadvýnos/riziko: 1,12

Investice roku 2016

FIDELITY FUNDS

– ASIAN HIGH YIELD FUND

Divoká karta Forbes

PARVEST AQUA RH CZK

Poznámka:

[1] „Čistý nadvýnos“ představuje výkonnost fondu po odečtení poplatků a také sazby bezrizikového výnosu. Umožňuje tak vzájemně porovnat různé typy fondů.

Realitní a investiční veletrh MIPIM 2017:

Praha, Brno a Ostrava poprvé ve společné expozici

Ve Festivalovém paláci francouzského Cannes skončil 17. března již 28. ročník prestižního čtyřdenního veletrhu nemovitostí a investičních příležitostí MIPIM.

Jedné z nejvýznamnějších oborových akcí v Evropě se zúčastnilo na 23 tisíc odborníků z 90 zemí: investorů, developerů, bank a finančních institucí, měst a regionů, makléřů i právníků specializujících se na trh nemovitostí. Na veletrhu měly vlastní stánky nejrespektovanější společnosti světového realitního trhu a téměř všechny evropské metropole. Mezi tradiční vystavovatele již léta patří Praha a Ostrava, které ve svých expozicích dávají prostor pro prezentaci i v tuzemsku působícím spoluvystavovatelům z oboru. Letos se vůbec poprvé v historii podařilo spojit prezentace českých měst do jediné velké expozice o ploše více než 250 m². K již jmenovaným se připojilo také Brno, které se na MIPIM vrátilo po tříleté přestávce.

Díky synergii tří největších českých měst, reprezentovaných na nejvyšší úrovni (primátory a jejich náměstkyně) měli investoři a další zájemci možnost získat ucelený přehled o celé ČR a investičních příležitostech v Ostravě, Praze a Brně. Vedle investičních vizí a projektů města společně

prezentovala také českou sílu partnerství a spolupráce, vytvářející značný potenciál pro úspěšné podnikání v ČR. Obrázek o tuzemském trhu s nemovitostmi dotvářela přítomnost spoluvystavovatelů. Hlavními partnery byli česká Asociace developerů, Central Group, P3 Logistic Parks, Penta Investments a Technologický Park Brno. Partnery byli AFI Europe Czech Republic, Crestyl, Residomo a Unibail-Rodamco. Úspěch společné prezentace dokládá mimo jiné to, že recepce na stánku Czech Cities se 15. března zúčastnilo na 200 hostů.

Aranžmá velkých sdružených expozic je na MIPIMu běžné: připomeňme například expozice Swiss Circle (více než 60 společností včetně měst Ženeva či Lausanne), Holland (v čele s městy Amsterdam, Rotterdam a Haag), The United States Pavi-

lion či Austria. Sdílený stánek nejen šetří městům náklady, ale díky koncentrovanější nabídce znamená i vyšší návštěvnost a lepší příležitost k rozvoji obchodních vztahů. Pohled na zaměření spoluvystavovatelů na stánku Czech Cities napovídá, že se zájemci mohli seznámit se současným českým realitním trhem prakticky v celé jeho šíři: od bydlení přes kanceláře a retail až po průmyslové nemovitosti. Co účast ve společné expozici přináší v ČR působícím investorům a developerům komerčních a bytových nemovitostí, komentují dva z nich. „P3 Logistic Parks se zabývá průmyslovým developmentem. Logistické a výrobní haly bývají většinou na okraji měst, my však máme i jeden unikát – park P3 Prague Horní Počernice, který se nachází přímo na území hlavního města. V obou případech je pro nás dialog

s municipalitami nesmírně důležitý. Aktivně se zajímáme o územní rozvoj a zajímají nás plány měst do budoucna. Společná expozice developerů, investorů a municipalit má potenciál, který těží ze synergie. To hlavní, co je mi na tomto konceptu sympatické, je, že i v realitě tvoří tyto substance neoddělitelný ekosystém," říká Tomáš Míček, ředitel P3 pro Českou republiku. Že se rozvoj měst a velkých projektů bez spolupráce samosprávy s komerčními investory a developery neobejde, potvrzuje i společnost AFI Europe Czech Republic. Aktuálně tak staví na velkých brownfieldových rozvojových územích AFI City ve Vysokačanech a Tulipa Třebešín ve Strašnicích. Nedávno na brownfieldu dokončila také administrativní areál Classic 7 Business Park v Holešovicích. „Prezentaci ve společné expozici s českými městy jsme proto přivítali. Díky přítomnosti renomovaných komerčních společností na stánku dává navíc Česká republika pozitivní signál potenciálním investorům o kvalitě investičního prostředí a tuzemského realitního trhu. Na MIPIM jezdím již řadu let a věřím, že je to cesta správným směrem," uvádí Doron Klein, generální ředitel AFI Europe Czech Republic.

Praha: transformační plochy jako příležitost pro investice

Hlavní město ve své části expozice představilo zejména transformační plochy s možnostmi investic. Jde zejména o opuštěná či nevyužívaná území, jako např. areály bývalých průmyslových závodů či nákladových nádraží (Smichovské nádraží, nádraží Bubny, nákladové nádraží Žižkov, různé části Vysokačan a další). Právě zde by mohly vznikat kvalitní nové městské čtvrti s dostatkem dostupných bytů i pracovních příležitostí. Součástí pražské expozice byly také samostatné modely dvou velkých připravovaných projektů celoměstského významu. Prvním z nich je budoucí revitalizace Masarykova nádraží, kdy má pod taktovkou společnosti Penta Investments vzniknout Central Business District podle vize světové architektky Zahy Hadid. Dalším projektem je tzv. Kreativní čtvrt v areálu bývalé Pragovky v Praze-Vysokačanech. Velikost území, jeho centrální poloha a spolupráce mezi městskou částí, Magistrátem hlavního města Prahy, investory a architek-

CEITEC - Středoevropský technologický institut

ty má za cíl v území vytvořit příkladnou městskou čtvrt. Areál Pragovky je již nyní využíván k řadě kulturních a uměleckých akcí. Cílem dalšího vývoje je na toto navázat kulturními stavbami. První je muzeum automobilů Praga, které zpřístupní veřejnosti jednu z největších sbírek automobilů na světě a bude umístěno ve zrekonstruované Hale 20. Druhá instituce bude kulturní centrum Kunsthalle, které má vzniknout v památkově chráněné a konstruktivně unikátní funkcionalistické Hale 19.

Brno lákalo na svůj vědecko-výzkumný potenciál

Jihomoravská metropole se na veletrhu soustředila mj. na prezentaci svého potenciálu v oblasti vědy a výzkumu, reprezentovaného řadou projektů světové úrovně: např. Technologický park, CEITEC – Středoevropský technologický institut, CzechGlobe a Mezinárodní centrum klinického výzkumu Fakultní nemocnice u sv. Anny (FNUSA-ICRC). Dalším prezentovaným projektem byla přeměna brownfieldu, kdy revitalizací bývalé káznice vznikne Kreativní centrum Brno. To se zaměří na podporu podnikatelů v kreativních průmyslech a poskytne prostory pro volné umění a kulturně vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost. Mozaiku brněnské prezentace dotvořil dlouhodobý projekt Europoint, řešící přestavbu želez-

Dějištěm veletrhu bylo francouzské přímořské letoviště Cannes

Stánek tří největších českých měst byl po celou dobu MIPIMu dějištěm řady jednání

**Koncept rozvoje území
Nová Karolina**
© PROJEKSTUDIO EUCZ

ničního uzlu včetně realizace městské infrastruktury a rozvoj nové městské čtvrti. Ačkoli v centru pozornosti byl budoucí rozvoj a investice, Brno na MIPIMu připomínalo i své kulturně-architektonické dědictví: jednací prostor brněnské části totiž evokoval atmosféru meziválečných let minulého století. Věvodila mu velkoplošná fotografie interiéru vily Tugendhat, zapsané na seznam světového dědictví UNESCO.

Ostrava: více než 300 000 m² pro novou výstavbu v centru

Ostrava na MIPIM přivezla zbrusu novou nabídku atraktivních lokalit v samotném historickém centru města, pro které hledala investory a developery. Jde o lokality Karolina, areál Černé louky a proluky u západní strany Masarykova náměstí, navazující na původní historické jádro Moravské Ostravy. Pro novou výstavbu mohou tyto lokality znamenat až 336 100 m² nových užitných prostor. Dalším prezentovaným projektem v okolí centra města byla rekonstrukce historické budovy městských jatek, na kterou Ostrava vyhlásila architektonickou soutěž. Záměrem je záchrana této technické památky a její využití pro kulturní a společenské účely, zejména pro galerii Plato. Vedle projektů v historickém centru

představila Ostrava na veletrhu svůj potenciál v širokém spektru: úspěšné průmyslové zóny (Mošnov, Hrabová), novinky v projektu Vědecko-technologického parku včetně centra excelence IT4Innovations, strategické projekty i ukázkové revitalizace rozsáhlých území (Karolina, Dolní Vítkovice a v rámci tohoto areálu přestavba bývalého Vítkovického plynojemu na multifunkční aulu Gong).

MIPIM: fórum pro diskusi o globálních trendech a jejich dopadech na investiční a realitní trh

Jako každoročně byl i letos veletrh ukázkou globálních trendů. Revoluce v technologiích, geopolitická nestabilita a společenské změny se promítají do celosvětového byznysu – a MIPIM ilustroval, že ani realitní trh není výjimkou. Ústředním tématem letošního ročníku proto byl „Nový úděl“, parafrázující Rooseveltův meziválečný New Deal v USA jako soubor ekonomických a sociálních reforem v reakci na světovou hospodářskou krizi. Hlavním řečníkem byl celosvětově uznávaný globální stratég Parag Khanna. Ve svém příspěvku popsal důsledky, jaké bude mít „Nový úděl“ na globální realitní trh a na život v metropolích, v nichž podle analýzy

OSN nyní žije více než polovina světové populace a do roku 2050 tento počet vzroste na dvě třetiny. To bude klást na velká města budoucnosti obrovské nároky, např. pokud jde o jejich schopnost reagovat na klimatické změny, strategie investování, architekturu či stavební technologie. Evergreenem veletrhu byla nadále témata související s inovacemi, udržitelným rozvojem a výstavbou zelených budov. Speciální workshopy měly i jednotlivé segmenty realitního trhu: bydlení, maloobchodní a kancelářské nemovitosti, hotely, průmyslové a logistické nemovitosti i projekty zdravotní péče, které se dostávají do popředí zájmu v souvislosti se stárnutím světové populace. Zajímavé byly rovněž konference o vlivu brexitu především na evropský investiční a realitní trh. Více než 5 000 akreditovaných mezinárodních investorů a zástupců finančních institucí na investičním summitu v rámci veletrhu diskutovalo také o dalších geopolitických změnách (výsledky prezidentských voleb v USA, nadcházející volby v Německu, Francii, Nizozemsku a Itálii), na které bude muset globální realitní trh reagovat. ●

Dosáhněte lehce svého cíle.
S námi.

ERHARTOVÁ
VÍTEK & PARTNERS
advokátní kancelář

www.akev.cz

Dokážou právníci a AK v současnosti pomoci klientům i s výzvami kybernetické bezpečnosti?

Jistě jste v posledních měsících zaznamenali útoky na IT systémy a důvěrné informace Demokratické strany v USA, případně připravovanou defenzivu CIA proti možným útokům ze strany Ruska. Jak je na tom s kybernetickou bezpečností Česká Republika? Umí naši právníci a advokáti pomoci firmám a společnostem při řešení těchto problémů? **Na toto téma jsme hovořili s jedním z předních expertů, který se otázce kybernetické bezpečnosti věnuje, Alešem Špidlou.**

Kybernetickou bezpečnost vnímá české právo jako ochranu informačních systémů, důležitých pro chod státu. Kritickou informační infrastrukturou (KII) se pak rozumí prvek nebo systém prvků kritické infrastruktury (podle § 2, písm. g) a písm. i) zákona č. 240/2000 Sb.) v odvětví komunikačních a informačních systémů v oblasti kybernetické bezpečnosti (§ 2 písm. b) zákona č. 181/2014 Sb.). V praxi se pak jedná o informační nebo komunikační systémy, příp. ICS/SCADA systémy, které naplňují konkrétní kritéria.

Vláda v roce 2015 schválila Akční plán k Národní strategii kybernetické bezpečnosti pro období 2015 až 2020, který je jedním z pilířů bezpečnostních dokumentů, jehož význam s nastupující mírou kybernetických útoků jen poroste. Ke stěžejním cílům Národní strategie patří vytvoření efektivního modelu spolupráce na národní i mezinárodní úrovni mezi jednotlivými subjekty kybernetické bezpečnosti a subjekty kritické informační infrastruktury.

V současné době však český právní systém řeší také únik osobních údajů nebo snahy, ať už v podobě pokusu, nebo přímé realizace, o průnik do firemních informačních systémů. S takovými jevy se právo vypořádává za užití standardních ochranných institutů trestního, správního a civilního práva.

Je tedy více než pravděpodobné, že se na osobu s právní praxí obrátí fyzický nebo právnícký subjekt a bude chtít poradit s řešením problému. Pokud takový krizový scénář nastane, je dobré být připraven. Jedním z možných řešení je studium. Ojedinelý postgraduální studijní program, který se této problematice věnuje, je MBA – Management a kybernetická bezpečnost, který nabízí soukromá vysoká škola CEVRO Institut. Program je určen pro klíčové manažery, bezpečnostní pracovníky a vedoucí pracovníky v ICT v soukromé i veřejné sféře se zaměřením na ochranu podnikové i státní IT infrastruktury a pochopení principů řízení kybernetické bezpečnosti. Aleš Špidla je jedním z garantů tohoto programu.

Ing. Aleš Špidla, prezident Českého institutu manažerů informační bezpečnosti (ČIMIB) a odborný garant programu MBA – Management a kybernetická bezpečnost na CEVRO Institutu

Aleš Špidla je expertem na kybernetickou bezpečnost a jedním z hlavních garantů MBA postgraduálního programu Management a kybernetická bezpečnost, který se vyučuje na CEVRO Institutu. Vedle toho je Prezidentem ČIMIB (Český institut manažerů informační bezpečnosti), vystudoval technickou kybernetiku, v roce 2011 koncipoval strategii kybernetické bezpečnosti České republiky, pracoval jako ředitel odboru bezpečnostní politiky Ministerstva práce a sociálních věcí a nyní pracuje ve státním podniku CENDIS, s.p..

Mgr. Eva Škorníčková na půdě CEVRO Institutu s přednáškou o problematice nové evropské legislativy v oblasti ochrany osobních údajů

Jaké jsou podle Vás nové trendy v problematice ochrany informací?

S rostoucí sofistikovaností a komplexností útoků je nutno stále vyvíjet nové a nové technologie a postupy pro jejich detekci, zastavení nebo eliminaci. Významně roste také zapojení států podporovaných útočníků nebo přímo státních institucí zřízených konkrétně za tímto účelem. Překotný technologický rozvoj na obou stranách barikády vyžaduje zapojení špičkových technologií a odborníků. V současné době jsou obranné systémy často vyvíjeny na bázi umělé inteligence. Takový systém se dokáže sám učit a také dokáže určit neefektivnější postup pro eliminaci útoku.

Jaký máte názor na právní řešení kybernetické ochrany informací, je podle Vás dostatečná?

Bezpečnost informací není otázkou právních předpisů, ty samotné vás před ničím neochrání, je to otázka pudu sebezáchovy firmy, instituce i jednotlivce. Závislost na informačních technologiích je skoro

ve všech oborech lidské činnosti v průmyslově vyspělých zemích téměř absolutní. Právní předpisy nám poskytují nástroje pro vymahatelnost aplikace opatření, která bezpečnost informací zvyšují. Propojení zákona o kybernetické bezpečnosti, Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a Nařízení o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru, poskytuje dostatečný prostor k zajištění této vymahatelnosti. Je nutno ovšem tyto tři problematiky řešit současně, propojeně a komplexně.

Co si myslíte o novele, kterou se mění zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství?

S kybernetickou bezpečností je nutno také zajistit kybernetickou obranu. Obranu státu proti vnějšímu nepříteli musí zajišťovat armáda České republiky. Změna zákona o Vojenském zpravodajství (VZ) dává VZ kompetence tuto obranu zajistit. V případě kybernetického útoku, který nelze odvrátit prostředky kybernetické bezpečnosti, je nutno provést protiútok nebo taková opatření,

kteřá útok zastaví. Když se na druhém břehu řeky hromadí tanky a po zuby ozbrojení vojáci, je nutno bez otálení vyhodit do povětří most, přes který by se útočníci mohli dostat na bráněné území. V kybernetických válkách to platí také. Někdy vám prostě nezbyde, než vyškubnout dráty.

V květnu 2018 vstoupí v rámci EU v platnost obecné nařízení o ochraně osobních údajů neboli General Data Protection Regulation (GDPR). Zákon přináší dosud největší revoluci v ochraně osobních údajů pro celou EU a astronomické pokuty za její porušování. Můžete vysvětlit, jakým způsobem toto nařízení ovlivní Českou republiku? Je česká legislativa na zákon připravena?

Vzhledem k tomu, že se jedná o nařízení, tak ve všech státech platí bez úprav tak, jak je napsáno. Není tedy nutné provádět harmonizaci. Je důležité směrnicí prostudovat a aplikovat ji na prostředí firem a institucí, kde dochází ke správě a zpracování osobních údajů. Nařízení GDPR definu-

je celou řadu technických, organizačních a procesních opatření, která správce osobních údajů musí do svého prostředí implementovat. V ČR bude dozor nad aplikací GDPR vykonávat Úřad pro ochranu osobních údajů. Významné jsou pokuty, až 20 milionů Euro nebo 4% z celosvětového obrátu firmy. GDPR významně posiluje práva tzv. subjektu osobních údajů, což je vlastně fyzická osoba, která je podle osobního údaje identifikovatelná. Tento subjekt dostává do rukou nástroje, které mu umožní převzít maximální kontrolu nad tím co, kdo, kdy a proč provádí s jeho osobními údaji.

Věnujete se tomuto aktuálnímu tématu i v rámci programu MBA, jehož jste garantem?

Do zmíněného programu MBA jsme zahrnuli i problematiku GDPR. Podařilo se nám získat pro výuku špičkovou odbornici na tuto oblast, paní Mgr. Evu Škorničkovou. Ve spolupráci s ní připravujeme nový LLM program – Ochrana informací, který bude více akcentovat právní aspekty GDPR, Compliance Management, kybernetickou bezpečnost, ochranu osobních údajů i elektronických identit.

Co by se mělo změnit v českém právním řádu s ohledem na trendy v kybernetické bezpečnosti v souvislosti s útoky?

Myslím si, že není nutné v tomto směru významně měnit právní řád. Novela zákona o kybernetické bezpečnosti, která právě prochází schvalovacím pro-

cesem, rozšiřuje okruh povinných osob v dostatečné míře a je dobrým nástrojem pro vymahatelnost opatření vedoucích ke zlepšování kybernetické bezpečnosti státu.

Jsou advokátní kanceláře/právní firmy připraveny poskytovat právní služby na tomto novém poli?

Některé ano, některé to o sobě tvrdí. Je dobré se podívat nejen na to, jací jsou tam právníci, ale také na to, s kým spolupracují nebo koho mají ve svém týmu z IT světa. Problematika ochrany informací vyžaduje i v právním světě znalost IT světa, technologií, procesů, trendů apod.

Jak moc jsou právní otázky integrální součástí MBA programu Management a kybernetická bezpečnost?

Více než jeden semestr je věnován právním otázkám a standardům. Pro manažera, který chce zavést, řídit a provozovat bezpečnost informací – kybernetickou bezpečnost, je klíčová znalost právního prostředí. Při startu budování bezpečných systémů si takový manažer musí položit čtyři základní otázky: V jakém vnějším legislativním prostředí se nacházím – nařízení, zákony, regulace? Jaké mám vnitřní legislativní prostředí – politiky, směrnice, vnitřní předpisy? Jak mám ochráněn vnější perimetr – komunikace s vnějším světem?

Jak mám ochráněn vnitřní perimetr – zaměstnanci, vnitřní IT, infrastruktura IT? Z těchto čtyř základních bodů je zřejmé,

že bez dostatečného právního vědomí kybernetickou bezpečnost nelze budovat.

Je tedy MBA program vhodný i pro právníky?

S ohledem na spektrum studentů v tomto programu je zřejmé, že úspěšně oslovuje i právníky. Program je zaměřen na poskytnutí znalostí, které jsou potřebné pro manažerský přístup. Jak už jsem uvedl výše, v právnícké praxi v současné době je jakýsi vlnění do informačních technologií konkurenční výhodou. ●

CEVRO Institut je soukromou vysokou školou práva, politologie, mezinárodních vztahů, ekonomie a bezpečnostních studií, která na českém vysokoškolském trhu působí více než deset let. Vysoká škola nabízí prestižní vzdělání, individuální přístup a špičkový pedagogický sbor. Vybrat si lze z bakalářských, magisterských i postgraduálních studijních programů. Přednáší zde elitní profesori a docenti i experti přicházející z praxe justice, veřejné správy a světa podnikání.

Více o škole na www.cevroinstitut.cz či <https://www.facebook.com/CEVROInstitut.cz/>

epravo.cz
INSTITUTE

Video přednáška „Testy insolvence“

Zjistěte vše o tzv. testu insolvence - nové podmínce pro výplatu dividend a tantiém na valné hromadě. S problematikou Vás seznámí Michal Žižlavský, advokát a insolvenční správce.

<https://institute.epravo.cz/>

*Jsmo v odborném vzdělávání napřed ...
... o mnoho let*

Překonáváme
s vámi překážky
již více než 20 let

JELÍNEK

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

2015
právnícká
firma
roku
velmi doporučovaná
kancelář

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Působíme v Pardubicích a Hradci Králové

www.advokatijelinek.cz

2012
právnícká
firma
roku
velmi doporučovaná
kancelář

VYTRVALOST | TRADICE | SÍLA

BUDUJEME
HRDÉ
ČESKO

OCENĚNÍ
ČESKÝCH
LÍDRŮ

BYZNYS
VÝSLEDKY
TRANSPARENTNOST

www.oceneniceskychlidru.cz

PARTNEŘI 2017

BYZNYS | VÝSLEDKY | TRANSPARENTNOST

GENERÁLNÍ PARTNER

OFICIÁLNÍ PARTNER

ODBORNÝ GARANT

ZAKLADATEL

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Nová právní úprava přináší řadu obchodních příležitostí

Nový zákon přinesl nepochybně posun ve směru odformalizování zadávacího řízení, takže už nebudeme muset dělat tolik formálních úkonů, jako třeba posuzovat všechny nabídky nebo úzkostlivě dbát na termíny svolávání hodnotících komisí a podobně, říká **Mgr. David Dvořák, LL.M., Ph.D.**, partner advokátní kanceláře MT Legal

Máme půl roku v účinnosti zákon o veřejných zakázkách nebo o jejich zadávání, přesněji řečeno. Naplnil očekávání podle Vás?

Předně je asi ještě hodně brzo na nějaké hlubší zhodnocení. Zahájených, natož pak dokončených zadávacích řízení je zatím ještě hodně málo, čili z praktické stránky se to úplně posoudit nedá. Jinak je samozřejmě otázkou, co kdo od nového zákona očekával. Obvykle bývají přehnaná očekávání, že změnou legislativy se všechno vyřeší. Nový zákon přinesl nepochybně posun ve směru odformalizování zadávacího řízení. To znamená, že už nebudeme muset dělat tolik formálních úkonů, jako třeba posuzovat všechny nabídky nebo úzkostlivě dbát na termíny svolávání hodnotících komisí a podobně. To bude z pohledu zadavatelů nepochybně oceněno, i nám v pozici administrátorů veřejných zakázek to usnadňuje práci. Na druhou stranu nový zákon má úplně novou strukturu a koncepci a přináší proto celou řadu nových otázek a problémů, které se teprve nyní začínají ukazovat a které bude nutno v praxi vyřešit.

Každá nová úprava samozřejmě přináší pozitiva i negativa. Jaká jsou ta negativa? Nebo co vidíte jako okruhy, které jsou možná neproblematické, ale diskutabilní a bude potřeba je novelizovat nebo nějakým způsobem více vyloučit?

Je otázka, zda novelizovat. Já osobně toho nejsem moc příznivcem. Ideální by bylo,

pokud by se problematické otázky podařilo v co největší míře vyřešit výkladem, který bude všeobecně akceptovaný. Je fakt, že Ministerstvo pro místní rozvoj se snaží metodikami a stanovisky řadu problémů řešit, což je třeba ocenit. Samozřejmě, nemáme to ještě otestováno v praxi. Jde o to, jestli bude i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a soudy respektovat tyto metodiky nebo jestli se pak praxe bude muset dodatečně upravovat pod vlivem jejich rozhodnutí. To by samozřejmě bylo poměrně neblahé, ale vyloučit se to nedá. Objevují se otázky, které plynou z větší obecnosti právní úpravy. Jako příklad lze uvést předkládaní dokladů v kvalifikaci. Zákon zde na první přečtení působí velmi benevolentně, protože se mohou překládat čestná prohlášení či prosté kopie dokladů. Zároveň v něm ale najdete větu o tom, že zadavatel si může pro řádný průběh zadávacího řízení vyžádat originály či úředně ověřené kopie. V praxi se začíná ukazovat, že v podstatě není vůbec jasné, kam až toto oprávnění zadavatele sahá. Pokud se začne interpretovat a v praxi používat tak, že zadavatelé budou vyžadovat od všech originály, tak ten efekt právní úpravy bude zcela opačný. Toto je něco, co může trápit spíše dodavatele. Pro zadavatele třeba zase není úplně jednoznačné, kdy mají uveřejnit zadávací dokumentaci na profilu, zda již při uveřejnění oznámení v Úředním věstníku EU nebo až v českém Věstníku veřejných zakázek.

Jste autorem nebo spoluautorem jednoho z nejnovějších komentářů k zákonu. Pojďme ho trochu prodat nebo zpropagovat. V čem je jiný, lepší, zajímavější než ostatní, které na trhu jsou?

Dostali jsme od nakladatelství C. H. Beck možnost napsat komentář v edici Velké komentáře, takže to částečně předurčilo jeho podobu. Přiznám, že jsme se trochu inspirovali podobou komentářů k Občanskému zákoníku a snažili jsme se díky tomu komentář koncipovat nejen jako výkladový text, ale jako souhrnný materiál, v němž by čtenář měl najít téměř všechno, co se konkrétního ustanovení týká. To znamená, od důvodové zprávy k zákonu, přes vlastní výklad, až po další podpůrné informace. Úplnou novinkou je, že citujeme relevantní ustanovení evropských zadávacích směrnic a snažíme se je komentovat ve vztahu k národní právní úpravě. Jelikož zákon se musí vykládat vždycky s ohledem na právo evropské, tak tady najde čtenář snadnou pomůcku pro to, jestli se jedná u konkrétního ustanovení o národní úpravu nebo o úpravu evropskou, kterou musíme převzít a momentálně se s ní nedá zásadně hýbat. Uvidí také, zda jsme převzali směrnice věrně nebo je v ustanovení nějaká odchylka či dokonce výkladový problém. Jestli by třeba mohl na svoji obranu využít toho, že je nějaký rozdíl mezi národním a evropským textem. Jde svým způsobem o takový dílčí komentář vlastních směrnic, který je v českém prostředí zatím unikátní. Náš komentář dále obsahuje srovnání s úpravou předchozí, což zkušenějším uživatelům zase umožní udělat si snadněji představu o změnách a pomoci jim k jednoduššímu osvojení

si nového zákona. Výklad ustanovení uzavírá judikatura, ať už evropská nebo národní, pokud je tedy dle našeho názoru i nadále aplikovatelná. Tolik ke struktuře komentáře. Tím, že je to Velký komentář, tak je velký i rozsahově, bude mít necelých 1300 stránek, takže vlastní výklady k ustanovením jsou skutečně podrobné. V řadě případů mají až podobu jakési právní analýzy. Snažili jsme nezůstat stát před branami výkladových a aplikačních problémů, ale zkusit na tyto problémy vyslovit i nějaký názor, byť na něm nemusí být vždy většinová shoda. Tam, kde řešení problému nebylo možné najít, protože text je skutečně nejasný a bez nějakého autoritativního stanoviska se nedá jednoznačně vyřešit, nabízíme čtenáři alespoň polemiku, případně s nějakým naším doporučením, aby si každý mohl udělat obrázek a třeba sám zvážit řešení. Myslím, že mohu směle říct, že know-how, kterým autorský tým disponuje ze své předchozí praxe a působení v legislativním procesu tvorby a připomínkování návrhu zákona, si tak nenecháváme pro sebe.

Trochu jste mě vyděsil, když jste dělal srovnání s Občanským zákoníkem, dvanáct svazků by asi na veřejné zakázky bylo moc, ale i tak je to úctyhodné dílo. Kdy ho čtenáři mohou očekávat na pultech knihkupectví?

Co se týká těch dvanácti svazků, to opravdu u veřejných zakázek nehrozí. Alespoň ne zatím. I když, pokud vím, tak v Rakousku mají asi pětisvazkový komentář k jejich zakázkovému zákonu, takže k tomu možná ještě taky časem dojdeme. Konečné datum vydání našeho komentáře je půlka května 2017. Komentář tedy vydáváme s určitým posunem od nabytí účinnosti nového zákona. To má tu výhodu, že jsme byli schopni zareagovat na řadu otázek a problémů, které se mezi tím začaly řešit. Jako jeden příklad za všechny můžu uvést diskutovanou problematiku změn uzavřených smluv. Toto téma doznalo zásadních výkladových změn až někdy na podzim loňského roku. Čtenář proto v komentáři najde alespoň v současné chvíli platný výklad, což by pravděpodobně neplatilo, pokud bychom komentář vydali například před rokem.

Vrátím se k té evropské úpravě. Můsím říct, že srovnávací úprava v komentáři se jeví jako velmi zajímavý prvek, nepochybně unikátní v literatuře,

kteřá zatím dostupná na trhu je. Jsou instituty evropské úpravy, od kterých jsme se odklonili, že bychom je řešili jinou formou? Otázka je, jestli lepší nebo horší.

S ohledem na to, že zakázkové směrnice jsou velice detailní, tedy že už to nejsou takové ty klasické směrnice, které stanoví cíl a naplnění nechávají na členských státech, dochází v podstatě k doslovnému přejímání jejich ustanovení se všemi negativy a pozitivy. Vyložený odklon proto možný není. Určitě si nejsem vědom toho, že by nový zákon byl v rozporu s právní úpravou evropskou. Někde se děje spíše to, že máme národní úpravu částečně zpřísněnou nebo doplněnou. Je nutno říct, že oproti předchozímu zákonu byla snaha a dá se říct i tlak na to, aby se tak dělo v co nejmenší míře. Musíme sice vzhledem k charakteru našeho právního systému poměrně kusé směrnice nějakým způsobem doplnit, protože bychom je asi nedokázali aplikovat bez dalšího. To možná zvládnou ve Velké Británii, ale ve středoevropském systému práva to dost dobře nejde. Takže v tom nevidím žádný problém. Například takové otázky, jako je otevírání obálek, směrnice vůbec neřeší. Na pár místech zákona ale došlo ke zpřísnění. Český veřejný zadavatel třeba nebude moci omezovat počet účastníků v užším řízení nebo aplikovat všechna kritéria ekonomické kvalifikace, což má své důvody v předchozích negativních zkušenostech a nelze proti tomu až tolik namítat. V některých případech ale vedou zpřísnění k výkladovým nejasnostem. Zase uvedu příklad z oblasti změn smluv. Při projednávání v Poslanecké sněmovně došlo k tomu, že byl omezen procentuální rozsah těchto změn. Následně se však objevil výkladový problém, jelikož není jasné, zda se toto omezení vztahuje i na sektorové zadavatele. Je to mimo jiné typický příklad toho, že v dodatečných úpravách a novelizacích se často zapomíná na to, že zákon platí i pro sektorové zadavatele, kteří mají svoji specifickou úpravu.

Kancelář je letitým lídrem v oboru veřejných zakázek, jaký je z pohledu byznysu, podle Vás? Nebo jaký byl rok uplynulý a jaký očekáváte rok 2017?

Nová právní úprava pochopitelně přináší řadu obchodních příležitostí. Ať už se to týká tvorby různých metodik pro zadava-

tele, pomoci při administraci v situacích, které nejsou prozatím dostatečně známé, a podobně. To by mělo zřejmě pokračovat i v průběhu letošního roku. Na druhou stranu dlouhodobějším negativním trendem je velký tlak na ceny a konkurence v prostředí, kde jsme nuceni se ucházet o práci v zadávacích řízeních, protože našimi klienty jsou z velké části právě zadavatelé. Bohužel způsob vypisování zakázek na právní služby či služby v oblasti veřejných zakázek nám často nedává příliš prostoru zohlednit a prodat naši letitou zkušenost a erudici, kterou klient potřebuje a je často žádoucí.

Kancelář za pár týdnů nebo měsíců čeká stěhování, jaké jsou vaše plány a vize pro rok letošní a roky následující?

Stěhování nebereme jenom jako nějaký mechanický akt, ale pojali jsme ho jako určitou mentální změnu, která by měla přinést i nám určité oživení po osmi letech fungování. Jde mimo jiné o přestěhování do prostor, které budou více vyhovující z hlediska moderních technologií. Naším cílem je nicméně soustředit se i nadále na vysokou kvalitu poskytovaných služeb nejen ve veřejných zakázkách, ale i v dalších oblastech naší specializace. Stále více je pochopitelně nutný multidisciplinární přístup, čili nejenom samotné veřejné zakázky, ale i přesahy do různých odvětví, ať se jedná o stavebnictví, IT zakázky, zdravotnictví, dopravní obslužnost, obrana a další věci, kterým se jednotliví členové našeho týmu věnují. To myslím je naše velká přidaná hodnota. Rádi bychom také udrželi svoji pozici velmi doporučované kanceláře pro oblast veřejných zakázek, popř. abychom v lepším případě znovu obhájili pozici nejlepší advokátní kancelář pro tuto oblast, jako tomu bylo v letech 2014 a 2015 v soutěži Právnická firma roku.

Chtěl byste na závěr něco vzkázat čtenářům?

S ohledem na zaměření našeho rozhovoru bych rád popřál čtenářům hodně zdaru při aplikaci nového zákona o zadávání veřejných zakázek, ať už jsou na jakékoli straně tohoto procesu. Doufám zároveň, že bude nadále docházet ke kultivaci tohoto oboru, k čemuž snad svým dílem přispěje i náš komentář. ●

Překonejte jarní únavu s MultiSportem

Letošní tuhá zima se pomalu loučí a začínají se objevovat první paprsky jara. Přestože jde o období, které slibuje brzký příchod teplého počasí, můžete se po zimě cítit vyčerpaní, unavení a bez nálady. Tento jev je přirozeným procesem, který nazýváme jarní únava, která je způsobena dlouhými večery a minimem slunce.

At už vás tato únava přepadne v menší nebo větší formě, je dobré jí začít řešit zavčas. Ideální je, pokud začnete s únavou bojovat dříve, než přijde její čas, tedy již během zimy. Zkuste se zaměřit na dodržování 4 zásad, které vám pomohou toto období zvládnout.

Zdravá záda

Odlehčete vašemu tělu po zimě. Jezte dostatek zeleniny a ovoce, které jsou plné vitamínů. Posílíte tak imunitu a vykompenzujete úbytek vitamínů, který nastal v zimním období. Zapojte do vašeho jídelníčku zdraví prospěšné potraviny, jako jsou borůvky, aloe vera, chia semínka, červená řepa nebo kokos. Nevynechejte ani maso - vybírejte si však lehčí a méně tučná jako je kuřecí, králíčí, jehněčí a ryby. Naopak se snažte omezit pšeničné produkty a zaměřit se více na celozrnné výrobky.

Kvalitní odpočinek

Spánek a relaxace jsou velmi často podceňovány. Faktem však zůstává, že bez kvalitního spánku a odpočinku nedáváte vašemu tělu dostatek prostoru pro regeneraci, načerpání sil a oslabujete imunitu. Spánku byste měli minimálně 7 hodin denně. Při kratším spánku se pak zvyšuje riziko snížené pozornosti a schopnosti úsudku. Nezapomínejte ani na relaxaci. Jednoznačné doporučení neexistuje, jelikož každému je příjemné něco jiného. Pokud však nevíte, co je vám příjemné, vyzkoušejte různé aktivity ať už návštěvu sauny, wellness či třeba okopávání zahrádky nebo rukodělnou činnost.

Pohybová aktivita

Vpusťte do vašeho života více pohybu. Neznamená to však, že vletíte do fitness, kde budete cvičit na všech strojích až do padnutí. Při takovémto cvičení byste brzy ztratili veškerou motivaci. Začněte pozvolna, například tak, že vystoupíte o stanici dříve cestou do práce, půjdete se projít do přírody nebo začnete chodit po schodech. Postupně můžete přidávat aktivity, které vás lákají a baví. Ideální je mít alespoň dvě činnosti, které budete střídát. Pohyb vám tak rychle nezevšední, bude vás bavit a budete se cítit lépe.

Dodržování pitného režimu

Voda je hlavní součástí lidského těla a činí 50% - 60% celkové hmotnosti. Dospělý člověk by měl denně vypít minimálně dva a půl litru vody. Tato denní dávka není stanovena pro lidské tělo jen tak, ale vychází ze zjištění, že člověk během dne vydá přibližně dva a půl litru tekutin, které je zapotřebí doplnit. Tekutiny by měly být především v podobě čisté vody a polévek. Vyhýbejte se především slazeným nápojům, kávě a silným černým čajům. Ty naše tělo odvodňují, jsou plné cukrů a mohou způsobit dehydrataci organismu. Vyvarovat byste se měli i opačného extrému, v podobě nadměrného množství vody. Jak se říká všeho moc škodí a i příliš vysoký příjem vody našemu tělu neprospívá.

Pokud stále nevíte odkud začít? Pak pro vás máme tip. Proberte se svým zaměstnavatelem pořízení Karty MultiSport. Tu můžete využívat celoročně ve více než 1200 sportovních a relaxačních zařízeních v Čechách i na Slovensku, a užívat si tak více než 40 typů pohybových, ale i relaxačních aktivit. Můžete tak pátrat po tom nejlepším, co vám skutečně „sedne“ a u čeho rádi zůstanete, a podpoříte tak své zdraví i pohodu. Díky Kartě MultiSport máte každý den jeden volný / zvýhodněný vstup na kterékoliv místo partnerské sítě sportovních a relaxačních zařízení.

Rezidence Červený dvůr: exkluzivní bydlení ve středomořském stylu

Společnost JRD zahájila prodej 15 energeticky úsporných bytů v novém komorním projektu Rezidence Červený dvůr v Praze 10 – Strašnicích. V moderní architektuře luxusního bytového domu se prolínou funkcionalistické prvky s detaily, které jsou charakteristické pro stavby ve Středomoří.

Výstavbu exkluzivního viladomu plánuje developer zahájit na podzim 2017, její dokončení chystá o dva roky později. „Rezidence Červený dvůr svým názvem upomíná na barokní usedlost, která stávala uprostřed dnes

již zaniklých strašnických vinic. Její architektonický koncept a interiérové řešení ovlivnila zejména místní prvorepubliková vilová zástavba s funkcionalistickými prvky. Významně je však inspiroval také původ více než stoletého cedru, který zachováme jako součást projektu,“ uvádí Jan Řežáb, majitel JRD.

**Elegantní byty
v energeticky úsporném
standardu**

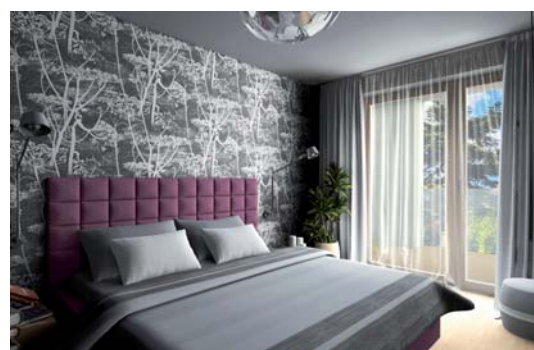
Minimalisticky pojatý viladům nabízí celkem 15 komfortních bytů v dispozicích 2+kk až 6+kk a velikostech 67 m² až 177 m², které doplní předzahrádka, lodžie nebo prostorná terasa. Všechny bytové jednotky budou mít špičkové prove-

a dlažba imitující kámen, dřevěná podlaha v designu prken nebo bíle lakované dveře.

Klidná lokalita obklopená zelení

Rezidence Červený dvůr vyrostle v oblíbené lokalitě prvorepublikové vilové čtvrti pražských Strašnic. Tato prestižní oblast je vyhledávaná pro klidné bydlení a výbornou dopravní dostupnost. Nachází se v docházkové vzdálenosti od stanice metra A – Želivského, stanice tramvaje či autobusové zastávky Třebešín. V blízkosti je rovněž k dispozici veškerá občanská vybavenost včetně škol, restaurací, sportovišť, obchodů, polikliniky nebo několika parků vybízejících ke sportovním aktivitám. ●

dení, velkoryse řešený interiér a kvalitní standardy základního vybavení, jako jsou dřevěné podlahy Steirer Parkett, obklady a dlažba od italského výrobce Fian dre nebo sanitární vybavení značek Villeroy & Boch a Grohe. „Pro environmentálně šetrný projekt Rezidence Červený dvůr bude charakteristické využití moderních materiálů či technologií, nízká energetická náročnost a zdravé vnitřní prostředí. To zajistí zejména kvalitní zateplení, dřevěná okna s izolačními trojskly, solární panely nebo automatický systém řízeného větrání s rekuperací tepla,“ konstatuje Pavel Krumpár, obchodní a marketingový ředitel JRD.

Stylové bydlení inspirované Středomořím

Architektonický koncept Rezidence Červený dvůr vypracovalo studio MS architekti. Snoubí se v něm funkcionalistické prvky s detaily, jež jsou přejaty z exteriérů středomořských vil. Vynikají mezi nimi především velká okna, bílá fasáda, balkony s proskleným zábradlím či prostorné terasy. Atmosféra Středomoří inspirovala rovněž designérku Simonu Fritz ze studia Simdesign, která se podílela na komplexním interiérovém řešení. Daný styl se odráží v použitých přírodních materiálech a detailech, k nimž patří například obklady

VILLA REGENHART

Nový wellness hotel v Jeseníku!

Regenhartova Villa s historickou duší opět ožívá

Chcete si užít naprostou pohodu v podhůří Jeseníků? Klid, relaxaci a odpočinek? Villa Regenhart může být tou správnou volbou pro Vás.

Město Jeseník se proslavilo především v 19. století díky vodoléčebným lázním Vincence Priessnitz, ale také díky textilní výrobě spojené s firmou Regenhart & Raymann. V roce 1899 se začala psát i historie jedné z nejkrásnějších vil v Jeseníku – Regenhartovy Villy – kterou nechal v letech 1898 až 1899 postavit jeden z bratrů, vlastníků textilní továrny, pan Ernst Regenhart jako své rodinné sídlo.

A nyní, díky svým novým majitelům, tato nádherná neobarokní vila po letech opět ožívá a představuje se jako čtyřhvězdičkový wellness & spa hotel se službami na té nejvyšší úrovni.

Navázat na téměř stovacetiletou tradici nebylo vůbec jednoduché, ale díky velmi citlivému přístupu architektů byla vila renovována s maximálním citem pro detail, s cílem zachovat původní architektonický ráz a historickou věrnost a vrátit jí tak její původní lesk a slávu. Samotná rekonstrukce hotelu byla dokončena v květnu 2016. Svým hostům je plně k dispozici od června letošního roku.

Historická atmosféra je citlivě propojena s moderním, čtyřhvězdičkovým luxusem. Všechny pokoje a apartmány disponují vysokorychlostním wi-fi připojením, satelitní televizí, minibarem, telefonem

a koupelnou vybavenou vanou či sprchou. Vybírat můžete z několika typů ubytování převážně apartmánového typu, každý pokoj je dokonce pojmenován po některém z členů Regenhartovy rodiny. K hotelu patří také venkovní terasa a rozlehlý park, stylová restaurace, lobby bar a pro Vaše hýčkáni se pak otevírají netušené možnosti v našem wellness centru.

Zavřete oči a ponořte se do nirvány, která pohladí Vaše smysly. Prožijte chvíle harmonie těla a duše v našem luxusním spa & wellness centru. Bohatá nabídka wellness služeb je tady pro Vás. Uvolnit se můžete během různých relaxačních rituálů a masáží. V intimní atmosféře se Vám budou odborně a s maximální péčí věnovat vyškolené terapeutky a masérky. Odbouřte stres a posilte imunitu v saunovém světě s parní, solní a finskou saunou, k dispozici je i ochlazovací a od-

počinková zóna. Užít si můžete bazénový komplex s perličkovými lavicemi, vodopádem a masážními tryskami. Pro ty, kteří preferují spíše soukromí, bude tou správnou volbou privátní wellness, které Vám poskytne diskretní odpočinek s unikátní trojkombinací hydromasážní whirlpool vany, finské sauny a vyhřívaného vodního lůžka. Nerušeně můžete také relaxovat pod širým nebem ve venkovní vířivce.

Na srdce si samozřejmě klademe vysoký standard naší restaurace, která služby hotelu vhodně doplňuje. Naším hostům nabízíme příjemnou atmosféru ve stylovém prostředí, pravidelně obměňovaný výběr pokrmů moderní české gastronomie s důrazem na využití regionálních a sezónních surovin. Zatímco na podzim si u nás můžete vychutnat lahodnou zvěřinu, v létě Vás rádi pozveme ke grilu plnému ryb z horských řek. Největším labužníkům nabízíme několikachodová degustační menu, sestavená z těch nejvybranějších pokrmů.

Na své si přijdou milovníci kávy, neboť se zde podává na zakázku připravená pražená káva té nejvyšší kvality. Hotel se může pochlubit dokonce vlastní značkou piva, kterým je polotmavý speciál téhož názvu, tedy Regenhart. V letním období přijde jistě vhod i posezení na terase s příjemným výhledem do přilehlého parku. Snažíme se, aby se každá Vaše návštěva proměnila v nezapomenutelný zážitek. Příprava kulinářských specialit je pro naše kuchaře prací i vášní zároveň.

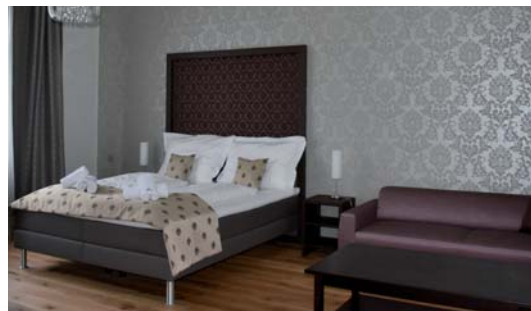
Pro Vaše maximální pohodlí nabízíme kompletní concierge služby. Na přání pro Vás připravíme vše, co byste během Vaše-

ho pobytu u nás mohli potřebovat. Ať se již jedná o rezervaci jízdének, letenek, či jiných forem dopravy, tlumočnické služby, průvodcovské služby, hlídání a péče o děti, nebo jen vyčištění a vyžehlení prádla, náš personál je tu pro Vás. Získání služeb osobního asistenta nikdy nebylo jednodušší – naše hotelová recepce je zde k Vaším službám.

Pro turistické vyžití a výlety do blízkého okolí Vás čeká mnoho nádherných lokalit. Kromě blízkých Priesnitzových lázní a historického města Jeseník doporučujeme krásy bohaté přírody horského terénu, která nabízí mnoho k objevování nezávisle na ročním období. Mezi oblíbené letní cíle patří rozhledna na Pradědu, Biskupská hora, vodní elektrárna Dlouhé Stráně či Mechové jezírko na Rejvízu. Vaší touhou po adrenalinu může uspokojit adrenalin park v České Vsi nebo bobová dráha na Ramzové. V zimě se zase můžete těšit na bohaté možnosti místních ski areálů na Červenohorském sedle, projet se sněžnou rolbou nebo si užít ne-tradičních zážitků Snowbike kolovny. Mezi oblíbené celoroční cíle patří zámek Jánský Vrch, hrad Žulová a ruční papírna ve Velkých Losinách.

Samozřejmostí je možnost zprostředkování zapůjčení jízdního kola, lyží nebo snowboardu, dle aktuálního ročního období.

K výhodám hotelu zcela jistě patří snadná dostupnost. Nachází se přibližně 500 metrů od centra lázeňského města Jeseník a 10 minut chůze od autobusového nádraží. Na letiště v Ostravě dojedete autem za dvě hodiny, do Prahy pak přibližně za hodiny tři. Přijedete-li vlastním vozem,

zcela jistě využijete bezplatného parkování přímo na hotelovém parkovišti.

Víme, že existuje spousta míst, kde lze strávit nezapomenutelné chvíle, ale pouze jedním z nich je Villa Regenhart.

Nádherná neobarokní vila s atmosférou starých dob, připravena splnit všechna Vaše přání ve velkém stylu.

Prožijte svoji dovolenou či víkend na kouzelném místě s perfektním servisem a špičkovými službami. ●

Nechte se hýčkat v rukou profesionálů. Již nyní se těšíme na Vaši návštěvu.

Villa Regenhart

Josefa Hory 673
790 01 Jeseník

VILLA REGENHART

Ing. Tibor Macík
ředitel hotelu

+420 588 886 640

recepce@villaregenhart.cz
obchod@villaregenhart.cz

www.villaregenhart.cz

Adresář advokátních kanceláří, které přispěly do sekce „z právní praxe“

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu
www.akbsn.eu

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Atrium Flóra
Budova A
Vinohradská 2828/151
130 00 Praha 3
Tel.: +420 246 028 028
Fax: +420 246 028 029
e-mail: info@broz-sedlaty.cz
www.broz-sedlaty.cz

Advokátní kancelář ERHARTOVÁ VÍTEK & PARTNERS

Šafaříkova 201/17
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 409 920
e-mail: recepce@akev.cz
www.akev.cz

Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o.

Sokolovská 5/49
186 00 Praha 8
Tel.: +420 225 000 400
Fax: +420 225 000 444
e-mail: recepcepha@hjf.cz
www.hjf.cz

Advokátní kancelář Jansta, Kostka spol. s r. o.

Těšnov 1
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 875 402-9
Fax: +420 221 875 401
e-mail: kancelar@jansta-kostka.cz
www.jansta-kostka.cz

Advokátní kancelář Kríž a partneři s.r.o.

Rybná 9
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 819 334
Fax: +420 224 819 343
e-mail: info@ak-kp.cz
www.ak-kp.cz

Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Karolíny Světlé 301/8
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 229 287-9
Fax: +420 224 229 290
e-mail: office@p-w.cz
www.p-w.cz

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz
www.ak-vych.cz

ACHOUR & PARTNERS advokátní kancelář, s.r.o.

Kaunický palác
Panská 7
110 00 Praha 1
Tel.: +420 270 006 111
Fax: +420 270 006 122
e-mail: office@achourpartners.com
www.achourpartners.com

Ambruz & Dark Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář

Karolinská 654/2
186 00 Praha 8
Tel.: +420 246 042 100
Fax: +420 246 042 030
e-mail: legalcz@deloitte.com
www.deloitte.com

BBH, advokátní kancelář, s. r. o.

Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1
Tel.: +420 234 091 355
Fax: +420 234 091 366
e-mail: legal@bbh.cz
www.bbh.cz

BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz
www.akbrodec.cz

**CÍSAŘ, ČESKA, SMUTNÝ s.r.o.,
advokátní kancelář**
CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4 Pankrác
Tel.: +420 224 827 884
Fax: +420 224 827 879
e-mail: ak@akccs.cz
www.akccs.cz

**Clifford Chance Prague LLP,
organizační složka**
Jungmannova Plaza
Jungmannova 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 555 222
Fax: +420 222 555 000
e-mail: Prague-office@cliffordchance.com
www.cliffordchance.com

**DOHNAL PERTOT SLANINA,
advokátní kancelář, v.o.s.**
Palackého 75/21
779 00 Olomouc
Tel.: +420 493 814 900
Fax: +420 493 814 899
e-mail: info@akdps.cz
www.akdps.cz

**DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář**
Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz
www.dunovska.cz

**Dvořák Hager & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.**
Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: praha@dhplegal.com
www.dhplegal.com

Giese & Partner, s.r.o.
Palác Myslbek
Ovocný trh 8
117 19 Praha 1
Tel.: +420 221 411 511
Fax: +420 222 244 469
e-mail: office@giese.cz
www.giese.cz

Glatzová & Co., s.r.o.
Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com
www.glatzova.com

**Havel, Holásek & Partners s.r.o.,
advokátní kancelář**
Florentinum
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.
City Tower
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4
Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz
www.ksd.cz

LEGALITÉ advokátní kancelář s.r.o.
Václavská 316/12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 200 700
e-mail: office@legalite.cz
www.legalite.cz

LP Legal, advokátní kancelář, s.r.o.
Žitná 1575/49
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 240 760
e-mail: office@lplegal.cz
www.lplegal.cz

Mališ Nevřkla Legal

Mališ Nevřkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2
Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu
www.mn-legal.eu

MORENO VLK & ASOCIADOS

advokátní kancelář
Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8
Tel.: +420 224 818 736
Fax: +420 224 818 736
e-mail: praha@moreno-vlk.eu
www.moreno-vlk.eu

PIERSTONE

PIERSTONE s.r.o., advokátní kancelář

Na příkopě 392/9
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 234 958
www.pierstone.com

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové
Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

Jáchymova 26/2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 430 111
Fax: +420 224 235 450
e-mail: prague@prkpartners.com
www.prkpartners.com

Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.

Na Příkopě 988/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 810 090
e-mail: i.rada@radapartner.cz
www.radapartner.cz

Randl Partners

Tetris Office Building
Budějovická 1550/15a
140 00 Praha 4
Tel.: +420 222 755 311
Fax: +420 270 007 311
e-mail: office@randls.com
www.randls.com

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowanlegal.com
www.rowanlegal.com

Rödl & Partner

Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Platněnská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz
www.roedl.com

RANDA HAVEL ■ LEGAL

ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

Truhlářská 1104/13
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 537 500-1
Fax: +420 222 537 510
e-mail: office.prague@randalegal.com
www.randalegal.com

**TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
advokátní kancelář, s.r.o.**

Trojanova 12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz
www.iustitia.cz

**VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.**

Husova 242/9
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 220 775
Fax: +420 222 220 804
e-mail: info@vcv.cz
www.vcv.cz

WOLF THEISS

WOLF THEISS Rechtsanwälte GmbH & CO KG,

organizační složka
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 234 765 111
Fax: +420 234 765 110
e-mail: praha@wolftheiss.com
www.wolftheiss.com

Dentons.

Now the world's largest
global elite law firm.

大成 DENTONS

dentons.com

© 2016 Dentons

P / R / K
P A R T N E R S

Při podnikání může riziko číhat za každým rohem.
Spolehněte se proto na podporu jedné z dlouhodobě
nejoceňovanějších právnických firem střední Evropy.
Chraňte své zájmy s těmi nejlepšími.

CHAMBERS
EUROPE
AWARDS
for Excellence
2013
WINNER

CHAMBERS
EUROPE
AWARDS
for Excellence
2014
WINNER

www.prkpartners.com
Prague / Bratislava / Ostrava

EST 1898

T·M·LEWIN

LONDON

Prodejny T.M.Lewin: Nákupní Galerie Myslbek,
OC Nový Smíchov, Centrum Chodov, NC Palladium,
Centrum Černý Most, OC Olympia Brno

www.tmlewin.cz

Mercedes-Benz E All-Terrain 220 d 4MATIC, kombinovaná spotřeba 5,2-5,3 l/100 km, kombinované emise CO₂, 137-139 g/km. Hodnoty emisí CO₂ byly naměřeny a jsou uváděny v souladu se směrnici 1999/94/ES. Údaje se nevztahují na konkrétní vozidlo a nejsou součástí nabídky, slouží pouze pro porovnání s jednotlivými typy vozidel. Foto je pouze ilustrativní.

Nová třída E All-Terrain Cestou necestou

Servis na 6 let nebo 125 000 km zdarma.

www.mercedes-benz.cz

Mercedes-Benz
The best or nothing.

